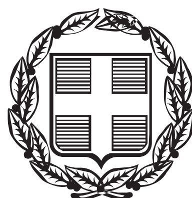

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ **Αρ. Φύλλου 1658**

4 Ιουλίου 2013

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθ. απόφ. 553/VII/2012*

Λήψη απόφασης επί της γνωστοποίησης συγκέντρωσης κατ' άρθρο 6 παρ. 1-3 του ν. 3959/2011 (ΦΕΚ 93 Α΄/20.4.2011) της Ανώνυμης Τραπεζικής Εταιρείας με την επωνυμία «ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.» σε σχέση με την απόκτηση του αποκλειστικού ελέγχου της Ανώνυμης Τραπεζικής Εταιρείας με την επωνυμία «ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.».

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του 1ου ορόφου του κτιρίου των γραφείων της, επί της οδού Κότσικα 1Α, Αθήνα, την 13η Δεκεμβρίου 2012, ημέρα Πέμπτη και ώρα 13:30, με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Δημήτριος Κυριτσάκης.
Αντιπρόεδρος: Δημήτριος Λουκάς.
Μέλη: Ιωάννης Μπιτούνης (Εισηγητής),
Εμμανουέλα Τρούλη,
Βικτωρία Μερτικοπούλου,
Δημήτριος Δανηλάτος και
Ιωάννης Αυγερινός.
Γραμματέας: Ευαγγελία Ρουμπή.

Θέμα της συνεδρίασης: Λήψη απόφασης επί της γνωστοποίησης συγκέντρωσης κατ' άρθρο 6 παρ. 1 - 3 του Ν. 3959/2011 (ΦΕΚ 93 Α΄/20.04.2011) της ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας με την επωνυμία «ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.» σε σχέση με την απόκτηση του αποκλειστικού ελέγχου της ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας με την επωνυμία «ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.».

Στη αρχή της συζήτησης, ο Πρόεδρος έδωσε το λόγο στον αρμόδιο Εισηγητή, Ιωάννη Μπιτούνη, ο οποίος ανέπτυξε συνοπτικά την υπ' αριθ. οικ. 9836/11.12.2012 Έκθεσή του και πρότεινε για τους λόγους που αναφέρονται αναλυτικά σε αυτή, την έγκριση από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, κατ' άρθρο 8 παρ. 3 ν. 3959/2011, της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης που προκύπτει από την απόκτηση από την ανώνυμη τραπεζική εταιρεία «ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.» του αποκλειστικού ελέγχου της ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας με την επωνυμία «ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.», δεδομένου ότι η εν λόγω συγκέντρωση, παρότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 1 του άρθρου 6 ν. 3959/2011, δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις σχετικές αγορές στις οποίες αφορά.

Με την ολοκλήρωση της ανάπτυξης της εισήγησης, η Επιτροπή προχώρησε σε διάσκεψη επί της ως άνω υπόθεσης με τη συμμετοχή του Εισηγητή Ιωάννη Μπιτούνη, ο οποίος δεν έλαβε μέρος στην ψηφοφορία, και αφού έλαβε υπόψη της την Έκθεση του εν λόγω Εισηγητή, τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης και το ισχύον νομικό πλαίσιο,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ
Α. Η ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣΑ ΠΡΑΞΗ

Με το υπ' αρ. πρωτ. 8186/19.10.2012 έγγραφό του, το πιστωτικό ίδρυμα με την επωνυμία «ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.» (εφεξής και «ΠΕΙΡΑΙΩΣ» ή «γνωστοποιούσα»), με έδρα την Ελλάδα, γνωστοποίησε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού (εφεξής και «ΕΑ»), σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3959/2011, την από 19.10.2012 Σύμβαση Αγοράς και Εκχώρησης (εφεξής και ως «Σύμβαση»), μεταξύ του ιδίου και του πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία «SOCIÉTÉ GÉNÉRALE» (εφεξής και «SG»), με έδρα την Γαλλία. Με την εν λόγω Σύμβαση συμφωνείται να μεταβιβαστούν από την SG στην ΠΕΙΡΑΙΩΣ,

i) το σύνολο των μετοχών που κατέχει η πρώτη στην Γενική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. (εφεξής η «ΓΕΝΙΚΗ»), ήτοι το 99,08% του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφου της ΓΕΝΙΚΗ, καθώς και

ii) όλες οι απαιτήσεις της SG έναντι της ΓΕΝΙΚΗ από προκαταβολές έναντι μελλοντικής αύξησης μετοχικού κεφαλαίου.

Με την υλοποίηση της Σύμβασης, η ΠΕΙΡΑΙΩΣ αποκτά δικαίωμα αποκλειστικού ελέγχου στην ΓΕΝΙΚΗ.

Β. ΤΑ ΜΕΡΗ

Για τις ανάγκες εξέτασης της υπό κρίση πράξης, ως συμμετέχοντα μέρη λογίζονται αφενός ο Όμιλος του οποίου ηγείται η ΠΕΙΡΑΙΩΣ (αποκτώσα), και αφετέρου ο Όμιλος της ΓΕΝΙΚΗ (εξαγοραζόμενη). Για λόγους πληρότητας, στην παρούσα ενότητα θα παρασχεθούν πληροφορίες και για την πωλήτρια SG

* Από την παρούσα απόφαση έχουν παραλειφθεί, σύμφωνα με το άρθρο 28 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 54Β΄/16.1.2013), τα στοιχεία εκείνα, τα οποία κρίθηκε ότι αποτελούν επιχειρηματικό απόρρητο. Στη θέση των στοιχείων που έχουν παραλειφθεί υπάρχει η ένδειξη [...]. Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλείφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός [...]).

Β.1. ΟΜΙΛΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Β.1.1. Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ

Η ΠΕΙΡΑΙΩΣ λειτουργεί ως ανώνυμη τραπεζική εταιρεία, με έδρα την Αθήνα (Αμερικής 4)[1]. Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Κωδικοποιημένου Καταστατικού της, σκοπός της εταιρείας είναι να ενεργεί για λογαριασμό της ή για λογαριασμό άλλων όλες τις εργασίες που αναγνωρίζονται ή ανατίθενται από τον νόμο στις Τράπεζες.

Β.1.2. Διοικητικό Συμβούλιο

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου (εφεξής και «ΔΣ») της εταιρίας εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση (εφεξής και «ΓΣ») των μετόχων για περίοδο τριών ετών με δυνατότητα επανεκλογής. Η σημερινή σύνθεση του ΔΣ της ΠΕΙΡΑΙΩΣ, όπως εμφανίζεται στον ιστότοπο της ΠΕΙΡΑΙΩΣ[2], έχει ως εξής:

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΙΔΙΟΤΗΤΑ
Σάλλας Μιχάλης	Μη Εκτελεστικό Μέλος - Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου
Γεωργάνας Ιάκωβος	Μη Εκτελεστικό Μέλος – Α' Αντιπρόεδρος
Ρουμελιώτης Παναγιώτης	Μη Εκτελεστικό Μέλος - Αντιπρόεδρος
Λεκκάκος Σταύρος	Εκτελεστικό Μέλος - Διευθύνων Σύμβουλος & CEO
Θωμόπουλος Άνθιμος	Εκτελεστικό Μέλος - Deputy CEO
Αλεξανδρίδης Γεώργιος	Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
Αντωνιάδης Χριστόδουλος	Εκτελεστικό Μέλος – Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Απαλαγάκη Χαρίκλεια	Μη εκτελεστικό μέλος
Βασιλάκης Ευτύχιος	Μη εκτελεστικό μέλος
Γκολέμης Στυλιανός	Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος
Μίλης Ηλίας	Εκτελεστικό μέλος - Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Μυλωνάς Θεόδωρος	Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος
Παπασπύρου Σπυρίδων	Εκτελεστικό μέλος - Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Φουρλής Βασίλειος	Μη εκτελεστικό μέλος
Jiri Smejc	Μη εκτελεστικό μέλος
Konstantin Yanakov	Μη εκτελεστικό μέλος
Αθανάσιος Τσούμας[3]	Εκπρόσωπος Ελληνικού Δημοσίου του ν. 3723/2008
Μπεράχας Σολομών	Εκπρόσωπος Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας του ν. 3864/2010[4]
Μπερίτση Αικατερίνη	Εκπρόσωπος Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας του ν. 3864/2010

[1] Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3601/2007 περί πιστωτικών ιδρυμάτων και τις διατάξεις των λοιπών συναφών νομοθετημάτων.

[2] Κατόπιν εκλογής από την τακτική ΓΣ των μετόχων της στις 29/6/2012. Επίσης, σε εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 2 παρ. 2 (ε) της απόφασης της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς 3/347/12.07.2005, κατά τη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου της 07/12/2012 εξελέγη ο κ. Άνθιμος Θωμόπουλος ως νέο εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ., σε αντικατάσταση του παραιτηθέντος μέλους κ. Αλέξανδρου Μάνου, ο οποίος σχεδιάζεται να αναλάβει επικεφαλής της Γενικής Τράπεζας, μετά την αναμενόμενη ολοκλήρωση της εξαγοράς.

[3] Σημειώνεται ότι ο κ. Τσούμας Αθανάσιος τοποθετήθηκε ως εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου στο ΔΣ της ΠΕΙΡΑΙΩΣ σε εφαρμογή του Ν. 3723/2008 και κατόπιν της απόφασης της τράπεζας να συμμετέχει στο πρόγραμμα ενίσχυσης ρευστότητας της ελληνικής οικονομίας.

[4] Σύμφωνα επίσης με την παρ. 9 του άρθρου 6 του ν. 3864/2010 όπως ισχύει, μέχρι την ολοκλήρωση της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου της τράπεζας, το ΤΧΣ έχει το δικαίωμα να ορίζει δύο εκπροσώπους του στο ΔΣ της ΠΕΙΡΑΙΩΣ[4]. Οι εκπρόσωποι αυτοί έχουν τις εξουσίες που ορίζονται στην παρ. 3 του άρθρου 10 του ν. 3864/2010 και, επιπλέον, δύνανται να διενεργούν ελέγχους (due diligence), κατ' εφαρμογή του άρθρου 11 του ιδίου νόμου.

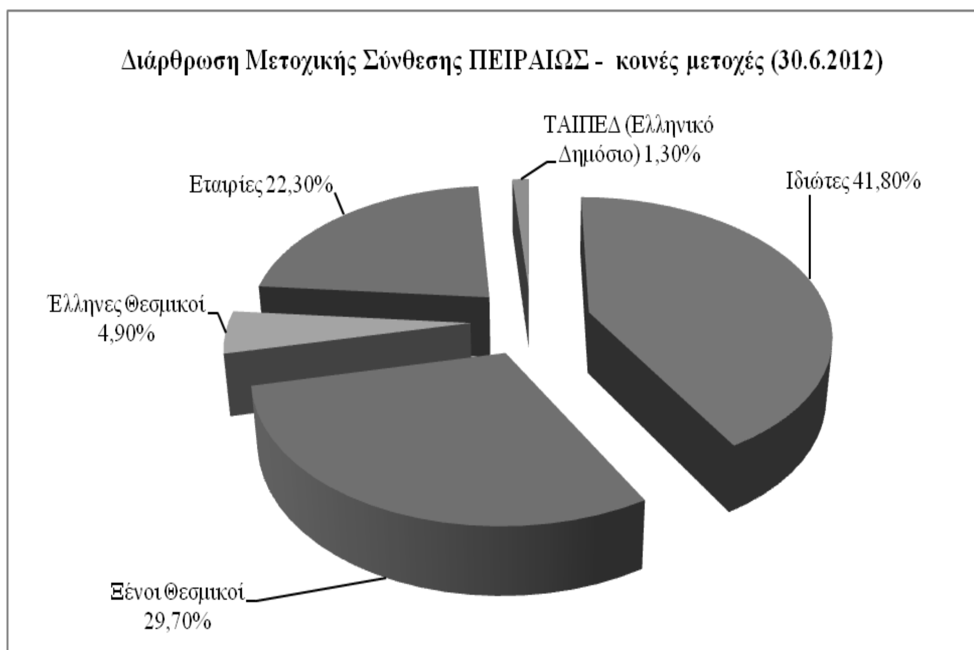
Σύμφωνα με το κείμενο γνωστοποίησης της Συγκέντρωσης, τα ανωτέρω πρόσωπα δεν συμμετέχουν σε Δ.Σ. άλλων επιχειρήσεων που ασκούν δραστηριότητες στην ελληνική τραπεζική αγορά.

Η *ex lege* συμμετοχή του ΤΧΣ και του ελληνικού Δημοσίου στην Πειραιώς έχει έκτακτο χαρακτήρα. Στόχοι των εκ του νόμου χορηγούμενων δικαιωμάτων στο ΤΧΣ/ελληνικό δημόσιο είναι, όσον μεν αφορά στο ν. 3864/2010[5], η διατήρηση της σταθερότητας του ελληνικού τραπεζικού συστήματος μέσω της ενίσχυσης της κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων, όσον δε αφορά στο ν. 3723/2008, η προστασία του δημοσίου συμφέροντος μέσω της αποτελεσματικής εποπτείας εφαρμογής των μέτρων ενίσχυσης των πιστωτικών ιδρυμάτων[6]. Από τη συνολική ερμηνεία και αξιολόγηση των κείμενων διατάξεων προκύπτει ότι το πεδίο άσκησης των υπό εξέταση δικαιωμάτων από μέρους του ΤΧΣ/ελληνικού δημοσίου είναι περιορισμένο (όπως άλλωστε προβλέπεται και στην παρ. 3 του άρθρου 10 ν. 3864/2010, *«[κ]ατά την άσκηση των δικαιωμάτων του, ο εκπρόσωπος του Ταμείου στο Γενικό Συμβούλιο, λαμβάνει υπόψη του την επιχειρηματική αυτονομία του πιστωτικού ιδρύματος»*) και σχετίζεται με αποφάσεις των οργάνων των τραπεζών που ενδέχεται να θέσουν σε κίνδυνο τη φερεγγυότητα και τη χρηματοοικονομική τους σταθερότητα (και κατ' επέκταση δημόσιο συμφέρον)[7]. Η παρούσα απόφαση δεν προκαταλαμβάνει την αξιολόγηση από απόψεως δικαίου ελέγχου συγκεντρώσεων των ειδικότερων όρων που ενδέχεται να περιλαμβάνονται στις εφαρμοστικές του ν. 3864/2010 συμφωνίες στο πλαίσιο της εξαγγελθείσας ανακεφαλαιοποίησης.

Β.1.3. Μετοχική Σύνθεση

Η Τράπεζα Πειραιώς είναι πολυμετοχική εταιρία. Η μετοχική της βάση παρουσιάζει μεγάλη διασπορά και αποτελείται από θεσμικούς επενδυτές του εσωτερικού και εξωτερικού, άλλα νομικά πρόσωπα καθώς και πολλούς ιδιώτες επενδυτές. Το σύνολο των κοινών μετόχων της Τράπεζας στις 30 Ιουνίου 2012 ανερχόταν σε 159.235. Από το σύνολο των κοινών μετοχών (1.143.326.564 κοινές μετοχές ονομαστικής αξίας €0,30 καθεμία) το 41,8% βρισκόταν στην κατοχή φυσικών προσώπων και το υπόλοιπο 58,2% στην κατοχή νομικών προσώπων. Πιο συγκεκριμένα, η μετοχική σύνθεση της Τράπεζας Πειραιώς στις 30.6.2012 ήταν η ακόλουθη:

[5] Πρβλ. άρθρο 2 του ν. 3864/2010 και σχετική Αιτιολογική Έκθεση.
[6] Πρβλ. και Αιτιολογική Έκθεση του ν. 3965/2011, σελ. 5. Ιδίως ως προς το Ν. 3723/2008 πρέπει να ληφθούν υπόψη και οι προβλεπόμενες αυστηρές διαδικαστικές προϋποθέσεις για την άσκηση του δικαιώματος αρνησικυρίας του Δημοσίου (απαιτείται προηγούμενη απόφαση του Υπουργού Οικονομικών -άρθρο 1 παρ. 3 εδ. 3 ν. 3723/2008, όπως ισχύει).
[7] Βλ. και Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση της Ευεωπαϊκής Επιτροπής περί Δικαιοδοσίας, παρ. 53.

Ακόμη, η Τράπεζα Πειραιώς είχε εκδώσει συνολικά 1.344.234.800 προνομιούχες μετοχές άνευ δικαιώματος ψήφου, υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3723/2008.

Β.1.4. Καθεστώς ελέγχου

Σύμφωνα με τη γνωστοποιούσα, δεδομένης της φύσης της ως πολυμετοχική εταιρία, δεν υπάρχουν, κατά το χρόνο υποβολής της υπό κρίση γνωστοποίησης, φυσικά ή νομικά πρόσωπα με δικαιώματα ελέγχου επ' αυτής κατά την έννοια του άρθρου 5 παρ. 3 του Ν.3959/2011.

Β.1.5. Όμιλος Πειραιώς

Η ΠΕΙΡΑΙΩΣ ηγείται Ομίλου επιχειρήσεων (εφεξής και «Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ») που καλύπτουν το σύνολο των εργασιών και δραστηριοτήτων του χρηματοοικονομικού τομέα, αλλά επεκτείνεται και σε άλλες δραστηριότητες, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Σύμφωνα με το κείμενο της γνωστοποίησης της συγκέντρωσης, ο όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ δραστηριοποιείται σε όλο το φάσμα του χρηματοπιστωτικού τομέα και σε άλλους τομείς παροχής υπηρεσιών, με έμφαση στους εξής κλάδους: τραπεζική αγορά, παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, χρηματιστηριακές εργασίες, διαχείριση αμοιβαίων κεφαλαίων, πρακτορειακές εργασίες ασφαλίσεων, αγορά χρηματοδοτικής και λειτουργικής μίσθωσης, παροχή υπηρεσιών επιχειρηματικών συμμετοχών, αγορά και προεξόφληση επιχειρηματικών απαιτήσεων, διαχείριση ακινήτων, ανταλλακτήρια συναλλάγματος, αξιολόγηση και είσπραξη εμπορικών απαιτήσεων, διαχείριση ΒΙΠΕ, τεχνικές και κατασκευαστικές εταιρίες, τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες. Σύμφωνα με την ιστοσελίδα της, το σύνολο των υπηρεσιών που παρέχει η ΠΕΙΡΑΙΩΣ προσφέρεται τόσο μέσα από το πανελλαδικό δίκτυο καταστημάτων της, όσο και από την υπηρεσία ηλεκτρονικής τραπεζικής

(*winbank*). Η παρουσία του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς στο εξωτερικό εστιάζεται στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και Ανατολική Μεσόγειο, παράλληλα με παρουσία στα μεγάλα χρηματοοικονομικά κέντρα του Λονδίνου και της Νέας Υόρκης.[8].

Η ΠΕΙΡΑΙΩΣ κατά τη διετία 1997-1999 προχώρησε στην απορρόφηση των εγχώριων εργασιών των Chase Manhattan, Credit Lyonnais Hellas και National Westminster Bank[9]. Επίσης, εξαγόρασε τις τράπεζες Μακεδονίας-Θράκης και Χίου, τις οποίες απορρόφησε το 2000[10]. Το 2002 η ΠΕΙΡΑΙΩΣ εξαγόρασε την ΕΤΒΑbank, την οποία απορρόφησε στα τέλη του 2003. Τον Ιούλιο του 2009 η ΠΕΙΡΑΙΩΣ και η BNP Wealth Management προχώρησαν στη σύναψη στρατηγικής συνεργασίας στο Wealth Management. Τέλος, τον Οκτώβριο 2009 η ΠΕΙΡΑΙΩΣ και η ERGO A.A.E.Z., θυγατρική της Ergo International στην Ελλάδα, συμφώνησαν σε 10ετή αποκλειστική συνεργασία στον κλάδο των γενικών ασφαλειών. Τέλος, στις 27 Ιουλίου 2012 πραγματοποιήθηκε η μεταβίβαση από τον ειδικό εκκαθαριστή, στοιχείων ενεργητικού και παθητικού του υγιούς τμήματος της Αγροτικής Τράπεζας Α.Ε., έναντι τιμήματος €95.000.000.[11]

Β.1.6. Κύκλος εργασιών

Σύμφωνα με τη γνωστοποιούσα, ο υπολογισθείς κατ' άρ. 10 ν. 3959/2011 κύκλος εργασιών του Ομίλου ΠΕΙΡΑΙΩΣ και της ΑΓΡΟΤΙΚΗ που επετεύχθη κατά τη χρήση 2011 παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα.

Ποσά σε εκατ.	**Ελληνικός**	**Παγκόσμιος**
κ.ε. 2011 ΠΕΙΡΑΙΩΣ	[…]	[…]
κ.ε. 2011 ΑΓΡΟΤΙΚΗ[12]	[…]	[…]
Σύνολο ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΓΡΟΤΙΚΗ	**[…]**	**[…]**

[8] Συγκεκριμένα, ο Όμιλος της Τράπεζας Πειραιώς δραστηριοποιείται στη Ρουμανία με την Piraeus Bank Romania με 149 καταστήματα, στη Βουλγαρία με 83 καταστήματα της Piraeus Bank Bulgaria, στην Αλβανία με 56 καταστήματα της Tirana Bank, στη Σερβία με 44 καταστήματα της Piraeus Bank Beograd, στην Ουκρανία με 44 καταστήματα της Piraeus Bank ICB, στην Κύπρο με 14 καταστήματα της Τράπεζας Πειραιώς Κύπρου, στην Αίγυπτο με 48 καταστήματα της Piraeus Bank Egypt, στο Ηνωμένο Βασίλειο με ένα κατάστημα της Τράπεζας Πειραιώς στο Λονδίνο και τέλος, στις Η.Π.Α. με τη Marathon Bank στη Νέα Υόρκη με δίκτυο 13 καταστημάτων. Για την τελευταία, τον Ιούνιο 2012 υπογράφηκε συμφωνία μεταβίβασης της συμμετοχής της Τράπεζας Πειραιώς στη θυγατρική της Marathon Banking Corporation, στην Investors Bancorp Inc.

[9] Αποφάσεις ΕΑ 97/1997, 18/ΙΙ/1998 και 547/ΙΙ/1999.

[10] Αποφάσεις ΕΑ 112/1998 και 32/ΙΙ/1999.

[11] Απόφαση ΕΑ 549/VII/2012.

[12] Περιλαμβάνει τα μεταβιβαζόμενα τμήματα της Αγροτική Τράπεζα (κ.ε. €[…]/ €[…] στην Ελληνική/Παγκόσμια αγορά) και τις θυγατρικές ΑΤΕ Ασφαλιστική (κ.ε. €[…] στην Ελληνική/Παγκόσμια αγορά), ΑΤΕ ΑΕΔΑΚ (κ.ε. €[…] στην Ελληνική/Παγκόσμια αγορά), […] (κ.ε. €[…] στην Παγκόσμια αγορά) και […] (κ.ε. €[…] στην Παγκόσμια αγορά).

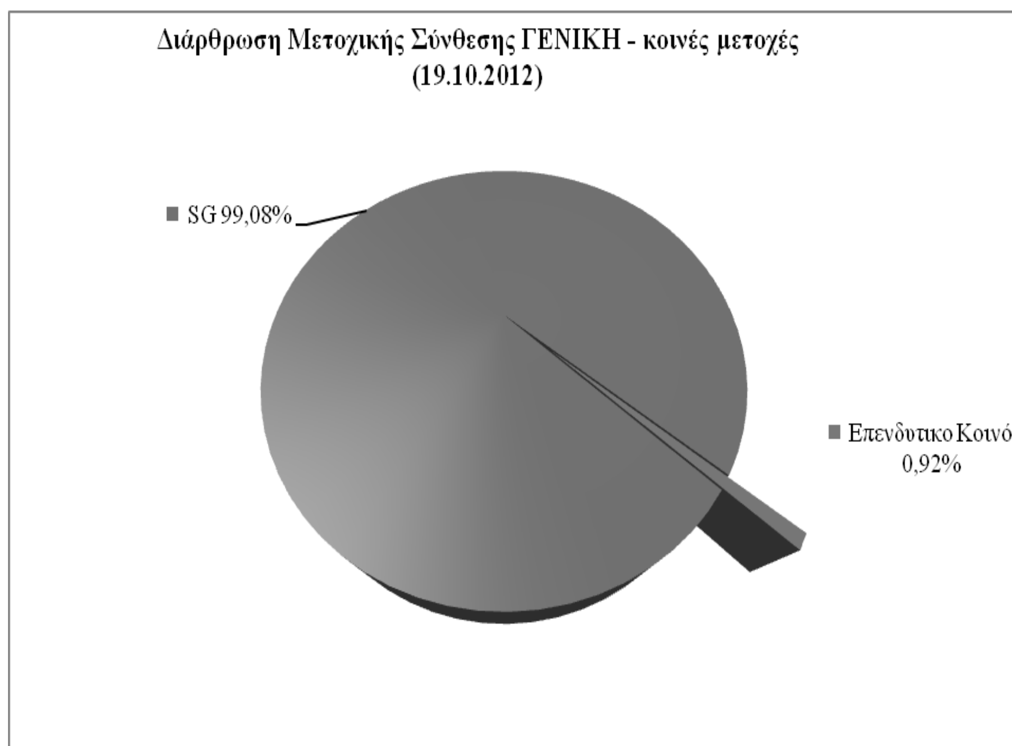
Β.2. ΟΜΙΛΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Β.2.1. Γενική Τράπεζα της Ελλάδος ΑΕ

Η Γενική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε., με τον διακριτικό τίτλο «Geniki Bank», εδρεύει στην Αθήνα και αποτελεί τη θυγατρική εταιρία του Γαλλικού Ομίλου «Société Générale». Η ΓΕΝΙΚΗ έχει συσταθεί στην Ελλάδα και οι μετοχές της είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών. Ο Όμιλος SG, ο αποτελεί την τελική μητρική εταιρεία με συμμετοχή 99,08% στο μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας.[13]

Ο καταστατικός σκοπός της ΓΕΝΙΚΗ είναι η διενέργεια στην Ελλάδα και το εξωτερικό, για λογαριασμό δικό της ή τρίτων, όλων των τραπεζικών εργασιών που επιτρέπονται σε ανώνυμες τραπεζικές εταιρίες από το Ελληνικό δίκαιο καθώς και το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και διενεργούνται από αυτές.

Σύμφωνα με την Ένωση Ελληνικών Τραπεζών[14], στις 31/12/2011 ο αριθμός καταστημάτων της Γενικής Τράπεζας ήταν 104 και ο αριθμός του απασχολούμενου προσωπικού ανερχόταν σε 1.522.

Β.2.2. Όμιλος Γενικής Τράπεζας

Β.2.2.1. Θυγατρικές της Γενικής Τράπεζας

---

[13] Σύμφωνα με την ανακοίνωση της SG με ημερομηνία 19.10.2012.

[14] http://62.1.43.74/4Statistika/UplPDFs/net2011.pdf

Ο Ομίλος της ΓΕΝΙΚΗ απαρτίζεται από την Γενική Τράπεζα και τις θυγατρικές εταιρίες:

α) «Γενική Χρηματοδοτικής Μίσθωσης Α.Ε.» (με διακριτικό τίτλο ΓΕΝΙΚΗ Leasing)[15], η οποία, σύμφωνα με τον ιστότοπο της ΓΕΝΙΚΗ, προσφέρει τις ακόλουθες μορφές χρηματοδοτικής μίσθωσης:

- Απλή χρηματοδοτική μίσθωση (Straight Leasing): αφορά εκμίσθωση παγίων που έχει επιλέξει η εταιρίας, για συγκεκριμένη χρονική περίοδο, στο τέλος της οποίας τα αγοράζει έναντι προσυμφωνημένου τιμήματος.
- Πώληση και επαναμίσθωση παγίων στοιχείων (Sale & Leaseback): Αφορά αγορά επιχειρηματικού ακίνητου και της επαναμίσθωσης (μόνο σε επιχειρήσεις και όχι σε ελεύθερους επαγγελματίες/φυσικά πρόσωπα), έτσι ώστε να αυξηθεί η ρευστότητα της εταιρείας.
- Vendor Leasing: προσφορά προγραμμάτων προώθησης πωλήσεων εξοπλισμού με ευνοϊκούς όρους χρηματοδότησης

β) «Γενική Ενημέρωσης και Ρύθμισης Α.Ε.» (με διακριτικό τίτλο «GENIKI INFORMATION S.A.»), σκοπός της οποίας είναι, σύμφωνα με το καταστατικό της[16], η εξώδικη ενημέρωση οφειλετών για την ύπαρξη ληξιπρόθεσμων και απαιτητών χρηματικών οφειλών τους έναντι δανειστών, πριν από τη διενέργεια δικαστικών πράξεων και το στάδιο έναρξης της αναγκαστικής εκτέλεσης, που προέρχονται από συμβάσεις πίστωσης και εγγύησης και νόμιμες εμπορικές συναλλαγές, όπως αγορές αγαθών, παροχή υπηρεσιών, χορήγηση δανείων, εγγυήσεων και πιστώσεων, χρήση πιστωτικών καρτών, καθώς και η διαπραγμάτευση του χρόνου, του τρόπου και των λοιπών όρων αποπληρωμής των οφειλών, κατ’ εντολή και για λογαριασμό των δανειστών, σύμφωνα με τις αρχές του άρθρου 4 του Ν. 3758/2009. Σύμφωνα με τη γνωστοποίηση, το αντικείμενο δραστηριότητας της περιελάμβανε έως […] και υπηρεσίες διεκπεραίωσης εργασιών (back office) των καταναλωτικών δανείων και πιστωτικών καρτών, καθώς και τη ρύθμιση οφειλών. Οι υπηρεσίες παρέχονταν […].

γ) «Γενική Α.Ε. Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών και Συμβουλών» (με διακριτικό τίτλο «Geniki Finance»), η οποία ιδρύθηκε το 1996 ως εταιρία του Ομίλου της ΓΕΝΙΚΗ, με κύριο σκοπό την παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και συμβουλών. Σύμφωνα με τη γνωστοποίηση, η δραστηριότητα της παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών […]:

- […].
- […].

---

[15] Στο ΦΕΚ 10381/27.09.2012 (τεύχος Α.Ε. − Ε.Π.Ε. και Γ.Ε.ΜΗ.) ανακοινώνεται σχέδιο σύμβασης συγχώνευσης των Ανωνύμων Εταιρειών «ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.» και «ΓΕΝΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΜΙΣΘΩΣΕΙΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», με απορρόφηση της δεύτερης από την πρώτη.

[16] ΦΕΚ 12564/21.10.2009 (Τεύχος Α.Ε. ΚΑΙ Ε.Π.Ε.).

- […].

δ) Γενική Ασφαλιστική Πρακτόρευση Α.Ε., ο καταστατικός σκοπός της οποίας[17] είναι αυτός του Πράκτορα Ασφαλίσεων σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 1569/1985, όπως ισχύει.

Β.2.2.1. Συμμετοχές της Γενικής Τράπεζας

Σύμφωνα με το παράρτημα […] της Σύμβασης, η ΓΕΝΙΚΗ έχει τις ακόλουθες άμεσες συμμετοχές:

Περιγραφή συμμετοχών	Είδος	Αρ. μετοχών	% συμμετοχής
[…]	[…]	[…]	[…]
[…]	[…]	[…]	[…]
[…]	[…]	[…]	[…]
[…]	[…]	[…]	[…]
[…]	[…]	[…]	[…]
[…]	[…]	[…]	[…]
[…]	[…]	[…]	[…]
[…]	[…]	[…]	[…]
[…]	[…]	[…]	[…]
[…]	[…]	[…]	[…]
[…]	[…]	[…]	[…]

Β.2.3. Κύκλοι εργασιών

Σύμφωνα με τα στοιχεία που προσκόμισε η ΠΕΙΡΑΙΩΣ, ο συνολικός κύκλος εργασιών τόσο στην ελληνική όσο και στη παγκόσμια αγορά , κατά το 2011, όλων των επιχειρήσεων που ήλεγχε η ΓΕΝΙΚΗ και θα μεταβιβαστούν στην ΠΕΙΡΑΙΩΣ, υπολογιζόμενος σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 10 του ν. 3959/2011, ανέρχεται σε €[…].

Β.3. ΟΜΙΛΟΣ SOCIÉTÉ GÉNÉRALE

Η Société Générale αποτελεί ένα από τους μεγαλύτερους ευρωπαϊκούς χρηματοοικονομικούς ομίλους. Απασχολεί περίπου 160.000 υπαλλήλους σε 77

[17] Όπως εμφανίζεται στο ΦΕΚ 4185/8.6.2006 (τεύχος Α.Ε. – Ε.Π.Ε.).

χώρες, οι οποίοι προσφέρουν τις συμβουλές και τις υπηρεσίες τους σε ιδιώτες, επιχειρήσεις και θεσμικούς πελάτες σε τρεις κύριους επιχειρηματικούς άξονες[18]:

- Τραπεζική ιδιωτών στη Γαλλία, μέσω των δικτύων Société Générale, Crédit du Nord και Boursorama.
- Διεθνής τραπεζική ιδιωτών, με παρουσία στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, στη Ρωσία, στη Μεσόγειο, στην Αφρική, στην Ασία και στα γαλλικά υπεράκτια εδάφη.
- Επιχειρηματική και επενδυτική τραπεζική με παγκόσμια τεχνογνωσία στην επενδυτική τραπεζική, τις χρηματοδοτήσεις και τις παγκόσμιες αγορές.

Η Société Générale δραστηριοποιείται επίσης σε τομείς, όπως οι εξειδικευμένες χρηματοδοτήσεις, οι ασφάλειες, το private banking, η διαχείριση κεφαλαίων και οι υπηρεσίες θεματοφυλακής. Πλην της Γενικής τράπεζας και των θυγατρικών της, ο Όμιλος Société Générale δραστηριοποιείται στην Ελλάδα μέσω των συμμετοχών του στις ακόλουθες εταιρίες:

- SOGECAP. Αποτελεί θυγατρική εταιρεία του Ομίλου Société Générale (100% ελεγχόμενη από τον Όμιλο) και προσφέρει ασφαλιστικά προγράμματα για ιδιώτες, επαγγελματίες και επιχειρήσεις (όπως συνταξιοδοτικά προγράμματα, ασφάλειες ζωής, ασφάλιση πιστώσεων), σε πολλές χώρες μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα (μέσω υποκαταστήματος).
- ALD Automotive Hellas. Αποτελεί θυγατρική εταιρεία της «ALD International SA» η οποία ελέγχεται κατά 100% από τον Όμιλο Société Générale και δραστηριοποιείται στη λειτουργική – μακροχρόνια μίσθωση αυτοκινήτων (long term renting ή Operational leasing) και στη διαχείριση εταιρικών στόλων (Fleet Management).
- AMUNDI ΕΛΛΑΣ Α.Ε.Δ.Α.Κ. Αποτελεί θυγατρική (κατά 100% από τις 31/12/2009) του Ομίλου AMUNDI[19] και προσφέρει λύσεις διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων, Διαχείρισης χαρτοφυλακίω**ν**, Παροχής επενδυτικών συμβουλώ**ν**, Εξειδικευμένων επενδυτικών υπηρεσιών σε συνεργασία με την Amundi, διάθεσης Αμοιβαίων Κεφαλαίων τα οποία διαχειρίζεται ο όμιλος της Amundi[20]**.** Το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας κατά την 31/12/2011 ανήρχετο σε 6.150.000 ευρώ.

---

[18] Βλ. ανακοίνωση τύπου SG 19/10/2012.

[19] Ο Όμιλος Amundi δημιουργήθηκε από δύο σημαντικούς τραπεζικούς ομίλους στον χώρο της διαχείρισης κεφαλαίων: της Credit Agricole S.A (συμμετέχει με 75%) και της Société Générale (συμμετέχει με 25%).

[20] Η Amundi Ελλάς Α.Ε.Δ.Α.Κ. προέκυψε από τη συγχώνευση των Εταιρειών «ΕΡΜΗΣ Α.Ε.Δ.Α.Κ.» και «ΕΜΠΟΡΙΚΗ ASSET MANAGEMENT Α.Ε.Π.Ε.Υ.» δι' απορροφήσεως της δεύτερης από την πρώτη. Στην συνέχεια, άλλαξε η επωνυμία της Εταιρείας από «ΕΡΜΗΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ» σε «ΕΜΠΟΡΙΚΗ ASSET MANAGEMENT ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ» και τέλος, η εταιρία

- ΣΟΣΙΕΤΕ ΖΕΝΕΡΑΛ ΕΛΛΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ, με διακριτικό τίτλο SGCF HOLDING HELLAS S.A)[21]. Σύμφωνα με το καταστατικό της[22], σκοπός της εταιρίας είναι η ίδρυση ή και η συμμετοχή σε οποιασδήποτε μορφής και σκοπού εταιρείες, συμπεριλαμβανομένων: α) εταιρειών εμπορίας και μισθώσεων επιβατικών και φορτηγών αυτοκινήτων, μοτοσικλετών, μοτοποδηλάτων και γενικά πάσης φύσεως καινούργιων, μεταχειρισμένων οχημάτων ως και συναφών ειδών, οι οποίες παρέχουν υπηρεσίες μακροχρόνιας ή βραχυχρόνιας μίσθωσης καθώς και χρηματοδότηση επί πιστώσει των πωλήσεων προς εμπόρους ή και τον τελικό καταναλωτή των ανωτέρω προϊόντων και β) εταιρειών παροχής πιστώσεων ή προϊόντων καταναλωτικής πίστης.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τη γνωστοποίηση, οι ανωτέρω συμμετοχές του Ομίλου Société Générale δεν θα περιέλθουν στην ΠΕΙΡΑΙΩΣ. Το ίδιο ισχύει και για τις χρηματιστηριακές εργασίες στις οποίες δραστηριοποιείται ο όμιλος Société Générale, αλλά όχι η ΓΕΝΙΚΗ.

Γ. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Γ.1. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΠΡΑΞΗΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2 του ν. 3959/11, «*Συγκέντρωση θεωρείται ότι υπάρχει όταν προκύπτει μόνιμη μεταβολή του ελέγχου από α) τη συγχώνευση με οποιοδήποτε τρόπο δύο ή περισσότερων προηγουμένως ανεξάρτητων επιχειρήσεων ή τμημάτων επιχειρήσεων ή β) την απόκτηση, από ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη τουλάχιστον μια επιχείρηση ή από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, άμεσα ή έμμεσα, με την αγορά τίτλων ή στοιχείων του ενεργητικού, με σύμβαση ή με άλλον τρόπο, ελέγχου στο σύνολο ή σε τμήματα μίας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων*».

Εν προκειμένω, η μεταβίβαση στην ΠΕΙΡΑΙΩΣ του συνόλου των μετοχών που κατέχει η SG (ήτοι το 99,08% του μετοχικού κεφαλαίου της ΓΕΝΙΚΗ) και η εκχώρηση σε αυτήν του […] των απαιτήσεων της SG έναντι της ΓΕΝΙΚΗ […], όπως αυτά προσδιορίζονται στην Σύμβαση Αγοράς και Εκχώρησης Πειραιώς - SG, συνιστά συγκέντρωση κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 3959/2011, δεδομένου ότι η ΠΕΙΡΑΙΩΣ θα αποκτήσει, ως αποτέλεσμα της γνωστοποιηθείσας πράξης, τον αποκλειστικό έλεγχο επί της ΓΕΝΙΚΗ.

μετονομάστηκε σε AMUNDI ΕΛΛΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (βλ. http://www.amundi.com/grc/home_prop_abou).

[21] Βλέπε Απόφαση ΕΑ 311/V/2006 σχετικά την απόκτηση του αποκλειστικού ελέγχου της εταιρείας «ΧΡΟΦΙΝ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΜΙΣΘΩΣΕΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ» από την εταιρεία «ΣΟΣΙΕΤΕ ΖΕΝΕΡΑΛ ΕΛΛΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ».

[22] ΦΕΚ 3537/26.05.2006 (Τεύχος ΑΕ-ΕΠΕ).

Με γνώμονα την κρατούσα νομολογία αναφορικά με το ζήτημα των παράλληλων γνωστοποιήσεων, η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση εκτιμάται από πλευράς επηρεασμού των συνθηκών ανταγωνισμού σε εκάστη σχετική αγορά, λαμβανομένων υπόψη των πραγματικών και νομικών δεδομένων που ισχύουν στο χρόνο της εν λόγω γνωστοποίησης. Οι χρονικά προγενέστερες γνωστοποιήσεις θα συνεκτιμηθούν για την εξαγωγή συμπερασμάτων περί διαμόρφωσης των συνθηκών ανταγωνισμού σε εκάστη αγορά, ανεξάρτητα από την επόμενη γνωστοποιηθείσα πράξη. Οποιαδήποτε μεταβολή των συνθηκών αγοράς που θα επιφέρει η επόμενη χρονικά γνωστοποιηθείσα πράξη θα αξιολογηθεί υπό το πρίσμα των συνθηκών που επικρατούν κατά το διάστημα της γνωστοποίησης της επόμενης αυτής πράξης.

Γ.2. ΕΜΠΡΟΘΕΣΜΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΗΚΟΥΣΑ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 3959/11, «*1. Κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων πρέπει να γνωστοποιείται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μέσα σε τριάντα ημέρες από τη σύναψη της συμφωνίας ή τη δημοσίευση της προσφοράς ή ανταλλαγής ή την ανάληψη υποχρέωσης για την απόκτηση συμμετοχής, που εξασφαλίζει τον έλεγχο της επιχείρησης, όταν ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση κατά το άρθρο 10 ανέρχεται, στην παγκόσμια αγορά τουλάχιστον σε εκατόν πενήντα εκατομμύρια (150.000.000) ευρώ και δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, η καθεμία χωριστά, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των δεκαπέντε εκατομμυρίων(15.000.000) ευρώ στην ελληνική αγορά*».

Εν προκειμένω, η υπό εξέταση συγκέντρωση υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση στην ΕΑ, δεδομένου ότι ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων ανήλθε κατά το έτος 2011 σε […] ευρώ (ειδικότερα, του ομίλου της ΠΕΙΡΑΙΩΣ σε […] ευρώ, της Αγροτικής Τράπεζας σε […] ευρώ και ομίλου της ΓΕΝΙΚΗΣ σε […] ευρώ), ενώ στην εθνική αγορά ο κύκλος εργασιών του ομίλου της ΠΕΙΡΑΙΩΣ ανήλθε σε […] ευρώ, της Αγροτικής Τράπεζας σε […] ευρώ και του ομίλου της ΓΕΝΙΚΗΣ σε […] ευρώ. Επομένως, ο κύκλος εργασιών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων υπερβαίνει τα προβλεπόμενα κατώφλια του άρθρου 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011. Περαιτέρω, η υπό κρίση πράξη δεν έχει κοινοτική διάσταση, κατά την έννοια του άρθρου 1 παρ. 2 και 3 του Κοινοτικού Κανονισμού Συγκεντρώσεων 139/2004 για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων, δεδομένου ότι η ΓΕΝΙΚΗ δεν έχει παρουσία στο εξωτερικό και ο κύκλος εργασιών της δεν υπερβαίνει τα αντίστοιχα κατώφλια κύκλου εργασιών που προβλέπονται στον εν λόγω Κανονισμό.

Η γνωστοποίηση υποβλήθηκε εμπροσθέμως στην ΕΑ βάσει του άρθρου 6 παρ. 2 & 3 και του άρθρου 45 παρ. 1 του ν. 3959/11 και, σε συνέχεια επιστολών της ΓΔΑ για παροχή πρόσθετων και διευκρινιστικών στοιχείων, ο σχετικός φάκελος συμπληρώθηκε εντέλει προσηκόντως στις 19.11.2012.

Δ. ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Δ.1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα αποτελείται από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, τις αγορές χρήματος, πιστώσεων και κεφαλαίων και τις σχετικές υποδομές[23]. Η κύρια λειτουργία του είναι η διαμεσολάβηση μεταξύ πλεονασματικών οικονομικών μονάδων (αυτών δηλαδή που αποταμιεύουν) και ελλειμματικών οικονομικών μονάδων (εκείνες που δανείζονται για να επενδύσουν στις παραγωγικές ευκαιρίες που έχουν επιλέξει), με στόχο την ανακατανομή της ρευστότητας. Στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα περιλαμβάνονται:

- τα πιστωτικά ιδρύματα, που αποτελούν και τον πυρήνα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, δηλ. ελληνικές εμπορικές τράπεζες, υποκαταστήματα ξένων τραπεζών, συνεταιριστικές τράπεζες και ειδικοί πιστωτικοί οργανισμοί,
- οι θεσμικοί επενδυτές, δηλ. ασφαλιστικές εταιρίες, φορείς κοινωνικής ασφάλισης και οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ), και
- οι λοιπές μη τραπεζικές επιχειρήσεις, ιδίως χρηματιστηριακές εταιρίες, εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), εταιρίες πρακτόρευσης απαιτήσεων (factoring), εταιρίες παροχής πιστώσεων και εταιρίες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών (εταιρίες venture capital).

Η ανακατανομή της ρευστότητας επιτυγχάνεται κυρίως μέσω της παροχής τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών όπως οι καταθέσεις ιδιωτών και επιχειρήσεων (όψεως, ταμιευτηρίου και προθεσμίας) και οι χορηγήσεις στεγαστικών, καταναλωτικών και επαγγελματικών δανείων. Τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν, δε, επεκταθεί είτε απευθείας είτε μέσω θυγατρικών τους, στην παροχή και άλλων χρηματοοικονομικών και χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, όπως έκδοση πιστωτικών και χρεωστικών καρτών, ανάπτυξη και διάθεση αμοιβαίων κεφαλαίων, πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων, χρηματιστηριακές υπηρεσίες, υπηρεσίες πληρωμών, ασφαλιστικές εργασίες κ.ά.

Δ.2. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

---

[23] Οι υποδομές περιλαμβάνουν τα συστήματα πληρωμών και συστήματα εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών.

Στην ελληνική αγορά σήμερα δραστηριοποιούνται με μόνιμη παρουσία 52 πιστωτικά ιδρύματα υπό διαφορετικά εποπτικά καθεστώτα αναλόγως της χώρας στην οποία εδρεύουν[24]. Αναλυτικότερα:

ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ (ΜΕ ΕΔΡΑ Ή ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ) ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (Σεπτέμβριος 2012)		
Είδος ιδρύματος	**Αριθμός**	**Πλαίσιο λειτουργίας**
Εμπορικές Τράπεζες με έδρα στην Ελλάδα	16	-Αδειοδότηση και εποπτεία από την ΤτΕ -Υπαγωγή στο καθεστώς αμοιβαίας αναγνώρισης (ενιαία άδεια λειτουργίας) του Ν. 3601/2007.
Συνεταιριστικές Τράπεζες με έδρα στην Ελλάδα	13	-Αδειοδότηση και εποπτεία από την ΤτΕ, -Υπαγωγή στο καθεστώς αμοιβαίας αναγνώρισης (ενιαία άδεια λειτουργίας) του Ν. 3601/2007.
Τράπεζες με έδρα σε χώρα εντός ΕΕ που λειτουργούν υποκαταστήματα στην Ελλάδα	18	-Εποπτεία από τις αρμόδιες αρχές του κράτους καταγωγής, -Υπαγωγή στο καθεστώς αμοιβαίας αναγνώρισης (ενιαία άδεια λειτουργίας) του Ν. 3601/2007.
Τράπεζες με έδρα σε χώρα εκτός ΕΕ που λειτουργούν υποκαταστήματα στην Ελλάδα	4	- Εποπτεία από την ΤτΕ, - Μη υπαγωγή στο καθεστώς αμοιβαίας αναγνώρισης του Ν. 3601/2007.
Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων	1	-Εξαίρεση από την εφαρμογή του Ν.3601/2007.
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	**52**	
Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος		

Επιπλέον των παραπάνω πιστωτικών ιδρυμάτων που έχουν μόνιμη παρουσία στην Ελλάδα, 368 πιστωτικά ιδρύματα με έδρα σε άλλο κράτος – μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) δύνανται να παρέχουν τραπεζικές υπηρεσίες πληρωμών ή χρηματοδότησης προς φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εποπτευόμενα από τις αρμόδιες αρχές της χώρας καταγωγής τους[25]. Σε αντίθεση με τα πιστωτικά ιδρύματα του ανωτέρω πίνακα, τα παρακάτω έχουν απλώς γνωστοποιήσει στα πλαίσια του Ν. 3601/2007 στην ΤτΕ *«ενδιαφέρον παροχής υπηρεσιών χωρίς εγκατάσταση»*[26].

[24] Ελληνική Ένωση Τραπεζών, *Το Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα το 2010*, , Ιούνιος 2011 , σ.13-14 και Τράπεζα της Ελλάδος, *Πίνακας Πιστωτικών Ιδρυμάτων σε λειτουργία*, στην ιστοσελίδα *http://www.bankofgreece.gr/BoGDocuments/1_Πίνακας_Πιστωτικών_Ιδρυμάτων_σε_λειτουργία.xls*, ως είχε στις 27/9/12.

[25] Ελληνική Ένωση Τραπεζών, *Το Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα το 2010*, Ιούνιος 2011 , σ. 13-15 και www.bankofgreece.gr/BoGDocuments/7_πίνακας_πι_cross_border_κατά_χώρα_site.pdf, ως είχε στις 27/9/12.

[26] Άρθρο 14 παρ. 5β Ν. 3601/2007 *«Για την παροχή από πιστωτικό ίδρυμα, που εδρεύει σε τρίτη χώρα, μίας ή περισσότερων από τις δραστηριότητες της παραγράφου 1 του άρθρου 11 του παρόντος νόμου στην Ελλάδα, χωρίς εγκατάσταση, απαιτείται προηγούμενη άδεια της Τράπεζας της Ελλάδος με την οποία*

ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΕΟΧ[27] ΧΩΡΙΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (Σεπτέμβριος 2012)					
Χώρα	**Αριθμός**	**Χώρα**	**Αριθμός**	**Χώρα**	**Αριθμός**
Αυστρία	32	Ιρλανδία	30	Μάλτα	7
Βέλγιο	6	Ισλανδία	2	Νορβηγία	4
Γαλλία	43	Ισπανία	6	Ολλανδία	24
Γερμανία	47	Ιταλία	11	Ουγγαρία	2
Γιβραλτάρ	5	Κύπρος	7	Πολωνία	1
Δανία	5	Λιχτενστάιν	5	Πορτογαλία	3
Εσθονία	1	Λετονία	1	Σουηδία	3
Ην. Βασίλειο	81	Λουξεμβούργο	38	Τσεχία	1
				Φινλανδία	3
ΣΥΝΟΛΟ: 368					

Στην Ελλάδα επίσης δραστηριοποιούνται και εταιρίες οι οποίες εξειδικεύονται στην παροχή συγκεκριμένων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών[28] και εποπτεύονται είτε από την ΤτΕ, είτε από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς:

ΑΛΛΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (Σεπτέμβριος 2012)	
Είδος επιχείρησης	**Αριθμός**
Ανταλλακτήρια Συναλλάγματος	11
Εταιρίες Χρηματοδοτικής Μίσθωσης	12
Εταιρείες Πρακτορείας Επιχειρηματικών Απαιτήσεων	5
Εταιρείες Παροχής Πιστώσεων	4
Ανώνυμες Εταιρίες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων (ΑΕΔΑΚ)	20[29]
Χρηματιστηριακές εταιρίες	70[30]
Ιδρύματα Ηλεκτρονικού Χρήματος (χωρίς εγκατάσταση)	13
Χρηματοδοτικά Ιδρύματα (χωρίς εγκατάσταση)	1
Ιδρύματα Πληρωμών	11

Δ.3. ΕΓΧΩΡΙΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις άσκησης της δραστηριότητας, λαμβανομένου υπόψη του ισχύοντος καθεστώτος εποπτείας στη τρίτη χώρα. Η εν λόγω άδεια χορηγείται, με βάση την αρχή της αμοιβαιότητας, υπό την επιφύλαξη των συμφωνιών που συνάπτει η Ευρωπαϊκή Ένωση με βάση την παράγραφο 3 του άρθρου 38 της Οδηγίας 2006/48/ΕΚ».

[27] Ο Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος (ΕΟΧ) περιλαμβάνει τα 27 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία.

[28] Εκτός της αποδοχής καταθέσεων που, βάσει νομοθεσίας, παρέχεται μόνο από τα πιστωτικά ιδρύματα.

[29] Εποπτεύονται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

[30] Σύμφωνα με τα στοιχεία Αυγούστου 2012 του Χρηματιστηρίου Αθηνών (www.ase.gr) και τα στοιχεία Σεπτεμβρίου 2012 της Ένωσης Θεσμικών Επενδυτών (www.ethe.org.gr).

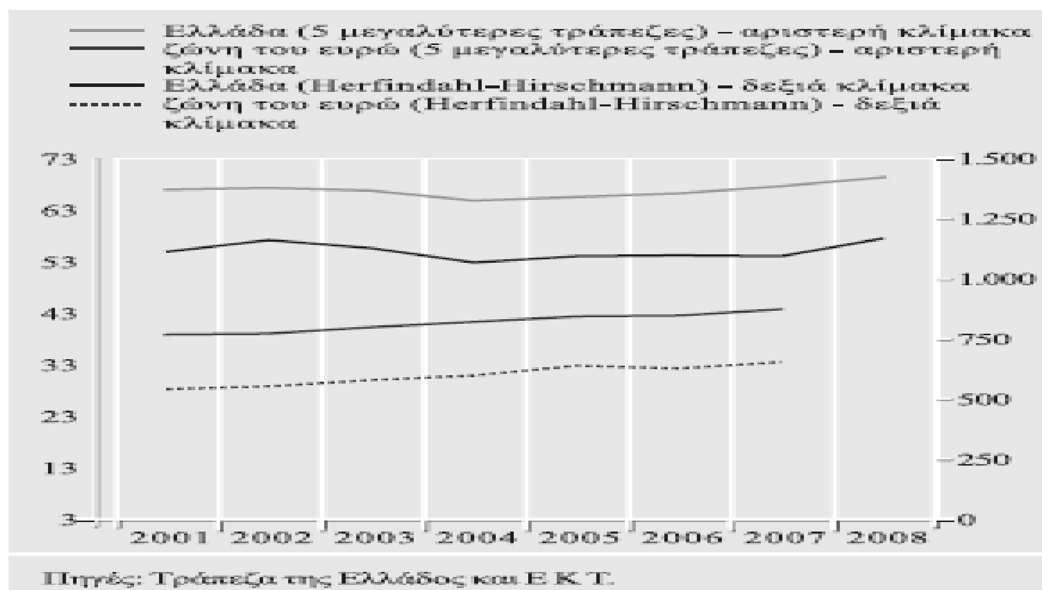
Σύμφωνα με δημοσιευμένα οικονομικά στοιχεία, τα σημαντικότερα τραπεζικά ιδρύματα στην Ελλάδα είναι τα εξής:

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΩΝ (σε εκατ. ευρώ)				
ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ	**2010**		**2011**	
	Ενεργητικό	**Μερίδιο**	**Ενεργητικό**	**Μερίδιο**
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	96.304,86	20,79%	87.307,55	20,01%
EUROBANK - ERGASIAS Α.Ε.	90.372,00	19,51%	75.782,00	17,37%
ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	63.770,90	13,76%	55.196,95	12,65%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.	**51.699,71**	**11,16%**	**43.840,31**	**10,05%**
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	**30.430,83**	**6,57%**	[…]	**[5-15]%**
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	26.403,10	5,70%	20.856,70	4,78%
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ Α.Τ.Ε.	16.564,93	3,58%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΙΑ ΛΙΜΙΤΕΔ	12.311,93	2,66%	11.323,92	2,60%
MILLENNIUM BANK Α.Ε.	7.034,94	1,52%	6.259,98	1,44%
ATTICA BANK, ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	4.780,73	1,03%	4.181,96	0,96%
HSBC BANK plc	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
PROBANK Α.Ε.	3.883,45	0,84%	3.376,85	0,77%
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	**4.309,05**	**0,93%**	**3.321,30**	**0,76%**
CITIBANK International plc	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	963,74	0,21%	741,39	0,17%
ΛΟΙΠΕΣ	48.569,09	10,48%	66.889,93	15,33%
Σύνολο Αγοράς[31]	[…]	**100%**	[…]	**100%**

[31] Βλ. ΣΔΟΣ Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 2012 (Πίνακας IV.7)

Δ.4. ΒΑΘΜΟΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Ο δείκτης συγκέντρωσης του ελληνικού τραπεζικού συστήματος βάσει μεριδίων αγοράς ενεργητικού, όπως αυτός υπολογίζεται με βάση το δείκτη *Herfindahl-Hirschman* (*HHI*), σημείωσε σταδιακή αύξηση κατά την περίοδο 2004-2008, μετά

την πτωτική τάση που είχε παρουσιάσει τα προηγούμενα έτη. Αντίστοιχη τάση δείχνει και ο δείκτης CR_5[32], ο οποίος το 2008 ανήλθε στο 69,5%, όπως παρουσιάζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί[33]:

Από το 2008 και έπειτα, ο δείκτης HHI με βάση το ύψος ενεργητικού των τραπεζικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα, παραμένει σχεδόν αμετάβλητος. Παραμένει δε χαμηλότερος του αντίστοιχου βαθμού συγκέντρωσης τραπεζικών συστημάτων χωρών με πληθυσμό αντίστοιχο της Ελλάδος, όπως π.χ. της Ολλανδίας, της Φινλανδίας και του Βελγίου:

Δείκτης HHI για Πιστωτικά Ιδρύματα[34]						
Χώρα	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**
Ελλάδα	1.101	1.096	1.172	1.184	1.214	1.278
Βέλγιο	2.041	2.079	1.881	1.622	1.439	1.294

[32] Αφορά στο άθροισμα των μεριδίων αγοράς των πέντε μεγαλύτερων επιχειρήσεων του κλάδου.

[33] Τράπεζα της Ελλάδος, *Έκθεση για τη Χρηματοπιστωτική Σταθερότητα* Ιούνιος 2009, σ. 63-64

[34] EU Structural financial indicators (http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=1000002869).

Ολλανδία	1.822	1.928	2.168	2.032	2.052	2.061
Πορτογαλία	1.134	1.098	1.114	1.150	1.207	1.208
Φινλανδία	2.560	2.540	3.160	3.120	3.550	3.700

Πρόσφατη εμπειρική μελέτη για το ελληνικό τραπεζικό σύστημα[35] καταδεικνύει ότι το ελληνικό τραπεζικό σύστημα βρίσκεται σε μακροχρόνια ισορροπία, ενώ υποστηρίζεται ότι η αύξηση του βαθμού συγκέντρωσης μπορεί να επιδράσει θετικά στο επίπεδο αποτελεσματικότητας και ανταγωνιστικότητας του τραπεζικού συστήματος και ότι σε περιόδους χαμηλής ρευστότητας των τραπεζών, ενδεχόμενη συγκέντρωση στον τραπεζικό κλάδο αυξάνει τον βαθμό εμπιστοσύνης των καταθετών προς τα μεγαλύτερα τραπεζικά ιδρύματα.

Δ.5. ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Σύμφωνα με την έκθεση του Διοικητή της ΤτΕ για το 2011[36], ο τραπεζικός κλάδος δέχθηκε έντονες και αυξανόμενες πιέσεις κατά τη διάρκεια του 2011. Όσον αφορά στην κερδοφορία, με βάση τα δημοσιευμένα οικονομικά στοιχεία της περιόδου Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2011, οι τραπεζικοί όμιλοι εμφάνισαν ζημίες ύψους 7,3 δισ. ευρώ.

Δ.5.1. Καταθέσεις και Χορηγήσεις: Επισκόπηση τριετίας

Οι τράπεζες αντιμετωπίσαν συνεχή μείωση των καταθέσεων, ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης που βιώνει η χώρα, κατά περίπου €70 δισ. από τις αρχές του 2010 έως τον Ιούνιο του 2012, γεγονός που συνέβαλε στην άνοδο του δείκτη δανείων προς καταθέσεις άνω του 130%. Βάσει των στοιχείων της Τράπεζας Ελλάδος[37], το 2010 το υπόλοιπο των καταθέσεων και συμφωνιών επαναγοράς νοικοκυριών και επιχειρήσεων σε Νομισματικά Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα έφθασε τα €247,2 δισ., έναντι €279,5 δισ. το 2009. Η μείωση αυτή συνεχίστηκε, με αποτέλεσμα κατά το 2011 το υπόλοιπο των καταθέσεων και συμφωνιών επαναγοράς νοικοκυριών και επιχειρήσεων να προσεγγίζει τα €202 δισ. ενώ κατά το α΄εξάμηνο του 2012 έπεσε στα €176,3 δισ.

Η μείωση της ζήτησης για καταθετικά προϊόντα περιόρισε την προσφορά δανείων, ενώ η σημαντική υποχώρηση των προσδοκιών των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων, η οποία συνεπάγεται μείωση της ροπής προς κατανάλωση και προς επένδυση σε κατοικίες, καθώς και της διάθεσης για ανάληψη επιχειρηματικών κινδύνων, περιόρισε και τη ζήτηση δανείων[38]. Από την άλλη, στη διάρκεια της διετίας

[35] Βλ. Τσιριτάκης & Τσιριγωτάκης (2011), Τραπεζική – τάσεις (πριν) και προοπτικές (μετά την κρίση), στο Η διεθνής κρίση, η κρίση στην ευρωζώνη και το Ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα, Ελληνική Ένωση Τραπεζών, σ. 193-207. Βλ. και σ. 218, 220. Η μελέτη καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο μονοπωλιακός ανταγωνισμός αποτελεί την κυρίαρχη δομή των τραπεζικών συστημάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

[36] http://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/ekthdkth2011.pdf , σελ. 165.

[37] Στατιστικό Δελτίο Οικονομικής Συγκυρίας Ιούλιος – Αύγουστος 2012.

[38] Έκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας 2009 (σελ 11-12).

2010-2011, τα πιστοδοτικά κριτήρια των εγχώριων τραπεζών εξακολούθησαν να καθίστανται αυστηρότερα. Έτσι, οι απαιτήσεις των τραπεζών από τους δανειολήπτες για παροχή εξασφαλίσεων αυξήθηκαν, ενώ οι τράπεζες επίσης περιόρισαν τη διάρκεια και το ύψος των χορηγούμενων δανείων και, στην περίπτωση της στεγαστικής πίστης, το ποσοστό της αξίας των υπέγγυων ακινήτων το οποίο επιτρέπεται να καλύπτουν τα χορηγούμενα δάνεια[39]. Ως αποτέλεσμα, αντίστοιχη με τις καταθέσεις πτωτική πορεία έχουν δείξει και οι χορηγήσεις προς επιχειρήσεις και νοικοκυριά οι οποίες μετά την αύξηση των υπόλοιπων χρηματοδότησης, κατά το 2010, στα €257,8 δισ., έναντι €249,8 δισ. κατά το 2009, έκτοτε σημειώνουν συνεχή πτώση μειούμενες στα €248,5 δις κατά το 2011 και €240,1 δις κατά το α' εξάμηνο του 2012[40].

Παράλληλα, το Δεκέμβριο του 2010[41] παρατηρήθηκε αύξηση:

- στο λόγο των δανείων σε καθυστέρηση προς το σύνολο των δανείων καταναλωτικής πίστης προσεγγίζοντας το 20,5% έναντι 13,4% το 2009 και 8,2% το 2008 και
- στο λόγο των δανείων σε καθυστέρηση προς το σύνολο των δανείων στεγαστικής πίστης προσεγγίζοντας το 10% έναντι 7,4% το 2009 και 5,3% το 2008[42].

Η έρευνα της ΕΚΤ του Δεκεμβρίου 2011, η οποία αναφέρεται στην πρόσβαση των επιχειρήσεων μικρού και μεσαίου μεγέθους σε πηγές εξωτερικής χρηματοδότησης πιστοποιεί τις πολλές επισφάλειες στα χαρτοφυλάκια των ελληνικών τραπεζών, διαπιστώνοντας ότι το ποσοστό των αιτήσεων των επιχειρήσεων για τραπεζικά δάνεια που ικανοποιούνται καθ' ολοκληρίαν από τα πιστωτικά ιδρύματα είναι σημαντικά χαμηλότερο στην Ελλάδα από ότι στις άλλες χώρες-μέλη της ζώνης του ευρώ[43].

Δ.5.2. Επιτόκια Εμπορικών Τραπεζών[44]

Στο πλαίσιο της αντιμετώπισης της μείωσης ρευστότητας των τραπεζικών ιδρυμάτων, ως επακόλουθο της μείωσης των καταθέσεων και μείωσης του ρυθμού αποπληρωμής των χορηγήσεων, οι τράπεζες επιδίωξαν να συγκρατήσουν την απόσυρση των καταθέσεων εκ μέρους των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων και των νοικοκυριών, προσφέροντας υψηλές ονομαστικές αποδόσεις στις καταθέσεις προθεσμίας. Παρά τις μειώσεις των βασικών επιτοκίων του Ευρωσυστήματος και των επιτοκίων Euribor μετά τον Οκτώβριο του 2011, το μέσο επιτόκιο των νέων τραπεζικών καταθέσεων στην Ελλάδα αυξήθηκε κατά 19 μονάδες βάσης το δίμηνο

[39] Έκθεση Διοικητή Τράπεζας της Ελλάδος για το 2011 (σελ 157-158).

[40] Στατιστικό Δελτίο Οικονομικής Συγκυρίας Ιούλιος – Αύγουστος 2012.

[41] Βλ. «Το Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα το 2010», Ελληνική Ένωση Τραπεζών, Ιούνιος 2011 , σελ. 28.

[42] Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών.

[43] Έκθεση Διοικητή Τράπεζας της Ελλάδος για το 2011 (σελ. 157-158).

[44] Έκθεση Διοικητή Τράπεζας της Ελλάδος για το 2011 (σελ. 144-151).

που ακολούθησε (Δεκέμβριος 2011: 2,81%) και οριακά τους δύο πρώτους μήνες του τρέχοντος έτους (Φεβρουάριος 2012: 2,83%). Η συνολική αύξηση από το Δεκέμβριο του 2010 (2,15%) έφθασε τις 68 μονάδες βάσης.

Στη κατηγορία νέων δανείων, η ανοδική τάση που παρουσίαζαν τα επιτόκια στην Ελλάδα από τα τέλη του 2009 αντιστράφηκε από τα μέσα του 2011 στα καταναλωτικά δάνεια και από τα τέλη του ίδιου έτους στα επιχειρηματικά και στα στεγαστικά δάνεια. Όσον αφορά τα **καταναλωτικά δάνεια**, οι μειώσεις επιτοκίου το 2011 ήταν σημαντικές, με αποτέλεσμα το μέσο επιτόκιο των δανείων αυτών να διαμορφωθεί το Δεκέμβριο του 2011 κατά 76 μονάδες βάσης χαμηλότερα από ό,τι το Δεκέμβριο του 2010. Εντούτοις, την περίοδο Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου 2012 το εν λόγω επιτόκιο αυξήθηκε κατά 17 μονάδες βάσης και διαμορφώθηκε σε 9,09%. Αντιθέτως, το μέσο επιτόκιο των **στεγαστικών δανείων** και εκείνο των **επιχειρηματικών δανείων** διαμορφώθηκαν το Δεκέμβριο του 2011 σε επίπεδα υψηλότερα, κατά 35 μονάδες βάσης και 128 μονάδες βάσης αντιστοίχως, από ό,τι το Δεκέμβριο του 2010. Την περίοδο ωστόσο Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου 2012 τα εν λόγω επιτόκια υποχώρησαν κατά 39 μονάδες βάσης και 50 μονάδες βάσης σε 3,75% και 6,53% αντιστοίχως. Οι μειώσεις των επιτοκίων, κυρίως των στεγαστικών δανείων, συνδέονται άμεσα με τις μειώσεις των βασικών επιτοκίων του Ευρωσυστήματος και τη συνακόλουθη υποχώρηση των επιτοκίων Euribor, καθώς τα τελευταία χρησιμοποιούνται ως επιτόκια αναφοράς στις περισσότερες συμβάσεις στεγαστικών δανείων στην Ελλάδα.

Επιπροσθέτως, η εξέλιξη των επιτοκίων, ιδιαιτέρως όσον αφορά **τα υφιστάμενα καταναλωτικά δάνεια**, επηρεάστηκε από την πραγματοποίηση αναδιαρθρώσεων-ρυθμίσεων δανείων (δηλ. την επαναδιαπραγμάτευση των όρων μεταξύ δανειοληπτών και τραπεζών), οι οποίες δρομολογούνται λόγω της σημαντικής χειροτέρευσης της χρηματοοικονομικής κατάστασης ορισμένων νοικοκυριών. Όσον αφορά τα **υφιστάμενα επιχειρηματικά δάνεια**, οι μειώσεις των επιτοκίων δανεισμού ήταν πολύ μικρότερες, γεγονός που είναι συνεπές με το μικρότερο (σε σύγκριση με τα στεγαστικά και τα καταναλωτικά δάνεια) ποσοστό δανείων σε καθυστέρηση, με το αντιστοίχως μικρότερο ποσοστό των ρυθμιζόμενων επιχειρηματικών δανείων (σε σχέση με τα δάνεια προς τα νοικοκυριά), αλλά και με το γεγονός ότι η υποχώρηση της ζήτησης για επιχειρηματικά δάνεια είναι πιθανόν πιο περιορισμένη αλλά και πιο πρόσφατη από την υποχώρηση της ζήτησης για δάνεια από τα νοικοκυριά.

Δ.5.3. Προοπτικές

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος, από το 2010 ο πιστωτικός κίνδυνος διατηρείται υψηλός. Η δημοσιονομική κατάσταση της Ελλάδας και η παρατεταμένη ύφεση παραμένει ο βασικός παράγοντας κινδύνου για το ελληνικό τραπεζικό σύστημα και κατά το έτος 2012, δεδομένου ότι:

- Στα μεν νοικοκυριά η αυξημένη φορολογική επιβάρυνση και το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας επηρεάζουν αρνητικά το διαθέσιμο εισόδημα και την ικανότητα ομαλής εξυπηρέτησης οφειλών.

- Στις δε επιχειρήσεις η δυσμενής μακροοικονομική συγκυρία και ο εισοδηματικός περιορισμός των νοικοκυριών κατατείνουν σε υποχώρηση των πωλήσεων και κατά συνέπεια σε περαιτέρω αύξηση των επισφαλών απαιτήσεων[45].

Οι εξελίξεις αυτές επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τα θέματα ρευστότητας των τραπεζών καθώς και την ποιότητα των δανειακών τους χαρτοφυλακίων. Σε αυτό το δυσμενές οικονομικό κλίμα θα πρέπει να προστεθεί και η ιδιαιτέρως αρνητική επίπτωση στα ίδια κεφάλαια και την κεφαλαιακή επάρκεια των ελληνικών τραπεζών που είχε η συμμετοχή τους στο πρόγραμμα απομείωσης ομολόγων του ιδιωτικού τομέα (Private Sector Involvement - PSI).

Σύμφωνα με την έκθεση του Διοικητή της ΤτΕ[46], όσον αφορά στις προοπτικές των καταθέσεων το 2012 και μεσοπρόθεσμα, ιδιαιτέρως αρνητική επίδραση αναμένεται να ασκήσει στις καταθέσεις το 2012 η αναμενόμενη περαιτέρω υποχώρηση της οικονομικής δραστηριότητας (όπως εξάλλου και η εξέλιξη του ΑΕΠ στο πρόσφατο παρελθόν). Όσον αφορά στις Χορηγήσεις[47] επειδή οι τράπεζες, εξαιτίας της κρίσης χρέους, έχουν απολέσει σχεδόν κάθε δυνατότητα πρόσβασης στις διεθνείς αγορές χρήματος και κεφαλαίων, ενώ σημειώνεται εκτεταμένη απόσυρση καταθέσεων διαρκώς από τα τέλη του 2009, έχει περιοριστεί σημαντικά και η ευχέρεια τους να διοχετεύουν δανειακά κεφάλαια προς την πραγματική οικονομία.

Από την άλλη πλευρά, η σταδιακή βελτίωση του κλίματος εμπιστοσύνης, με την εξασφάλιση του δεύτερου προγράμματος χρηματοδοτικής στήριξης της ελληνικής οικονομίας (το οποίο συμπεριλαμβάνει πόρους για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών), την αύξηση της διαφάνειας λόγω του προσδιορισμού των κεφαλαιακών αναγκών των πιστωτικών ιδρυμάτων και τέλος τη δρομολόγηση της αναδιάρθρωσης και εξυγίανσης στον τραπεζικό τομέα, αναμένεται να συμβάλει μεσοπρόθεσμα σε επιστροφή καταθέσεων στις ελληνικές τράπεζες. Συνεπώς, η αντιστροφή της πτωτικής τάσης των καταθέσεων στο μέλλον θα εξαρτηθεί από την επιτυχία των πολιτικών αποκατάστασης της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας.

Ε. ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

Ε.1. ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων ή/και υπηρεσιών που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμα ή δυνάμενα να υποκατασταθούν μεταξύ τους, λόγω των χαρακτηριστικών τους, των τιμών τους και της χρήσης, για την οποία προορίζονται. Η σχετική αγορά προϊόντων ενδέχεται, σε ορισμένες

[45] Έκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας 2010 (σελ. 20).

[46] Βλ. και Έκθεση Διοικητή ΤτΕ – Απρίλιος 2011 (σελ. 144-151).

[47] http://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/ekthdkth2011.pdf, σελ. 157.

περιπτώσεις, να αποτελείται από επιμέρους προϊόντα ή/και υπηρεσίες που παρουσιάζουν σε μεγάλο βαθμό όμοια φυσικά ή τεχνικά χαρακτηριστικά και είναι εναλλάξιμα.

Ε.1.1. Εισαγωγικά

Σύμφωνα με την άποψη της γνωστοποιούσας επιχείρησης[48], οι αγορές στις οποίες αφορά η υπό κρίση συγκέντρωση, περιλαμβάνουν τις αγορές που δραστηριοποιείται η ΓΕΝΙΚΗ, ήτοι την εν γένει τραπεζική αγορά στην Ελλάδα (δίκτυο, καταθέσεις, χορηγήσεις), την αγορά προεξόφλησης επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring), την αγορά υπηρεσιών χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) καθώς και την αγορά ασφαλιστικής πρακτόρευσης.

Σύμφωνα με πάγια πρακτική της ΕΑ και Ευρωπαϊκής Επιτροπής[49], η βασική κατηγοριοποίηση των κλασικών τραπεζικών υπηρεσιών περιλαμβάνει: **α)** τις υπηρεσίες προς ιδιώτες/ λιανική τραπεζική (retail banking), **β)** τις υπηρεσίες προς επιχειρήσεις/ επιχειρηματική τραπεζική (corporate banking), και **γ)** τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, καθεμία δε, από τις προαναφερθείσες κατηγορίες μπορεί να διακριθεί περαιτέρω σε υπο-αγορές, με βάση την υποκαταστασιμότητα των επιμέρους τραπεζικών προϊόντων από πλευράς προσφοράς και ζήτησης. Παράλληλα, δεδομένων των δραστηριοτήτων της ΠΕΙΡΑΙΩΣ και ΓΕΝΙΚΗ, η υπό κρίση συγκέντρωση αφορά και αγορές που δεν εμπίπτουν στις κλασικές τραπεζικές υπηρεσίες.

Συγκεκριμένα, ενόψει των δραστηριοτήτων στην υπό εξέταση συναλλαγή μερών, παρουσιάζονται οριζόντιες αλληλεπικαλύψεις στις αγορές[50]:

α) των καταθέσεων και χορηγήσεων λιανικής τραπεζικής,

β) των καταθέσεων και χορηγήσεων επιχειρηματικής τραπεζικής,

γ) των μέσων πληρωμής - καρτών,

δ) της πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring)

ε) των αμοιβαίων κεφαλαίων (mutual funds)

---

[48] Βλ. σ. 5 και 14 της από [...].

[49] Βλ. ενδεικτικά, απόφαση ΕΑ 335/V/2007 – FBB/ASPIS BANK ATE και υποθέσεις ΕΕπΜ.4844– FORTIS/ABN AMRO, σκ.. 33-41, M.5384 - BNP PARIBAS/FORTIS, σκ. 9-10, M.4844- FORTIS/ABN AMRO ASSETS, σκ. 39-40, M.3894–UNICREDITO/HBV, σκ. 16-17, M.6168– RBI/EFG EUROBANK/JV, σκ. 12 & 18, M.4155–BNP PARIBAS/BNL, σκ. 8, 9 & 19., (M.2567– NORDBANKEN/POSTGIROT). Σε κάποιες περιπτώσεις, οι πολύ μικρές επιχειρήσεις περιλαμβάνονται στη λιανική τραπεζική (retail) (βλ. υπόθεση ΕΕπ M.5384 - BNP PARIBAS/FORTIS σκ. 9), ενώ σε άλλες όχι (βλ. υπόθεση ΕΕπ.M.6168 – RBI/EFG EUROBANK/JV σκ.12).

[50] Η ΠΕΙΡΑΙΩΣ, με την υπ' αριθ. πρωτ. [...] επιστολή της, δηλώνει ότι η [...]. Τέλος, σημειώνεται ότι η αγορά παροχής χρηματιστηριακών υπηρεσιών δε θα εξεταστεί, δεδομένου ότι σε αυτή δραστηριοποιείται από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις μόνο η ΠΕΙΡΑΙΩΣ (μέσω της θυγατρικής της εταιρίας «ΠΕΙΡΑΙΩΣ WEALTH MANAGEMENT Α.Ε.Π.Ε.Υ.»»). Η SG δραστηριοποιείται μεν στην αγορά, ωστόσο, σύμφωνα με τη γνωστοποίηση, η εν λόγω δραστηριότητα δεν θα μεταβιβαστεί στην ΠΕΙΡΑΙΩΣ.

στ) των ασφαλιστικών εργασιών (insurance)[51]

ε) της χρηματοδοτικής/λειτουργικής μίσθωσης (leasing)

ζ) της επενδυτικής τραπεζικής (investment banking)

Συνεπώς οι ανωτέρω (υπό α-ζ) αγορές αποτελούν, κατ' αρχάς, τις σχετικές με την υπό κρίση συγκέντρωση αγορές.

Ε.1.2. Λιανική Τραπεζική – Καταθέσεις και Χορηγήσεις

Οι κύριες τραπεζικές υπηρεσίες προς φυσικά πρόσωπα περιλαμβάνουν τα καταθετικά προϊόντα και τα προϊόντα χορηγήσεων.

Ε.1.2.1. Καταθετικά Προϊόντα

Η σύμβαση κατάθεσης συνιστάται μεταξύ του πιστωτικού ιδρύματος και του καταθέτη, έχοντας ως ελάχιστο περιεχόμενο τα στοιχεία της ανώμαλης παρακαταθήκης (830 ΑΚ), ήτοι την προσωρινή παράδοση από τον καταθέτη στην τράπεζα χρημάτων, με παραχώρηση προς την τράπεζα της εξουσίας χρησιμοποίησής τους, καθώς και την υποχρέωση της τελευταίας να εξασφαλίσει την αγοραστική δύναμη που τα χρήματα εμπερικλείουν υπέρ του καταθέτη[52], ενώ παράλληλα ο καταθέτης δικαιούται να εισπράξει τους συμφωνημένους τόκους.

Η τήρηση και κίνηση/διαχείριση των λογαριασμών καταθέσεων ενέχει σειρά επιβαρύνσεων για τον καταθέτη, μεταξύ των οποίων, ενδεχομένως, χρεώσεις[53] για απενεργοποίηση / «κλείσιμο» του λογαριασμού, για χρήση δικτύων άλλων τραπεζών (μέσω ΑΤΜ) και για μεταφορές κεφαλαίων εκτός δικτύου (προς και από τράπεζες του εξωτερικού και του εσωτερικού).

Τα βασικότερα είδη/κατηγορίες τραπεζικών λογαριασμών καταθέσεων είναι τα εξής:

α) Καταθέσεις όψεως. Ως κατάθεση όψεως[54] νοείται η τηρούμενη σε τράπεζα με χρήση ατομικού ή κοινού λογαριασμού κατάθεση χρημάτων, με βάση ομώνυμη σύμβαση, κατά την οποία η τράπεζα αναλαμβάνει την υποχρέωση να αποδίδει μερικά ή ολικά το κατατεθειμένο ποσό στον καταθέτη (φυσικό ή νομικό πρόσωπο), οποτεδήποτε ζητεί τούτο ο τελευταίος, με όρους -σχετικούς με επιτόκια, χρεωστικά

---

[51] Ως προς την ευρύτερη αγορά των ασφαλιστικών εργασιών, σημειώνεται ότι η μεν Τράπεζα Πειραιώς δραστηριοποιείται τόσο στην αγορά της παροχής ασφαλιστικών υπηρεσιών, μέσω της εταιρίας ΑΤΕ Ασφαλιστική ΑΕ, όσο και στην παροχή υπηρεσιών πρακτόρευσης ασφαλίσεων μέσω των θυγατρικών της εταιριών «ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΑΕ» και «ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΜΕΣΙΤΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΑΕ», ενώ η ΓΕΝΙΚΗ δραστηριοποιείται μέσω της «ΓΕΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΟΡΕΥΣΗΣ ΑΕ» αλλά και απευθείας μόνο στη δεύτερη αγορά.

[52] Βλ. Σπ. Ψυχομάνη, *Τραπεζικό δίκαιο, Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων*, Ε΄ έκδοση, σ. 221.

[53] Σημειώνεται ότι ορισμένες χρεώσεις (π.χ. χρεώσεις για αδράνεια λογαριασμού για πάνω από ένα οριζόμενο από τις τράπεζες χρονικό διάστημα, χρεώσεις στην περίπτωση ανάληψης μετρητών μέσω ΑΤΜ του ίδιου πιστωτικού ιδρύματος όπου τηρείται λογαριασμός, κ.λπ.) έχουν κριθεί παράνομες ως καταχρηστικές και έχουν καταργηθεί (βλ. ενδεικτικά ΥΑ Ζ1-21/2011 και Ζ1-798/2008).

[54] Σπ. Ψυχομάνης, *Τραπεζικό Δίκαιο Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων*, Τεύχος ΙΙ Στ' έκδ., Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2010, σ. 78 επ.

τυχόν υπόλοιπα, χρήση βιβλιαρίων επιταγών, παροχή εγγύησης επιταγών κ.λπ.-, οι οποίοι μπορούν πλέον να καθορίζονται ελεύθερα από τις τράπεζες (ΕΤΠΘ/ ΤΕ 234/23/11.12.2006). Οι καταθέσεις αυτές ήταν αρχικά άτοκες. Με την ΠΔ/ΤΕ 1553/5.6.89 επετράπη, το πρώτον, τόσο η καταβολή τόκων επί των πιστωτικών υπολοίπων των λογαριασμών καταθέσεων όψεως με επιτόκιο ελεύθερα καθοριζόμενο από τις τράπεζες όσο και η χρηματοδότηση επιχειρήσεων και επαγγελματιών μέσω υπεραναλήψεων από τους εν λόγω λογαριασμούς με βάση τους ισχύοντες πιστωτικούς κανόνες και με επιτόκιο που καθοριζόταν πλέον ελεύθερα από τις τράπεζες, χωρίς περιορισμούς. Εξάλλου, οι αναλήψεις από έναν λογαριασμό καταθέσεως όψεως έπρεπε να γίνονται με χρησιμοποίηση βιβλιαρίου καταθέσεως ή με επιταγές, που σύρονταν επί των οικείων λογαριασμών. Στην πράξη είχε όμως ήδη επικρατήσει η κίνηση των καταθέσεων αυτών μόνο με επιταγές ή με απευθείας αναλήψεις του δικαιούχου από το ταμείο της τράπεζας ή από ΑΤΜ. Οι καταθέσεις στους εν λόγω λογαριασμούς όψεως και τρεχούμενους[55] συμφωνούνται άμεσα αποδοτέες όταν ζητηθούν, οι δε αναλήψεις πραγματοποιούνται μέσω βιβλιαρίου κατάθεσης, κάρτας αναλήψεων ή επιταγών, ενώ παρέχεται και δυνατότητα υπεραναλήψεων.

β) Καταθέσεις απλού ταμιευτηρίου. Οι καταθέσεις απλού ταμιευτηρίου είναι άμεσα αποδοτέες και αποτελούν, επίσης, παραλλαγή των καταθέσεων όψεως, επειδή και αυτές αποδίδονται οποτεδήποτε ζητήσει μερική ή ολική ανάληψη τους ο δικαιούχος[56]. Οι διαφορές τους -τεχνικής, κατά βάση, φύσεως- έγκεινται στο ότι επί των καταθέσεων ταμιευτηρίου, (α) τα κατατεθειμένα ποσά είναι πάντοτε τοκοφόρα, (β) δικαιούχοι μπορούν να είναι μόνον φυσικά πρόσωπα ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και (γ) οι αναλήψεις γίνονται με χρήση

---

[55] Ο «τρεχούμενος λογαριασμός καταθέσεως» αποτελεί παραλλαγή της καταθέσεως όψεως, που εξ ορισμού συνδυάζεται πάντα με σύμβαση τρέχοντος λογαριασμού, ώστε να μη χρειάζεται ιδιαίτερη γι' αυτήν συμφωνία, πλην της δηλώσεως προσχωρήσεως του πελάτη, ο οποίος μπορεί να είναι μόνον φυσικό πρόσωπο χωρίς εμπορική ιδιότητα. Η κατάθεση, δηλαδή, συμφωνείται, εν προκειμένω, με βάση υποκείμενη σύμβαση πλαίσιο, ως ανακυκλούμενη πάντα κατάθεση όψεως, εξυπηρετούμενη από την παράλληλη τήρηση τρέχοντος λογαριασμού, στον οποίο καταχωρίζονται όλες οι διενεργούμενες καταθέσεις, ως πιστωτικά κονδύλια του λογαριασμού, και όλες οι πραγματοποιούμενες αναλήψεις και πληρωμές, ως χρεωστικά κονδύλια του. Συχνά, συνοδεύεται με συμφωνία δυνατότητας υπεραναλήψεων, που αποτελεί, κατά τα ανωτέρω, πρόσθετη σύμβαση ανοίγματος πιστώσεως. Ο λογαριασμός αυτός, που μπορεί να είναι ατομικός ή κοινός, ανοίγεται για τη μέσω των τραπεζών διενέργεια όλων των πληρωμών και την εξόφληση υποχρεώσεων των φυσικών προσώπων που δεν είναι έμποροι, κινείται δε μόνο με επιταγές, που μπορούν μάλιστα να είναι εγγυημένες, ή με εντολές (πάγιες ή κατά περίπτωση) του καταθέτη ή με χρεώσεις δαπανών από την χρήση τραπεζικών καρτών, κατόπιν συμφωνίας με τον πελάτη. Ο τρεχούμενος λογαριασμός καταθέσεων έχει την ίδια νομική φύση και λειτουργία με τις καταθέσεις όψεως σε τρέχοντα λογαριασμό, διακρίνεται δε από τις τελευταίες μόνον ως προς τα πρόσωπα (φυσικά πρόσωπα, μη έμποροι), που δικαιούνται να τον κινούν, και τις λοιπές ειδικές χρήσεις του (Ψυχομάνης, ό.π.). Συνεπώς, οι διαφορές μεταξύ λογαριασμών όψεως και τρεχούμενων είναι μη ουσιώδεις, ενώ είθισται ως όψεως να χαρακτηρίζονται οι λογαριασμοί επιχειρήσεων/νομικών προσώπων και ως τρεχούμενοι οι λογαριασμοί ιδιωτών-φυσικών προσώπων, χωρίς όμως ο διαχωρισμός αυτός να ισχύει κατ' ανάγκη σε κάθε περίπτωση.

[56] Ψυχομάνης, ο.π., σ. 83 επ.

βιβλιαρίου καταθέσεως και κάρτας αναλήψεων, ενώ αποκλείεται η χρησιμοποίηση του σχετικού λογαριασμού για την έκδοση και πληρωμή επιταγής[57].

γ) Καταθέσεις «επί προθεσμία». Οι καταθέσεις «επί προθεσμία» ή προθεσμιακές καταθέσεις δημιουργούνται κατόπιν συμφωνίας τράπεζας και καταθέτη ότι θα είναι αποδοτέες μετά την πάροδο ορισμένου χρονικού διαστήματος, με συνήθως υψηλό επιτόκιο, ανάλογο προς τη χρονική τους διάρκεια. Για τις καταθέσεις αυτές η τράπεζα μπορεί να εκδίδει ονομαστικές ομολογίες, όχι, όμως, βιβλιάρια. Η πρόωρη απόδοση μέρους ή ολόκληρης της καταθέσεως (πριν από τη λήξη του προσυμφωνημένου χρονικού διαστήματος) πραγματοποιείται κατά κανόνα με την επιβολή στον καταθέτη χρηματικής ποινής (penalty).

Ε.1.2.2. Προϊόντα Χορηγήσεων

Τα βασικότερα είδη/κατηγορίες προϊόντων χορηγήσεων είναι τα εξής:

α) Στεγαστικά δάνεια, τα οποία αφορούν στην αγορά ή επισκευή ακινήτου και προϋποθέτουν την προσκόμιση δικαιολογητικών στην τράπεζα, τον έλεγχο της πιστοληπτικής ικανότητας του πελάτη και το νομικό και τεχνικό έλεγχο του ακινήτου.

β) Τα καταναλωτικά δάνεια, τα οποία χορηγούνται για την κάλυψη βραχυπρόθεσμων, μακροπρόθεσμων, συγκεκριμένων ή απροσδιόριστων καταναλωτικών αναγκών. Το ύψος της χορήγησης εξαρτάται από την πιστοληπτική ικανότητα του πελάτη. Υπάρχουν δύο βασικά είδη καταναλωτικών δανείων, τα οποίο διακρίνονται με βάση τον τρόπο εξόφλησής τους:

- Τα **ανοιχτά δάνεια** λειτουργούν όπως οι πιστωτικές κάρτες, δηλαδή αποτελούν ανοιχτές γραμμές πίστωσης με αόριστη διάρκεια. Η εξόφλησή τους γίνεται με την καταβολή ενός ελάχιστου ποσοστού επί της εκάστοτε οφειλής. Το επιτόκιό τους είναι πάντα κυμαινόμενο, ενώ συνήθως επιβάλλεται μια ετήσια συνδρομή από την τράπεζα.
- Τα **τοκοχρεολυτικά δάνεια** έχουν συγκεκριμένη διάρκεια εξόφλησης και αποπληρώνονται με μηνιαίες καταβολές, που περιλαμβάνουν κεφάλαιο και τόκους. Το επιτόκιό τους μπορεί να είναι είτε σταθερό είτε κυμαινόμενο. Τα έξοδα των δανείων αυτών καταβάλλονται εφάπαξ.

Η σκοπούμενη χρήση και η τιμολόγηση των δύο ανωτέρω κατηγοριών καταναλωτικών δανείων ομοιάζουν τόσο, ώστε να μην απαιτείται η περαιτέρω

---

[57] Ψυχομάνης, ο.π. , ο οποίος σημειώνει ότι οι δικαιούχοι των οικείων λογαριασμών μπορούν να τηρούν παράλληλα και λογαριασμό όψεως στην ίδια τράπεζα και να την εξουσιοδοτούν για τη μεταφορά ποσών από τους πρώτους λογαριασμούς στους δεύτερους, στις περιπτώσεις που συμφωνούνται. Το κόστος που ενδεχομένως συνεπάγεται για τις τράπεζες η τήρηση λογαριασμών ταμιευτηρίου στο όνομα νομικών, κατά τα ανωτέρω, προσώπων, τα οποία θα τους κινούν τακτικά για εξυπηρέτηση της ταμειακής τους διαχείρισης, αντισταθμίζεται στην τραπεζική πρακτική με τη συμφωνία χαμηλότερων επιτοκίων. Κατά τα λοιπά, η συνήθεια να καθορίζεται με διοικητικές πράξεις ελάχιστο επιτόκιο για τις εν λόγω καταθέσεις καταργήθηκε οριστικά με την ΠΔ/ΤΕ 2180/5.3.93. Έκτοτε, ως προς τη διαμόρφωση των επιτοκίων στις καταθέσεις ταμιευτηρίου επικρατεί πλήρης ελευθερία.

διάκριση της αγοράς καταναλωτικών δανείων σε υποαγορές ανάλογα με τον τρόπο εξόφλησής τους.

Συναφώς, σημειώνεται ότι, παρά τα παρόμοια χαρακτηριστικά της με τα ανοιχτά καταναλωτικά δάνεια, **η παροχή καταναλωτικής πίστης μέσω (πιστωτικών) καρτών** θεωρείται ότι συνιστά διακριτή αγορά[58], δεδομένου ότι τόσο η διαδικασία χορήγησης (η διαδικασία έγκρισης πιστωτικών καρτών είναι απλούστερη και λιγότερο χρονοβόρα) όσο και η τιμολόγηση (π.χ. ως προς το ύψος των επιτοκίων), αλλά και οι λοιποί όροι παροχής πίστωσης (π.χ. ο χρονικός ορίζοντας αποπληρωμής) διαφέρουν. Η Τράπεζα της Ελλάδος διακρίνει επίσης μεταξύ καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών και λοιπών δανείων[59].

Ε.1.2.3. Ορισμός αγορών

Η διάκριση μεταξύ καταθέσεων και χορηγήσεων επιβάλλεται από το γεγονός ότι οι δύο αυτές κατηγορίες τραπεζικών υπηρεσιών επιτελούν διαφορετική λειτουργία (χρηματοδοτική και αποταμιευτική, αντίστοιχα) και, ως εκ τούτου, θεωρούνται μη υποκαταστάσιμες από πλευράς ζήτησης[60].

Ως προς τις **καταθέσεις λιανικής,** σημειώνεται ότι οι προσωπικοί λογαριασμοί/καταθέσεις όψεως και οι προσωπικοί λογαριασμοί / καταθέσεις ταμιευτηρίου παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά (αποταμιευτική λειτουργία, καταθέσεις άμεσα αποδοτέες) σε βαθμό ώστε να μπορεί να υποστηριχθεί ότι συνιστούν υποκατάστατα προϊόντα. Ωστόσο, οι ως άνω τύποι λογαριασμών εμφανίζουν ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά (π.χ. οι αναλήψεις μέσω χρήσης επιταγών και οι υπεραναλήψεις επιτρέπονται μόνο επί καταθέσεων όψεως) που συνηγορούν στη διάκρισή τους σε διακριτές προϊοντικές υπο-αγορές.

Ωστόσο, σημειώνεται ότι η αξιολόγηση των καταθέσεων όψεως, ταμιευτηρίου και προθεσμίας ως διακριτών επιμέρους σχετικών αγορών προκρίνεται λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της κάθε κατηγορίας, κυρίως δε των διαφορών τους ως προς το ύψος των καταβαλλόμενων επιτοκίων, το χρόνο απόδοσης των καταθέσεων σε περίπτωση σχετικού αιτήματος του δικαιούχου (οι μεν καταθέσεις όψεως και ταμιευτηρίου είναι άμεσα αποδοτέες, ενώ οι προθεσμιακές μετά την πάροδο ορισμένου χρονικού διαστήματος) και τη διαδικασία κίνησης των σχετικών λογαριασμών (π.χ. οι αναλήψεις μέσω χρήσης επιταγών και οι υπεραναλήψεις επιτρέπονται μόνο επί καταθέσεων όψεως).

Συνεπώς, η αξιολόγηση των επιπτώσεων της υπό κρίση συγκέντρωσης θα πραγματοποιηθεί αφενός:

---

[58] Βλ. απόφαση ΕΑ 534/VI/2012 – ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ/ ΤΡΑΠΕΖΑ EFG EUROBANK ERGASIAS AE, σκ. 74 και υπόθεση ΕΕπ M.5384-BNP PARIBAS/FORTIS, σκ. 42, 43 και 127

[59] Βλ. Στατιστικό Δελτίο Οικονομικής Συγκυρίας, πίνακα IV 20 ΣΔΟΣ.

[60] Βλ. απόφαση ΕΑ 534/VI/2012 – ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ/ ΤΡΑΠΕΖΑ EFG EUROBANK ERGASIAS AE παρ.79 και υποθέσεις ΕΕπ COMP/M. 4844-FORTIS/ABN AMRO ASSETS, σκ.. 19-26 και Μ.3894 UNICREDITO/HVB, σκ. 10.

α) στη συνολική αγορά καταθέσεων λιανικής και αφετέρου

β) στις επιμέρους διακριτές υπο-αγορές των καταθετικών προϊόντων λιανικής, όπως ορίζονται ανά είδος λογαριασμού (ταμιευτηρίου, όψεως, προθεσμίας),

Αντίστοιχα, λόγω των διαφορετικών χαρακτηριστικών, τιμολόγησης και σκοπούμενης χρήσης, για τους σκοπούς εξέτασης της υπό κρίση πράξης, η αξιολόγηση των προϊόντων χορηγήσεων λιανικής τραπεζικής, ήτοι αυτών που προορίζονται για ιδιώτες δανειολήπτες, θα πραγματοποιηθεί στο επίπεδο:

α) των στεγαστικών δανείων

β) της καταναλωτικής πίστης (εξαιρουμένων των καταναλωτικών δανείων μέσω πιστωτικών καρτών).

γ) της καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών.

Ε.1.3. Επιχειρηματική Τραπεζική – Καταθέσεις και Χορηγήσεις

Κατ' αναλογία προς την αντίστοιχη διάκριση των αγορών λιανικής τραπεζικής που αναπτύχθηκε στην προηγούμενη ενότητα, για τους σκοπούς της παρούσας αξιολόγησης, λαμβάνονται υπόψη ως επιμέρους διακριτές σχετικές αγορές[61]:

α) η παροχή δανείων / χορηγήσεων προς επιχειρήσεις,

β) τα καταθετικά προϊόντα προς επιχειρήσεις, με ανάλυση και ως προς τις υπο-αγορές:

βα) καταθέσεων όψεως επιχειρήσεων και

ββ) καταθέσεων προθεσμίας επιχειρήσεων.

Όσον αφορά στην αγορά της επιχειρηματικής τραπεζικής, θα μπορούσε να υποστηριχθεί η περαιτέρω διάκρισή της[62], με γνώμονα το μέγεθος των επιχειρήσεων στις οποίες απευθύνονται οι σχετικές υπηρεσίες, στις επιμέρους υπο-αγορές: α) της επιχειρηματικής τραπεζικής για Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις[63] και β) της

---

[61] Βλ. απόφαση ΕΑ 534/VI/2012 – ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ/ ΤΡΑΠΕΖΑ EFG EUROBANK ERGASIAS AE παρ. 78, 105 και υποθέσεις ΕΕπΜ.2400-DEXIA/ARTESIA, σκ.16, και Μ.0850–FORTIS/ MEESPIERSON, σκ. 8.

[62] Βλ. υπόθεση ΕΕπ Μ.4844-FORTIS/ABN AMRO ASSETS, σκ. 13 επ.

[63] Σύμφωνα με τη 2003/361/ΕΚ Σύσταση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, επιχείρηση θεωρείται κάθε μονάδα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα. Ως τέτοιες νοούνται ιδίως οι μονάδες που ασκούν βιοτεχνική ή άλλη δραστηριότητα, ατομικά ή οικογενειακά, προσωπικές εταιρίες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν τακτικά μια οικονομική δραστηριότητα. Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια ευρώ ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατομμύρια ευρώ. Σύμφωνα δε με τις Πράξεις του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος ΠΔ 2588/20.8.2007 και ΠΔ 2589/20.8.2007, σε συνδυασμό με τη Σύσταση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 2003/361/ΕΚ, ως μικρές επιχειρήσεις ορίζονται εκείνες των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 2,5 εκ €. Συνεπώς, σύμφωνα με τα παραπάνω, ορίζονται ως:

- Μικρές, οι επιχειρήσεις, των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 2,5 εκ. €,

επιχειρηματικής τραπεζικής για Μεγάλες Επιχειρήσεις, κυρίως δεδομένου ότι η εμπορική στρατηγική των πιστωτικών ιδρυμάτων για κάθε μία από τις ανωτέρω δύο κατηγορίες επιχειρήσεων διαφέρει. Εξάλλου, σύμφωνα με […][64], τα τραπεζικά προϊόντα που προσφέρονται στις δύο κατηγορίες πελατών διαφοροποιούνται μεταξύ τους τόσο στα χαρακτηριστικά (πολυπλοκότητα, πλαίσιο παρεχόμενων καλυμμάτων/εξασφαλίσεων)[65], όσο και στην τιμολόγησή τους[66]. Επίσης, η τραπεζική προς μεγάλες επιχειρήσεις προσδιορίζεται από την ποικιλία των αναγκών της πελατείας[67], την ανάγκη ευελιξίας στη διαμόρφωση λύσεων και τη διαπροσωπική σχέση με τις επιχειρήσεις μέσω εξειδικευμένου προσωπικού[68], το οποίο προσφέρει τις σχετικές υπηρεσίες σε χωριστά, εξειδικευμένα τμήματα των τραπεζών[69]. Τέλος, σύμφωνα με το […][70] οι μεγάλες επιχειρήσεις συνήθως συναλλάσσονται με το εξωτερικό, με αποτέλεσμα να χρειάζονται εξειδικευμένες υπηρεσίες οι οποίες σχετίζονται με το διεθνές εμπόριο (ενέγγυες πιστώσεις, προαγορά συναλλάγματος)[71]. Ωστόσο, εν προκειμένω, παρέλκει η ακριβής οριοθέτηση της σχετικής αγοράς, δεδομένου ότι η αξιολόγηση της επίπτωσης της γνωστοποιηθείσας πράξης στον ανταγωνισμό δε θα μεταβαλλόταν με οιοδήποτε εναλλακτικό ορισμό των αγορών.

Ε.1.4. Η αγορά των μέσων πληρωμής - καρτών

Ε.1.4.1. Εισαγωγικά

- Μεσαίες, οι επιχειρήσεις, των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκ. € και απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζόμενους,
- Μεγάλες, οι επιχειρήσεις, των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών υπερβαίνει τα 50 εκ. € και απασχολούν περισσότερους από 250 εργαζόμενους.

[64] Βλ. υπ’αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].

[65] Βλ. και την υπ’αρ.πρωτ. […] απάντηση της […].

[66] Βλ. επίσης την υπ’αρ.πρωτ. […] απάντηση […].

[67] Βλ. υπ.’αρ. […] απαντητική επιστολή της […].

[68] Βλ. υπ’αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […].

[69] Η πλειοψηφία των τραπεζών θεωρεί ότι το δίκτυο καταστημάτων (δηλαδή η τοπική παρουσία της κάθε τράπεζας), σε συνδυασμό με το βαθμό τυποποίησης των προϊόντων, ικανοποιούν διαφορετικές ομάδες πελατών. Πιο συγκεκριμένα, οι ανάγκες των μικρομεσαίων επιχειρήσεων ικανοποιούνται από το δίκτυο καταστημάτων των τραπεζών με τυποποιημένα προϊόντα, ενώ οι μεγάλες επιχειρήσεις επιλέγουν τις κεντρικές υπηρεσίες/καταστήματα της κάθε τράπεζας για προϊόντα που είναι σε μικρότερο βαθμό τυποποιημένα και επιδέχονται διαπραγμάτευσης (βλ. ενδεικτικά απαντήσεις […] (αρ. πρωτ. […]), […] (αρ. πρωτ. […]), […] (αρ. πρωτ. […]), […] (αρ. πρωτ. […]), […] (αρ. πρωτ. […]), […] (αρ. πρωτ. […]), […] (αρ. πρωτ. […]).

[70] Βλ. την υπ’ αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή του […].

[71] Από την άλλη πλευρά, θα πρέπει να αναφερθεί ότι σύμφωνα με την […], υπάρχει δυνατότητα υποκατάστασης και από πλευράς ζήτησης και από πλευράς προσφοράς επειδή α) δεν υπάρχει κοινό «κατώφλι» μεταξύ των τραπεζών για την διάκριση μικρομεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων και β) οι τράπεζες μπορούν ανά πάσα στιγμή να προσαρμόζουν ανάλογα τα προϊόντα τους στο μέγεθος του πελάτη, και συνεπώς δεν υφίστανται διακριτές αγορές. Ανάλογη επιχειρηματολογία ανέπτυξε και η […], η οποία, στην υπ’ αρ. πρωτ. […] απάντησή της αναφέρει ότι η τιμολόγηση και οι όροι συναλλαγών εξαρτώνται από τον πιστωτικό κίνδυνο που αναλαμβάνει και τις εξασφαλίσεις που παρέχονται και όχι από το μέγεθος των επιχειρήσεων. Τέλος, η […] (αρ. πρωτ. […]) αναφέρει ότι δεν διακρίνει μεταξύ μικρομεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων στην παροχή των προϊόντων της.

Οι υπηρεσίες πληρωμών μέσω πιστωτικών και χρεωστικών καρτών δίνουν τη δυνατότητα στον καταναλωτή – κάτοχο της κάρτας (cardholder) ανάληψης μετρητών, πληρωμής αλλά και αγοράς αγαθών ή υπηρεσιών χωρίς άμεση χρήση μετρητών για πληρωμή της αξίας τους. Όταν η κάρτα χρησιμοποιείται ως μέσο πληρωμής, η πληρωμή του επιχειρηματία (merchant) από τον κάτοχο της κάρτας λαμβάνει χώρα με τη διαμεσολάβηση των τραπεζικών ιδρυμάτων και των εταιριών που κατέχουν τα διεθνή σήματα (scheme owners). Ο κάτοχος της κάρτας λαμβάνει υπηρεσίες πληρωμών και πίστωσης από την τράπεζα που εξέδωσε την κάρτα (issuer), ενώ ο επιχειρηματίας διασφαλίζει την πληρωμή του διαμέσου της εκκαθαρίστριας τράπεζας (acquirer), με την οποία συνεργάζεται. Η εκδότρια τράπεζα (issuer) μπορεί να είναι και η εκκαθαρίστρια τράπεζα (acquirer).

Οι τραπεζικές κάρτες παρέχουν τη δυνατότητα στους κατόχους τους να διενεργούν τραπεζικές πράξεις μέσω των Αυτόματων Ταμειολογιστικών Μηχανών (ΑΤΜ), ευκολία στις συναλλαγές σε όσες περιπτώσεις ο κάτοχος της κάρτας δεν έχει ή δε θέλει να έχει μαζί του μετρητά, εξασφάλιση περιόδου χάριτος αρκετών ημερών χωρίς τόκο από την ημερομηνία έκδοσης του λογαριασμού έως την ημερομηνία πληρωμής, εξυπηρέτηση στις συναλλαγές μέσω Internet ή σε συναλλαγές εξ' αποστάσεως, κ.λπ.

Οι συναλλαγές μέσω καρτών παρέχουν τα ακόλουθα πλεονεκτήματα:

- παροχή δυνατότητας στους κατόχους τους να διενεργούν τραπεζικές πράξεις μέσω των Αυτόματων Ταμειολογιστικών Μηχανών (ΑΤΜ), όπως αναλήψεις, καταθέσεις, αυτόματες πληρωμές λογαριασμών και μεταφορά ποσών από λογαριασμό σε λογαριασμό.
- ευκολία στις συναλλαγές σε όσες περιπτώσεις ο κάτοχος της κάρτας δεν έχει ή δε θέλει να έχει μαζί του μετρητά.
- ασφάλεια στις συναλλαγές, γιατί ο κάτοχος της κάρτας δεν χρειάζεται να έχει μαζί του μετρητά.
- εξασφάλιση περιόδου χάριτος αρκετών ημερών χωρίς τόκο από την ημερομηνία έκδοσης του λογαριασμού έως την ημερομηνία πληρωμής.
- δυνατότητες εκπτωτικών αγορών σε σειρά καταστημάτων, με αποτέλεσμα οι κάτοχοι καρτών να κερδίζουν σημαντικά ποσά.
- ειδικά προνόμια για συγκεκριμένες επιχειρήσεις και συλλόγους, όπως, για παράδειγμα, για τους πελάτες ενός καταστήματος, για τους ασφαλισμένους μιας ασφαλιστικής εταιρίας, για τους φιλάθλους μιας ποδοσφαιρικής ομάδας, για τα μέλη ενός συλλόγου, κ.λπ.
- εξυπηρέτηση στις συναλλαγές μέσω Internet ή σε συναλλαγές εξ' αποστάσεως, αφού διασφαλισθεί προηγουμένως η ασφάλεια της συναλλαγής.

Οι κάρτες πληρωμής διακρίνονται σε:

α) Χρεωστικές κάρτες, οι οποίες προσφέρουν άμεση πρόσβαση στον τραπεζικό λογαριασμό του χρήστη κάθε στιγμή, αντικαθιστώντας την ανάγκη συναλλαγής με μετρητά ή συνάλλαγμα και δίνουν τη δυνατότητα ανάληψης μετρητών στην Ελλάδα και το εξωτερικό με απευθείας χρέωση του τραπεζικού λογαριασμού. Σε περίπτωση συναλλαγής μέσω χρεωστικής κάρτας, το ποσό της συναλλαγής μεταφέρεται αυτόματα από το λογαριασμό του κατόχου στο λογαριασμό του εμπόρου και δεν πιστώνεται στο λογαριασμό του χρήστη της κάρτας, όπως συμβαίνει στις πιστωτικές κάρτες. Αν δεν υπάρχει διαθέσιμο ποσό στο λογαριασμό, με τον οποίο είναι συνδεδεμένη η χρεωστική κάρτα, η συναλλαγή δεν πραγματοποιείται. Οι περισσότερες χρεωστικές κάρτες μπορούν να συνδεθούν με παραπάνω από έναν τραπεζικούς λογαριασμούς της ίδιας πάντοτε τράπεζας και να χρησιμοποιηθούν για να εξοφλούνται πάγιες μηνιαίες χρεώσεις, όπως λογαριασμοί, αλλά και για την πληρωμή δανείων και πιστωτικών καρτών με αυτόματη χρέωση του τραπεζικού λογαριασμού. Επίσης, με τις χρεωστικές κάρτες μπορούν να πραγματοποιηθούν μέσω των ATM κατάθεση μετρητών, μεταφορά ποσών μεταξύ λογαριασμών, ενημέρωση υπολοίπου και εκτύπωση των τελευταίων κινήσεων λογαριασμών.

β) Πιστωτικές κάρτες, οι οποίες επιτρέπουν στον κάτοχο να πραγματοποιεί αγορές μέχρι ενός συγκεκριμένου ορίου. Το υπόλοιπο εξοφλείται είτε πλήρως εντός συγκεκριμένης προθεσμίας είτε μερικώς, και στην περίπτωση αυτή ο κάτοχος χρεώνεται με τόκους επί του ανεξόφλητου υπολοίπου. Ουσιαστικά, η εκδότρια τράπεζα (issuer) δημιουργεί ένα λογαριασμό ανακυκλούμενης πίστωσης[72] και παρέχει μια ανοικτή πίστωση στον καταναλωτή, την οποία ο κάτοχος της κάρτας δύναται να χρησιμοποιήσει είτε για αγορές είτε για ανάληψη μετρητών. Οι κάρτες αυτές θεωρούνται ένα ιδιαίτερα πολύπλοκο χρηματοπιστωτικό εργαλείο, καθώς η χρήση τους περιλαμβάνει ένα μεγάλο αριθμό διαφορετικών χαρακτηριστικών και κινήτρων (εύρος συναλλαγών, πίστωση, παροχές), ένα μεγάλο αριθμό συνδεδεμένων τιμών (επιτόκια, επιτόκια υπερημερίας, περίοδος χάριτος, ποινή υπέρβασης ορίου, ετήσια συνδρομή κ.ά.) και ποσοτικούς περιορισμούς (πιστωτικά όρια, ελάχιστες καταβολές). Επί πλέον, τα χαρακτηριστικά αυτά και οι σχετικές υπηρεσίες παρέχονται όχι μόνο από τράπεζες, αλλά από πληθώρα οργανισμών και επιχειρήσεων[73]. Σήμερα κυκλοφορούν πάρα πολλές παραλλαγές του βασικού μοντέλου της κάρτας με ανοικτή πίστωση[74].

---

[72] Αφορά στις πιστωτικές κάρτες.

[73] B. Scholnick, N. Massoud, A. Saunders, S. Carbo-Valverde, F. Rodriguez-Fernandez The Economics of Credit Cards, Debit Cards and ATMs: A Survey and Some New Evidence, April 2006, Invited Paper Submitted to the 30th Annual Journal of Banking and Finance Conference, Beijing, China, June 6-8 2006.

[74] Οι σημαντικότερες εξ' αυτών είναι:

- **Πιστωτική Κάρτα Affinity.** Πιστωτική κάρτα, η οποία εκδίδεται από κοινού μεταξύ μιας τράπεζας και ενός συλλόγου ή σωματείου ή μη κερδοσκοπικού οργανισμού και η οποία συνήθως έχει μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Μέσω της χρήσης της υποστηρίζει τις δραστηριότητες του εκάστοτε οργανισμού.

Ε.1.4.2. Η αγορά της έκδοσης τραπεζικών καρτών (card issuing)

Η έκδοση των πιστωτικών και χρεωστικών καρτών (card issuing) περιλαμβάνει ιδίως τη διάθεση αυτών στους καταναλωτές και την εξυπηρέτηση πελατών και πραγματοποιείται (συνήθως) με τη χρήση του διεθνούς σήματος και των εμπορικών όρων ιδιωτικών εταιριών κατοχής των ανωτέρω σημάτων (Visa, Mastercard, Diners, American Express)[75].

Η έκδοση τραπεζικών καρτών διακρίνεται ανάλογα με το είδος των εκδιδόμενων καρτών **στις επιμέρους υπο-αγορές της έκδοσης πιστωτικών καρτών και της**

- **Πιστωτική Κάρτα Συνεργατών (Co-Branded).** Πιστωτική κάρτα που εκδίδεται από κοινού μεταξύ μιας τράπεζας και μιας εμπορικής εταιρείας. Οι κάτοχοι μιας πιστωτικής κάρτας co-branded δικαιούνται διάφορα είδη προνομίων στις συναλλαγές τους με την εμπορική εταιρία που έχει συνεκδόσει την πιστωτική κάρτα. Η κάρτα co-branded μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σε οποιαδήποτε άλλη εμπορική επιχείρηση που αποδέχεται πληρωμές μέσω πιστωτικών καρτών, όπως και κάθε άλλη πιστωτική κάρτα.
- **Πιστωτική Κάρτα Ιδιωτικής Ετικέτας (Private Label).** Πιστωτική κάρτα που εκδίδεται από κοινού μεταξύ μιας τράπεζας και μιας εμπορικής εταιρείας. Η διαφορά της από την πιστωτική κάρτα Co-branded είναι ότι η πιστωτική κάρτα Private Label μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο στη συγκεκριμένη επιχείρηση, η οποία την έχει συνεκδόσει.
- **Πιστωτική Κάρτα Business Credit.** Η κάρτα αυτή εκδίδεται αποκλειστικά σε επιχειρηματίες, με ξεχωριστό πιστωτικό όριο εξασφαλίζοντας στον κάτοχο πρόσθετη αγοραστική δύναμη, πάρα πολλές διευκολύνσεις και οφέλη.
- **Πιστωτικές Κάρτες Επιστροφής Χρημάτων.** Οι πιστωτικές κάρτες επιστροφής χρημάτων έχουν ως κύριο χαρακτηριστικό την επιστροφή ενός ποσοστού της αξίας των συναλλαγών που πραγματοποιεί με την κάρτα ο κάτοχός της, ως πίστωση στο λογαριασμό του.
- **Φοιτητικές Πιστωτικές Κάρτες.** Η κύρια διαφορά μιας φοιτητικής πιστωτικής κάρτας από μια κοινή πιστωτική κάρτα είναι ότι απαιτούνται περιορισμένα δικαιολογητικά για την έκδοσή της (αστυνομική ταυτότητα, φοιτητική ταυτότητα και Α.Φ.Μ.), έχει χαμηλό πιστωτικό όριο, συνήθως όχι μεγαλύτερο από 800 ευρώ, και έχει συνήθως δωρεάν συνδρομή για όσο διαρκεί η φοιτητική ιδιότητα.
- **Πιστωτικές Κάρτες Μεταφοράς Υπολοίπου.** Τα προγράμματα μεταφοράς υπολοίπου καρτών προβλέπουν μηδενικό επιτόκιο για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα, που συνήθως διαρκεί μέχρι 12 μήνες, ή πολύ χαμηλό επιτόκιο για κάποια ορισμένη περίοδο, συνήθως μέχρι την αποπληρωμή του μεταφερόμενου ποσού, ή χαμηλότερο επιτόκιο σε σχέση με αυτό της κάρτας που ήδη κατέχει ο καταναλωτής.
- **Πιστωτικές Κάρτες Χωρίς Συνδρομή.** Σχεδόν όλες οι τράπεζες διαθέτουν τις βασικές πιστωτικές τους κάρτες χωρίς συνδρομή για τον πρώτο χρόνο ή και για πάντα, στα πλαίσια ειδικών προσφορών.
- **Προπληρωμένες Κάρτες**. Πολλές τράπεζες διαθέτουν προπληρωμένες κάρτες, οι οποίες προσφέρουν ασφάλεια στις συναλλαγές (ιδιαίτερα εκείνες που πραγματοποιούνται μέσω διαδικτύου), δεν υπόκεινται σε πιστωτικό έλεγχο και δεν επιβαρύνουν τον κάτοχό τους με επιτόκιο. Μοναδική προϋπόθεση για να εκδοθούν είναι η κατάθεση χρημάτων σε αυτές, ενώ κατά τη «φόρτισή» τους απαιτείται μια μικρή εισφορά.

[75] Η εταιρία διεθνούς σήματος (scheme owner) είναι υπεύθυνη για:

- την αδειοδότηση και εγγραφή ως μελών ανεξάρτητων χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων προκειμένου για τη χρήση του διεθνούς σήματος της κάρτας, καθώς και την έκδοση και αποδοχή καρτών διαμέσου του δικτύου συναλλαγών,
- την πιστοποίηση μη χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων για την παροχή τεχνικών υπηρεσιών όπως εκκαθάριση και επεξεργασία των συναλλαγών και
- τον καθορισμό των δικτυακών εντολών και των τεχνικών προδιαγραφών για τη χρήση της κάρτας και τη διεξαγωγή ελέγχων σε τράπεζες μέλη, την πιστοποίηση των κατόχων και τη διαμεσολάβηση σε περίπτωση διαφωνιών επί της εκκαθάρισης.

έκδοσης χρεωστικών καρτών. Η συγκεκριμένη διάκριση της αγοράς έκδοσης τραπεζικών καρτών δικαιολογείται από τα διαφορετικά χαρακτηριστικά των εν λόγω καρτών, ιδίως δεδομένου ότι, σε αντίθεση με τις πιστωτικές κάρτες, η χρήση των χρεωστικών καρτών για τις συναλλαγές του κατόχου είναι δυνατή εφόσον υφίσταται υπόλοιπο στον τραπεζικό λογαριασμό του δικαιούχου με τον οποίο είναι συνδεδεμένες, η δε εκταμίευση των αντίστοιχων χρεώσεων είναι άμεση[76]. Συνεπώς, ενώ οι χρεωστικές κάρτες αποτελούν απλώς μια μέθοδο πληρωμής διάφορη των μετρητών, οι πιστωτικές κάρτες ομοιάζουν περισσότερο, όπως προελέχθη, με ανοιχτά καταναλωτικά δάνεια.

Εξάλλου, διερευνήθηκε περαιτέρω το ενδεχόμενο διάκρισης της αγοράς έκδοσης τραπεζικών καρτών σε:

α) κάρτες προς ιδιώτες (personal cards) και

β) κάρτες προς επιχειρήσεις (corporate cards) καθώς και ειδικότερα της υπο-αγοράς των πιστωτικών καρτών,

σε

α) πιστωτικές κάρτες γενικής χρήσης (general cards) και

β) πιστωτικές κάρτες ειδικής χρήσης (selective - pure store cards) [77]

ή σε

α) πιστωτικές κάρτες διεθνούς εμβέλειας (με διεθνή αποδοχή -international cards) και

β) πιστωτικές κάρτες εθνικής – εγχώριας εμβέλειας (national cards).

Όσον αφορά τις ως άνω διακρίσεις, σημειώνεται καταρχάς ότι υπάρχει έρεισμα αντιμετώπισής τους ως διακριτές (υπο-)αγορές, δεδομένης της περιορισμένης μεταξύ τους εναλλαξιμότητας από πλευράς ζήτησης[78]. Οι κάρτες προς ιδιώτες και οι κάρτες προς επιχειρήσεις απευθύνονται σε διαφορετική κατηγορία πελατών και αναμένεται να καλύπτουν διαφορετικό είδος καταναλωτικών αναγκών.

Αντίστοιχα, οι κάρτες ειδικής χρήσης εκδίδονται μετά από συμφωνία μεταξύ της εκδότριας τράπεζας και ενός εμπορικού καταστήματος (ή αλυσίδας εμπορικών καταστημάτων), με στόχο την παροχή εκπτώσεων και άλλων παροχών από το κατάστημα προς τον συναλλασσόμενο ή/και την παροχή ευνοϊκών πιστωτικών όρων

---

[76] Εκτός εάν έχει συμφωνηθεί χρηματοδότηση μέσω υπεραναλήψεων από τους λογαριασμούς καταθέσεων όψεως.

[77] Βλ. απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής COMP/ M.5384 – BNP PARIBAS/FORTIS, παρ. 16, όπου γίνεται επίσης αναφορά σε προηγούμενη νομολογία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αφήνει το ζήτημα ανοιχτό.

[78] Βλ. και απαντήσεις […] ([…]), […] ([…]), […] ([…]), […] ([…]) και […] ([…]) . Η […] ([…]) θεωρεί ότι διακριτές αγορές είναι μόνο αυτές της ειδικής και γενικής χρήσης, ενώ η [...] ([…]) αναφέρει ότι οι ευρύτερες αγορές έκδοσης χρεωστικών και πιστωτικών καρτών θα πρέπει να διακριθούν μόνο ως προς την κατηγορία πελάτη (ιδιώτες/επιχειρήσεις).

από την εκδότρια τράπεζα προς τους πελάτες του συγκεκριμένου καταστήματος. Η κάρτα αυτή δεν εκδίδεται σε συνεργασία με κάποιο από τα διεθνή σήματα (π.χ.Visa, Mastercard, κ.λπ.) και μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο στο συνεργαζόμενο κατάστημα, αντίθετα με τις κάρτες γενικής χρήσης, οι οποίες χρησιμοποιούνται σε όλες τις συμβεβλημένες με τα διεθνή σήματα επιχειρήσεις, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό[79]. Δεδομένου, επομένως, ότι στην ελληνική αγορά οι κάρτες ειδικής χρήσης αντικατοπτρίζουν και το σύνολο των καρτών εθνικής εμβέλειας, παρέλκει η διάκριση των καρτών ανά εμβέλεια χρήσης (εθνική/διεθνή).

Ωστόσο, ανεξάρτητα από την κατηγοριοποίηση των καρτών, οι τράπεζες χρησιμοποιούν ενιαία κριτήρια για την παροχή της υπηρεσίας έκδοσης καρτών προς τους καταναλωτές, τα οποία βασίζονται στην πιστοληπτική ικανότητα και τα λοιπά χαρακτηριστικά των τελευταίων. Όπως επισημαίνει η […], *«[ο]ποιαδήποτε διαφοροποίηση ενέχει κίνδυνο διακριτικής μεταχείρισης μεταξύ των πελατών με παρόμοια χαρακτηριστικά»*[80]. Εξάλλου, από πλευράς υποκατάστασης προσφοράς, η εναλλαξιμότητα μεταξύ καρτών διάφορων κατηγοριών καρτών είναι απόλυτη: η τράπεζα δύναται, με αμελητέο κόστος, να στρέψει την παραγωγή της από τη μία κατηγορία καρτών στην άλλη[81].

Εν προκειμένω, παρέλκει η ακριβής οριοθέτηση των αγορών, δεδομένου ότι από την αξιολόγηση των διαθέσιμων στοιχείων προέκυψε ότι τα μερίδια των επιχειρήσεων στις κατά τα ανωτέρω επιμέρους (ενδεχόμενες) υπο-αγορές δεν διαφοροποιούνται σημαντικά σε σχέση με τη γενικότερη εικόνα που αυτά παρουσιάζουν στις ευρύτερες αγορές έκδοσης χρεωστικών και πιστωτικών καρτών.

Ε.1.4.3. Η αγορά της παροχής υπηρεσιών αποδοχής καρτών (merchant ή payment card acquiring)

Οι υπηρεσίες αποδοχής τραπεζικών καρτών (card ή merchant acquiring) συνιστούν διακριτή αγορά σε σχέση με τις υπηρεσίες έκδοσης καρτών, σύμφωνα και με τη νομολογία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής[82]. Οι συγκεκριμένες υπηρεσίες παρέχονται εκ μέρους του εκκαθαριστή/αποδέκτη (acquirer), συνήθως πιστωτικού ιδρύματος[83], προς

---

79 Επισημαίνεται ότι οι κάρτες ειδικής χρήσης δεν θα πρέπει να συγχέονται με τις κάρτες που εκδίδονται από κοινού μεταξύ μιας τράπεζας και μιας εμπορικής εταιρίας (co-branded cards) οι οποίες ναι μεν εξασφαλίζουν στους κατόχους διάφορα είδη προνομίων στις συναλλαγές τους με την εμπορική εταιρία που έχει συνεκδόσει την πιστωτική κάρτα, φέρουν δε κάποιο διεθνές σήμα καρτών και μπορούν συνεπώς να χρησιμοποιηθούν, όπως και οι γενικής χρήσης, σε οποιαδήποτε άλλη εμπορική επιχείρηση που εξυπηρετεί πληρωμές μέσω καρτών υπό το συγκεκριμένο σήμα.

80 Βλ. την υπ' αριθμ. πρωτ. […] επιστολή.

81 Με την άποψη ότι οι ως άνω κατηγορίες προϊόντων δεν συνιστούν διακριτές αγορές συντάσσεται η […] ([…]), η […] ([…]), η […] ([…]), η […] ([…]), η […] ([…]) και η […] ([…]).

82 Βλ. αποφάσεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.2567-NORDBANKEN/POSTGIROT, παρ. 6, M.5241-AMERICAN EXPRESS/FORTIS/ALPHA CARD, παρ. 23, M.3740-BARCLAYS BANK/FORENINGSSPARBANKEN/JV παρ. 12 και M.4844-FORTIS/ABN AMRO ASSETS.

83 Στην ελληνική αγορά αποδοχής καρτών (merchant acquiring) δραστηριοποιούνται μόνο πιστωτικά ιδρύματα. Ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 3, περίπτωση ε΄ του ν. 3862/2010 για την «*Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις Οδηγίες 2007/64 /ΕΚ,2007/44/ ΕΚ, 2010/16 /ΕΕ που αφορούν υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, προληπτική αξιολόγηση προτάσεων απόκτησης*

μια συμβεβλημένη εμπορική επιχείρηση (merchant), προκειμένου η τελευταία να είναι σε θέση να δέχεται την καταβολή του αντιτίμου των αγαθών ή/και υπηρεσιών της, δια της χρήσης τραπεζικών καρτών (πιστωτικών ή χρεωστικών). Οι εν λόγω υπηρεσίες συνήθως ενέχουν:

- την προσέλκυση της εμπορικής επιχείρησης από τον εκκαθαριστή ώστε η εμπορική επιχείρηση να δέχεται πληρωμή μέσω καρτών που κατά κύριο λόγο φέρουν διεθνές σήμα πληρωμών (π.χ.Visa, Mastercard, κ.λπ.),
- την ανάληψη από τον εκκαθαριστή του κινδύνου μη είσπραξης του αντιτίμου των προϊόντων/υπηρεσιών που καταρχήν φέρει η πωλήτρια εμπορική επιχείρηση,
- την πώληση ή εκμίσθωση και εγκατάσταση στις συμβεβλημένες εμπορικές επιχειρήσεις τερματικών μηχανημάτων (Point-of-Sale, POS), μέσω των οποίων λαμβάνει χώρα η συναλλαγή και τη σύνδεσή τους με το ηλεκτρονικό σύστημα του εκκαθαριστή[84] και
- την επεξεργασία των συναλλαγών, τη διόδευσή τους στην εκδότρια της κάρτας τράπεζα (issuer), την εκκαθάριση και το συμψηφισμό των λογαριασμών εκδοτών / αποδεκτών των εν λόγω συναλλαγών.

Η διαδικασία αποδοχής τραπεζικών καρτών μπορεί να περιγραφεί συνοπτικά ως εξής:

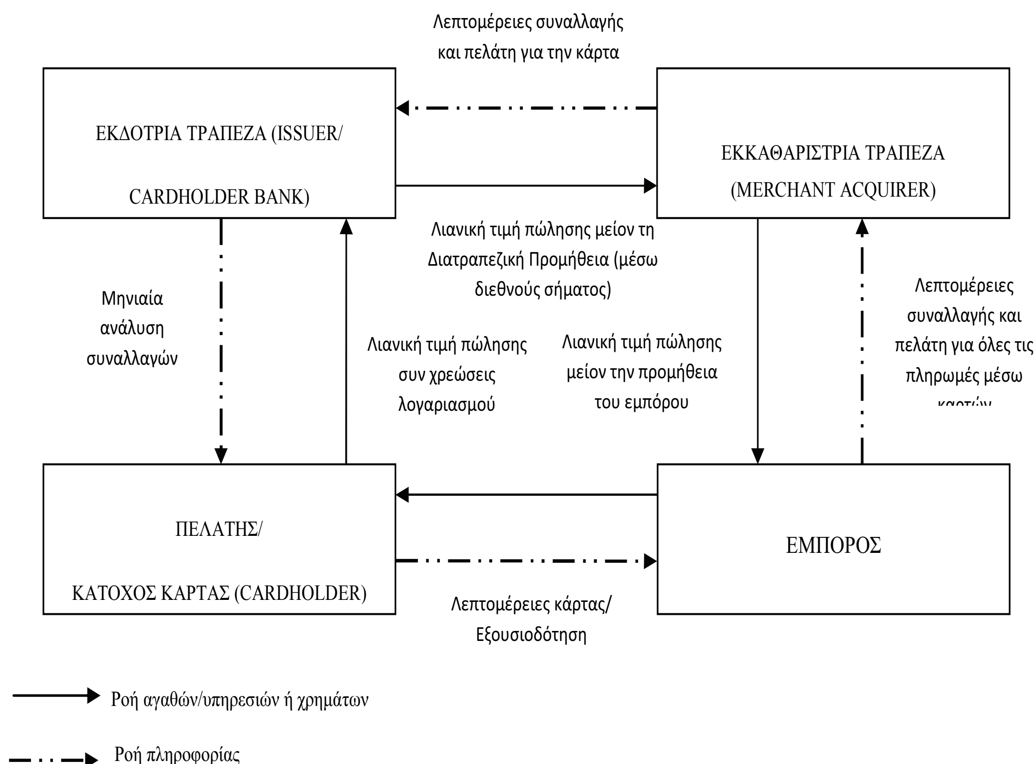
- Ο πελάτης/κάτοχος της τραπεζικής κάρτας (cardholder) χρησιμοποιεί την τραπεζική κάρτα για την αγορά ενός προϊόντος ή μίας υπηρεσίας σε ένα σημείο πώλησης.

συμμετοχής σε επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα, κ.α.», στην αγορά παροχής υπηρεσιών έκδοσης ή/και απόκτησης μέσων πληρωμών (μεταξύ των οποίων και οι τραπεζικές κάρτες) δύνανται να δραστηριοποιηθούν και μη τραπεζικοί οργανισμοί, όπως εταιρίες παροχής πιστώσεων και ιδρύματα πληρωμών, εφόσον έχουν αδειοδοτηθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος. Με τον ως άνω νόμο, επιβάλλονται ως βασικές προϋποθέσεις για την παροχή υπηρεσιών πληρωμών η αδειοδότηση από την αρμόδια εποπτική αρχή (την Τράπεζα της Ελλάδος), η ύπαρξη εγκατάστασης στην Ελλάδα (άρθρο 10, παρ. 1 του ν. 3862/2010) και η κατοχή αρχικού κεφαλαίου, το ύψος του οποίου, στην περίπτωση παροχής υπηρεσιών αποδοχής μέσων πληρωμής, δεν πρέπει να υπολείπεται του ποσού των € 125.000 (άρθρο 6 στ. γ΄ σε συνδυασμό με το άρθρο 4 παρ. 3, στ. ε΄ του ν. 3862/2010). Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την […], στην αγορά παροχής υπηρεσιών αποδοχής καρτών δραστηριοποιούνται οι εξής τράπεζες: […].

[84] Σημειώνεται ότι, εφόσον το τερματικό POS έχει τοποθετηθεί στην πωλήτρια εμπορική επιχείρηση από συγκεκριμένη εκκαθαρίστρια τράπεζα (acquirer) βάσει σχετικής σύμβασης παροχής υπηρεσιών αποδοχής καρτών, τότε συνδέεται μόνο με το δίκτυο της συγκεκριμένης τράπεζας. Αντίθετα, εάν έχει τοποθετηθεί σε εμπορική επιχείρηση από τρίτες εταιρίες - διαβιβαστές μηνυμάτων συναλλαγών (switch centers), εξυπηρετεί όλες τις εκκαθαρίστριες τράπεζες (acquirers), με τις οποίες έχει τυχόν συμβληθεί η εμπορική επιχείρηση (common POS). Μεταξύ των επιχειρήσεων - μη τραπεζικών οργανισμών που δραστηριοποιούνται στην ελληνική αγορά διαβίβασης/επεξεργασίας δεδομένων συναλλαγών συγκαταλέγονται οι εταιρίες […], […], […]. Σε κάθε περίπτωση, η επιλογή της εκκαθαρίστριας τράπεζας (acquirer) για κάθε συναλλαγή γίνεται από την πωλήτρια εμπορική επιχείρηση.

- Η τράπεζα που εξέδωσε την κάρτα (issuer) χρεώνει το λογαριασμό του πρώτου με το κόστος της αγοράς, το οποίο αντιστοιχεί στη λιανική τιμή πώλησης.
- Ακολούθως, η εκδότρια τράπεζα (issuer) καταβάλλει, μέσω του εκάστοτε διεθνούς σήματος που φέρει η κάρτα που χρησιμοποιήθηκε για τη συναλλαγή, στην εκκαθαρίστρια τράπεζα (acquirer), με την οποία συνεργάζεται η πωλήτρια εμπορική επιχείρηση (merchant), ποσό ίσο με την ανωτέρω λιανική τιμή πώλησης, μειωμένη κατά το κόστος της συναλλαγής (διατραπεζική προμήθεια - interchange fee), το ύψος του οποίου διαφέρει ανάλογα με το διεθνές σήμα της κάρτας (π.χ. Visa, Mastercard).
- Τέλος, η εκκαθαρίστρια τράπεζα (acquirer) καταβάλλει στην πωλήτρια εμπορική επιχείρηση την αξία της λιανικής τιμής πώλησης, μειωμένη κατά το κόστος της συναλλαγής (merchant service charge).

Επισημαίνεται ότι δεν αποκλείεται η εκδότρια και η εκκαθαρίστρια τράπεζα (issuer - acquirer) να ταυτίζονται (on-us transactions). Κατωτέρω παρατίθεται η σχηματική απεικόνιση του συστήματος λειτουργίας αποδοχής τραπεζικών καρτών[85].

[85] Σημειώνεται ότι εκτός των κατωτέρω συστημάτων, στα οποία εμπλέκονται τέσσερα μέρη (εκδότης, κάτοχος κάρτας, εκκαθαριστής, έμπορος), υφίστανται και τριμερή συστήματα πληρωμών μέσω τραπεζικών καρτών, όπου εκδότης και εκκαθαριστής ταυτίζονται πάντοτε, με χαρακτηριστικότερα παραδείγματα αυτά των καρτών American Express και Diners club. Βλ. ΟΟΣΑ Competition and Efficient Usage of Payment Cards, DAF/COMP (2006) 32, σ. 23.

Συνεπώς, η συνολική προμήθεια που η εκκαθαρίστρια τράπεζα χρεώνει τον έμπορο (merchant service charge) ως αμοιβή για την αποδοχή καρτών, απαρτίζεται από:

α) την αμοιβή στην εταιρία του διεθνούς σήματος,

β) την αμοιβή στην εκδότρια τράπεζα (issuer's reimbursement fee)[86] και

γ) την αμοιβή της εκκαθαρίστριας τράπεζας με την οποία καλύπτει τα λειτουργικά κυρίως κόστη που συνεπάγεται η κάθε συναλλαγή και εξασφαλίζει το τυχόν επιθυμητό περιθώριο κέρδους[87].

Σημειώνεται ότι είναι δυνατό το τεχνικό τμήμα των υπηρεσιών αποδοχής καρτών, ήτοι η επεξεργασία/διόδευση των συναλλαγών, καθώς και η εκκαθάριση και ο συμψηφισμός των λογαριασμών εκδοτών/αποδεκτών, όπως εξάλλου και η εγκατάσταση και σύνδεση των τερματικών μηχανημάτων POS στις εμπορικές επιχειρήσεις, να μην παρέχεται απευθείας από τους εκκαθαριστές, αλλά να ανατίθεται από αυτούς σε τρίτες εταιρίες, μέσω συμβάσεων εξωπορισμού (outsourcing). Επισημαίνεται ότι οι ως άνω **υπηρεσίες παροχής υπηρεσιών εμπορικού δικτύου συναλλαγών μέσω ηλεκτρονικών και άλλων τερματικών μηχανημάτων (POS Network Service Provision)** και **παροχής υπηρεσιών επεξεργασίας των, σχετικών με την αποδοχή τραπεζικών καρτών, δεδομένων (Card Acquiring Processing)** συνιστούν διακριτές αγορές[88] και βρίσκονται σε προηγούμενο στάδιο σε σχέση με τις υπηρεσίες αποδοχής καρτών.

Εξάλλου, διερευνήθηκε περαιτέρω το ενδεχόμενο διάκρισης της αγοράς παροχής υπηρεσιών αποδοχής καρτών σε επιμέρους υπο-αγορές ανάλογα με:

α) την κατηγορία του πελάτη (ιδιώτες/επιχειρήσεις),

β) τον τύπο της κάρτας (χρεωστική/πιστωτική),

γ) την εμβέλεια χρήσης της κάρτας (εγχώρια/διεθνής), καθώς και

δ) το διεθνές σήμα που φέρει η κάρτα (VISA, MASTERCARD κ.λ.π.)[89].

Σχετικά με την πρώτη διάκριση, επισημαίνεται ότι δεν υπάρχει οιοδήποτε έρεισμα που να συνηγορεί υπέρ της διάκρισης υπο-αγορών. Η κατηγορία του πελάτη της εμπορικής επιχείρησης στην οποία γίνεται η αγορά, από άποψης αποδοχής καρτών, είναι αδιάφορη.

---

[86] Πρόκειται για τη διατραπεζική προμήθεια (interchange fee) που δίδεται από την εκκαθαρίστρια τράπεζα στην εκδότρια τράπεζα και καθορίζεται από το εκάστοτε διεθνές σήμα που φέρει η κάρτα που χρησιμοποιήθηκε στην συναλλαγή. Επισημαίνεται ότι η εν λόγω προμήθεια αποδίδεται από την εκκαθαρίστρια τράπεζα στην εταιρία διεθνούς σήματος η οποία εν συνεχεία την καταβάλει στην εκδότρια τράπεζα.

[87] Όπως για παράδειγμα κόστος διαχείρισης και επεξεργασίας, κόστος υποδομής κ.ά.

[88] Βλ.υπόθεση ΕΕπ COMP/ M. 4316-ATOS ORIGIN/BANKSYS/BCC, ακ. 19, 34.

[89] Υπόθεση ΕΕπCOMP/ M. 4814-AIB/FDC/JV, COMP/ M. 4316-ATOS ORIGIN/BANKSYS/BCC, M.5241-AMERICAN EXPRESS/FORTIS/ALPHA CARD, και COMP/ M. 5968- ADVENT/BAIN CAPITAL/RBS WORLDPAY. Οι εν λόγω αποφάσεις όμως αφήνουν το ζήτημα της περαιτέρω διάκρισης ανοιχτό.

Επίσης, η κατάτμηση της υπό εξέταση αγοράς ανάλογα με τον τύπο της κάρτας, δεν θεωρείται απαραίτητη λαμβάνοντας υπόψη κυρίως τους παράγοντες που επηρεάζουν την υποκατάσταση ζήτησης στην αγορά αποδοχής καρτών, ήτοι τους παράγοντες που λαμβάνουν υπόψη τους οι επιχειρήσεις προκειμένου να επιλέξουν την εκκαθαρίστρια τράπεζα με την οποία θα συνεργαστούν, όπως:

- το επίπεδο εξυπηρέτησης πελατών,
- την προμήθεια που η εκκαθαρίστρια τράπεζα θα τις χρεώνει,
- τη δυνατότητα παροχής πρόσθετων υπηρεσιών διευκόλυνσης από τις εκκαθαρίστριες τράπεζες[90],
- το δίκτυο των υποκαταστημάτων της τράπεζας (π.χ. την υφιστάμενη συνεργασία με γειτονικά της επιχείρησης υποκαταστήματα),
- την υφιστάμενη συνεργασία με την εκάστοτε τράπεζα σε άλλους τομείς δραστηριότητας,
- την παροχή καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών από την τράπεζα[91].

Οι επιχειρήσεις προτιμούν να συνεργάζονται με εκκαθαρίστριες τράπεζες οι οποίες αναλαμβάνουν την αποδοχή καρτών με τη μεγαλύτερη ζήτηση και καλύπτουν κατ' επέκταση το μεγαλύτερο όγκο συναλλαγών στην αγορά προκειμένου να είναι σε θέση να εξυπηρετήσουν όσο το δυνατόν περισσότερους πελάτες. Εύλογα, συνεπώς, από την έρευνα της Υπηρεσίας προέκυψε ότι το σύνολο των εκκαθαριστριών τραπεζών εξυπηρετεί όλους τους τύπους των καρτών (συνεπώς δεν είναι απαραίτητο ο επιχειρηματίας να στραφεί σε διαφορετικό προμηθευτή για την εκκαθάριση των πιστωτικών και των χρεωστικών καρτών), ενώ η προμήθεια της εκκαθαρίστριας τράπεζας δεν διαφοροποιείται ανάλογα με τον τύπο της κάρτας (χρεωστική/πιστωτική) που χρησιμοποιείται στη συναλλαγή, ή τουλάχιστον όχι σε μεγάλο βαθμό[92]. Σχετικά δε με τους λοιπούς παράγοντες επιλογής εκ μέρους των επιχειρήσεων της συνεργαζόμενης εκκαθαρίστριας τράπεζας, επισημαίνεται ότι αυτοί δεν σχετίζονται με τον τύπο της κάρτας και συνεπώς δεν θεωρούνται κρίσιμοι για την περαιτέρω κατάτμηση της αγοράς με βάση την προαναφερθείσα ανάλυση. Από πλευράς υποκατάστασης προσφοράς, η υποκαταστασιμότητα είναι απόλυτη: από τη στιγμή που η εκκαθαρίστρια τράπεζα εκκαθαρίζει τις πιστωτικές κάρτες ενός

[90] Αναφορικά με πρόσθετες παροχές που προσφέρονται από τις εκκαθαρίστριες τράπεζες στο πλαίσιο της παροχής υπηρεσιών αποδοχής καρτών, επισημαίνεται ότι οι τράπεζες […], […], […], […] και […], που δραστηριοποιούνται στην εν λόγω αγορά δεν παρέχουν επιπλέον προνόμια στις επιχειρήσεις με τις οποίες συνεργάζονται. Αντιθέτως, άλλες τράπεζες παρέχουν ως επιπρόσθετη παροχή τη δυνατότητα προεξόφλησης άτοκων δόσεων. Επιπρόσθετα, η […] σε σχετική ερώτηση ανέφερε μεταξύ των επιπρόσθετων παροχών προς τις επιχειρήσεις και το προαιρετικό άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού με καρνέ επιταγών, καθώς και τις on line υπηρεσίες εμβασμάτων με χρήση […].

[91] Όπως, λ.χ. η τεχνολογία ανέπαφων συναλλαγών.

[92] Ενδεικτικά, αναφέρεται ότι στην περίπτωση των τραπεζών […], […], […], […], […] και […] δεν υφίσταται διαφοροποίηση της τελικής προμήθειας ανάλογα με τον τύπο της κάρτας.

σήματος, αυτόματα είναι σε θέση να εκκαθαρίζει και τις χρεωστικές κάρτες που έχουν εκδοθεί υπό το συγκεκριμένο σήμα. Συνεπώς, από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η παροχή υπηρεσίας αποδοχής πιστωτικών και χρεωστικών καρτών ανήκουν στην ενιαία αγορά αποδοχής καρτών.

Αντίστοιχα, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι η εμβέλεια της κάρτας οριοθετεί διακριτές αγορές, δεδομένου ότι τόσο από την άποψη της υποκατάστασης ζήτησης, όσο και από αυτήν της προσφοράς, η εμβέλεια της κάρτας ουδόλως επηρεάζει τις ανταγωνιστικές συνθήκες, αρκεί αφενός ο επιχειρηματίας κι αφετέρου ο εκκαθαριστής να συμμετέχουν στο «σχήμα» συνεργασίας.

Όσον αφορά τη διάκριση των αγορών ανάλογα με το σήμα, επισημαίνεται καταρχάς ότι οι επιχειρήσεις, από τη στιγμή που συμμετέχουν στην αγορά της αποδοχής καρτών, προκειμένου να προσελκύσουν όσο δυνατόν περισσότερους πελάτες που προτιμούν την αγορά αγαθών και υπηρεσιών μέσω καρτών και όχι μέσω μετρητών, «υποχρεούνται» να συνεργάζονται και με τα δύο δημοφιλέστερα σήματα, τη VISA και τη MASTERCARD[93]. Απουσία ενός από τα δύο σήματα σημαίνει, κατά κανόνα, απώλεια κρίσιμης μάζας πελατείας. Όλες δε οι εκκαθαρίστριες τράπεζες, σύμφωνα με την έρευνα της Υπηρεσίας, προκειμένου να παρέχουν την υπηρεσία εκκαθάρισης προς όσο το δυνατόν περισσότερες επιχειρήσεις, εκκαθαρίζουν συναλλαγές και των δύο σημάτων[94], αποτέλεσμα αναμενόμενο σε μία αγορά με ισχυρά φαινόμενα δικτύου. Συνεπώς, παρέλκει η διάκριση μεταξύ αγορών που καθορίζονται από τα δύο βασικά σήματα, δεδομένου ότι αντιμετωπίζονται από τις τράπεζες και τις επιχειρήσεις ως must-have υπηρεσίες με ίδια χαρακτηριστικά, ενώ οι εμπορικές επιχειρήσεις στρέφονται, για λόγους αποτελεσματικότητας (συνήθως) προς μία τράπεζα για την εκκαθάριση τόσο της VISA όσο και της MASTERCARD. Παράγοντες όπως η τιμολόγηση του σήματος και οι λοιποί όροι εξυπηρέτησης δεν αφορούν εν προκειμένω, διότι η ζήτηση δεν καθορίζεται ενδογενώς από την αλληλεπίδραση μεταξύ εκκαθαρίστριας και επιχείρησης, αλλά εξαρτάται και κατευθύνεται από τη χρήση του εκάστοτε σήματος από τους καταναλωτές[95], οι οποίοι, λαμβάνοντας υπόψη τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα που τους προσφέρει το διεθνές σήμα και η εκδότρια της κάρτας τράπεζα, επιλέγουν την κάρτα που προσαρμόζεται στις ανάγκες τους. Έτσι, η ζήτηση των επιχειρήσεων αντανακλά επακριβώς τη ζήτηση των καταναλωτών, οι οποίοι θεωρούν τις κάρτες VISA και MASTERCARD μεταξύ τους εναλλάξιμες[96]. Τα λοιπά διεθνή σήματα καταλαμβάνουν πολύ μικρότερο μερίδιο στη

---

[93] Πάνω από […]% της αποδοχής καρτών αφορά σε σήματα VISA και MASTERCARD.

[94] Ενδεικτικά, σύμφωνα με τις σχετικές απαντήσεις τραπεζών, η […] και η […] εκκαθαρίζουν ή/και διοδεύουν συναλλαγές με κάρτες που φέρουν το σήμα […], ενώ η […] εκκαθαρίζει αποκλειστικά συναλλαγές με κάρτα που φέρουν το σήμα της […].

[95] Εξάλλου, ενισχυτικά, σημειώνεται ότι παρά το γεγονός ότι από την έρευνα της Υπηρεσίας προέκυψε ότι η τιμολόγηση των διεθνών σημάτων ποικίλει, η ίδια αποτελεί ένα μικρό ποσοστό της συνολικής προμήθειας που παρακρατείται από τον έμπορο.

[96] Βλ. ανάλυση ανωτέρω που αφορά στην αγορά έκδοσης καρτών.

σχετική αγορά[97], επομένως παρέλκει η εξέταση του ενδεχομένου μη συμπερίληψής τους σε αυτήν.

Σε κάθε περίπτωση, δεν απαιτείται, στην προκείμενη περίπτωση, δεσμευτική οριοθέτηση των αγορών, δεδομένου ότι με οιοδήποτε εναλλακτικό ορισμό της αγοράς, δεν θα μεταβάλλονταν τα αποτελέσματα της αξιολόγησης της επίπτωσης της γνωστοποιηθείσας πράξης στον ανταγωνισμό.

Επομένως, λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, καθώς και τη νομολογία της ΕΑ[98] και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής[99], η αγορά της παροχής υπηρεσιών αποδοχής καρτών για τους σκοπούς της παρούσας συγκέντρωσης θεωρείται ενιαία και διακριτή.

Ε.1.4.4. Ορισμός αγορών

Με βάση τις ως άνω σκέψεις, ως σχετικές με την υπό κρίση συγκέντρωση ορίζονται οι αγορές:

α) της έκδοσης πιστωτικών καρτών

β) της έκδοσης χρεωστικών καρτών και

γ) της παροχής υπηρεσιών αποδοχής καρτών.

Ε.1.5. Η αγορά της πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring)

Η πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring) αποτελεί χρηματοδοτική υπηρεσία βραχυπρόθεσμου χαρακτήρα, η οποία διέπεται από το ν. 1905/1990[100], όπως ισχύει. Οι υπηρεσίες factoring απευθύνονται κυρίως σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις[101] και συνιστούν μια τριμερή συνεργασία μεταξύ του προμηθευτή, του οφειλέτη του και ενός εξειδικευμένου χρηματοοικονομικού ενδιάμεσου/πράκτορα, ο οποίος αναλαμβάνει τη λογιστική παρακολούθηση, διαχείριση και είσπραξη των επί πιστώσει βραχυπρόθεσμων εμπορικών απαιτήσεων (trade receivables).[102] Συγκεκριμένα, οι εν λόγω υπηρεσίες περιλαμβάνουν όλες ή ορισμένες εκ των κάτωθι

[97] Συγκεκριμένα, με βάση την αξία των συναλλαγών οι κάρτες που φέρουν το σήμα της DINERS έχουν μερίδιο που κυμαίνεται από […]% έως […]%, ενώ το αντίστοιχο μερίδιο της AMERICAN EXPRESS δεν ξεπερνάει το […]%.

[98] Βλ. απόφαση Ε.Α. 534/VI/2012 – ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ/ ΤΡΑΠΕΖΑ EFG EUROBANK ERGASIAS ΑΕ.

[99] Βλ. αποφάσεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.2567-NORDBANKEN/POSTGIROT, παρ. 17-18, M.5241-AMERICAN EXPRESS/FORTIS/ALPHA CARD, παρ. 28-31, M.3740-BARCLAYS BANK/FORENINGSSPARBANKEN/JV παρ. 12-15, COMP/ M.4814-AIB/FDC/JV παρ. 13-14, COMP/ M.4316-ATOS ORIGIN/BANKSYS/BCC παρ. 23 και COMP/ M.5968- ADVENT/BAIN CAPITAL/RBS WORLDPAY παρ. 12-13, στις οποίες η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έκρινε ότι το ζήτημα της περαιτέρω διάκρισης μπορούσε να παραμείνει ανοιχτό εφόσον με τη γνωστοποιηθείσα πράξη δεν εγείρετο ανησυχία ως προς την απρόσκοπτη λειτουργία του αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην αγορά.

[100] «Για τη σύμβαση πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων και άλλες διατάξεις», (ΦΕΚ/147/Α).

[101] Σύμφωνα με τη Διεθνή Ένωση Factoring Factors Chain International (FCI), Annual Review - 2011, σελ. 11.

[102] Βλ. και διαδικτυακούς τόπους της Διεθνούς Ένωσης Factoring (www.fci.nl), της Ελληνικής Ένωσης Factoring (www.hellenicfactors.gr) και τις ιστοσελίδες τραπεζών-πρακτόρων.

εργασιών: την εκχώρηση απαιτήσεων από τον προμηθευτή στον πράκτορα (με ή χωρίς δικαίωμα αναγωγής), την παροχή εξουσιοδότησης από τον προμηθευτή στον πράκτορα για την είσπραξη απαιτήσεων, τη χρηματοδότηση του προμηθευτή μέσω προεξόφλησης των (εκχωρηθεισών) απαιτήσεων αυτού κατά των πελατών του, τη λογιστική ή νομική παρακολούθηση των απαιτήσεων του προμηθευτή και τη διαχείρισή τους από τον πράκτορα, την ολική ή μερική κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου του προμηθευτή από τον πράκτορα.

Μεταξύ του πράκτορα και του προμηθευτή καταρτίζεται «σύμβαση-πλαίσιο», με την οποία καθορίζονται οι όροι συνεργασίας των μερών, όπως το είδος του factoring, το ανώτατο ποσό (πλαφόν), μέχρι το οποίο δέχεται ο πράκτορας να χρηματοδοτήσει τον προμηθευτή, η αμοιβή και οι προμήθειες του πράκτορα[103] και ο τρόπος με τον οποίο θα γίνεται η εκχώρηση των απαιτήσεων[104]. Δεδομένου του διαρκούς χαρακτήρα της σχέσης που δημιουργείται με τη σύμβαση factoring, της συνεχούς εκχώρησης απαιτήσεων του προμηθευτή στον πράκτορα και της αντίστοιχης πίστωσης του προμηθευτή με τα ποσά που εισπράττονται ή πρόκειται να εισπραχθούν[105], η εξυπηρέτηση της σύμβασης factoring γίνεται συνήθως με την τήρηση από τον πράκτορα ενός ανοικτού λογαριασμού στο όνομα του προμηθευτή.[106]

Οι υπηρεσίες factoring διακρίνονται, μεταξύ άλλων, στις εξής κατηγορίες[107]:

α) ***Εγχώριο factoring***, το οποίο αφορά στην κάλυψη των αναγκών των επιχειρήσεων στην εγχώρια αγορά,

β) Διεθνές factoring, το οποίο αφορά στην κάλυψη των αναγκών των επιχειρήσεων στις συναλλαγές τους με το εξωτερικό, με περαιτέρω διάκριση σε:

- Εξαγωγικό factoring: απευθύνεται σε εξαγωγικές επιχειρήσεις που πωλούν με όρους ανοικτής πίστωσης και
- Εισαγωγικό factoring: απευθύνεται σε εισαγωγικές επιχειρήσεις που αγοράζουν με όρους ανοικτής πίστωσης.

---

[103] Η τιμολόγηση των συναλλαγών factoring ενέχει:

- την προμήθεια προεξόφλησης (επιτόκιο χρηματοδότησης), η οποία αντικατοπτρίζει το κόστος άντλησης ρευστότητας του πράκτορα και την αμοιβή κινδύνου (risk premium), και
- την προμήθεια διαχείρισης, η οποία επιβάλλεται επί της ονομαστικής αξίας των απαιτήσεων και ενσωματώνει τα πραγματικά κόστη διαχείρισης των απαιτήσεων, όπως αυτά προκύπτουν από το μέγεθος και την πολυπλοκότητα της διαχείρισης, αλλά και το ενδεχόμενο κόστος ασφάλισης (για τις περιπτώσεις του factoring χωρίς δικαίωμα αναγωγής).

[104] Βλ. ΑΠ 880/ 2010.

[105] Ο τρόπος εκχώρησης εξαρτάται από το συμφωνηθέν είδος factoring, αφαιρουμένων των αμοιβών, προμηθειών και προεξοφλητικών τόκων.

[106] Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 1 του ν. 1905/1990, η συγκεκριμένη δραστηριότητα μπορεί να ασκηθεί μόνο από τράπεζες που έχουν εγκατασταθεί και λειτουργούν νόμιμα στην Ελλάδα και από ανώνυμες εταιρίες με αποκλειστικό σκοπό την παροχή των εν λόγω υπηρεσιών.

[107] Βλ. διαδικτυακούς τόπους της Διεθνούς Ένωσης Factoring (www.fci.nl) και της Ελληνικής Ένωσης Factoring (www.hellenicfactors.gr)

Ανάλογα δε με την ανάληψη ή μη του πιστωτικού κινδύνου, το factoring διακρίνεται σε:

α) Factoring με δικαίωμα αναγωγής (with recourse), δηλαδή, χωρίς τη μεταβίβαση από τον προμηθευτή στον πράκτορα του κινδύνου αφερεγγυότητας του οφειλέτη και

β) Factoring χωρίς δικαίωμα αναγωγής (non-recourse), δηλαδή με μεταβίβαση από τον προμηθευτή στον πράκτορα του κινδύνου αφερεγγυότητας του οφειλέτη.

Περαιτέρω, ανάλογα με το χρόνο εξόφλησης των απαιτήσεων από τον πράκτορα προς τον προμηθευτή, το factoring διακρίνεται σε:

α) Factoring με προεξόφληση, αν η πίστωση του λογαριασμού του προμηθευτή γίνεται αμέσως μετά την εκχώρηση, δηλαδή τη χορήγηση στον πράκτορα αντιγράφων των τιμολογίων ή καταστάσεων με τις εκχωρούμενες αξιώσεις, και

β) Factoring χωρίς προεξόφληση, αν ο πράκτορας εξοφλεί τις απαιτήσεις (πιστώνει με το ποσό τους το λογαριασμό του προμηθευτή), κατά το χρόνο που γίνονται αυτές ληξιπρόθεσμες.

Επιπλέον, μεταξύ των εργασιών του factoring συγκαταλέγονται και η χρηματοδότηση εφοδιαστικής αλυσίδας (Reverse factoring), η διαχείριση ταμειακών ροών (Back-to-back factoring), η χρηματοδότηση τιμολογίων με ή χωρίς δικαίωμα αναγωγής (Invoice Financing) και forfaiting[108].

Σύμφωνα με τη σχετική πρακτική της Ε.Α.[109] και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής[110], η παροχή των εν λόγω υπηρεσιών συνιστά ενιαία και διακριτή αγορά υπηρεσιών, ορισμός ο οποίος υιοθετείται και για τους σκοπούς εξέτασης της υπό κρίση συγκέντρωσης. Ειδικότερα, έχει κριθεί ότι οι υπηρεσίες factoring λειτουργούν μεν

[108] Το forfaiting αφορά προεξόφληση απαιτήσεων και σύμφωνα με τη Διεθνή Ένωση Forfaitors (International Forfaitors Association) χαρακτηρίζεται από 100% χρηματοδότηση χωρίς δικαίωμα αναγωγής (non-recourse), δηλαδή με μεταβίβαση από τον προμηθευτή στον πράκτορα του κινδύνου αφερεγγυότητας του οφειλέτη, μπορεί να έχει μέσο-μακροπρόθεσμο χαρακτήρα (έως και 10 έτη), συνήθως συνοδεύεται από εγγύηση τράπεζας αλλά και κάποιο αποδεικτικό το οποίο είναι μεταβιβάσιμο και διαπραγματεύσιμο στη δευτερογενή αγορά, αφορά ποσά από κυμαίνονται από 100.000 δολάρια έως 200 εκατομμύρια δολάρια και τα ποσά χρηματοδότησης εκφράζονται σε δολάρια ή ευρώ ή κάποιο άλλο ισχυρό νόμισμα. Στην ελληνική αγορά σήμερα στην υπο-αγορά του forfaiting δραστηριοποιούνται κατά δήλωση τους, η […] (υπ.'αρ.πρωτ. […] επιστολή), η […] (υπ.'αρ.πρωτ. […] επιστολή) και η […] (υπ.'αρ.πρωτ. […] επιστολή).

[109] Βλ. απόφαση Ε.Α. 67/ΙΙ/1999 ΆΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΙΣΤΕΩΣ/ΙΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, σελ. 4 και απόφαση Ε.Α. 534/VI/2012 – ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ/ ΤΡΑΠΕΖΑ EFG EUROBANK ERGASIAS AE παρ. 86.

[110] Βλ. υποθέσεις ΕΕπΜ.3894-UNICREDITO/HVB, σκ. 29, Μ.4155-BNP PARIBAS/BNL, παρ. 15, και Μ.4844-FORTIS/ABN AMRO ASSETS, σκ. 31-32.

συμπληρωματικά προς τις λοιπές υπηρεσίες παροχής χρηματοδότησης, ωστόσο, διακρίνονται από αυτές, όπως επίσης και από τις υπηρεσίες ασφάλισης πιστώσεων[111].

Θα μπορούσε ενδεχομένως να υποστηριχθεί ότι η αγορά του εγχώριου factoring διακρίνεται από αυτήν του διεθνούς factoring, δεδομένου ότι απευθύνεται σε διαφορετικές επιχειρήσεις (αφενός σ' αυτές με έδρα στην Ελλάδα κι αφετέρου σε εκείνες με έδρα το εξωτερικό), ωστόσο ο ακριβής ορισμός των σχετικών αγορών παρέλκει, δεδομένου ότι υπό οποιαδήποτε θεώρηση, η αξιολόγηση των συνεπειών της γνωστοποιηθείσας πράξης στη λειτουργία του ανταγωνισμού, δεν αλλάζει.

Στη σχετική αγορά δραστηριοποιείται τόσο η ΠΕΙΡΑΙΩΣ, μέσω της θυγατρικής της εταιρίας «PIRAEUS FACTORING ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ»[112]), όσο και η ΓΕΝΙΚΗ[113].

Ε.1.6. Η αγορά των αμοιβαίων κεφαλαίων

Ε.1.6.1. Εισαγωγικά

Σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν. 3283/2004 *«Ανώνυμες εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες, αμοιβαία κεφάλαια και άλλες διατάξεις»* , το Αμοιβαίο Κεφάλαιο είναι ομάδα περιουσίας που αποτελείται από κινητές αξίες, μέσα χρηματαγοράς και μετρητά και της οποίας τα επιμέρους στοιχεία ανήκουν εξ αδιαιρέτου σε περισσότερους του ενός μεριδιούχους. Επί της ουσίας, ένα Αμοιβαίο Κεφάλαιο λειτουργεί ως ένας οργανισμός - εταιρία, ο οποίος μέσω της πώλησης «μετοχών» - μεριδίων του, συγκεντρώνει κεφάλαια, τα οποία επενδύει σε μετοχές, ομόλογα και άλλες κινητές αξίες. Ο κάθε επενδυτής αγοράζει «μετοχές» - μερίδια του οργανισμού που αντιπροσωπεύουν ένα ποσοστό του κεφαλαίου του. Ο οργανισμός που λειτουργεί κατ' αυτόν τον τρόπο ονομάζεται και Οργανισμός Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες (Ο.Σ.Ε.Κ.Α.).

Το Αμοιβαίο κεφάλαιο δεν αποτελεί νομικό πρόσωπο και οι μεριδιούχοι εκπροσωπούνται δικαστικώς και εξωδίκως, ως προς τις έννομες σχέσεις από τη διαχείριση του Αμοιβαίου Κεφαλαίου και τα δικαιώματά τους επί του ενεργητικού του, από τις Ανώνυμη Εταιρία Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων (Α.Ε.Δ.Α.Κ.)[114]. Σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 3283/2004, οι Α.Ε.Δ.Α.Κ. έχουν ως αποκλειστικό σκοπό τη διαχείριση Αμοιβαίων Κεφαλαίων και επιπρόσθετα την ανάληψη της διαχείρισης Ο.Σ.Ε.Κ.Α. κατά την έννοια της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ. Σύμφωνα με την παρ. 1.ββ του ίδιου άρθρου, στη διαχείριση περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η διαχείριση επενδύσεων, η διοίκηση του Αμοιβαίου Κεφαλαίου (νομικές υπηρεσίες, λογιστική διαχείριση, εξυπηρέτηση πελατών κ.ά.) και η έκδοση και εξαγορά μεριδίων

[111] Βλ.υπόθεση ΕΕπ Μ.4844-FORTIS/ABN AMRO ASSETS, σκ. 30.

[112] Σύμφωνα με την υπ.'αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της ΠΕΙΡΑΙΩΣ, η τελευταία κατέχει το […]% της εν λόγω θυγατρικής.

[113] Βλ. http://www.hellenicfactors.gr/EEF_3.aspx, http://www.geniki.gr/Default.aspx?tabid=223&language=el-GR

[114] Βλ. άρθρο 3 στοιχ. 4 και 5 του ν. 3283/2004

Αμοιβαίων Κεφαλαίων. Κατά συνέπεια, ο διαχειριστής ενός Αμοιβαίου Κεφαλαίου είναι και ο εκδότης των μεριδίων.

Για τη διαδικασία σύστασης μίας ΑΕΔΑΚ απαιτείται άδεια της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο ύψους 1.200.000 ευρώ (άρθρα 5 και 6), ενώ ο ίδιος νόμος ορίζει τις αντίστοιχες διαδικασίες για τη λειτουργία (με εγκατάσταση ή χωρίς) εταιρίας διαχείρισης άλλου κράτους μέλους (άρθρα 39 και επόμενα). Βάσει δε του άρθρου 15 (παρ 4) μία Α.Ε.Δ.Α.Κ. μπορεί να διαθέτει μερίδια του αμοιβαίου κεφαλαίου και διαμέσου αντιπροσώπων της. Ως αντιπρόσωποι αμοιβαίου κεφαλαίου δύνανται να ενεργούν μόνο τα πιστωτικά ιδρύματα, οι Α.Ε.Δ.Α.Κ., οι ασφαλιστικές εταιρείες και οι Α.Ε.Π.Ε.Υ, ενώ σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ 5, το 51% του μετοχικού κεφαλαίου μίας ΑΕΔΑΚ πρέπει να ανήκει α) σε ένα ή περισσότερα πιστωτικά ιδρύματα ή ασφαλιστικές εταιρίες ή ΑΕΠΕΥ, ή β) σε μία ή περισσότερες εταιρίες συμμετοχών, ή γ) σε ένα ή περισσότερα ασφαλιστικά ταμεία.

Ε.1.6.2. Είδη αμοιβαίων κεφαλαίων

Τα αμοιβαία κεφάλαια, ανάλογα με το *είδος των χρηματοπιστωτικών μέσων* στα οποία επενδύουν το ενεργητικό τους άμεσα ή έμμεσα (με τη χρήση παράγωγων χρηματοπιστωτικών μέσων), κατατάσσονται στις εξής κατηγορίες[115]:

- **Μετοχικά** (επενδύουν κυρίως[116] σε μετοχές),
- **Ομολογιακά** (επενδύουν κυρίως σε μακροχρόνιους τίτλους σταθερού **εισοδήματος),**
- **Αμοιβαία Κεφάλαια Χρηματαγοράς (**επενδύουν κυρίως σε τίτλους της χρηματαγοράς και διακρίνονται στις υποκατηγορίες Διαχείρισης Βραχυπρόθεσμων Διαθεσίμων και Διαχείρισης Διαθεσίμων),
- **Μικτά** (ενεργούν σε συνδυασμό των προηγούμενων κατηγοριών) και
- **Σύνθετα Αμοιβαία Κεφάλαια** (μπορούν να επενδύουν σε όλα τα χρηματοπιστωτικά μέσα που προβλέπονται στο ν. 3283/2004).
- **Αμοιβαία Κεφάλαια Κεφαλαίων -** Funds of Funds (επενδύουν σε μερίδια άλλων Αμοιβαίων Κεφαλαίων ή οργανισμών συλλογικών επενδύσεων της ίδιας ή διαφορετικής εταιρείας διαχείρισης)
- **Αμοιβαία Κεφάλαια Δείκτη** (παθητικά επενδυτικά κεφάλαια που παρακολουθούν ένα δείκτη αναφοράς με σκοπό την αναπαραγωγή της απόδοσης του δείκτη)[117].

[115] Απόφαση 6/587/2.6.2011 του Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (ΦΕΚ 1428Β/16.6.2011) με θέμα την κατηγοριοποίηση αμοιβαίων κεφαλαίων (http://www.hcmc.gr).

[116] Η έκφραση «κυρίως» υπονοεί ποσοστό τουλάχιστον 65% επί του συνολικού ενεργητικού του Αμοιβαίου Κεφαλαίου, το οποίο υπολογίζεται κατά μέσο όρο τριμηνίας και θα πρέπει να είναι επενδεδυμένο στην αντίστοιχη κατηγορία τίτλων/μέσων. Βλέπε απόφαση 129/14.4.1998 της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, http://www.hcmc.gr/photos/Apofaseis1998/files/129_14.4.98_ak.pdf

Επίσης σημειώνεται ότι όταν οι Ο.Σ.Ε.Κ.Α. έχουν έδρα στην Ελλάδα, λαμβάνουν, όπως ορίζει το άρθρο 2 παρ. 1 του ν. 3283/2004[118], τη μορφή Αμοιβαίου Κεφαλαίου. Σύμφωνα δε με το άρθρο 2 παρ. 4 του ν. 3283/2004[119], οι Ο.Σ.Ε.Κ.Α. που υπάγονται στην Οδηγία 85/611/ΕΟΚ, όπως ισχύει,[120] μπορούν να λάβουν συμβατική μορφή αμοιβαίου κεφαλαίου διαχειριζόμενου από εταιρεία διαχείρισης, ή στα κράτη μέλη που όπου αυτό προβλέπεται από την οικεία τους νομοθεσία, μορφή καταπιστεύματος (unit trust) ή καταστατική μορφή (εταιρία επενδύσεων)[121]. Αντίθετα, όταν οι Ο.Σ.Ε.Κ.Α. έχουν έδρα και άδεια λειτουργίας σε άλλο κράτος[122], η διάθεση στην Ελλάδα μεριδίων ή μετοχών τους παίρνει μεν τη συμβατική μορφή αμοιβαίου κεφαλαίου, ωστόσο πραγματοποιείται υπό καθεστώς ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, σύμφωνα με το άρθρο 40 του ν. 3283/2004. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τα δημοσιευμένα στοιχεία της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, τα μερίδια των αλλοδαπών Ο.Σ.Ε.Κ.Α. διατίθενται στην ελληνική αγορά βάσει συμβάσεων συνεργασίας που έχουν συναφθεί μεταξύ των εταιριών διαχείρισής τους (χρηματοοικονομικοί οίκοι του εξωτερικού[123]) και ελληνικών (Α.Ε.Δ.Α.Κ.) ή/και εταιριών παροχής επενδυτικών υπηρεσιών (Α.Ε.Π.Ε.Υ.) ή/και τραπεζών για τη διάθεση των προϊόντων τους. Τα συγκεκριμένα μερίδια διατίθενται από περισσότερες από μία Α.Ε.Δ.Α.Κ., Α.Ε.Π.Ε.Υ. ή τράπεζα, η κάθε μία από τις οποίες έχει συνάψει συμφωνίες με παραπάνω από έναν από τους προαναφερόμενους χρηματοοικονομικούς οίκους του εξωτερικού.

Ε.1.6.3. Ορισμός αγορών

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της ΓΔΑ, οι ως άνω επιμέρους κατηγορίες αμοιβαίων κεφαλαίων δε συνιστούν διακριτές σχετικές αγορές, καθώς έχουν παρεμφερή χαρακτηριστικά και είναι εναλλάξιμα, τόσο από πλευράς ζήτησης, όσο και από πλευράς προσφοράς. Ενιαίο ορισμό έχει υιοθετήσει συναφώς και η Ευρωπαϊκή

---

[117] Επίσης, μέχρι πρόσφατα με βάση τη γεωγραφική κατανομή του ενεργητικού τους κάθε μία από τις προηγούμενες κατηγορίες Αμοιβαίων Κεφαλαίων διακρινόταν περαιτέρω σε (α) Εσωτερικού, (β) Εξωτερικού και (γ) Διεθνή (εσωτερικού-εξωτερικού). Η γεωγραφική διάκριση ωστόσο δεν υφίσταται πλέον βάσει της απόφασης 6/587/2.6.2011 του Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (ΦΕΚ 1428Β/16.6.2011 – βλ. http://www.hcmc.gr/photos/nea/files/6_587_2.6.2011.pdf.

[118] Σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο *«1. Στις διατάξεις του παρόντος νόμου υπάγονται οι οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (εφεξής "Ο.Σ.Ε.Κ.Α.") οι οποίοι έχουν την έδρα τους στην Ελλάδα. Οι οργανισμοί αυτοί λαμβάνουν τη μορφή αμοιβαίου κεφαλαίου όπως ορίζεται στο άρθρο 12.»*

[119] Σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο *«4. Οι Ο.Σ.Ε.Κ.Α. που υπάγονται στην Οδηγία 85/611/ΕΟΚ, όπως ισχύει, μπορούν να λάβουν συμβατική μορφή αμοιβαίου κεφαλαίου διαχειριζόμενο από εταιρεία διαχείρισης ή, στα κράτη μέλη όπου αυτό προβλέπεται από την οικεία τους νομοθεσία, μορφή καταπιστεύματος (unit trust) ή καταστατική μορφή (εταιρεία επενδύσεων).»*

[120] Οδηγία 85/611/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 1985 για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με ορισμένους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ), ΕΕ L 375 της 31/12/1985 σελ. 3 -18.

[121] Βλ. σχετικά άρθρο 35 του ν. 3283/2004.

[122] Ο.π.

[123] Ενδεικτικά, αναφέρονται οι: BLACKROCK, CREDIT SUISSE, FRANKLIN TEMPLETON, GOLDMAN SACHS, JP MORGAN, PICTET, SCHRODER, UBS

Επιτροπή σε παλαιότερες αποφάσεις της[124]. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εξετάσει την αγορά **ανάπτυξης και διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων** (creation and managing of mutual funds), τόσο ως ξεχωριστή ενιαία σχετική αγορά όσο και ως τμήμα της ευρύτερης αγοράς διαχείρισης χαρτοφυλακίων -asset management-, ενώ με ανάλογη συλλογιστική και η Ε.Α. σε προηγούμενες αποφάσεις της έχει ορίσει ως διακριτή αγορά τη σχετική αγορά ανάπτυξης και διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων[125]. Πέραν των αμοιβαίων κεφαλαίων ελληνικής παραγωγής και διαχείρισης, στην αγορά αυτή εντάσσονται και οι ΟΣΕΚΑ τους οποίους διαχειρίζονται οι ελληνικές ΑΕΔΑΚ, δεδομένου ότι από πλευράς υποκατάστασης ζήτησης τα προϊόντα θεωρούνται εναλλάξιμα (βλ. και επόμενη παράγραφο).

Ωστόσο, σχετική, εν προκειμένω, είναι η αγορά στο επίπεδο της **διάθεσης Αμοιβαίων Κεφαλαίων** (distribution of mutual funds), την οποία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ορίσει, σε παλαιότερες αποφάσεις της τόσο ως ξεχωριστή σχετική αγορά[126], όσο και ως τμήμα της ευρύτερης αγοράς λιανικής τραπεζικής[127]. Η αγορά αυτή περιλαμβάνει το σύνολο των Αμοιβαίων Κεφαλαίων (ελληνικών και ξένων ΟΣΕΚΑ), ανεξαρτήτως έδρας και διαχείρισης, που είναι διαθέσιμα στην ελληνική επικράτεια, δεδομένου ότι από τα συλλεχθέντα στοιχεία προκύπτει ότι υπάρχει μεγάλος βαθμός εναλλαξιμότητας, από πλευράς ζήτησης και πρόσβασης του επενδυτικού κοινού, μεταξύ των Αμοιβαίων Κεφαλαίων που αναπτύσσονται από ελληνικές εταιρίες και εκείνων που αναπτύσσονται και αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης από ξένες εταιρίες και οι οποίες διατίθενται στην ελληνική αγορά. Συγκεκριμένα, τόσο τα **ελληνικά** Αμοιβαία Κεφάλαια όσο και οι **αλλοδαποί ΟΣΕΚΑ ξένης διαχείρισης** είναι διαθέσιμα στην ελληνική αγορά μέσω των τραπεζικών ιδρυμάτων, ασφαλιστικών εταιριών, Α.Ε.Δ.Α.Κ. και Α.Ε.Π.Ε.Υ.[128] και επιπλέον διαφημίζονται ανοικτά στο επενδυτικό κοινό[129]. Εξάλλου, βάσει του ν.

---

[124] Βλ.υποθέσεις ΕΕπ. Μ.4844-FORTIS/ABN AMRO ASSETS, σκ. 35, 37, 41 & 67, Μ.5384-BNP PARIBAS/FORTIS, σκ. 9 & 59, Μ.3894–UNICREDITO/HVB, σκ. 9 & 35. Επιπλέον, στις ανωτέρω αποφάσεις η ΕΕπέχει αφήσει ανοικτό και το θέμα διαχωρισμού της Αγοράς Ανάπτυξης και Διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων σε ιδιώτες και επιχειρήσεις/θεσμικούς επενδυτές, καθώς δεν εγείρετο θέμα για τον ανταγωνισμό.

[125] Βλ. αποφάσεις Ε.Α. 534/VI/2012 – ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ/ΤΡΑΠΕΖΑ EFG EUROBANK ERGASIAS AE, 488/VI/2010 ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ/ASPIS BANK, 425/V72008 ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ/PROTON BANK, 335/V72007 FBBank/ASPIS BANK και 326/V/2007 Π&Κ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ/ ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. Επισημαίνεται ότι στις ανωτέρω αποφάσεις δεν έχει γίνει διαχωρισμός των ιδιωτών από τους θεσμικούς /επιχειρήσεις.

[126] Βλ. Μ.3894–UNICREDITO/HVB, παρ. 66 επ. και 77 επ.

[127] Ή ως τμήμα της ευρύτερης αγοράς asset management. Ωστόσο, σε όλες αυτές τις αποφάσεις, η Επιτροπή άφησε ανοικτό το θέμα της ακριβούς οριοθέτησης της σχετικής αγοράς. καθώς δεν προέκυπτε ζήτημα για τον ανταγωνισμό υπό οποιαδήποτε θεώρηση. Μ.5384-BNP PARIBAS/FORTIS, σκ. 13 και 59, και Μ.6168, RBI / EFG EUROBANK /JV, σκ. 20 και 27 επ.

[128] Ως δίκτυα διανομής των εν λόγω προϊόντων χρησιμοποιούνται συνήθως τα δίκτυα καταστημάτων των τραπεζικών και ασφαλιστικών ιδρυμάτων, ενώ μέρος των προϊόντων διατίθενται και από τις Α.Ε.Δ.Α.Κ. και Α.Ε.Π.Ε.Υ. απευθείας

[129] Ενδεικτικά αναφέρονται η Πειραιώς Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ. που διαφημίζει στην ιστοσελίδα της www.piraeusaedak.gr τα αμοιβαία κεφάλαια των Pioneer, JP Morgan, WIOF και

3283/2004[130], και για τις δύο κατηγορίες δημοσιεύονται υποχρεωτικά στην ελληνική γλώσσα τα πλήρη και απλοποιημένα ενημερωτικά δελτία που περιλαμβάνουν τα χαρακτηριστικά του Ο.Σ.Ε.Κ.Α., τον Κανονισμό του και τις προμήθειες διάθεσης εξαγοράς και μεταφοράς που βαρύνουν τον μεριδιούχο καθώς και τις όποιες άλλες προμήθειες βαρύνουν το ενεργητικό του Ο.Σ.Ε.Κ.Α. Συνεπώς, οι υποψήφιοι μεριδιούχοι φαίνεται πως έχουν την ίδια δυνατότητα πρόσβασης και τον ίδιο βαθμό πληροφόρησης τόσο για τα ελληνικής διαχείρισης Αμοιβαία Κεφάλαια όσο και για τους αλλοδαπούς ΟΣΕΚΑ. Έξάλλου, όπως προκύπτει από την έρευνα της ΓΔΑ, η τιμολόγηση και η φορολόγηση τόσο των ελληνικής διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων όσο και των αλλοδαπών ΟΣΕΚΑ δεν παρουσιάζει σημαντική διαφοροποίηση.

Ενόψει των ανωτέρω, ως σχετική με την υπό κρίση συγκέντρωση ορίζεται η αγορά στο επίπεδο της διάθεσης Αμοιβαίων Κεφαλαίων.

Σημειώνεται ότι στη σχετική αγορά δραστηριοποιείται η ΠΕΙΡΑΙΩΣ, μέσω των θυγατρικών της εταιριών «ΠΕΙΡΑΙΩΣ ASSET MANAGEMENT Α.Ε.Δ.Α.Κ.» και «Α.Τ.Ε. ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ»), ενώ η ΓΕΝΙΚΗ δραστηριοποιείται απευθείας μέσω διάθεσης προϊόντων της εταιρίας «AMUNDI»[131] και της εταιρίας «ALPHA TRUST ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ»[132].

Ε.1.7. Οι αγορές της παροχής ασφαλιστικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών ασφαλιστικής διαμεσολάβησης

Ε.1.7.1. Παροχή ασφαλιστικών υπηρεσιών

Σύμφωνα με πάγια πρακτική της Ε.Α. και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής[133], η ευρύτερη αγορά της παροχής ασφαλιστικών υπηρεσιών διακρίνεται περαιτέρω στις επιμέρους υπο-αγορές:

(α) πρωτασφαλίσεων ζωής, που περιλαμβάνει ασφάλιστρα από πρωτασφαλίσεις, ασφάλειες ζωής συνδεδεμένες με επενδύσεις και διαχείριση ομαδικών συνταξιοδοτικών ταμείων.

(β) γενικών πρωτασφαλίσεων κατά των κινδύνων και ζημιών (ατυχήματα, χερσαία οχήματα, πλοία, μεταφερόμενα εμπορεύματα, πυρκαγιά και στοιχεία φύσεως, λοιπές ζημίες αγαθών, λοιπά ατυχήματα, αστική ευθύνη πλοίων και γενική αστική ευθύνη). Η εν λόγω αγορά δύναται να διακριθεί σε επιμέρους

άλλων, καθώς και η Solidus Χρηματιστηριακή που διαφημίζει στην ιστοσελίδα της 75 τύπους Αμοιβαίων Κεφαλαίων (Sicav – Parvest) της BNP Paribas.

[130] Βλ. άρθρα 30, 31 και 35.

[131] Η οποία ανήκει στην Amundi International (κατά 25% ελεγχόμενη από τον όμιλο SG).

[132] Το 2004 πραγματοποιήθηκε συγχώνευση των εταιριών «ALPHA TRUST ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ» και «ΓΕΝΙΚΗ Α.Ε.Δ.Α.Κ.», με απορρόφηση της δεύτερης από την πρώτη (ΦΕΚ τεύχος ΑΕ-ΕΠΕ 1583/11.03.2005).

[133] Βλ. ενδεικτικά Απόφαση Ε.Α. 534/VI/2012 – ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ/ΤΡΑΠΕΖΑ EFG EUROBANK ERGASIAS AE, παρ. 84 και 448/V/2008 - Aspis Holdings/Proton AE.

αγορές, ανάλογα με τους κινδύνους που ασφαλίζονται, όπως πυρός, αυτοκινήτων, μεταφορών, πλοίων, αστικής ευθύνης κλπ. και

(γ) αντασφαλίσεων, η αντασφάλιση αποτελεί το μηχανισμό, μέσω του οποίου επιτυγχάνεται η διατήρηση του επιπέδου κινδύνου που αναλαμβάνει η κάθε ασφαλιστική εταιρεία, λόγω των ασφαλιστικών καλύψεων, στα επιθυμητά επίπεδα. Οι αντασφαλιστές αναλαμβάνουν μέρος του ασφαλιζόμενου κινδύνου έναντι αντασφαλίστρου, ενώ συμμετέχουν στις αποζημιώσεις και στα μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα.

Σημειώνεται ότι στην εν λόγω αγορά δραστηριοποιείται από τις συμμετέχουσες μόνο η ΠΕΙΡΑΙΩΣ μέσω της ΑΤΕ Ασφαλιστική, ενώ η ΓΕΝΙΚΗ δραστηριοποιείται μόνο στην καθέτως επηρεαζόμενη αγορά της ασφαλιστικής διαμεσολάβησης (βλ. επόμενη ενότητα). Σε παλαιότερες αποφάσεις της ΕΑ που αφορούν στον ασφαλιστικό κλάδο, δεν πραγματοποιείται, κατά κανόνα, διάκριση σε επιμέρους σχετικές αγορές εντός των ανωτέρω ευρύτερων αγορών (ζωής, ζημιάς και αντασφάλισης). Περαιτέρω, στις πρόσφατες συγκεντρώσεις που αφορούν συγκεντρώσεις μεταξύ τραπεζικών ιδρυμάτων, η αξιολόγηση της κάθε πιθανής υποδιάκρισης των αγορών της πρωτασφάλισης κατά κινδύνων ζωής, της πρωτασφάλισης κατά κινδύνων ζημιών καθώς και της αντασφάλισης δεν είχε κριθεί σκόπιμη,[134] Συναφώς, στην υπό εξέταση συγκέντρωση, δεδομένου ότι:

- δεν υπάρχει οριζόντια αλληλεπικάλυψη,
- η ΠΕΙΡΑΙΩΣ […][135] και
- η ΑΤΕ Ασφαλιστική έχει πολύ χαμηλά μερίδια αγοράς[136],

δεν κρίνεται σκόπιμος ο αντίστοιχος διαχωρισμός. Για τον ίδιο λόγο, δεν κρίνεται σκόπιμος και ο διαχωρισμός της σχετικής αγοράς στις επιμέρους αγορές ασφαλίσεων σε ιδιώτες και επιχειρήσεις[137].

Ε.1.7.1. Υπηρεσίες ασφαλιστικής διαμεσολάβησης

Σύμφωνα με το Προεδρικό Διάταγμα 190/2006, «*ως ασφαλιστική διαμεσολάβηση νοείται κάθε δραστηριότητα είτε παρουσίασης, πρότασης, παροχής προπαρασκευαστικών εργασιών για τη σύναψη συμβάσεων ασφάλισης ή σύναψης αυτών ή παροχής συνδρομής κατά τη διαχείριση και την εκτέλεση των εν λόγω συμβάσεων, ιδίως σε περίπτωση επελεύσεως του ασφαλιστικού κινδύνου.»*[138]. Σύμφωνα με το Ν. 1569/85[139] στην ελληνική έννομη τάξη διακρίνονται τέσσερις βασικές κατηγορίες διαμεσολαβητών:

---

[134] Βλ. αποφάσεις ΕΑ 534 /VI/2012 Alpha-Eurobank και 549/VII/2012 Πειραιώς-Αγροτική.

[135] Σύμφωνα με την υπ' αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της ΠΕΙΡΑΙΩΣ, […].

[136] Βλ. Ένωση Ασφαλιστικών Εταιριών Ελλάδας (http://www.eaee.gr) .

[137] Βλ. απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής Case No IV/M.1307- Marsh & McLennan/ Sedgwick, παρ. 8-19.

[138] Βλ. άρθρο 2, παρ. 3.

[139] ΦΕΚ Α 183.

- **Ασφαλιστικός Σύμβουλος** είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το οποίο μελετά την αγορά, παρουσιάζει και προτείνει λύσεις ασφαλιστικής κάλυψης των αναγκών των πελατών με ασφαλιστικές συμβάσεις, για λογαριασμό των ασφαλιστικών επιχειρήσεων ή ασφαλιστικών πρακτόρων ή μεσιτών ή συντονιστών ασφαλιστικών συμβούλων, για την πρόσκτηση εργασιών. Η σχέση που συνδέει τον ασφαλιστικό σύμβουλο με τους ως άνω είναι σύμβαση έργου. Ο ασφαλιστικός σύμβουλος δεν έχει δικαίωμα υπογραφής ασφαλιστηρίων ούτε εκπροσώπησης ασφαλιστικής επιχείρησης ή ασφαλιστικού πράκτορα ή μεσίτη.
- **Συντονιστής ασφαλιστικών συμβούλων** είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το οποίο, για λογαριασμό μιας ασφαλιστικής επιχείρησης ζωής ή και μιας μόνο ασφαλιστικής επιχείρησης ασφαλίσεων κατά ζημιών, διαμεσολαβεί, έναντι προμήθειας, στη σύναψη ασφαλιστικών συμβάσεων, διαμέσου ομάδας ασφαλιστικών συμβούλων, τους οποίους επιλέγει, εκπαιδεύει και εποπτεύει.
- **Πράκτορας** είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει ως αποκλειστικό έργο την ανάληψη με σύμβαση, έναντι προμήθειας, ασφαλιστικών εργασιών, στο όνομα και για λογαριασμό μίας ή περισσοτέρων ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Ο ασφαλιστικός πράκτορας παρουσιάζει, προτείνει προπαρασκευάζει, προσυπογράφει ή συνάπτει ο ίδιος ή διαμέσου άλλων διαμεσολαβούντων, για λογαριασμό μίας ή περισσοτέρων ασφαλιστικών επιχειρήσεων, ασφαλιστικές συμβάσεις. Επίσης, παρέχει στον ασφαλισμένο κάθε αναγκαία συνδρομή κατά τη διάρκεια της ασφαλιστικής σύμβασης και ιδιαίτερα μετά την επέλευση ασφαλιστικής περίπτωσης.
- **Μεσίτης Ασφαλίσεων** είναι το πρόσωπο, το οποίο έχει ως αποκλειστικό έργο, κατ΄ εντολή του ασφαλιζομένου, χωρίς να δεσμεύεται ως προς την επιλογή της ασφαλιστικής ή αντασφαλιστικής επιχείρησης, έναντι προμήθειας που καταβάλλεται από τις ασφαλιστικές ή αντασφαλιστικές επιχειρήσεις, να φέρει σε επαφή ασφαλιζομένους ή αντασφαλισμένους και ασφαλιστικές ή αντασφαλιστικές επιχειρήσεις, να προβαίνει σε όλες τις αναγκαίες προπαρασκευαστικές εργασίες για τη σύναψη ασφαλιστικών ή αντασφαλιστικών συμβάσεων, να λαμβάνει την αποδοχή από την ασφαλιστική ή αντασφαλιστική επιχείρηση και την έγκριση του ασφαλιζομένου ή αντασφαλιζομένου και να βοηθά κατά τη διαχείριση και την εκτέλεσή τους, ιδίως σε περίπτωση επέλευσης του κινδύνου.

Παρά την ανωτέρω διάκριση, η σχετική αγορά της ασφαλιστικής διαμεσολάβησης θεωρείται ενιαία και δεν διαχωρίζεται περαιτέρω σε επιμέρους αγορές μεσιτείας, πρακτόρευσης κλπ., ενόψει του γεγονότος ότι, από πλευράς ζήτησης, ο τελικός καταναλωτής/ιδιώτης, για την προμήθεια υπηρεσιών ασφάλισης μπορεί να απευθυνθεί τόσο σε πράκτορες, όσο και σε μεσίτες, αλλά και απευθείας σε

ασφαλιστικές εταιρείες[140]. Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι, το δυναμικό των πωλήσεων και δίκτυο καταστημάτων των ίδιων των ασφαλιστικών εταιριών μέσω του οποίου πουλάνε απευθείας τα ασφαλιστικά προϊόντα στους τελικούς καταναλωτές, δεν εμπίπτει στην αγορά της διαμεσολάβησης, καθώς αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα των εργασιών μίας ασφαλιστικής επιχείρησης[141].

Σημειώνεται ότι στη σχετική αγορά δραστηριοποιείται τόσο η ΠΕΙΡΑΙΩΣ, μέσω των θυγατρικών της εταιριών «ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΑΕ»[142], «ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΜΕΣΙΤΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΑΕ»[143] όσο και η ΓΕΝΙΚΗ, τόσο απευθείας όσο και μέσω της «ΓΕΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΟΡΕΥΣΗΣ ΑΕ»[144,145].

Ε.1.8. Η αγορά της χρηματοδοτικής μίσθωσης

Ε.1.8.1. Εισαγωγικά

Σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1665/1986 περί «Συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει[146], με τη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης, ο εκμισθωτής υποχρεούται να παραχωρεί έναντι μισθώματος τη χρήση κινητού ή ακινήτου πράγματος ή και των δύο μαζί, που προορίζεται αποκλειστικά για επαγγελματική χρήση του αντισυμβαλλόμενου, παρέχοντας συγχρόνως στον

[140] Βλ. και Απόφαση ΕΑ 449/V/2009 - Post Insurance Brokerage/Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Α.Τ.Ε. και Ελληνικά Ταχυδρομεία Α.Ε.

[141] Βλ. και άρθρο 2, παρ. 3 ΠΔ 190/2006: «*Οι δραστηριότητες αυτές δεν θεωρούνται ως ασφαλιστική διαμεσολάβηση, όταν ασκούνται από ασφαλιστική επιχείρηση ή από υπάλληλο ασφαλιστικής επιχείρησης, ο οποίος συνδέεται με σχέση εργασίας με αυτήν και ο οποίος ενεργεί υπό την ευθύνη της επιχείρησης αυτής*». Βλ. και Αποφάσεις Comp. M/4844-Fortis/ABN AMRO παρ. 73, και Comp/M.4284 - AXA/WINTERTHUR

[142] Σύμφωνα με την υπ'αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της ΠΕΙΡΑΙΩΣ και τον ιστότοπο της, η Πειραιώς διαθέτει προς τους πελάτες του ομίλου της, Bancassurance προϊόντα των ασφαλιστικών εταιριών ERGO Α.Α.Ε.Ζ. (γενικές ασφάλειες) και ING Ε.Α.Α.Ε.Ζ. (ασφάλειες ζωής) με αποκλειστικές συνεργασίες μαζί τους. Το αντικείμενο των εργασιών της εστιάζεται στην ανάπτυξη πωλήσεων τυποποιημένων προϊόντων ασφαλίσεων ζωής, υγείας, σύνταξης και retail γενικών ασφαλίσεων (αυτοκινήτου, περιουσίας, αστικής ευθύνης, προσωπικού ατυχήματος), των εν λόγω εταιριών, μέσω του δικτύου καταστημάτων της ΠΕΙΡΑΙΩΣ.

[143] Σύμφωνα με την υπ'αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της ΠΕΙΡΑΙΩΣ, η εταιρία δραστηριοποιείται στο χώρο της ασφαλιστικής διαμεσολάβησης μέσω μεσιτείας. Πιο συγκεκριμένα, η δραστηριότητα της έχει σκοπό […].

[144] Σύμφωνα με την υπ'αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της ΠΕΙΡΑΙΩΣ, η «ΓΕΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΟΡΕΥΣΗΣ ΑΕ», […].

[145] Σύμφωνα με την υπ'αρ.πρωτ. […] απαντητική επιστολή της […], η ΓΕΝΙΚΗ ενεργεί ως «Συνδεδεμένος Διαμεσολαβητής» (μέσα από το δίκτυο των καταστημάτων της), προσφέροντας […] που αφορούν τον […] των εταιριών SOGECAP SA, CHARTIS HELLAS και GENERALI HELLAS. Επίσης, προσφέρει […] του […] σε συνεργασία με την ασφαλιστική εταιρία ΑΤΛΑΝΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΑΕ.

[146] Ο Νόμος 1665/86 (ΦΕΚ ΑΔ194) θέσπιζε τη χρηματοδοτική μίσθωση κινητών πραγμάτων που προορίζονται για την επαγγελματική χρήση του μισθωτή. Τροποποιήθηκε από τους Νόμους 2367/95 (κεφ. Δ΄ αρ.11) και 2682/99 (αρ.27), δυνάμει των οποίων ο θεσμός επεκτάθηκε και στα ακίνητα.

αντισυμβαλλόμενο το δικαίωμα είτε να αγοράσει το πράγμα είτε να ανανεώσει τη σύμβαση για ορισμένο χρόνο.

Πρόκειται ουσιαστικά για μεσομακροπρόθεσμη χρηματοδότηση επιχειρήσεων και επαγγελματιών με σκοπό την απόκτηση της χρήσης και, τελικά, της κυριότητας παγίων στοιχείων (εξοπλισμού και ακινήτων) τα οποία προορίζονται αυστηρά για επαγγελματική χρήση[147]: Η Εταιρεία Χρηματοδοτικών Μισθώσεων, αντί να χορηγεί τα αιτούμενα χρηματικά κεφάλαια απ' ευθείας στον υποψήφιο επενδυτή (εν προκειμένω στον μισθωτή), προβαίνει η ίδια - με εντολή και υπόδειξή του - στην αγορά του επενδυτικού αγαθού, εξοφλεί τον πωλητή, καθιστώντας την ίδια ιδιοκτήτρια του αγαθού και, στην συνέχεια το εκμισθώνει στον επενδυτή έναντι των συμφωνημένων όρων μίσθωσης (οριστική αξία μίσθωσης, ύψος μισθώματος, χρονική διάρκεια και συχνότητα καταβολής μισθώματος). Στο τέλος της συμφωνημένης χρονικής διάρκειας, το μισθωμένο επενδυτικό αγαθό πωλείται στον επενδυτή και έτσι γίνεται η μεταβίβαση της κυριότητας από την Εταιρεία Χρηματοδοτικών Μισθώσεων στο μισθωτή (επενδυτή). Σημειώνεται ότι οι συμβαλλόμενοι έχουν την ευχέρεια να ορίσουν ότι το δικαίωμα αγοράς μπορεί να ασκηθεί και πριν από τη λήξη του χρόνου της μίσθωσης.

Το κύριο πλεονέκτημα της χρηματοδοτικής μίσθωσης, σε σχέση με το απλό τραπεζικό δάνειο, συνίσταται στο μειωμένο κίνδυνο κακής χρήσης της πίστωσης: αντί ο πιστωτής να καταβάλλει χρήματα, τα οποία μπορεί να σπαταληθούν από τον δανειολήπτη σε σκοπούς άσχετους με την επιχείρηση, διακινδυνεύοντας έτσι την επιβίωση και τη φερεγγυότητα της επιχείρησης, μέσω της χρηματοδοτικής μίσθωσης ο πιστωτής αγοράζει ο ίδιος τον εξοπλισμό και είναι εξασφαλισμένος ότι το δάνειο επενδύεται στην επιχείρηση με τρόπο παραγωγικό.

Ε.1.8.2. Διάκριση από Λειτουργική Μίσθωση

Με τον όρο «λειτουργική μίσθωση» νοείται η παραχώρηση έναντι μισθώματος της χρήσης παντός είδους κινητού ή ακινήτου πράγματος σε επιχειρήσεις, επαγγελματίες ή ιδιώτες για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Οι βασικές διαφορές μεταξύ λειτουργικής και χρηματοδοτικής μίσθωσης είναι:

α) Στη λειτουργική μίσθωση το μισθωμένο πράγμα, μισθώνεται κατά την διάρκεια ζωής του από πλήθος μισθωτών, κανείς από τους οποίους δεν αποκτά δικαίωμα κυριότητος επ' αυτού. Αντίθετα, στην χρηματοδοτική μίσθωση ο μισθωτής αποκτά δικαίωμα κυριότητος επί του πράγματος, εφ' όσον καταβάλλει το προκαθορισμένο τίμημα εξαγοράς κατά την λήξη ή και πριν από την λήξη της σύμβασης.

β) Αντικείμενο χρηματοδοτικής μίσθωσης μπορούν να είναι κινητά ή ακίνητα πράγματα τα οποία πρόκειται να αποτελέσουν (Direct leasing) ή είναι ήδη (sale & lease back), πάγια περιουσιακά στοιχεία για την επιχείρηση ή το επάγγελμα του αντισυμβαλλομένου (μισθωτή). Αντίθετα, αντικείμενο της λειτουργικής μίσθωσης

---

[147] Σύμφωνα με τη γνωστοποιούσα, δεν επιτρέπεται η χρηματοδοτική μίσθωση πλωτών μέσων, οικοπέδων, παροχής υπηρεσιών και αναλώσιμων.

δύνανται να είναι και καταναλωτικά αγαθά, ενώ η υπηρεσία απευθύνεται και σε ιδιώτες.

γ) Συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης μπορούν να συνάπτουν ως εκμισθωτές μόνο[148]:

- ανώνυμες εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης, οι οποίες συνιστώνται με σκοπό τη διενέργεια εργασιών του άρθρου 1 του ν. 1665/1986,
- πιστωτικά ιδρύματα, κατά την έννοια της παρ. 1α του ν. 3601/2007, τα οποία έχουν συσταθεί και λειτουργούν στην Ελλάδα,
- πιστωτικά ιδρύματα, κατά την παραπάνω έννοια, τα οποία εδρεύουν σε κράτος-μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) και εγκαθίστανται στην Ελλάδα μέσω υποκαταστήματος ή παρέχουν στην Ελλάδα διασυνοριακώς υπηρεσίες, κατά την έννοια των άρθρων 13 και 15 του ν. 3601/2007,
- πιστωτικά ιδρύματα, κατά την παραπάνω έννοια, που εδρεύουν σε τρίτο κράτος και εγκαθίστανται στην Ελλάδα μέσω υποκαταστήματος,
- χρηματοδοτικά ιδρύματα, κατά την έννοια του άρθρου 2 παρ. 11 του ν. 3601/2007, τα οποία εδρεύουν σε κράτος - μέλος του ΕΟΧ και εγκαθίστανται στην Ελλάδα μέσω υποκαταστήματος ή παρέχουν στην Ελλάδα διασυνοριακώς υπηρεσίες, σύμφωνα με το άρθρο 18 του ν. 3601/2007, και
- χρηματοδοτικά ιδρύματα, τα οποία εδρεύουν στην αλλοδαπή και εγκαθίστανται στην Ελλάδα μέσω υποκαταστήματος.

Προκειμένου να δραστηριοποιηθεί μια επιχείρηση στην παροχή χρηματοδοτικής μίσθωσης, απαιτείται η τήρηση αυστηρών προϋποθέσεων που προκύπτουν από το ρυθμιστικό πλαίσιο (έκδοση αδείας από την ΤτΕ, εποπτεία από την ΤτΕ, ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο κλπ). Αντίθετα, στην λειτουργική μίσθωση δεν υπάρχουν αντίστοιχα εμπόδια εισόδου και ανάπτυξης. Ως εκ τούτου, βάσει έρευνας της Υπηρεσίας σχετικά με την παροχή χρηματοδοτικής μίσθωσης στην Ελλάδα εμφανίζονται να δραστηριοποιούνται 17 επιχειρήσεις, εκ των οποίων οι 14 είναι μέλη της Ένωσης Leasing (τραπεζικά ιδρύματα ή θυγατρικές τους), ενώ στην παροχή λειτουργικής μίσθωσης δραστηριοποιούνται, κατά βάση, νομικά πρόσωπα εκτός τραπεζικού συστήματος (εταιρείες ενοικίασης – χρονομίσθωσης αυτοκινήτων, ενοικίασης μηχανημάτων έργων, Η/Υ και πληροφορικής, ακινήτων κλπ).

ε) Η χρονική διάρκεια της λειτουργικής μίσθωσης είναι συνήθως μικρότερη από αυτή της χρηματοδοτικής μίσθωσης[149], στην οποία περίπτωση ο χρόνος της μίσθωσης δεν

---

[148] Σύμφωνα με το αρ. 2 του ν. 1665/1986 όπως ισχύει και την ΠΔ/ΤΕ 2622/21.12.2009

[149] Βλ. την υπ’ αρ. πρωτ. […] επιστολή της […].

μπορεί να είναι μικρότερος των τριών ετών για τα κινητά, των πέντε ετών για τα αεροσκάφη και των δέκα ετών για τα ακίνητα[150].

στ) Στην περίπτωση της λειτουργικής μίσθωσης οι νομικοί κίνδυνοι της μίσθωσης παραμένουν στον εκμισθωτή, αντίθετα με την περίπτωση της χρηματοδοτικής μίσθωσης.[151]

Ε.1.8.3. Ορισμός αγορών

Από τα ανωτέρω συνάγεται σαφώς ότι η αγορά χρηματοδοτικής μίσθωσης είναι διακριτή από την αγορά της λειτουργικής μίσθωσης, συμπέρασμα που συνάδει με τη σχετική πρακτική της Ε.Α.[152] και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής[153]. Σημειωτέον ότι, εν προκειμένω, ερευνητέα είναι μόνο η επίπτωση της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης στην αγορά της χρηματοδοτικής μίσθωσης, στην οποία δραστηριοποιούνται και τα δύο μέρη[154]. Στην αγορά λειτουργικής μίσθωσης δραστηριοποιείται μόνο[155] η ΠΕΙΡΑΙΩΣ[156], κι ως εκ τούτου η γνωστοποιηθείσα πράξη δεν επηρεάζει τις υφιστάμενες ανταγωνιστικές συνθήκες στην εν λόγω αγορά.

Ε.1.9. Η *αγορά της επενδυτικής τραπεζικής* (investment banking)

Οι υπηρεσίες επενδυτικής τραπεζικής λειτουργούν προς υποστήριξη δημοσίων και ιδιωτικών επιχειρήσεων καθώς και κρατών, για την εξεύρεση κεφαλαίων μέσω αναδοχής ή διαμεσολάβησης για την έκδοση μετοχών ή/και ομολόγων/ομολογιών, ενώ αφορούν και σε θέματα συγχωνεύσεων-εξαγορών. Περιλαμβάνουν, επίσης, υποστηρικτικές υπηρεσίες (ancillary services) σε συναλλαγές σε διάφορα εργαλεία της χρηματαγοράς/κεφαλαιαγοράς. Λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές αποφάσεις της

---

150 Αν συμφωνηθεί μεταξύ των μερών διάρκεια σύμβασης μικρότερη των ως άνω κατώτατων χρονικών ορίων, η σύμβαση ισχύει για την ως άνω καθοριζόμενη νομοθετικά διάρκεια.

151 Σύμφωνα με το «Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 17 – Μισθώσεις»: «Ως *χρηματοδοτική μίσθωση* χαρακτηρίζεται η μίσθωση που μεταβιβάζει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη που συνεπάγεται η ιδιοκτησία ενός περιουσιακού στοιχείου. Ο τίτλος (ιδιοκτησίας) μπορεί τελικά είτε να μεταβιβαστεί είτε όχι. *Λειτουργική μίσθωση* είναι μία μίσθωση που δεν είναι χρηματοδοτική». Βλ. και υπόθεση ΕΕπ Μ 5263 - DEUTSCHE BANK LONDON / LLOYDS TSB BANK / ANTIN INFRASTRUCTURE PARTNERS (BNP Paribas) / PORTERBROOK LEASING.

152 Βλ. αποφάσεις Ε.Α. 67/ΙΙ/1999 ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΙΣΤΕΩΣ/ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ, 89/ΙΙ/1999 CONSOLIDATED EUROFINANCE/ΕΡΓΑΣΙΑΣ και 201/2001 ΠΕΙΡΑΙΩΣ LEASING/OTE-LEASING και 534/VI/2012 ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ/ΤΡΑΠΕΖΑ EFG EUROBANK ERGASIAS AE.

153 Υποθέσεις ΕΕπΜ.2380-FORENINGSSPARBANKEN/SEB, M.3090 - Volkswagen / Offset / Crescent / LeasePlan /JV, M.4844 FORTIS/ABN AMRO ASSETS, M 5263 - DEUTSCHE BANK LONDON / LLOYDS TSB BANK / ANTIN INFRASTRUCTURE PARTNERS (BNP Paribas) / PORTERBROOK LEASING.

154 Η Τράπεζα Πειραιώς δραστηριοποιείται έμμεσα στην αγορά των χρηματοδοτικών μισθώσεων, μέσω της θυγατρικής της εταιρείας «Πειραιώς Leasing Χρηματοδοτικές Μισθώσεις ΑΕ». Η Γενική Τράπεζα δραστηριοποιείται στον τομέα της χρηματοδοτικής μίσθωσης μέσω της θυγατρικής «Γενική Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε».

155 Βλ. την από […] επιστολή της […].

156 Σύμφωνα με τη γνωστοποιούσα «[…]».

ΕΑ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής[157], η αγορά της επενδυτικής τραπεζικής μπορεί να διακριθεί περαιτέρω στις υπο-αγορές:

1. Παροχής συμβουλών για την πραγματοποίηση εξαγορών και συγχωνεύσεων (M&A advice),
2. Παροχής συμβουλών για την αρχική δημόσια προσφορά μετοχών στο κοινό (Initial Public Offering advice),
3. Παροχής συμβουλών έκδοσης μετοχών και ομολογιών.
4. Υπηρεσιών αναδοχής έκδοσης μετοχών και ομολογιών για τις εισηγμένες και προς εισαγωγή στο χρηματιστήριο αξιών εταιρίες (arranging new issues of stocks and bonds)

Σημειώνεται ότι στη σχετική αγορά δραστηριοποιείται η ΠΕΙΡΑΙΩΣ[158], ενώ, ως και το 2011 δραστηριοποιείτο και η ΓΕΝΙΚΗ, μέσω της «ΓΕΝΙΚΗ ΑΕ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ»)[159].

Ε.2. ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή, στην οποία προσφέρουν ή ζητούν τα σχετικά προϊόντα ή παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις, υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού και η οποία μπορεί να διακριθεί από άλλες γειτονικές γεωγραφικές περιοχές, ιδίως λόγω των αισθητά διαφορετικών συνθηκών ανταγωνισμού που επικρατούν σε αυτές. Σε κάθε περίπτωση, αυτό που θα πρέπει να αξιολογηθεί για τον ορισμό της σχετικής γεωγραφικής αγοράς είναι αν με οποιοδήποτε εναλλακτικό ορισμό της, η συγκέντρωση δημιουργεί ή ενισχύει τυχόν δεσπόζουσα θέση των μερών, ως αποτέλεσμα της οποίας δύναται να περιοριστεί επαρκώς ο ανταγωνισμός εντός της Ε.Ε.[160]

Για τους σκοπούς της παρούσας ανάλυσης, κρίνεται ορθή η κάτωθι οριοθέτηση των σχετικών γεωγραφικών αγορών:

Στη σχετική αγορά των **καταθετικών προϊόντων και προιόντων χορηγήσεων για ιδιώτες**, όπως καθορίστηκε και επιμερίστηκε ανωτέρω, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει κρίνει και διαρκώς επιβεβαιώνει με τις αποφάσεις της επί συγκεντρώσεων επιχειρήσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα, ότι η σχετική γεωγραφική αγορά

---

[157] Βλ. Απόφαση ΕΑ 534/VI/2012 ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ/ΤΡΑΠΕΖΑ EFG EUROBANK ERGASIAS και αποφάσεις COMP/M.3894 Unicredito/HVB, παρ. 33, COMP/M.5384 BNP PARIBAS/FORTIS, παρ. 66 και IV/M.597 Swiss Bank Corporation/S.G. Warburg, παρ. 8.

[158] Σύμφωνα με την υπ'αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της ΠΕΙΡΑΙΩΣ και την υπ'αρ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της ΠΕΙΡΑΙΩΣ, η Αγροτική Τράπεζα σταμάτησε να δραστηριοποιείται στην αγορά επενδυτικής τραπεζικής από το 2009.

[159] Σύμφωνα με την υπ.αρ'πρωτ. […] απαντητική επιστολή της ΠΕΙΡΑΙΩΣ, η εν λόγω θυγατρική […].

[160] Βλ. υπόθεση ΕΕπ Μ.3894 - UNICREDITO/HVB, σκ. 40-44.

αναφοράς είναι συνήθως εγχώρια[161]. Ομοίως έχει κρίνει και η Ε.Α.[162]. Η οριοθέτηση αυτή οφείλεται ιδίως στο γεγονός ότι οι κρατούσες συνθήκες ανταγωνισμού στην εν λόγω σχετική αγορά προϊόντων διαφοροποιούνται στο εσωτερικό κάθε κράτους μέλους, παρά τη σημειωθείσα πρόοδο στον τομέα εναρμόνισης των εθνικών νομοθεσιών. Επιπρόσθετα, παρά την αυξανόμενη διείσδυση της διαδικτυακής προώθησης προϊόντων, η εθνική εμβέλεια της εν λόγω αγοράς ενισχύεται και από σειρά παραγόντων όπως είναι οι γλωσσικές διαφορές, η προτίμηση των καταναλωτών σε τοπικούς προμηθευτές, τα έξοδα συναλλαγών[163] και κυρίως το γεγονός ότι τα υποκαταστήματα εξακολουθούν να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εδραίωση της πελατειακής σχέσης και στην παροχή συμβουλών στους καταναλωτές για σύνθετα και μη προϊόντα. Συνεπώς, στην υπό εξέταση περίπτωση, με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία, η σχετική γεωγραφική αγορά είναι εθνική, ήτοι καλύπτει το σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

Αναφορικά με τη σχετική **αγορά καταθετικών προϊόντων και προϊόντων χορηγήσεων για επιχειρήσεις**, όπως αποσαφηνίστηκε και επιμερίστηκε για τους σκοπούς της παρούσας, η πρακτική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τείνει προς την οριοθέτηση εθνικών αγορών, καθώς οι σχετικές υπηρεσίες, λόγω της φύσης και του σκοπού τους, ζητούνται και παρέχονται αποτελεσματικότερα σε εθνικό επίπεδο.[164] Ο εθνικός χαρακτήρας της τραπεζικής εργασίας που συνίσταται στην παροχή συμβουλών σε επιχειρήσεις για την πραγματοποίηση διαφόρων επιχειρηματικών πράξεων δικαιολογείται από μια σειρά παραγόντων, όπως της ανάγκης για ενδελεχή γνώση τόσο του εταιρικού δικαίου της χώρας στην οποία είναι εγκατεστημένη η επιχείρηση, όσο και της διάρθρωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και του περιβάλλοντος αγοράς, των λογιστικών και φορολογικών κανόνων, καθώς επίσης και του θεσμικού πλαισίου και του επιπέδου τιμών της αγοράς. Ιδίως αναφορικά με την επιμέρους σχετική υπο-αγορά των υπηρεσιών πληρωμών προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ο παράγοντας της εγγύτητας είναι πιο σημαντικός για τις επιχειρήσεις αυτού του μεγέθους οι οποίες μπορεί να χρειάζονται να επισκέπτονται ένα κατάστημα πιο συχνά, ενώ η σημασία του παράγοντος αυτού δείχνει να φθίνει για τις μεγάλες επιχειρήσεις. Μολονότι επιμέρους στοιχεία της επιχειρηματικής τραπεζικής μπορεί να έχουν μία πιο ευρεία ευρωπαϊκή ή και διεθνή διάσταση, κυρίως για τις Μεγάλες Επιχειρήσεις[165], για τους σκοπούς της παρούσας η σχετική γεωγραφική αγορά των

---

[161] Βλ. υποθέσεις ΕΕπ Μ.5384-BNP PARIBAS/FORTIS, M.4844-FORTIS/ABN AMBRO ASSETS, M.5276-DEUTSCHE BANK/SAL.OPPENHEIM και M.5948 - BANCO SANTANDER/ RAINBOW.

[162] Βλ. ενδεικτικά, αποφάσεις Ε.Α. 534/VI/2012 (σκ. 93), 488/2010 και 355/2007.

[163] Υπόθεση ΕΕπΜ.2491-SAMPO/STOREBRAND, σκ.13.

[164] Υποθέσεις ΕΕπΜ.6168–RBI/EFG EUROBANK/JV, M.5384– BNP PARIBAS/FORTIS, M.3894 - UNICREDITO/HVB, M.4844 – FORTIS/ ABN AMRO ASSETS, M.873- BANK AUSTRIA/CREDITANSTALT. Ομοίως και οι αποφάσεις Ε.Α. 534/VI/2012 (σκ. 94), 488/VI/2010 ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΤΕ/ASPIS BANK ATE, 335/V/2007 FBB AE/ASPIS BANK ATE, 425/V/2008 ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΑΕ/PROTON BANK AE.

[165] Υπόθεση ΕΕπΜ.2567-NORDBANKEN/POSTGIROT.

καταθετικών προϊόντων και προϊόντων χορηγήσεων για επιχειρήσεις είναι εθνική, ήτοι καλύπτει το σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

Αναφορικά με την **σχετική αγορά των καρτών (payment cards)**, όπως προσδιορίστηκε και επιμερίστηκε ανωτέρω, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αξιολογώντας την εν λόγω αγορά υπό οποιαδήποτε υποδιάκριση την έχει χαρακτηρίσει ως εθνική κατά βάση, ακόμη και εάν πιθανολογείται περιθώριο για διεύρυνση των αγορών στο εγγύς μέλλον λόγω των παγκόσμιων εξελίξεων στο χρηματοπιστωτικό τομέα[166]. Η θέση αυτή ενισχύεται και από το γεγονός ότι ζητήματα σχετικά με την χορήγηση μέσων πληρωμής και την επεξεργασία των συναλλαγών διέπονται κυρίως από την οικεία εθνική νομοθεσία κάθε κράτους μέλους περί προστασίας του καταναλωτή και καταναλωτικής πίστης. Συνεπώς, η σχετική γεωγραφική αγορά των καρτών, συμπεριλαμβανομένων και των επιμέρους διακρίσεων, είναι εθνική, ήτοι καλύπτει το σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

Επίσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αποφανθεί σε παρεμφερείς υποθέσεις συγκεντρώσεων ότι η αγορά της **πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring)** είναι συνήθως εγχώρια[167]. Καθώς η υπηρεσία της πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων παρέχεται ως επί το πλείστον σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις, σχετικά μικρός αριθμός πελατών είναι ικανού μεγέθους για να αξιοποιήσει διασυνοριακές υπηρεσίες factoring. Στην υπό εξέταση υπόθεση, η εν λόγω γεωγραφική αγορά είναι εθνική και καλύπτει το σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

Αναφορικά με τη σχετική αγορά της διάθεσης **αμοιβαίων κεφαλαίων**, όπως οριοθετήθηκε ανωτέρω, σε προηγούμενες αποφάσεις της η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αφήσει ανοικτό το ζήτημα της εθνικής ή ευρύτερης εμβέλειας της υπό εξέταση αγοράς, καθώς δεν προέκυπτε ζήτημα περιορισμού του ανταγωνισμού είτε σε εθνικό είτε σε ευρύτερο επίπεδο[168]. Η Ε.Α., αντίστοιχα, έχει κρίνει στο παρελθόν ότι από γεωγραφικής απόψεως η εν λόγω αγορά είναι εθνικής εμβέλειας[169]. Εν προκειμένω, για τους σκοπούς της παρούσας Εισήγησης και λαμβανομένης υπόψη της προσβασιμότητας του επενδυτικού κοινού σε τέτοιου είδους προϊόντα μέσω των διαφορετικών δικτύων διάθεσης, η αγορά χαρακτηρίζεται ως εγχώρια, καλύπτουσα το σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

---

[166] Υποθέσεις ΕΕπΜ.5384-BNP PARIBAS/FORTIS, σκ. 73, M.2567-NORDBANKEN/POSTGIROT, M.4844-FORTIS/ABN AMBRO ASSETS και M.5241-AMERICAN EXPRESS/FORTIS /ALPHA CARD).

[167] Υποθέσεις ΕΕπ M.3894–UNICREDITO/HVB σκ. 42, M.4155-BNP PARIBAS/BNL σκ. 23, M.4844-FORTIS/ABN AMRO ASSETS, σκ. 84, M.2577-GE CAPITAL/HONEYWELL και απόφαση Ε.Α. 534/VI/2012 ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ/ΤΡΑΠΕΖΑ EFG EUROBANK ERGASIAS AE (σκ. 96)

[168] Υποθέσεις ΕΕπ M. 5384-BNP PARIBAS/FORTIS, σκ. 75, M.4844 -FORTIS/ABN AMRO ASSETS, σκ. 91, M.1453-AXA/GRE, ενώ η M.1043- BAT/ZÜRICH, σκ. 10, θεωρεί ότι η γεωγραφική αγορά είναι ευρύτερη της εθνικής.

[169] Βλ. αποφάσεις Ε.Α. 534/VI/2012 ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ/ΤΡΑΠΕΖΑ EFG EUROBANK ERGASIAS AE.

Αναφορικά με τις υπό εξέταση σχετικές αγορές **της παροχής ασφαλιστικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών ασφαλιστικής διαμεσολάβησης**, όπως οριοθετήθηκαν και επιμερίστηκαν ανωτέρω, σημειώνεται ότι η ΕΑ, σε σειρά αποφάσεών της[170] έχει κρίνει ότι η σχετική γεωγραφική αγορά αφορά το σύνολο της ελληνικής επικράτειας, ως αποτέλεσμα των εθνικών δικτύων διανομής, των εδραιωμένων δομών της αγοράς, των διαφόρων φύσεων οικονομικών εμποδίων και των διαφορετικών κανονιστικών συστημάτων[171]. Αντίστοιχη οριοθέτηση της σχετικής γεωγραφικής αγοράς κρίνεται ορθή και στο πλαίσιο της εξέτασης της παρούσας υπόθεσης.

Όσον αφορά **στην αγορά της χρηματοδοτικής μίσθωσης**, όπως ορίστηκε ανωτέρω, είναι κατά βάση εθνική, όπως έχει κριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή[172] και την Ε.Α.[173], χωρίς να αποκλείεται ένας ευρύτερος καθορισμός της σχετικής γεωγραφικής αγοράς, καθώς οι συνθήκες σε διάφορα κράτη μέλη έχουν εξομοιωθεί σε μεγάλο βαθμό τα τελευταία έτη και η αγορά αποκτά όλο και περισσότερο ευρωπαϊκή διάσταση. Για τις ανάγκες της παρούσας, η σχετική γεωγραφική αγορά για της υπηρεσίες χρηματοδοτικών μισθώσεων ορίζεται ως εθνικής εμβέλειας, δηλαδή, καλύπτει το σύνολο της ελληνικής επικράτειας. Εντούτοις, το ζήτημα θα μπορούσε να μείνει τελικά ανοιχτό αφού η σκοπούμενη συγκέντρωση δεν εγείρει θέματα ανταγωνισμού, ανεξαρτήτως επιλογής της σχετικής γεωγραφικής αγοράς.

Τέλος, όσον αφορά την αγορά της επενδυτικής τραπεζικής (investment banking), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει κρίνει ότι τα περισσότερα τμήματα της είναι κατά βάση διεθνή, αλλά ορισμένα από αυτά έχουν εξεταστεί υπό εθνικό πρίσμα[174]. Για τις ανάγκες της παρούσας δεν απαιτείται δεσμευτική οριοθέτηση της αγοράς, δεδομένου ότι ακόμα και υπό τον στενότερο ορισμό (ελληνική επικράτεια, στην οποία επικεντρώνεται η αξιολόγηση) δεν δημιουργούνται αμφιβολίες ως προς τις επιπτώσεις της συγκέντρωσης στον ανταγωνισμό.

---

[170] Βλ. τις υπ' αριθμ. 26/1996, 85/1997, 7/ΙΙ/1998, 133/ΙΙ/2000, 179/ΙΙΙ/2001, 380/V/2008, 417/V/2008, 449/V/2009 και 534/VI/2012 Αποφάσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

[171] Αντίστοιχα επιχειρήματα χρησιμοποιεί και η ευρωπαϊκή επιτροπή για να ορίσει τις εν λόγω αγορές ως εγχώριες (βλ. ενδεικτικά υποθέσεις ΕΕπ M.759- SUN ALLIANCE/ROYAL INSURANCE και M.2343- TORO ASSICURAZIONI /LLOYD ITALICO).

[172] Υποθέσεις ΕΕπ M.5384-BNP PARIBAS (σκ. 76) και M.5363-DEUTSCHE BANK LONDON/LLOYDS TSB BANK/ANTIN INFRASTRACTURE PARTNERS (BNP PARIBAS COMP/M.5384-BNP PARIBAS, σκ. 76 και COMP/M.5363-DEUTSCHE BANK LONDON/LLOYDS TSB BANK/ANTIN INFRASTRACTURE PARTNERS (BNP PARIBAS)/PORTERBROOK LEASING.

PORTERBROOK LEASING (σκ. 19), M.4199- DE LAGE LANDEN/ATHLON, M.5568-VOLKSWAGEN/FLEET INVESTMENTS/LEASEPLAN CORPORATION JV, M.4199- DE LAGE LANDEN/ATHLONκαι M.3090 - VOLKSWAGEN/OFFSET/CRESCENT/LEASEPLAN/JV.

[173] Απόφαση ΕΑ 534/VI/2012 ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ/ΤΡΑΠΕΖΑ EFG EUROBANK ERGASIAS AE (σκ. 97).

[174] Υποθέσεις ΕΕπ M.5384-BNP PARIBAS/FORTIS (σκ. 78), M.4843-RBS/ABN AMRO ASSETS (σκ. 23) και M.3894-UNICREDITO/HVB (σκ. 42).

ΣΤ. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ: ΟΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΟΥΣΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΤΗΣ

ΣΤ.1. Η ΑΠΟΨΗ ΤΗΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΟΥΣΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Σύμφωνα με τη γνωστοποίηση και την ανακοίνωση της 19/10/2012, η οποία αναρτήθηκε στον ιστότοπο της ΠΕΙΡΑΙΩΣ[175], η γνωστοποιούσα κρίνει ότι η εξαγορά της ΓΕΝΙΚΗ προσφέρει συνέργιες στο διευρυμένο Όμιλο της ΠΕΙΡΑΙΩΣ και διευκολύνει την επικείμενη ανακεφαλαιοποίηση. Επίσης, η ΠΕΙΡΑΙΩΣ υποστηρίζει ότι:

- η συμφωνία αυτή εντάσσεται στο πλαίσιο που έχει ορισθεί από την ΤτΕ και το Ελληνικό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) και στοχεύει στην αναδιάρθρωση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος και την ενίσχυση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.
- οι όροι και οι προϋποθέσεις της συναλλαγής έχουν εγκριθεί από το ΤΧΣ και
- αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί πριν το τέλος του 2012 καθώς υπόκειται στις απαιτούμενες κανονιστικές εγκρίσεις από την ΕΑ και την ΤτΕ.

Σύμφωνα με την ανωτέρω ανακοίνωση της ΠΕΙΡΑΙΩΣ, με τη απόκτηση της ΓΕΝΙΚΗ, η ΠΕΙΡΑΙΩΣ αποκτά μία πλήρως ανακεφαλαιοποιημένη και αυτοχρηματοδοτούμενη τράπεζα για την οποία έχει άριστες δυνατότητες να αποκαταστήσει τη λειτουργική της απόδοση και την κερδοφορία της, εκμεταλλευόμενη και τις συνέργιες που θα προκύψουν από την ενσωμάτωσή της στον Όμιλο Πειραιώς. Αυτή η απόκτηση ελέγχου, σε συνδυασμό με τη σχεδιαζόμενη επένδυση ύψους €444 εκατ, θα βελτιώσει τη χρηματοοικονομική και στρατηγική θέση της ΠΕΙΡΑΙΩΣ και θα αυξήσει τη συνολική ελκυστικότητά της στο πλαίσιο της επικείμενης ανακεφαλαιοποίησης των ελληνικών τραπεζών[176].

---

[175] http://www.piraeusbank.gr/ecportal.asp?id=233460&lang=1&nt=103&sid

[176] Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την ανωτέρω ανακοίνωσή της, με αυτή τη συναλλαγή η ΠΕΙΡΑΙΩΣ

- ενισχύει το δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας κατά 1,2 ποσοστιαίες μονάδες,
- ενισχύει τη ρευστότητά της άνω των €300 εκατ,
- αυξάνει σημαντικά τις πιθανότητες κάλυψης του ποσού που θα απαιτηθεί να καλυφθεί από τον ιδιωτικό τομέα στην επικείμενη αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της, στο πλαίσιο της ανακεφαλαιοποίησής της,
- ενισχύει την ηγετική της θέση στην ελληνική τραπεζική αγορά διαμορφώνοντας μερίδιο αγοράς 20% στις καταθέσεις και 17% στις χορηγήσεις. Με την εξαγορά αυτή, το pro-forma σύνολο ενεργητικού του Ομίλου Πειραιώς θα φθάσει τα €77 δισ, οι χορηγήσεις μετά από προβλέψεις τα €46 δισ και οι καταθέσεις πελατών τα €37 δισ.,
- ωφελείται από σημαντικές συνέργειες ύψους €50 εκατ προ φόρων (€244 εκατ προ φόρων μαζί με την ATEbank) σε ετήσια βάση μετά την πάροδο 3ετίας,
- διατηρεί το δείκτη δανείων προς καταθέσεις της στο 124%,
- βελτιώνει το δείκτη κάλυψης από προβλέψεις των δανείων σε καθυστέρηση στο 60% από 56% και
- αυξάνει το δείκτη συσσωρευμένων προβλέψεων προς δάνεια στο 9,5% από 7,4%.

Επίσης, σύμφωνα με τη γνωστοποίηση, *«το ελληνικό τραπεζικό σύστημα σήμερα, στο σύνολο του, αντιμετωπίζει ουσιαστική αδυναμία πρόσβασης στις διεθνείς αγορές κεφαλαίων λόγω της δριμύτατης κρίσης χρέους του Ελληνικού Δημοσίου. Ταυτόχρονα βρίσκεται σε εξέλιξη η διαδικασία της επιβεβλημένης ανακεφαλαιοποίησής του, ανάγκη η οποία προέκυψε κυρίως από την εφαρμογή του προγράμματος ανταλλαγής ομολόγων (PSI), το οποίο διέβρωσε τα εποπτικά κεφάλαια των ελληνικών τραπεζών. Όλα τα παραπάνω επενεργούν ουσιωδώς στη δυνατότητα των τραπεζών να χρηματοδοτούν περαιτέρω την αγορά, ενώ ταυτόχρονα υποχρεούνται στη διατήρηση των επιβεβλημένων κεφαλαιακών δεικτών».* Λαμβάνοντας υπόψη τις ανωτέρω περιγραφόμενες συνθήκες, η ΠΕΙΡΑΙΩΣ θεωρεί ότι η συγκέντρωση:

- «[…]»,
- «[…]»,
- «[…][177].»,
- «[…]»
- «[…]»
- «[…][178][…]:
    - […].
    - […].
    - […]»

ΣΤ.2. Η ΑΠΟΨΗ ΤΩΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Κανένας από τους ανταγωνιστές της γνωστοποιούσας δεν θεωρεί ότι θα υπάρξουν σημαντικές επιπτώσεις από την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης στη λειτουργία του ανταγωνισμού, στις αγορές στις οποίες αφορά[179]. Το μέγεθος και οι δυνατότητες του νέου σχήματος δεν εκτιμάται ότι θα δυσχεράνει την επέκταση μικρότερων εταιριών στη σχετική αγορά ή θα περιορίσει την ικανότητα των λοιπών επιχειρήσεων να την ανταγωνιστούν. Ενδεικτικά, η […] αναφέρει[180] ότι, ταυτόχρονα με την απομείωση του ανταγωνισμού που θα επέλθει ως αποτέλεσμα όλων των τραπεζικών συγκεντρώσεων, θα δημιουργηθούν ευκαιρίες ανάπτυξης σε μικρότερου μεγέθους τραπεζικά δίκτυα, τα οποία βασιζόμενα στην ιδιαίτερη ευελιξία, μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα, ταχύτητα στην λήψη αποφάσεων και τον δυναμισμό, θα

[177] […].

[178] […] εκατ. προ φόρων

[179] Βλ. ενδεικτικά, τις απαντήσεις των τραπεζών […], […],[…] και […]. Μόνο η […] αναφέρει ότι θα ενισχυθεί σημαντικά η θέση του Ομίλου της Πειραιώς στις τραπεζικές εργασίες στην Ελλάδα και ιδιαίτερα στο κομμάτι των καταθέσεων καθώς και στο δίκτυο των καταστημάτων. Όμως ταυτόχρονα αναφέρει ότι η νέα τράπεζα θα μπορέσει να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τις προκλήσεις στην νέα οικονομική πραγματικότητα της Ελλάδας.

[180] Στην υπ' αρ. […] απαντητική επιστολή της.

αποτελέσουν, σημαντικό ενδεχομένως, πόλο προσέλκυσης πελατών και αξιόλογου στελεχιακού δυναμικού από τα μεγαλύτερα τραπεζικά σχήματα. Επίσης, η […][181], θεωρεί την υπό εξέταση συγκέντρωση ως ένα σημαντικό βήμα για την εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας και ανταγωνισμού του ελληνικού τραπεζικού κλάδου.

Ορισμένοι προβληματισμοί τίθενται ως προς το μέγεθος του δικτύου, ειδικά σε τοπικό επίπεδο[182], ωστόσο εκτιμάται ότι μέσω του αναμενόμενου εξορθολογισμού των εργασιών το όποιο ζήτημα σταδιακά θα μειωθεί συναρτήσει των μεγεθών και εργασιών του νέου σχήματος[183].

Ζ. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Ζ.1. ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

«Οριζόντιες συγκεντρώσεις» είναι οι συγκεντρώσεις, στις οποίες συμμετέχουν επιχειρήσεις που αποτελούν πραγματικούς ή δυνητικούς ανταγωνιστές στην ίδια σχετική αγορά. Δύο είναι οι βασικοί τρόποι με τους οποίους οι οριζόντιες συγκεντρώσεις ενδέχεται να εμποδίσουν σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό, ιδίως με τη δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης: α) καταργώντας σημαντικές ανταγωνιστικές πιέσεις σε μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, οι οποίες ως εκ τούτου θα έχουν αυξημένη ισχύ στην αγορά, χωρίς να καταφύγουν σε συντονισμό της συμπεριφοράς τους (επιπτώσεις μη συντονισμένης συμπεριφοράς), β) μεταβάλλοντας τη φύση του ανταγωνισμού ούτως ώστε επιχειρήσεις που προηγουμένως δεν συντόνιζαν τη συμπεριφορά τους, τώρα είναι πολύ πιθανότερο να συντονίζουν και να αυξάνουν τις τιμές ή με άλλο τρόπο να βλάπτουν τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό. Μια συγκέντρωση μπορεί, επίσης, να καταστήσει τον συντονισμό ευκολότερο, σταθερότερο ή αποτελεσματικότερο για τις επιχειρήσεις που συντόνιζαν τη συμπεριφορά τους και πριν από τη συγκέντρωση (επιπτώσεις συντονισμένης συμπεριφοράς).

Ζ.1.1. Επιπτώσεις μη συντονισμένης συμπεριφοράς

Μία συγκέντρωση ενδέχεται να εμποδίσει σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό καταργώντας τις ανταγωνιστικές πιέσεις σε μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, οι οποίες ως εκ τούτου θα έχουν αυξημένη ισχύ στη σχετική αγορά[184] χωρίς να καταφύγουν σε συντονισμό της συμπεριφοράς τους (επιπτώσεις μη

[181] Στην υπ' αρ. πρωτ. […] απάντησή της.

[182] Βλ. την υπ'αρ.πρωτ. […] επιστολή της […].

[183] Βλ. την υπ'αρ.πρωτ. […] επιστολή της […].

[184] Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων σύμφωνα με τον κανονισμό του Συμβουλίου για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων, ΕΕ2005, C31, σ.5, παρ. 24.

συντονισμένης συμπεριφοράς). Κατά κανόνα, μία συγκέντρωση με τέτοιου είδους επιπτώσεις θα εμποδίσει σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό με τη δημιουργία ή την ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης από μία και μόνη επιχείρηση, η οποία θα έχει συνήθως αισθητά μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς από τον επόμενο σε μέγεθος ανταγωνιστή μετά τη συγκέντρωση[185].

Κατά την εκτίμηση των εν λόγω επιπτώσεων, η Επιτροπή Ανταγωνισμού λαμβάνει υπόψη της τους ακόλουθους κυρίως παράγοντες:

i) **Υψηλά μερίδια αγοράς**, ώστε μία ενδεχόμενη αύξηση των τιμών να αποβεί επικερδής για τη νέα οντότητα. Έχει γίνει δεκτό ότι πολύ μεγάλα μερίδια αγοράς (άνω του 50%) μπορούν από μόνα τους να μαρτυρούν την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης στη σχετική αγορά[186, 187]. Εξάλλου, συνδυασμένα μερίδια αγοράς που δεν υπερβαίνουν το 25% κατατείνουν υπέρ της απουσίας οριζόντων επιπτώσεων μη συντονισμένης συμπεριφοράς[188]. Παράλληλα έχει γίνει δεκτό ότι αύξηση των μεριδίων λόγω της συγκέντρωσης της τάξης του 0-5% θεωρείται καταρχήν ανεπαίσθητη[189] και δεν δύναται να επιφέρει περιορισμό του ανταγωνισμού.

ii) **Επίπεδα συγκέντρωσης (δείκτης HHI)**: Η Επιτροπή Ανταγωνισμού είναι ελάχιστα πιθανό να εντοπίσει οριζόντια προβλήματα ανταγωνισμού σε αγορές όπου ο δείκτης HHI μετά τη συγκέντρωση δεν θα ξεπερνά το 1000 ή που κυμαίνεται μεταξύ 1000-2000 και διαφοράς («δέλτα») κάτω από 250 ή που είναι πάνω από 2000 και δέλτα κάτω από 150, εκτός ειδικών περιστάσεων[190, 191].

iii) **Μη στενή υποκατάσταση μεταξύ των προϊόντων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων και των αντιπάλων τους**: Όταν υφίστανται δυνατότητες υποκατάστασης μεταξύ των προϊόντων των διαφόρων εταιριών, οι πιθανότητες παρακώλυσης του ανταγωνισμού περιορίζονται[192].

iv) **Εναλλακτικές επιλογές εφοδιασμού**: Η δυσκολία των πελατών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων να ανεύρουν εναλλακτικούς προμηθευτές, είτε διότι αυτοί είναι ελάχιστοι, είτε διότι αντιμετωπίζουν σημαντικά έξοδα

[185] Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, ο.π., παρ. 25.

[186] T-210/01, General Electric κατά ΕΕπ., σκ.570-574, όπου το ΠΕΚ αποδέχτηκε τη στοιχειοθέτηση δημιουργίας δεσπόζουσας θέσης της GE στην αγορά των κινητήρων επιχειρηματικών αεροσκαφών κυρίως διότι διέθετε μερίδιο αγοράς *άνω του 50%* που θεωρήθηκε τεκμήριο δεσπόζουσας θέσης, πλην εξαιρετικών περιστάσεων (που σε κάθε περίπτωση δεν επικαλέστηκε η προσφεύγουσα). Βλ. επίσης Υπόθεση Μ.3732, Procter & Gamble/Gilette, σκ..19-20, 22-24, Υπόθεση Μ.774, St Gobain/Wacker/NOM, σκ. 223, Υπόθεση Μ.4494, EVRAZ/HIGHVELD, σκ..91-93, καθώς και Απόφαση ΕΑ 434/V/2009, σκ.28

[187] Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, ο.π., παρ. 17

[188] Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, ο.π., παρ. 18

[189] Υποθέσεις ΕΕπ. Μ.5384, ο.π, σκ. 85, 90, 95-96, Μ.4844, ο.π., σκ. 137-138, 139-140,155-156, Μ.4155, BNP PARIBAS/BNL, σκ.30-31

[190] Υπόθεση Μ.4314, Johnson & Johnson/Pfizer, σκ. 73.

[191] Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, ο.π., παρ.19-20

[192] Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, ο.π., παρ.28-29

προσαρμογής[193] μπορεί να αυξήσει τις πιθανότητες παρακώλυσης του ανταγωνισμού.

v) **Δυνατότητα αποκλεισμού ανταγωνιστών**: Η δυνατότητα της προκύπτουσας από τη συγκέντρωση επιχείρησης να δυσχεράνει την επέκταση μικρότερων εταιριών στη σχετική αγορά ή να περιορίσει την ικανότητα των αντιπάλων επιχειρήσεων να την ανταγωνιστούν (π.χ. η νέα οντότητα μπορεί να ελέγχει ή να επηρεάζει σε τέτοιο βαθμό τις δυνατότητες διανομής) μπορεί να αυξήσει τις πιθανότητες παρακώλυσης του ανταγωνισμού, δεδομένου ότι θα είναι περισσότερο δαπανηρή η επέκταση δραστηριοτήτων ή η είσοδος αντιπάλων επιχειρήσεων[194].

vi) **Αντισταθμιστική ισχύς αγοραστών**: Ως αντισταθμιστική αγοραστική ισχύς πρέπει να νοείται η διαπραγματευτική ισχύς που έχει ο πελάτης έναντι του πωλητή στις μεταξύ τους διαπραγματεύσεις, λόγω του μεγέθους του, της εμπορικής σημασίας για τον πωλητή και της ικανότητας του πελάτη να στραφεί σε εναλλακτικούς προμηθευτές[195]. Μία πηγή αντισταθμιστικής ισχύος είναι η δυνατότητα του πελάτη να απειλήσει ότι σε εύλογο χρονικό διάστημα θα στραφεί σε εναλλακτικές πηγές εφοδιασμού, αν ο προμηθευτής αποφάσιζε να αυξήσει τις τιμές ή να εφαρμόσει δυσμενέστερους όρους παράδοσης. Συνήθως, η αντισταθμιστική ισχύς χαρακτηρίζει μεγάλους και πολυσύνθετους πελάτες παρά μικρές επιχειρήσεις σε ένα κατακερματισμένο κλάδο. Δεν αρκεί η ύπαρξη αγοραστικής ισχύος πριν τη συγκέντρωση, αλλά πρέπει να υπάρχει και μετά τη πραγματοποίησή της, καθώς η συγκέντρωση δύο προμηθευτών μπορεί να καταργεί μία αξιόπιστη πηγή εφοδιασμού[196].

vii) **Δυνητικός ανταγωνισμός - Εμπόδια εισόδου**: Όταν η είσοδος σε μία αγορά είναι πιθανή, έγκαιρη και επαρκής, τότε είναι δυνατόν να ματαιώσει ή να αποτρέψει τις αντιανταγωνιστικές επιπτώσεις μίας συγκέντρωσης[197]. Η είσοδος είναι πιθανή, εάν είναι επικερδής, λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις που θα έχει στις τιμές η αύξηση του όγκου παραγωγής που είναι διαθέσιμη στην αγορά και τις πιθανές αντιδράσεις των ήδη παρουσών επιχειρήσεων. Η είσοδος ενδέχεται να είναι δυσκολότερη αν οι ήδη υπάρχουσες επιχειρήσεις προστατεύουν τα μερίδια αγοράς τους προσφέροντας μακροχρόνιες συμβάσεις ή επιλεκτικές μειώσεις τιμών στους πελάτες που προσπαθεί να προσελκύσει ο νεοεισερχόμενος. Οι πιθανότητες εισόδου μειώνονται, επίσης, εάν το κόστος αποτυχίας είναι μεγάλο. Παραδείγματα επιχειρήσεων που εισήλθαν και εξήλθαν

---

[193] Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, ο.π., παρ.31

[194] Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, ο.π., παρ.36 (και νομολογία στην οποία παραπέμπει).

[195] Υπόθεση. Μ.2533, ό.π., παρ.128-132. Βλ. και Υπόθεση Μ.3732, ό.π., σκ. 24, Υπόθεση Μ.774, ό.π., σκ. 228-229 & 265.

[196] Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, ο.π., παρ.67

[197] Βλ. ενδεικτικά Τ-342/99, ο.π., σκ. 262, 266-268, καθώς και Υπόθεση Μ.3732, ο.π., σκ.26-27

από το κλάδο κατά το παρελθόν μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με το μέγεθος των εμποδίων εισόδου. Τα εμπόδια εισόδου μπορεί να λάβουν τις ακόλουθες μορφές: νομικά πλεονεκτήματα που περιορίζουν τον αριθμό επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην αγορά λόγω π.χ. περιορισμού αριθμού αδειών εκμετάλλευσης, τεχνικά πλεονεκτήματα υπαρχουσών επιχειρήσεων όπως π.χ. πρόσβαση σε βασικές διευκολύνσεις με προνομιακούς όρους ή η πρόσβαση σε βασικές τεχνολογίες, η ύπαρξη πείρας ή φήμης που είναι δύσκολο να αποκτηθεί από μία νεοεισερχόμενη επιχείρηση, η προσήλωση στο σήμα, οι στενές σχέσεις προμηθευτών-πελατών, η σημασία προώθησης της διαφήμισης, το απαγορευτικό κόστος μεταστροφής σε ένα άλλο προμηθευτή. Περαιτέρω, το εάν θα είναι επικερδής η είσοδος σε μία αγορά εξαρτάται και το εάν η αγορά είναι υπό ανάπτυξη ή εάν είναι κορεσμένη ή αναμένεται να συρρικνωθεί[198,199]. Η είσοδος είναι έγκαιρη εάν γίνει εντός δύο ετών - πάντοτε όμως εξαρτάται από τα χαρακτηριστικά της αγοράς. Επίσης, η είσοδος πρέπει να είναι σε επαρκή κλίμακα, για να αποτρέψει τις αντιανταγωνιστικές επιπτώσεις της συγκέντρωσης, ώστε να θεωρηθεί υπολογίσιμη[200].

Επισημαίνεται ότι η ανάλυση των προαναφερόμενων παραγόντων iii)-vii) λαμβάνει χώρα ιδίως όταν προκαλούν προβληματισμό ως προς τις επιπτώσεις της συγκέντρωσης ως αποτέλεσμα της συνδρομής των παραγόντων i) και ii).

Ζ.1.2. Επιπτώσεις συντονισμένης συμπεριφοράς

Συγκεντρώσεις σε αγορές με υψηλό βαθμό συγκέντρωσης μπορεί να εμποδίσουν τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό με τη δημιουργία ή την ενίσχυση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης, καθώς αυξάνουν τη πιθανότητα συντονισμού της συμπεριφοράς τους και άρα αύξησης των τιμών, δίχως να προσφεύγουν σε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική με την έννοια των άρθρων 1 του ν. 3959/2011 και 101 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: «ΣΛΕΕ»). Έτσι, μία συγκέντρωση που δημιουργεί ή ενισχύει δεσπόζουσα θέση κατεχόμενη από τους μετέχοντες στη συγκέντρωση μαζί με μία τρίτη επιχείρηση μπορεί να αποδειχθεί ασύμβατη προς το καθεστώς του ανόθευτου ανταγωνισμού.

Πάντως, σύμφωνα με την εθνική και ενωσιακή νομολογία, ένας υψηλός βαθμός συγκέντρωσης σε μια ολιγοπωλιακή αγορά δεν αποτελεί καθαυτός καθοριστικό παράγοντα για την ύπαρξη συλλογικής δεσπόζουσας θέσης. Επιπλέον, πρέπει να υπάρχουν ισχυρές αποδείξεις σχετικά με την έλλειψη πραγματικού ανταγωνισμού, καθώς και για την ανεπάρκεια της ανταγωνιστικής πίεσης εκ μέρους άλλων ανταγωνιστών (εφόσον αυτή υπάρχει στη σχετική αγορά)[201]. Βασικές προϋποθέσεις

---

[198] Υπόθεση Μ.774, ο.π., σκ. 232.

[199] Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, ο.π., παρ.69-71

[200] Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, ο.π., παρ. 74-75

[201] Βλ. C-68/94, *French Republic and Société commerciale des potasses et de l'azote (SCPA) and Entreprise minière et chimique (EMC) v Commission*, Συλλ.1998, I-1375, σκ. 228, Υπόθεση Μ.1016, *Price Waterhouse*, σκ. 104-105, T-342/99, *Airtours plc v Commission*, Συλλ. 2002, σ. II-2585 σκ. 63

ανάπτυξης τέτοιων επιπτώσεων (κριτήρια ενδεχόμενης δημιουργίας ή ενίσχυσης συλλογικής δεσπόζουσας θέσης) είναι[202]:

i) **(Ευρύτατα) μερίδια αγοράς- Συμμετρία**: Για τη διερεύνηση της ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης μεγάλη σημασία έχει η ύπαρξη ευρύτατων μεριδίων αγοράς. Ωστόσο, η κατοχή σημαντικού μεριδίου δεν είναι στοιχείο αμετάβλητο που αποδεικνύει την ύπαρξη ή μη ατομική ή/και συλλογικής δεσπόζουσας θέσης. Η σημασία του ποικίλλει από αγορά σε αγορά ανάλογα με τη διάρθρωση της προσφοράς και της ζήτησης και τις διαφορετικές συνθήκες ανταγωνισμού[203]. Η κατοχή υψηλών μεριδίων αγοράς από τα μέλη ενός ολιγοπωλίου δεν έχει κατ' ανάγκη την ίδια σημασία σε σχέση με την ανάλυση μίας ατομικής δεσπόζουσας θέσης από τη σκοπιά των δυνατοτήτων των εν λόγω μελών να υιοθετήσουν μίας συμπεριφορά ανεξάρτητη σε μεγάλο βαθμό έναντι των ανταγωνιστών τους, των πελατών και τελικά των καταναλωτών. Η κατοχή συνδυασμένου υψηλού μεριδίου αγοράς, ιδίως στη περίπτωση δυοπωλίου μπορεί, εντούτοις, εκτός αποδείξεως του εναντίου, να συνιστά σημαντική ένδειξη υπάρξεως συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως[204].

Στις περιπτώσεις που μετά την συγκέντρωση προκύπτει δυοπώλιο με μερίδιο αγοράς άνω του 60%, τότε υφίσταται έρεισμα για την εξέτασης της πιθανότητας συντονισμού λόγω δημιουργίας συλλογικής δεσπόζουσας θέσης[205]. Αντίθετα, στις περιπτώσεις όπου τέσσερις και πλέον επιχειρήσεις κατέχουν μερίδιο αγοράς άνω του 60% μετά τη συγκέντρωση, θεωρείται καταρχήν ότι είναι δύσκολη η διατήρηση του ενδεχόμενου συντονισμού μεταξύ τους[206]. Μερίδια αγοράς που ανέρχονται έως 60% της σχετικής αγοράς δεν συμβάλλουν στην ύπαρξη συλλογικής δεσπόζουσας θέσης[207].Παράλληλα, έχει γίνει δεκτό ότι αύξηση των μεριδίων λόγω της συγκέντρωσης της τάξης του 0-10% θεωρείται καταρχήν ότι δεν συμβάλλει στην δημιουργία συλλογικής δεσπόζουσας θέσης[208].

Ταυτόχρονα, κατά τη συγκεκριμένη ανάλυση, θα πρέπει να συνεκτιμάται ότι ο συντονισμός είναι πιο εύκολος σε περίπτωση συμμετρικών μεριδίων αγοράς[209].

---

[202] Συνοπτική αναφορά των εν λόγω παραγόντων αναφέρονται στην M.2533, BP/EON, σκ. 42. Σημειώνεται πάντως ότι οι εν λόγω παράγοντες δεν είναι ούτε απαραίτητο να συντρέχουν όλοι μαζί ούτε είναι εξαντλητικοί, υπό την έννοια ότι παρέχουν κάποιες χρήσιμες ενδείξεις: βλ. Υπόθεση M.2498, UPM-Kymmene/Haindl, σκ. 77

[203] T-102/96, *Gencor Ltd v Commission*, Συλλ.1999, σ.II-753, σκ. 201,203

[204] T-102/96, ο.π., σκέψεις 205-206, βλ. και Υπόθεση M.1517, Rhodia/Donau Chemie, σκέψη 61

[205] Βλ. ενδεικτικά νομολογία που παρατίθεται στο, N.Levy, *The control of Concentrations Between Undertakings*, Mathew Bender, 2002, Chapter 5, παρ. 5.13[8][α]

[206] Βλ. και Υπόθεση IV/M.1016, Price Waterhouse/ Coopers & Lybrand, παρ.103

[207] Βλ. ενδεικτικά C-68/94, ο.π., σκ 226. Βλ. επίσης, N.Levy, *EU Merger Control Law* Mathew Bender, 2007, Chapter 5, παρ.14.08, σ.27-28 (με παραπομπή σε σχετική νομολογία)

[208] Βλ. ενδεικτικά Υπόθεση IV/M.2883, BERTELSMANN / ZOMBA, σκ.27

[209] Βλ. ενδεικτικά T-102/96, ο.π., σκ.207-208, 222, Υπόθεση M.2533, BP/EON, σκ.72. Υπόθεση M.190, Nestle/Perrier, σκ. 123, M.3314, Υπόθεση Air Liquide/Messer, σκ. 92 επ., 123επ., Απόφαση ΕΕπ. 94/208/ΕΚ, Mannesmann/Valourec/Ilva, σκ. 48-50,53,55,59, Απόφαση ΕΕπ. 97/25/ΕΚ,

Αντίθετα, η ύπαρξη ασυμμετρίας ως προς τα μερίδια αγοράς συμβάλλει στη μη στοιχειοθέτηση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης[210]. Επίσης, θα πρέπει να συνυπολογίζεται ως στοιχείο ευνοϊκό για την ύπαρξη συλλογικής δεσπόζουσας θέσης η σταθερότητα των μεριδίων αγοράς. Σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των μεριδίων αγοράς κατά τη διάρκεια ενός χρονικού διαστήματος αποτελούν ένδειξη ότι η αγορά είναι ανταγωνιστική, συνηγορώντας κατά της στοιχειοθέτησης συλλογικής δεσπόζουσας θέσης στη σχετική αγορά[211].

ii) **Έλεγχος εκ μέρους των επιχειρήσεων των όρων συντονισμού**: Όσο λιγότερο περίπλοκο και περισσότερο σταθερό είναι το οικονομικό περιβάλλον, τόσο πιο εύκολο για τις επιχειρήσεις είναι να καταλήξουν σε κοινή συμφωνία για τους όρους συντονισμού. Ευκολότερο είναι π.χ. να υπάρξει συντονισμός σε μία αγορά με λίγες επιχειρήσεις ή σχετικά με την τιμή που θα ισχύει για *ένα και μόνο ομοιογενές προϊόν* απ' ότι σε πολλά και ανόμοια προϊόντα. Επίσης, η ασταθής ζήτηση και η συχνή είσοδος νέων επιχειρήσεων ενδέχεται να δηλώνει ότι οι τρέχουσες συνθήκες της αγοράς δεν καθιστούν πιθανό το συντονισμό[212]. Ευχερέστερος επιπλέον είναι ο συντονισμός κατανομής της αγοράς όταν οι πελάτες έχουν απλά χαρακτηριστικά που επιτρέπουν αμέσως την κατανομή πελατείας[213]. Η δημοσιοποίηση πληροφοριών (π.χ. για τις τιμές) ή η ανταλλαγή τους μέσω εμπορικών ενώσεων ή μέσω σταυροειδών συμμετοχών ή συμμετοχής σε κοινές επιχειρήσεις μπορεί, επίσης, να βοηθά τις επιχειρήσεις να συμφωνήσουν τους όρους συντονισμού[214]. Τέλος, πιο εύκολος είναι ο συντονισμός μεταξύ επιχειρήσεων που παρουσιάζουν κοινά σημεία π.χ. ως προς την διάρθρωση του κόστους, τα μερίδια αγοράς, τα επίπεδα παραγωγικής ικανότητας ή/και κάθετης ολοκλήρωσης[215]. Περαιτέρω, πιο εύκολος είναι ο συντονισμός σε αγορές που δεν αναπτύσσονται, εμφανίζουν μία ωριμότητα και σταθερότητα, με αποτέλεσμα για την όποια έστω μικρή αύξηση της ζήτησης να μην υπάρχει κίνητρο εισόδου νέων ανταγωνιστών στην αγορά ή να υιοθετηθεί κάποια επιθετική στρατηγική οικειοποίησης της νέας ζήτησης από τις υπάρχουσες επιχειρήσεις. Επιπλέον, ο υψηλός βαθμός συγκέντρωσης μίας αγοράς ευνοεί την ανάπτυξη συντονισμού.

ABB/Daimler-Benz, σκ. 88, Υπόθεση Μ.1673, VEBA/VIAG, σκέψεις 64, Υπόθεση Μ.2690, Solvay/Montedison-Ausimont, σκ. 46

[210] Βλ. ενδεικτικά Υπόθεση Μ.1202, Renault/Iveco, σκ.54-56, Υπόθεση Μ.1298, Kodak/Imation, σκ.59, Υπόθεση Μ.1681, Akzo Nobel/Hoechst Roussel VET, σκ.68

[211] T-342/99, ό.π., σκ.111,118-119, Μ.190, Nestle/Perrier, σκ.46 (παρά τις μικρές διακυμάνσεις των μεριδίων αγοράς ύψους περίπου 2,5%, θεωρήθηκε ότι τα μερίδια διατηρήθηκαν σταθερά κατά την εξεταζόμενη περίοδο).

[212] Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, ο.π., παρ.45, με παραπομπή σε σχετική νομολογία.

[213] Ο.π. παρ. 46, με παραπομπή σε σχετική νομολογία.

[214] Ο.π. παρ. 47.

[215] Ο.π. παρ. 48, με παραπομπή σε σχετική νομολογία.

iii) **Παρακολούθηση των παρεκκλίσεων και ύπαρξη αποτρεπτικών μηχανισμών**: Όσο μεγαλύτερη είναι η διαφάνεια στη σχετική αγορά, τόσο μεγαλύτερη η πιθανότητα ανακάλυψης τυχόν παρεκκλίσεων από τους όρους συντονισμού μεταξύ επιχειρήσεων. Καθοριστικό στοιχείο είναι να διαπιστωθεί τι μπορούν να συναγάγουν οι επιχειρήσεις από τις πληροφορίες που είναι διαθέσιμες σχετικά με τις ενέργειες άλλων επιχειρήσεων[216]. Πρακτικές που διευκολύνουν τη παρακολούθηση παρεκκλίσεων είναι π.χ. η οικειοθελής δημοσίευση πληροφοριών ή η ανταλλαγή τους μέσω εμπορικών ενώσεων[217]. Στο πλαίσιο αυτό λαμβάνονται μέτρα αντιποίνων και αποτροπής, ώστε να μην έχει συμφέρον να παρεκκλίνει κάποιο μέλος του ολιγοπωλίου από την κοινή συμπεριφορά, τα οποία (μέτρα) μπορεί να συνίστανται στη δυνατότητα αύξησης των προσφορών σε περίοδο πωλήσεων ή την απειλή επιστροφής σε κατάσταση πλεονασματικής προσφοράς ή τη δυνατότητα επιλεκτικών πωλήσεων σε βάρος της επιχείρησης, προκειμένου να υποχρεωθεί να προσφέρει μεγαλύτερο ποσοστό εκπτώσεων. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να θεωρούνται αποτελεσματικά και εφικτά, σε συνθήκες όμως μη διαφάνειας της αγοράς δύσκολα μπορούν να λειτουργήσουν. Περαιτέρω, σε περίπτωση που διαπιστώνεται παρέκκλιση από μια επιχείρηση, θα πρέπει να αναμένεται με αρκετή βεβαιότητα ότι θα ενεργοποιηθούν οι αποτρεπτικοί μηχανισμοί. Τα αντίποινα που εκδηλώνονται μετά από αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα ή που δεν είναι βέβαιο ότι θα ενεργοποιηθούν δεν είναι τόσο πιθανόν ότι αρκούν για να αντισταθμίσουν τα οφέλη από την «παραβατική» συμπεριφορά[218].

iv) **Αντίδραση τρίτων**: Επίσης, προκειμένου να κριθεί επιτυχής ο συντονισμός μεταξύ επιχειρήσεων, θα πρέπει, σε περίπτωση θέσεως όρων συντονισμού εκ μέρους των συμμετεχουσών επιχειρήσεων, οι επιχειρήσεις που δεν συμμετέχουν να μην έχουν κίνητρο ή να μην είναι σε θέση να αντιδράσουν από απόψεως παραγωγικής ικανότητας[219]. Τυχόν αρνητική αντίδραση των ενδιαφερόμενων τρίτων έναντι του σχεδίου συγκεντρώσεως δεν αρκεί για τη διαμόρφωση αντίστοιχης κρίσης από την Επιτροπή.

v) **Η ενίσχυση αγοραστικής ισχύος της νέας οντότητας** μπορεί να παρεμποδίσει τον ανταγωνισμό, κυρίως μέσω της μείωσης των εισροών που αγοράζει. Τούτο μπορεί να προκύψει ιδίως όταν οι πωλητές των προηγούμενων σταδίων χαρακτηρίζονται από κατακερματισμό[220].

Ζ.2. ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

«Κάθετες συγκεντρώσεις» είναι οι συγκεντρώσεις που συμμετέχουν επιχειρήσεις που λειτουργούν σε διαφορετικά επίπεδα της αλυσίδας εφοδιασμού (π.χ. ο παραγωγός

[216] Ο.π. παρ. 50, με παραπομπή σε σχετική νομολογία.

[217] Ο.π. παρ. 51, με παραπομπή σε σχετική νομολογία.

[218] Ο.π. παρ. 52-55, με παραπομπή σε σχετική νομολογία.

[219] Ο.π. παρ. 56, με παραπομπή σε σχετική νομολογία.

[220] Ο.π. παρ. 61-63, με παραπομπή σε σχετική νομολογία.

ενός συγκεκριμένου προϊόντος[221] συγχωνεύεται με έναν από τους διανομείς του[222, 223]). Οι εν λόγω μη οριζόντιες συγκεντρώσεις δεν συνιστούν απειλή για τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό, εκτός εάν η επιχείρηση που προκύπτει από τη συγκέντρωση διαθέτει σημαντική ισχύ σε μία τουλάχιστον εκ των σχετικών αγορών[224]. Τα μερίδια αγοράς και το επίπεδο συγκέντρωσης παρέχουν χρήσιμες ενδείξεις σχετικά με τη δύναμη της επιχείρησης στην αγορά και την ανταγωνιστική σημασία των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων.

Τέλος, λαμβάνοντας υπόψη ότι στην υπό εξέταση γνωστοποίηση συγκέντρωσης δεν πιθανολογούνται συσπειρωτικές επιπτώσεις, παρέλκει η περαιτέρω ανάπτυξη του σχετικού θέματος.

Η. ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Η.1. ΕΠΗΡΕΑΖΟΜΕΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ[225]

Με βάση τα συλλεχθέντα στοιχεία, επηρεαζόμενες αγορές της υπό κρίση πράξης είναι οι εξής[226]:

α) οι καταθέσεις λιανικής και οι υπο-αγορές της,

β) τα στεγαστικά δάνεια,

γ) η καταναλωτική πίστη μέσω πιστωτικών καρτών,

δ) χορηγήσεις προς επιχειρήσεις,

ε) η έκδοση χρεωστικών καρτών και

ζ) η χρηματοδοτική μίσθωση

---

[221] Η συγκεκριμένη επιχείρηση δραστηριοποιείται στην «αγορά *προηγούμενης* οικονομικής βαθμίδος».

[222] Η συγκεκριμένη επιχείρηση δραστηριοποιείται στην «αγορά *επόμενης* οικονομικής βαθμίδος».

[223] Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση των μη οριζόντιων συγκεντρώσεων σύμφωνα με τον Κανονισμό Συμβουλίου για τον έλεγχο συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων, ΕΕ C265, 18.10.2008, σ. 6, παρ. 4

[224] Υπόθεση ΕΕπ Μ.1157- SKANSKA/SCANCEM, σκ.69, 78, Υπόθεση Μ.4314-JOHNSON/PFIZER, σκ.122-123, Υπόθεση Μ.5005- GALP/EXXONMOBIL, σκ.62, Υπόθεση Μ.4494, ο.π., σκ.94, 97, Υπόθεση Μ.3943- S.GOBAIN/BPB, σκ. 45, 48, Υπόθεση Μ.3231-PREEM/SCANDINAVISKA, σκ. 24-25, και Μ.4723-ENI/EXXON MOBIL, σκ 30

[225] Με τον όρο «επηρεαζόμενη αγορά» νοείται (α) κάθε σχετική αγορά προϊόντος, στην οποία ασκούν επιχειρηματικές δραστηριότητες δύο ή περισσότερες από τις συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις, εφόσον εκτιμάται ότι η συγκέντρωση θα οδηγήσει σε συνολικό μερίδιο στην αγορά αυτή ύψους τουλάχιστον 15% (η περίπτωση αφορά οριζόντιες σχέσεις), καθώς και (β) κάθε σχετική αγορά, στην οποία ασκεί επιχειρηματικές δραστηριότητες οποιαδήποτε συμμετέχουσα επιχείρηση και βρίσκεται σε προηγούμενο ή επόμενο στάδιο της παραγωγικής ή εμπορικής διαδικασίας του προϊόντος, σε σχέση με την αγορά στην οποία δραστηριοποιείται άλλη συμμετέχουσα επιχείρηση, και οποιοδήποτε από τα ατομικά ή συνδυασμένα μερίδια αγοράς των επιχειρήσεων αυτών, σε οποιοδήποτε στάδιο της παραγωγικής ή εμπορικής διαδικασίας, ανέρχεται σε 25% τουλάχιστον, ανεξάρτητα αν μεταξύ των μερών υφίσταται σχέση προμηθευτή/πελάτη (η περίπτωση αφορά στις κάθετες σχέσεις).

[226] Βλ. επόμενες ενότητες Η.2. και Η.3.

Περαιτέρω, κρίνεται σκόπιμο να αξιολογηθεί η υπό εξέταση συγκέντρωση και στο επίπεδο της διάθεσης/διανομής των τραπεζικών προϊόντων/υπηρεσιών.

Η.2. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΣΤΙΣ ΕΠΗΡΕΑΖΟΜΕΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

Από την έρευνα που διεξήγαγε η ΓΔΑ μέσω ερωτηματολογίων ως προς τις βασικές ανταγωνιστικές παραμέτρους στις επηρεαζόμενες αγορές προκύπτουν τα εξής:

Η.2.1. Εμπόδια Εισόδου

Τα βασικότερα εμπόδια εισόδου στον ευρύτερο εγχώριο χρηματοπιστωτικό κλάδο προκύπτουν από το νομικό πλαίσιο που ρυθμίζει την ίδρυση των πιστωτικών ιδρυμάτων, και τις αυστηρές προβλεπόμενες προϋποθέσεις, διαδικαστικές και ουσιαστικές, κυρίως ως προς το ύψος των απαιτούμενων κεφαλαίων[227] και την υποχρέωση για διαρκή συμμόρφωση με το αυστηρό εποπτικό πλαίσιο[228].

Πέραν των ανωτέρω, είναι σαφές ότι υφίστανται πραγματικά εμπόδια εισόδου, δεδομένου ότι η βιώσιμη και αποτελεσματική διείσδυση ενός νέου πιστωτικού ιδρύματος, τουλάχιστον ως προς τις **υπο-αγορές των καταθέσεων και χορηγήσεων λιανικής και των χορηγήσεων επιχειρηματικής**, προϋποθέτει την ανάπτυξη δικτύου ικανού να εξυπηρετεί επαρκώς τη διανομή των σχετικών προϊόντων/ υπηρεσιών[229]. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων αναγνωρίζει ότι η τοπική παρουσία υποκαταστήματος είναι σημαντική, ειδικά για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις[230].

Πάντως, ως προς την ευρύτερη αγορά της **έκδοσης καρτών** εκτιμάται ότι η πρόσφατη υιοθέτηση νέου νομικού πλαισίου (Ν. 3862/2010[231]), με το οποίο ενσωματώθηκε η Οδηγία της Ε.Ε. περί Υπηρεσιών Πληρωμών (PSD) και επετράπη η δραστηριοποίηση στην αγορά παροχής υπηρεσιών έκδοσης μέσων πληρωμών μη

---

[227] Η ίδρυση και λειτουργία πιστωτικών ιδρυμάτων ρυθμίζεται από τον Ν. 3601/2007 (ΦΕΚ Α΄178/1.8.2007) «*Ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων από τα πιστωτικά ιδρύματα, επάρκεια ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και λοιπές διατάξεις*» και τις Πράξεις Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος (ΠΔ/ΤΕ) 2526/2003, 2603/2008 και 2595/2007. Βασική προϋπόθεση για τη δραστηριοποίηση πιστωτικού ιδρύματος στην Ελλάδα, συνιστά η χορήγηση σχετικής άδειας από την Τράπεζα της Ελλάδος, η δε σχετική διαδικασία ορίζεται στα άρθρα 5, 6, 7 και 24 του Ν.3601/2007. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν. 3601/2007, τα πιστωτικά ιδρύματα επιτρέπεται να συσταθούν και να λειτουργούν με τη μορφή ανώνυμης εταιρίας ή με τη μορφή αμιγούς πιστωτικού συνεταιρισμού του Ν. 1667/86 όπως ισχύει. Παράλληλα, κατά την παρ. 4 του ως άνω άρθρου, προϋπόθεση παροχής της σχετικής άδειας, η κατοχή ελάχιστου μετοχικού κεφαλαίου ύψους 18 εκ € για ανώνυμη τραπεζική εταιρία, 9 εκ € για υποκατάστημα πιστωτικού ιδρύματος που εδρεύει σε τρίτη χώρα και 6 εκ € για πιστωτικό συνεταιρισμό.

[228] Βασιλεία ΙΙ.

[229] Βλ. απόφαση της Ευρ. Επιτροπής COMP/M.4844-Fortis/ABN AMRO, σκ.118 (όπου κρίθηκε ότι το μη ανακτήσιμο κόστος δημιουργίας δικτύου υποκαταστημάτων συνιστά εμπόδιο εισόδου).

[230] Βλ. ενδεικτικά απαντητικές επιστολές […],[…],[…].

[231] «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις Οδηγίες 2007/64 /ΕΚ, 2007/44/ ΕΚ, 2010/16 /ΕΕ που αφορούν υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, προληπτική αξιολόγηση προτάσεων απόκτησης συμμετοχής σε επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα, κ.α.».

τραπεζικών οργανισμών (π.χ. ιδρυμάτων πληρωμών)[232], διευκολύνει την είσοδο στην ως άνω αγορά νέων «παικτών». Επίσης, σύμφωνα με την πλειοψηφία των ανταγωνιστών, για την **αγορά της χρηματοδοτικής μίσθωσης** το νομοθετικό πλαίσιο ορίζει τις προϋποθέσεις εισόδου στην αγορά.[233]

Η.2.2. Δυνητικός ανταγωνισμός

Πολλά εκ των ερωτηθέντων πιστωτικών ιδρυμάτων[234] θεωρούν απίθανη την είσοδο δυνητικού ανταγωνιστή στο χρηματοπιστωτικό κλάδο, ως εκ τούτου δε και στις υπο-αγορές των καταθέσεων και χορηγήσεων λιανικής και επιχειρηματικής, που συνιστούν και τις παραδοσιακότερες εκ των τραπεζικών εργασιών, όπως επίσης και στην παροχή υπηρεσιών χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing)[235]. Σημειωτέον πάντως ότι κάποιες εκ των ερωτηθεισών τραπεζών[236] θεωρούν ως πηγή δυνητικού ανταγωνισμού τη δραστηριοποίηση αλλοδαπών πιστωτικών ιδρυμάτων μέσω εξαγοράς εγχώριου πιστωτικού ιδρύματος, βασιζόμενες στην εκτίμηση ότι οι τρέχουσες αποτιμήσεις των ελληνικών τραπεζών είναι εξαιρετικά ελκυστικές[237]. Ωστόσο, εκτιμάται ότι το ασταθές οικονομικό κλίμα έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της έντασης τυχόν δυνητικού ανταγωνισμού προερχόμενου από την ως άνω πηγή[238].

Υπέρ των ανωτέρω συνηγορούν και οι διαγραφόμενες τάσεις στην αγορά, και κυρίως η απόσυρση αλλοδαπών ιδρυμάτων από την εγχώρια τραπεζική αγορά (π.χ. Société Générale, Crédit Agricole)[239].

---

[232] Με τον ως άνω νόμο, επιβάλλονται ως βασικές προϋποθέσεις για την παροχή υπηρεσιών πληρωμών η αδειοδότηση από την αρμόδια εποπτική αρχή (την Τράπεζα της Ελλάδος), η ύπαρξη εγκατάστασης στην Ελλάδα και η κατοχή αρχικού κεφαλαίου (άρθρο 10, παρ. 1 του ν. 3862/2010), το ύψος του οποίου, στην περίπτωση παροχής υπηρεσιών έκδοσης μέσων πληρωμής, δεν πρέπει να υπολείπεται του ποσού των 125.000 € (άρθρο 6 στ. γ΄ σε συνδυασμό με το άρθρο 4 παρ. 3, στ. ε΄ του ν. 3862/2010).

[233] Βλ. ενδεικτικά απάντηση […], όπου αναφέρεται το νομοθετικό πλαίσιο και τα κριτήρια που θέτει για την είσοδο την εν λόγω αγορά (ν.1665/1986).

[234] Βλ. ενδεικτικά επιστολή […],[…], […],[…] και […].

[235] Η πλειοψηφία των ανταγωνιστών αναφέρει ότι δεν αναμένεται είσοδος στον κλάδο λόγω της κακής οικονομικής συγκυρίας (βλ. ενδεικτικά […],[…]).

[236] Βλ. επιστολή […],[…].

[237] Βλ. επιστολή […].

[238] Ειδικότερα, παράγοντες όπως, μεταξύ άλλων η τρέχουσα κρίση που διέρχεται η ευρωζώνη, η οποία συντελεί σε περαιτέρω οικονομική αστάθεια και αποθαρρύνει τη πραγματοποίηση επενδύσεων, ιδιαίτερα της τάξης μεγέθους που απαιτείται για τη λειτουργία ενός πιστωτικού ιδρύματος και η σημερινή κατάσταση της ελληνικής οικονομίας (αρνητικός ρυθμός ανάπτυξης, αδυναμία προβλέψεων χρονικού ορίζοντα ανάκαμψης της οδηγούν στην εκτίμηση πως στο άμεσο μέλλον δεν διαφαίνεται πιθανή η προσέλκυση επενδυτών και κατά συνέπεια πιθανολογείται ότι δε θα εισέλθουν αξιόλογοι νέοι ανταγωνιστές στον κλάδο (Βλ. επιστολές […],[…],[…]).

[239] Χαρακτηριστικό είναι δε ότι, σύμφωνα με τις απαντήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων (βλ. επιστολή […]) , δεν υπήρξε κάποια σημαντική είσοδος στις αγορές των καταθέσεων και χορηγήσεων λιανικής και επιχειρηματικής κατά τα πέντε τελευταία χρόνια. Σημειωτέον είναι επιπλέον ότι σε αυτές τις αγορές δραστηριοποιούνται ήδη όλα τα (σημαντικά) εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα, με καθιερωμένα δίκτυα. Βλ. και επιστολή […], όπου αναφέραται ότι στον τομέα της λιανικής τραπεζικής εισήλθαν αλλοδαπές τράπεζες, όπως η Bank Saderat Iran (Ιράν), η Kedr Close Joint Stock Company Commercial

Οι προαναφερόμενοι παράγοντες εκτιμάται ότι δεν ισχύουν ως προς την ευρύτερη αγορά της **έκδοσης καρτών**, όπου το νέο νομοθετικό πλαίσιο (ν. 3862/2010) δημιουργεί ευνοϊκότερες συνθήκες για την είσοδο δυνητικών ανταγωνιστών στην εν λόγω αγορά, καθώς επιτρέπει την παροχή τέτοιων υπηρεσιών και από μη πιστωτικά ιδρύματα (με ελάχιστο αρχικό κεφάλαιο €125.000[240]), τηρουμένων βεβαίως των σχετικών προϋποθέσεων για την παροχή άδειας λειτουργίας από την Τράπεζα της Ελλάδος.

Η.2.3. Διάρθρωση της προσφοράς – διάρθωση κόστους λειτουργίας[241]

Ως επί το πλείστον, οι τράπεζες προσφέρουν (οι ίδιες ή μέσω θυγατρικών τους) πλήρη γκάμα τραπεζικών/χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, ενώ, γενικότερα, υπάρχει σημαντικός βαθμός ομοιογένειας μεταξύ τουλάχιστον των σημαντικότερων προσφερόμενων προϊόντων και υπηρεσιών. Η διαφοροποίηση των υπηρεσιών στις υπο-αγορές των καταθέσεων και χορηγήσεων λιανικής και της χρηματοδότησης επιχειρήσεων εναπόκειται κυρίως στο όφελος των καταθετικών προϊόντων (επιτόκιο καταθέσεων) και στο κόστος των χορηγήσεων (επιτόκιο δανείου). Ωστόσο, παρά τον υψηλό βαθμό τυποποίησης των παρεχόμενων υπηρεσιών, δεν παρατηρείται αντίστοιχη συμμετρία στη διάρθρωση του συνολικού κόστους των ανταγωνιζόμενων επιχειρήσεων, δεδομένου ότι, σύμφωνα με υπολογισμούς της γνωστοποιούσας[242,243], ο δείκτης λειτουργικών εξόδων (χωρίς προβλέψεις) προς τα λειτουργικά έσοδα των συμμετεχουσών και των πλησιέστερων ανταγωνιστών τους, διαμορφώνεται ως εξής:

Δείκτης λειτουργικών εξόδων (χωρίς προβλέψεις) προς λειτουργικά έσοδα			
Τράπεζα	**2009**	**2010**	**2011**
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[…]	[…]
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.	[…]	[…]	[…]
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε	[…]	[…]	[…]
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	[…]	[…]
ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK - ERGASIAS A.E.	[…]	[…]	[…]

Bank (Ρωσία), η T.C. Ziraat Bankasi A.S.(Τουρκία) και η Intesa Sanpaolo Bank (Αλβανία), οι οποίες ωστόσο, δεν έχουν επιτύχει αξιόλογη διείσδυση.

240 Βλ. και ανωτέρω υποσημείωση 236.

241 Βλ. ενδεικτικά και απόφαση της Ευρ. Επιτροπής COMP/M.4844-Fortis/ABN AMRO, σκ.162

242 Βλ. απαντητική επιστολή ΠΕΙΡΑΙΩΣ […].

243 Μικρές αποκλίσεις παρατηρούνται μεταξύ των στοιχείων που προσκόμισε η γνωστοποιούσα σε σύγκριση με τα αντίστοιχα στοιχεία των βασικών ανταγωνιστών τους, ήτοι των τραπεζών, […],[…] και […] οι οποίες δηλώνουν αντίστοιχα […]% ([…]),[…]% ([…]) και […]% ([…]) για το 2011, τα οποία συγκεντρώθηκαν για την εξέταση της συγκέντρωσης ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΓΡΟΤΙΚΗ.

ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	[…]	[…]	[…]
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	[…]	[…]
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Τ.Ε.	[…]	[…]	[…]

Κατόπιν σχετικού ερωτήματος της Υπηρεσίας, η γνωστοποιούσα και οι ανταγωνίστριές της ανέφεραν ότι θεωρούν ότι η διαφοροποίηση στη διάρθρωση κόστους των ελληνικών τραπεζών δύναται να εξηγηθεί από τη διαφοροποίηση[244]:

- των κεφαλαιακών αναγκών κάθε τράπεζας και του κόστους αυτών.
- του μισθολογικού κόστους κάθε τράπεζας το οποίο εξαρτάται από το επίπεδο εξειδίκευσης, εμπειρίας και παραγωγικότητας του προσωπικού.
- των δαπανών προώθησης των προσφερόμενων υπηρεσιών κάθε τράπεζας ανάλογα με την πελατειακή ομάδα στην οποία στοχεύουν βάσει της στρατηγικής τους.
- του κόστους που συνδέεται με τις δαπάνες προμηθειών κάθε τράπεζας οι οποίες συνδέονται με την διαπραγματευτική δύναμη τους.
- του βαθμού επίτευξης και εκμετάλλευσης οικονομιών κλίμακας, και άρα της υψηλότερης ή χαμηλότερης αποτελεσματικότητας.

Πέραν των ανωτέρω, η παραγωγική ικανότητα ως προς τις περισσότερες τραπεζικές και χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες εξαρτάται ουσιαστικά από το εκάστοτε ύψος του ενεργητικού των τραπεζικών ιδρυμάτων, μεταξύ άλλων από τη διαθέσιμη ρευστότητα των Τραπεζικών Ιδρυμάτων, τη ζήτηση και την εν γένει κατάσταση της εγχώριας και διεθνούς οικονομίας, καθώς και από τους ισχύοντες κανονιστικούς περιορισμούς (ύψος ιδίων κεφαλαίων, επίπεδα ανάληψης ρίσκου, επενδυτικό ενδιαφέρον κ.ά.). Ως εκ τούτου, στο παρόν χρονικό σημείο, και δεδομένης της τρέχουσας οικονομικής συγκυρίας, η ικανότητα αυτή θα πρέπει να θεωρείται περιορισμένη.

Όσον αφορά στην κάθετη ολοκλήρωση των συμμετεχουσών επιχειρήσεων και των βασικών ανταγωνιστών τους, από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων πιστωτικών ιδρυμάτων προκύπτει ότι αυτή είναι μάλλον συμμετρική.

Η.2.4. Συνθήκες ζήτησης

Η συνολική ζήτηση για τραπεζικά προϊόντα εξαρτάται από εξωγενείς παράγοντες όπως η συνολική ρευστότητα της οικονομίας, το επίπεδο του διαθέσιμου εισοδήματος και η εμπιστοσύνη προς το χρηματοπιστωτικό σύστημα εν γένει. Σύμφωνα δε με πολλές από τις ερωτηθείσες τράπεζες, οι βασικοί παράγοντες που επηρεάζουν την προτίμηση των πελατών και τη ζήτηση των τραπεζικών υπηρεσιών είναι η αξιοπιστία

[244] Βλ. […] και απαντητικές επιστολές […],[…] και […].

του παρέχοντος την υπηρεσία, η ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών και η τιμολόγηση[245]. Όπως επισημαίνει το σύνολο σχεδόν των ερωτηθέντων πιστωτικών ιδρυμάτων, η ζήτηση στην ευρύτερη τραπεζική αγορά, αλλά και τις **υπο-αγορές των καταθέσεων και χορηγήσεων λιανικής και των χορηγήσεων επιχειρηματικής** είναι σε φάση ωριμότητας[246], με πτωτικές τάσεις. Ενδεικτικά, η ζήτηση καταθετικών προϊόντων βαίνει, κατά τα τελευταία έτη, μειούμενη, επηρεαζόμενη από τη γενικότερη οικονομική κατάσταση. Ταυτόχρονα, η ζήτηση στη χρηματοδότηση επιχειρήσεων περιορίζεται κυρίως στην ανανέωση της χρηματοδότησης υφιστάμενων πελατών λόγω της σημαντικής έλλειψης ρευστότητας[247].

Επίπλέον, ιδίως όσον αφορά στις αγορές των πιστωτικών και χρεωστικών καρτών, η μεν πρώτη εξ αυτών βρίσκεται σε φάση κάμψης και συρρίκνωσης παρουσιάζοντας αρνητικούς ρυθμούς ανάπτυξης τόσο σε αριθμό καρτών όσο και σε τζίρο συναλλαγών, οι δε αρνητικοί ρυθμοί ανάπτυξης αναμένεται να συνεχίσουν και για τα επόμενα 2-3 έτη, ενώ αντιθέτως η αγορά χρεωστικών καρτών βρίσκεται σε φάση σταθερής ανάπτυξης[248].

Τέλος, όσον αφορά την αγορά χρηματοδοτικής μίσθωσης, κάποιοι ανταγωνιστές αναφέρουν ότι η αγορά βρίσκεται σε φάση ωρίμανσης[249] ενώ άλλοι αναφέρουν ότι έχει ξεκινήσει η συρρίκνωση της.[250]

Η.2.4. Τιμολόγηση – Διαφάνεια

Η τιμολόγηση στα προϊόντα και υπηρεσίες της **λιανικής τραπεζικής πίστης** γίνεται λαμβάνοντας υπ' όψιν κατά κύριο λόγο τις εξωγενείς συνθήκες του ανταγωνισμού, καθώς και το κόστος των τραπεζών για όλη τη διάρκεια παροχής του προϊόντος/υπηρεσίας[251]. Επί πλέον, σε κάποιες υπηρεσίες/προϊόντα, όπως τα στεγαστικά δάνεια, η τιμολόγηση γίνεται βάσει και των ποιοτικών και ποσοτικών χαρακτηριστικών των πελατών, και το επιτόκιο μπορεί να διαφοροποιείται, σε πολύ μικρά όρια, ανάλογα με το προφίλ του κάθε πελάτη, την ίδια συμμετοχή, τα

[245] Βλ. απαντητική επιστολή […] και […].

[246] Βλ. επιστολές […],[…].

[247] Βάσει στοιχείων του ΣΔΟΣ από το 2009 υπάρχει μέση ετήσια μείωση στις καταθέσεις της τάξης του 13,5%, ενώ σύμφωνα με τα στοιχεία Ιουνίου 2012 από τον Δεκέμβριο του 2011 σημειώνεται περαιτέρω μείωση 11,8%. Βλ. και απάντηση […].

[248] Βλ. επιστολή […]. Τα ανωτέρω επιβεβαιώνονται και από τα στοιχεία που τηρεί η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, όπου όσον αφορά στον αριθμό πιστωτικών καρτών παρουσιάζεται μία μέση ετήσια μείωση της τάξης του 7,5% ενώ αντιθέτως οι χρεωστικές κάρτες παρουσιάζουν μέση ετήσια αύξηση της τάξης του 7,3% για την περίοδο 2007-2011. Αντίστοιχη άποψη εκφράζει και η […] με την […] απαντητική της επιστολή.

[249] βλ. ενδεικτικά […], […],[…],[…].

[250] Βλ. ενδεικτικά […],[…].

[251] Η κάθε τράπεζα συμπεριλαμβάνει στην τιμολογιακή της πολιτική το σύνολο του κόστους παραγωγής της, το οποίο με τη σειρά του περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, το κόστος άντλησης ρευστότητας, το διοικητικό κόστος, το πιστωτικό κόστος καθώς και το κόστος κεφαλαιακής επάρκειας.

χαρακτηριστικά των εμπράγματων και λοιπών εξασφαλίσεων και τη διάρκεια του δανείου.

Εξάλλου, η τιμολόγηση των υπηρεσιών **επιχειρηματικής τραπεζικής** είναι σε κάποιο βαθμό εξατομικευμένη, όσον αφορά στην επιτοκιακή επιβάρυνση και στις τυχόν προμήθειες. Ιδίως το επιτόκιο χορηγήσεων των επιχειρήσεων μπορεί να διαφοροποιείται (με πολύ μικρές διακυμάνσεις) ανάλογα με το ύψος του ποσού που αφορά το δάνειο, την ίδια συμμετοχή (ως προς τα δάνεια), τη διάρκεια της κατάθεσης ή του δανείου, τη φύση των εξασφαλίσεων, τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του πελάτη (ως προς τα δάνεια) κ.ά. Αντίστοιχα, είναι δυνατό να παρέχεται ειδικότερη, βάσει συμφωνίας, χρέωση για τραπεζικές υπηρεσίες προς συγκεκριμένους εταιρικούς πελάτες, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά των πελατών.

Όσον αφορά την αγορά **χρηματοδοτικής μίσθωσης** οι παράγοντες τιμολόγησης περιλαμβάνουν κυρίως το κόστος χρήματος, το λειτουργικό κόστος υποκαταστήματος, τη πιστοληπτική διαβάθμιση πελάτη και τις προσφερόμενες εξασφαλίσεις, το είδος του εξοπλισμού, τη διάρκεια της μίσθωσης καθώς και εξωγενείς παράγοντες[252]. Σύμφωνα με την πλειοψηφία των ανταγωνιστών, η αγορά χαρακτηρίζεται από διαφάνεια.

Περαιτέρω, όπως δήλωσε το σύνολο σχεδόν των ερωτηθέντων πιστωτικών ιδρυμάτων, οι επηρεαζόμενες αγορές και υπο-αγορές χαρακτηρίζονται από μεγάλο βαθμό διαφάνειας ως προς την τιμολόγηση και τους όρους συναλλαγών. Ειδικότερα, στις επηρεαζόμενες **υπο-αγορές των καταθέσεων, της καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών, των στεγαστικών δανείων λιανικής και των χορηγήσεων επιχειρηματικής**, αλλά και στην αγορά καρτών, οι πίνακες επιτοκίων, εξόδων και λοιπών χρεώσεων αναρτώνται στην ιστοσελίδα της Τράπεζας της Ελλάδος[253] και τις ιστοσελίδες των πιστωτικών ιδρυμάτων. Η διαφάνεια ως προς την τιμολόγηση ενδέχεται να μετριάζεται σε κάποιο βαθμό στη χρηματοδότηση επιχειρήσεων, όπου παρέχονται και εξειδικευμένες και στοχευμένες υπηρεσίες, και η τιμολόγηση εξαρτάται από παράγοντες που εξατομικεύονται στο προφίλ της κάθε υποψήφιας για δανειοδότηση επιχείρησης, όπως το μέγεθός της και η συνεργασία με την τράπεζα σε πολλαπλά επίπεδα.

Η.2.5. Αντισταθμιστική ισχύς αγοραστών

Από τις σχετικές απαντήσεις πολλών εκ των ερωτηθεισών τραπεζών[254] προκύπτει ότι, κατά την εκτίμησή τους, στις επηρεαζόμενες αγορές και υπο-αγορές οι αγοραστές/πελάτες έχουν σημαντική διαπραγματευτική ισχύ. Ωστόσο, δεν μπορεί να παραβλεφθεί το γεγονός ότι στις υπο-αγορές **των καταθέσεων και χορηγήσεων λιανικής** και στην ευρύτερη αγορά των καρτών, οι όροι παροχής υπηρεσιών και τιμολόγησης καθορίζονται σε μεγάλο βαθμό μεμονωμένα από τα τραπεζικά

[252] Βλ. ενδεικτικά επιστολές […],[…],[…].

[253] http://www.bankofgreece.gr/BoGDocuments/deps-epitokia-sygkentrotika.xls .

[254] Ενδεικτικά, […],[…].

ιδρύματα, οι σχετικές συμβάσεις είναι εν γένει προδιατυπωμένες και δεν υπόκεινται σε εκτεταμένη διαπραγμάτευση μεταξύ των πιστωτικών ιδρυμάτων και των πελατών τους. Σημαντικότερη διαπραγματευτική ισχύς των αγοραστών έναντι της τράπεζας φαίνεται να υφίσταται στην υπο-αγορά της χρηματοδότησης επιχειρήσεων, όπου οι αγοραστές δύνανται να χρησιμοποιήσουν ως διαπραγματευτικά όπλα το μέγεθος του όγκου των εργασιών που επιτυγχάνεται μέσω αυτών και το αντίστοιχο ύψος του κέρδους που οι πελάτες αυτοί συνεπάγονται για την τράπεζα[255].

Η.2.6. Κόστος Μεταστροφής

Όσον αφορά στο κόστος μεταστροφής (switching costs) σε νέους προμηθευτές/τράπεζες, η πλειοψηφία των ερωτηθεισών τραπεζών υιοθετεί την άποψη ότι αυτό είναι εν γένει αμελητέο[256].

Κατά την εκτίμηση της ΓΔΑ, ιδίως ως προς τις υπο-αγορές των καταθέσεων όψεως και ταμιευτηρίου λιανικής, η διαδικασία μεταφοράς μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων έχει απλοποιηθεί και τα συνδεόμενα με αυτή κόστη είναι περιορισμένα, σε αυτή δε την κατεύθυνση συμβάλλει και ο υιοθετηθείς το 2009 από την Ελληνική Ένωση Τραπεζών Κώδικας Συμπεριφοράς των πιστωτικών ιδρυμάτων[257] [258].

Αντίστοιχα με τα ανωτέρω ισχύουν ως προς την **επηρεαζόμενη αγορά των χρεωστικών καρτών**, δεδομένου ότι οι χρεωστικές κάρτες είναι συνδεδεμένες με καταθετικούς λογαριασμούς.

Εξάλλου, το κόστος μεταστροφής εκτιμάται υψηλότερο όσον αφορά στις υπο-αγορές των **καταθέσεων προθεσμίας λιανικής, της καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών, των στεγαστικών δανείων και των χορηγήσεων επιχειρήσεων**. Και τούτο, διότι οι μεν καταθέσεις προθεσμίας δεσμεύουν τα

---

[255] Βλ. απαντητικές επιστολές […], […].

[256] Βλ. απαντήσεις […],[…] και […].

[257] Ο Κώδικας Συμπεριφοράς των πιστωτικών ιδρυμάτων υιοθετήθηκε από τον τραπεζικό κλάδο το 2008, μέσω αυτορρύθμισης, σε συνέχεια πρόσκλησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με στόχο την ενίσχυση της κινητικότητας των δικαιούχων ατομικών λογαριασμών και τέθηκε σε ισχύ από την Ελληνική Ένωση Τραπεζών το Νοέμβριο 2009. Βλ. ηλεκτρονικό έντυπο Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών http://www.hba.gr/5Ekdosis/kodikes/Metafora-2Preview.pdf. Δυνάμει αυτού, τα πιστωτικά ιδρύματα υπέχουν υποχρέωση πληροφόρησης, μέσω αναλυτικών οδηγών και υποδειγμάτων, των δικαιούχων προσωπικών λογαριασμών όψεως (τρεχούμενους) και ταμιευτηρίου που επιθυμούν τη διακοπή της συνεργασίας τους με το παλαιό πιστωτικό ίδρυμα και τη μεταφορά του λογαριασμού τους σε νέο, ενώ παράλληλα εισάγεται η έννοια του νέου πιστωτικού ιδρύματος ως Πρωταρχικού Σημείου Επικοινωνίας, το οποίο διαμεσολαβεί μεταξύ του παλαιού πιστωτικού ιδρύματος και του δικαιούχου του λογαριασμού, για τη μεταφορά τυχόν διαθέσιμων υπολοίπων και αυτόματων πληρωμών στο νέο λογαριασμό, την απενεργοποίηση/«κλείσιμο» του παλαιού (προαιρετικά), κ.λπ., με αποτέλεσμα ο δικαιούχος να απαλλάσσεται από τα σχετικά διαδικαστικά «βάρη». Πρέπει να σημειωθεί ότι, όπως προκύπτει από τα στοιχεία που προσκόμισε η γνωστοποιούσα επιχείρηση κατόπιν αιτήματος της ΓΔΑ, ενδέχεται να υφίστανται και στις ως άνω αγορές οικονομικά κόστη (ήτοι προμήθειες κίνησης κεφαλαίων), διαφοροποιούμενα ανάλογα με το ύψος του «μεταφερόμενου» λογαριασμού και τον τρόπο μεταφοράς των κεφαλαίων.

[258] Και στις οποίες έχει προσχωρήσει το σύνολο των δραστηριοποιούμενων στην υπό κρίσιν σχετική αγορά εγχώριων τραπεζών (βλ. και ηλεκτρονικό έντυπο ελληνικής Ένωσης Τραπεζών, http://www.hba.gr/5Ekdosis/kodikes/Katalogos.pdf).

κεφάλαια του καταθέτη για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (συνήθως από 1 έως και 12 μήνες), και η αποδέσμευσή τους πριν από τη λήξη του προσυμφωνημένου χρονικού διαστήματος πραγματοποιείται με την επιβολή στον καταθέτη σημαντικής χρηματικής ποινής (penalty), ενώ ως προς τα δάνεια, η μεταστροφή του δανειολήπτη σε νέα τράπεζα είναι σύνθετη διαδικαστικά (π.χ. από απόψεως απαιτούμενου για τη μεταφορά χρόνου), όπως δέχεται και η ίδια η γνωστοποιούσα επιχείρηση[259].

Τέλος, ως προς την αγορά **χρηματοδοτικής μίσθωσης** οι ανταγωνίστριες τράπεζες αναφέρουν ότι κόστος μεταστροφής απαρτίζεται από φορολογικές και λοιπές επιβαρύνσεις καθώς και από την ύπαρξη πιθανού κόστους προεξόφλησης/πρόωρης εξόφλησης[260].

Η.2.7. Διαρθρωτικοί δεσμοί μεταξύ τραπεζών

Από τα στοιχεία που συνέλεξε η ΓΔΑ ως προς την ύπαρξη διαρθρωτικών δεσμών, προέκυψαν τα εξής :

- Δεν υφίστανται σταυροειδείς συμμετοχές στα Διοικητικά Συμβούλια τουλάχιστον των τεσσάρων μεγαλύτερων τραπεζών[261],
- Ορισμένες μόνον εκ των τραπεζών συμμετέχουν, άμεσα ή έμμεσα, στο μετοχικό κεφάλαιο ανταγωνιστών τους (και τούτο, σε μικρό ποσοστό).
- Υφίστανται ορισμένες συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ αφενός των συμμετεχουσών τραπεζών, και αφετέρου των λοιπών τραπεζών, οι σημαντικότερες εκ των οποίων όσον αφορά στις υπό κρίση επηρεαζόμενες αγορές έχουν συναφθεί στο πλαίσιο του διατραπεζικού συστήματος ΔΙΑΣ[262] και της εταιρίας ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.[263].

Η.3. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΣΤΙΣ ΕΠΗΡΕΑΖΟΜΕΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

Η.3.1. Λιανική Τραπεζική – Καταθέσεις και Χορηγήσεις

---

[259] Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. […] επιστολή της […].

[260] Βλ. ενδεικτικά απαντήσεις […],[…] και […].

[261] Ήτοι μεταξύ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, Τράπεζας Eurobank, ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ και Εθνικής Τράπεζας.

[262] Περαιτέρω, υφίστανται συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ τραπεζών στο πλαίσιο συνδιοργάνωσης κοινοπρακτικών δανείων (π.χ. μεταξύ […] και […]), παροχής χρηματοοικονομικών συμβουλών στο ελληνικό Δημόσιο (π.χ. μεταξύ […] και […]), συμβάσεων repos και reverse repos τύπου ISMA (π.χ. μεταξύ […] και […]). Παράλληλα, 26 τράπεζες συμμετέχουν στην Ελληνική Ένωση Τραπεζών (http://www.hba.gr).

[263] Η **Τειρεσίας ΑΕ είναι** διατραπεζική εταιρεία και μέτοχοί της μπορεί να είναι μόνο πιστωτικά ιδρύματα και θυγατρικές εταιρείες πιστωτικών ιδρυμάτων, που σκοπό έχουν τη χρηματοδοτική μίσθωση ή την πρακτόρευση επιχειρηματικών απαιτήσεων τρίτων ή τη διαχείριση, για λογαριασμό των μητρικών πιστωτικών ιδρυμάτων, προϊόντων καταναλωτικής πίστης και μέσων πληρωμών. Μέτοχοι της εταιρείας είναι οι μεγαλύτερες ελληνικές Τράπεζες (βλ. και http://www.tiresias.gr/company/index.html).

Η.3.1.1. Μερίδια αγοράς – Δείκτης HHI

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν το μέγεθος της ευρύτερης αγοράς των καταθέσεων λιανικής και των διακρίσεων αυτής κατά τα προεκτεθέντα (βλ. ανωτέρω υπό ενότητα Ε.1.2.), της αγοράς των στεγαστικών δανείων και της αγοράς καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών, τα μερίδια αγοράς των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων και των σημαντικότερων ανταγωνιστών τους για τα έτη 2009 – 2011, το πρώτο εξάμηνο και το τρίτο τρίμηνο του 2012, καθώς και εκτίμηση για το δείκτη HHI πριν και μετά την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης, με βάση τα στοιχεία του τρίτου τριμήνου του 2012 και του έτους 2011.

α) Σύνολο καταθετικών προϊόντων λιανικής τραπεζικής

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΛΙΑΝΙΚΗΣ Ιδιωτών σε εκ € ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ										
ΤΡΑΠΕΖΑ	**2009**		**2010**		**2011**		**α' εξάμηνο 2012**		**γ' τρίμηνο 2012**	
	Υπόλοιπα	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (πριν)									[…]	**[15-25]%**
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.	[…]	***[5-15]%***	[…]	***[5-15]%***	[…]	***[5-15]%***	[…]	***[5-15]%***		
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	***[5-15]%***	[…]	***[5-15]%***	[…]	***[5-15]%***	[…]	***[5-15]%***		
ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK - ERGASIAS A.E.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Τ.Ε.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%

ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΙΑ ΛΙΜΙΤΕΔ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
CYPRUS POPULAR BANK PUBLIC Co LTD[264]	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK A.E.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ MILLENNIUM BANK A.E.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ATTICA BANK, ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**
CITIBANK International plc	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
HSBC BANK plc	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	**[…]**	[0-5]%
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	**[…]**	[0-5]%
Υπόλοιπες Τράπεζες	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	**[…]**	[5-15]%
Σύνολο Αγοράς [265]	**196.858,76**		**173.510,40**		**145.370,05**		**127.413,00**		**130.932,00**	
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (μετά)	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΛΙΑΝΙΚΗΣ - ΔΕΙΚΤΗΣ HHI			
ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (2011)		**ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (3Q2012)**	
Προ της συγκέντρωσης	[1200-1400]	Προ της συγκέντρωσης	[1200-1400]
Μετά τη συγκέντρωση	[1200-1400]	Μετά τη συγκέντρωση	[1200-1400]

264 Σημειώνεται ότι με βάση την από 2/4/2012 Απόφασης της ΓΣ των μετόχων της, η Marfin Popular Bank Public co. Ltd μετονομάστηκε σε Cyprus Popular Bank Public co. Ltd. Ο διακριτικός τίτλος του υποκαταστήματος στην Ελλάδα παραμένει Μαρφιν Εγνατία Τράπεζα (βλ. ΦΕΚ τ. ΑΕ/ΕΠΕ 3527/23.5.2012).

265 Σύνολο Αγοράς βάσει Στατιστικού Δελτίου Οικονομικής Συγκυρίας της Τράπεζας της Ελλάδος συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών επαναγοράς λιανικής συνολικού ύψους 4 εκ € για το 2011 και 26 εκ € για το γ' τρίμηνο του 2012.

Μεταβολή (Δ)	**[0-50]**	**Μεταβολή (Δ)**	**[0-50]**

β) Καταθέσεις όψεως λιανικής τραπεζικής

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ/ΤΡΕΧΟΥΜΕΝΟΙ ΛΙΑΝΙΚΗΣ σε εκ. € ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ										
ΤΡΑΠΕΖΑ	**2009**		**2010**		**2011**		**α' εξάμηνο 2012**		**γ' τρίμηνο 2012**	
	Υπόλοιπα	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**
ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK - ERGASIAS A.E.	[…]	[25-35]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (πριν)									[…]	**[15-25]%**
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.	[…]	***[5-15]%***	[…]	***[15-25]%***	[…]	***[15-25]%***	[…]	***[15-25]%***		
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	***[0-5]%***	[…]	***[0-5]%***	[…]	***[0-5]%***	[…]	***[0-5]%***		
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	[0-5]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
CYPRUS POPULAR BANK PUBLIC Co LTD	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΤΡΑΠΕΖΑ MILLENNIUM BANK A.E.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Τ.Ε.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
CITIBANK International plc	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΙΑ ΛΙΜΙΤΕΔ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK A.E.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%

HSBC BANK plc	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ATTICA BANK, ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
Υπόλοιπες Τράπεζες	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
Σύνολο Αγοράς[266]	**11.470,00**		**9.810,00**		**7.998,00**		**6.725,00**		**6.397,00**	
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (μετά)	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ/ΤΡΕΧΟΥΜΕΝΟΙ ΛΙΑΝΙΚΗΣ ΔΕΙΚΤΗΣ HHI			
ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (2011)		**ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (3Q2012)**	
Προ της συγκέντρωσης	[1400-1600]	Προ της συγκέντρωσης	[1400-1600]
Μετά τη συγκέντρωση	[1400-1600]	Μετά τη συγκέντρωση	[1400-1600]
Μεταβολή (Δ)	**[50-100]**	**Μεταβολή (Δ)**	**[50-100]**

γ) Καταθέσεις ταμιευτηρίου λιανικής τραπεζικής

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ ΛΙΑΝΙΚΗΣ σε εκ. € ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ										
ΤΡΑΠΕΖΑ	**2009**		**2010**		**2011**		**α' εξάμηνο 2012**		**γ' τρίμηνο 2012**	
	Υπόλοιπα	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	[25-35]%	[…]	[25-35]%	[…]	[25-35]%	[…]	[25-35]%	[…]	[25-35]%
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (πριν)									[…]	**[15-25]%**
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[0-5]%*	[…]	*[5-15]%*		
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	*[15-25]%*	[…]	*[15-25]%*	[…]	*[15-25]%*	[…]	*[15-25]%*		
ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Τ.Ε.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%

[266] Σύνολο Αγοράς βάσει Στατιστικού Δελτίου Οικονομικής Συγκυρίας της Τράπεζας της Ελλάδος.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK - ERGASIAS A.E.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΙΑ ΛΙΜΙΤΕΔ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
CYPRUS POPULAR BANK PUBLIC Co LTD	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**
CITIBANK International plc	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
HSBC BANK plc	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ MILLENNIUM BANK A.E.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ATTICA BANK, ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK A.E.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
Υπόλοιπες Τράπεζες	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
Σύνολο Αγοράς[267]	**75.811,00**		**66.706,00**		**53.439,00**		**46.543,00**		**45.154,00**	
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (μετά)	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ ΛΙΑΝΙΚΗΣ ΔΕΙΚΤΗΣ HHI			
ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (2011)		**ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (3Q2012)**	
Προ της συγκέντρωσης	[1800-2000]	Προ της συγκέντρωσης	[1800-2000]
Μετά τη συγκέντρωση	[1800-2000]	Μετά τη συγκέντρωση	[1800-2000]
Μεταβολή (Δ)	**[0-50]**	**Μεταβολή (Δ)**	**[0-50]**

δ) Καταθέσεις προθεσμίας λιανικής

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ ΛΙΑΝΙΚΗΣ σε εκ. € ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ

[267] Σύνολο Αγοράς βάσει Στατιστικού Δελτίου Οικονομικής Συγκυρίας της Τράπεζας της Ελλάδος.

ΤΡΑΠΕΖΑ	2009		2010		2011		α' εξάμηνο 2012		γ' τρίμηνο 2012	
	Υπόλοιπα	Μερ.Αγ.	Υπόλοιπα	Μερ.Αγ.	Υπόλοιπα	Μερ.Αγ.	Υπόλοιπα	Μερ.Αγ.	Υπόλοιπα	Μερ.Αγ.
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (πριν)									[…]	**[15-25]%**
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*		
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*		
ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK - ERGASIAS Α.Ε.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Τ.Ε.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	[5-15]%	[…]	[0-5]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΙΑ ΛΙΜΙΤΕΔ	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
CYPRUS POPULAR BANK PUBLIC Co LTD	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK Α.Ε.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ MILLENNIUM BANK Α.Ε.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ATTICA BANK, ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**
CITIBANK International plc	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
HSBC BANK plc	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%

Υπόλοιπες Τράπεζες	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
Σύνολο Αγοράς[268]	**109.577,76**		**96.994,40**		**83.933,05**		**74.145,00**		**79.381,00**	
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (μετά)	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ ΛΙΑΝΙΚΗΣ ΔΕΙΚΤΗΣ HHI			
ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (2011)		**ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (3Q2012)**	
Προ της συγκέντρωσης	[1000-1200]	Προ της συγκέντρωσης	[1000-1200]
Μετά τη συγκέντρωση	[1000-1200]	Μετά τη συγκέντρωση	[1000-1200]
Μεταβολή (Δ)	**[0-50]**	**Μεταβολή (Δ)**	**[0-50]**

ε) Στεγαστικά δάνεια

ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ σε εκ €										
ΤΡΑΠΕΖΑ	**2009**		**2010**		**2011**		**α' εξάμηνο 2012**		**γ' τρίμηνο 2012**	
	Υπόλοιπα	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	[25-35]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (πριν)									[…]	**[5-15]%**
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*		
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*		
ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%

[268] Σύνολο Αγοράς βάσει Στατιστικού Δελτίου Οικονομικής Συγκυρίας της Τράπεζας της Ελλάδος, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών επαναγοράς λιανικής συνολικού ύψους 4 εκ € για το 2011 και 26 εκ € για το γ' τρίμηνο του 2012.

ΤΡΑΠΕΖΑ E.F.G. EUROBANK - ERGASIAS A.E.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Τ.Ε.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
CYPRUS POPULAR BANK PUBLIC Co LTD	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ MILLENNIUM BANK A.E.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΙΑ ΛΙΜΙΤΕΔ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**
ATTICA BANK, ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
HSBC BANK plc	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK A.E.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
CITIBANK International plc	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
Λοιπές	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
Σύνολο Αγοράς	**80.559,00**		**80.507,00**		**78.393,00**		**77.002**		**75.098,00**	
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (μετά)	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**

ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ - ΔΕΙΚΤΗΣ HHI			
ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (2011)		**ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (3Q2012)**	
Προ της συγκέντρωσης	[1200-1400]	Προ της συγκέντρωσης	[1200-1400]
Μετά τη συγκέντρωση	[1200-1400]	Μετά τη συγκέντρωση	[1200-1400]
Μεταβολή (Δ)	**[0-50]**	**Μεταβολή (Δ)**	**[0-50]**

στ) ***Καταναλωτική πίστη μέσω πιστωτικών καρτών***

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΠΙΣΤΗ ΜΕΣΩ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΚΑΡΤΩΝ σε εκ. € ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ										
ΤΡΑΠΕΖΑ	**2009**		**2010**		**2011**		**α' εξάμηνο 2012**		**γ' τρίμηνο 2012**	
	Υπόλοιπα	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**
EUROBANK - ERGASIAS	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (πριν)									[…]	[15-25]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ.	[…]	***[5-15]%***	[…]	***[5-15]%***	[…]	***[5-15]%***	[…]	***[5-15]%***		
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	***[5-15]%***	[…]	***[5-15]%***	[…]	***[5-15]%***	[…]	***[5-15]%***		
ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
CITIBANK International plc	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[5-15]%
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**
CYPRUS POPULAR BANK	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ MILLENNIUM	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ATTICA BANK	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%

ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
HSBC BANK	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΟΡΑΣ[269]	[…]		[…]		[…]		[…]		[…]	
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (μετά)	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΠΙΣΤΗ ΜΕΣΩ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΚΑΡΤΩΝ - ΔΕΙΚΤΗΣ HHI			
ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (2011)		**ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (3Q2012)**	
Προ της συγκέντρωσης	[1200-1400]	Προ της συγκέντρωσης	[1200-1400]
Μετά τη συγκέντρωση	[1400-1600]	Μετά τη συγκέντρωση	[1400-1600]
Μεταβολή (Δ)	**[100-150]**	**Μεταβολή (Δ)**	**[50-100]**

Η.3.1.2 Αξιολόγηση

α) Ως προς τις οριζόντιες επιπτώσεις μη συντονισμένης συμπεριφοράς (πιθανότητες δημιουργίας ή ενίσχυσης ατομικής δεσπόζουσας θέσης)

Στην **ευρύτερη αγορά των καταθετικών προϊόντων λιανικής**, την πρώτη θέση προ της υπό κρίση συγκέντρωσης κατέχει η Εθνική Τράπεζα (με μερίδιο [15-25]%- στοιχεία έτους 2011- με μερίδιο [15-25]%- στοιχεία γ΄ τριμήνου 2012), ο δε Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ[270] κατατάσσεται στη δεύτερη θέση και στη δωδέκατη θέση η ΓΕΝΙΚΗ). Την πρώτη θέση διατηρεί η Εθνική και σε συνέχεια της υπό κρίση συγκέντρωσης, δεδομένου ότι το αθροιστικό μερίδιο αγοράς των συμμετεχουσών ανέρχεται περίπου σε [15-25]% κατά το 2011 και τις κατατάσσει στη δεύτερη θέση (για το γ΄τρίμηνο 2012, το αθροιστικό μερίδιο αγοράς των συμμετεχουσών ανέρχεται περίπου σε [15-25]%, διατηρώντας την κατάταξή τους στη δεύτερη θέση). Χαρακτηριστικό είναι, επιπλέον, ότι η μεταβολή (Δ) του δείκτη HHI, ο οποίος είναι κατώτερος των 2.000

[269] Σύνολο Αγοράς βάσει των αθροισμάτων των δηλώσεων των μερών και των ανταγωνιστών.

[270] Η αναφορά στον όμιλο ΠΕΙΡΑΙΩΣ αφορά στο χρονικό διάστημα μετά τη συγκέντρωση της Τράπεζας Πειραιώς και της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία αντιμετωπίζεται ως ενιαία οντότητα.

μονάδων, κείται εντός του ασφαλούς ορίου των 250 μονάδων ([0-50] μονάδες, με βάση τα στοιχεία του 2011 και [0-50] με βάση τα στοιχεία του γ' τριμήνου 2012).

Στην **υπο-αγορά των καταθέσεων όψεως (τρεχούμενων)**, όπου το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς των δύο συμμετεχουσών ανέρχεται περίπου σε [15-25]% (στοιχεία έτους 2011) και τις κατατάσσει σε συνέχεια της υπό εξέταση συγκέντρωσης στην τρίτη θέση, πίσω από την Τράπεζα Eurobank και την ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ (με μερίδια [15-25]% και [15-25]% αντίστοιχα). Για το γ΄ τρίμηνο του 2012, το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς των δύο συμμετεχουσών ανέρχεται περίπου σε [15-25]%, διατηρώντας την κατάταξή τους στην τρίτη θέση. Η μεταβολή του δείκτη HHI (<2.000 μονάδων), είναι καταφανώς κατώτερη του ορίου των 250 μονάδων ([50-100] με στοιχεία 2011 και [50-100] με στοιχεία γ΄ τριμήνου 2012).

Στην **υπο-αγορά των καταθέσεων ταμιευτηρίου,** όπου οι συμμετέχουσες κατέχουν αθροιστικά μερίδιο [15-25]% (στοιχεία 2011) και καταλαμβάνουν σε συνέχεια της προκειμένης συγκέντρωσης την δεύτερη θέση, πίσω από την Εθνική Τράπεζα (με μερίδιο αγοράς [25-35]% -στοιχεία 2011). Για το γ΄ τρίμηνο του 2012, το μερίδιο των συμμετεχουσών ανέρχεται στο [15-25]%, παραμένοντας στη δεύτερη θέση. Η μεταβολή του δείκτη HHI (<2.000 μονάδων), είναι κατώτερη του ορίου των 250 μονάδων ([0-50] μονάδες με στοιχεία 2011 και [0-50] με στοιχεία γ΄ τριμήνου 2012).

Η μοναδική εκ των υπο-αγορών των καταθέσεων λιανικής όπου οι συμμετέχουσες καταλαμβάνουν σε συνέχεια της υπό κρίση συγκέντρωσης την πρώτη θέση (με μερίδιο [15-25]% -στοιχεία 2011 και [15-25]%- στοιχεία 2012) είναι **η υπο-αγορά των καταθέσεων προθεσμίας λιανικής**, στην οποία προ της συγκέντρωσης οι συμμετέχουσες κατατάσσονται στη δεύτερη θέση (ο όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ) και στη δωδέκατη (η ΓΕΝΙΚΗ). Ωστόσο, η διαφορά μεταξύ της πρώτης κατά τα ανωτέρω ενιαίας οντότητας και του δεύτερου ανταγωνιστή (Εθνική Τράπεζα με μερίδιο αγοράς [15-25]% για το 2011) […], και, πάντως, και σ' αυτή την περίπτωση, ο δείκτης HHI (<2.000) δεν υπερβαίνει το ασφαλές όριο των 250 μονάδων ([0-50] με στοιχεία 2011 και [0-50] με στοιχεία γ΄ τριμήνου 2012).

Στην **αγορά των στεγαστικών δανείων** οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις κατέχουν συνδυασμένο μερίδιο ανερχόμενο σε [15-25]% (στοιχεία 2011 και [15-25]% με στοιχεία 2012), κατατασσόμενες σε συνέχεια της υπό εξέταση συγκέντρωσης στη δεύτερη θέση (προηγείται με σημαντική διαφορά η Εθνική τράπεζα με μερίδιο [15-25]% στοιχεία 2011 και [15-25]% στοιχεία 2012). Επιπλέον, ο δείκτης HHI, ο οποίος είναι χαμηλότερος των 2.000 μονάδων, παρουσιάζει μεταβολή εντός του ασφαλούς ορίου των 250 μονάδων ([0-50] με στοιχεία 2011 και [0-50] με στοιχεία γ΄ τριμήνου 2012).

Τέλος, στην αγορά της **παροχής καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών**, οι συμμετέχουσες αποκτούν, σε συνέχεια της υπό εξέταση συγκέντρωσης, συνολικό μερίδιο ανερχόμενο σε [15-25]% (στοιχεία 2011), κατατασσόμενες στην τρίτη θέση, μετά την Τράπεζα Eurobank και την Εθνική Τράπεζα (με μερίδια αγοράς [15-25]% και [15-25]% αντίστοιχα). Ο δείκτης HHI, ο οποίος δεν υπερβαίνει τις

2.000 μονάδες, παρουσιάζει μεταβολή (Δ) εντός του ασφαλούς ορίου των 250 μονάδων ([100-150]-στοιχεία 2011- [50-100]-στοιχεία γ΄ τριμήνου 2012).

Συμπερασματικά, οι συμμετέχουσες δεν αποκτούν την πρώτη θέση σε καμία εκ των ως άνω (υπό)αγορών, με μοναδική εξαίρεση την υπο-αγορά των καταθέσεων προθεσμίας λιανικής, και σε καμία εξ αυτών των αγορών η ενιαία οντότητα δεν αποκτά μερίδιο ανώτερο του 25%. Σημειωτέον είναι, παράλληλα, ότι σε όλες τις άνω (υπο-)αγορές δραστηριοποιούνται, πλην των συμμετεχουσών, τουλάχιστον τρεις ισχυροί ανταγωνιστές, ήτοι η Εθνική Τράπεζα, η ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ, η Τράπεζα Eurobank, με καθιερωμένα δίκτυα αντίστοιχα του δικτύου της ενιαίας οντότητας, καθώς και αρκετοί μικρότεροι, αλλά αξιόλογοι, ανταγωνιστές. Επιπλέον, στο σύνολο των υπό κρίση (υπο-)αγορών, η μεταβολή του δείκτη HHI είναι χαμηλή, κείμενη πάντοτε εντός του ασφαλούς ορίου.

Περαιτέρω, ιδίως ως προς την υπο-αγορά των καταθέσεων προθεσμίας λιανικής, εκτιμάται ότι η ελαφρώς προπορευόμενη ενιαία οντότητα (με μερίδιο [15-25]% στο α’ εξάμηνο του 2012) δύναται να δεχθεί ισχυρές ανταγωνιστικές πιέσεις, τόσο από την Εθνική Τράπεζα (με μερίδιο [15-25]%) όσο και από τους δύο επόμενους δυναμικούς ανταγωνιστές, ήτοι την Τράπεζα Eurobank και την ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ (τα μερίδια των οποίων ανέρχονται σε [5-15]% και [5-15]% αντίστοιχα), ιδίως δεδομένης της μικρής διαφοράς μεταξύ των μεριδίων της ενιαίας οντότητας και των ως άνω λοιπών μεγάλων ανταγωνιστών της[271]. Στην εν λόγω (υπο-)αγορά μάλιστα, πλην των ανωτέρω, μεγάλων ανταγωνιστών δραστηριοποιούνται και τράπεζες, μεταξύ των οποίων η Τράπεζα Κύπρου και η Cyprus Popular Bank, μικρότερης δυναμικότητας μεν, αλλά με σημαντική παρουσία.

Τέλος, τονίζεται ότι σε όλες (πλην αυτής των χορηγήσεων μέσω πιστωτικών καρτών) τις ανωτέρω αγορές η αύξηση των μεριδίων λόγω της συγκέντρωσης **είναι αμελητέα**, καθώς το αντίστοιχο μερίδιο της ΓΕΝΙΚΗΣ ανέρχεται κάτω του [0-5]% (στοιχεία 2011 και 2012).

Ενόψει των προαναφερθέντων, προκύπτει ευθέως ότι, παρά την εκτιμώμενη ύπαρξη εμποδίων εισόδου και την απουσία δυνητικού ανταγωνισμού στις ανωτέρω εξεταζόμενες επηρεαζόμενες (υπο-)αγορές, καθώς και τη φάση ωριμότητας που αυτές διανύουν κατά τα διαπιστωθέντα ανωτέρω (υπό Η.2. - Συνθήκες ανταγωνισμού στις επηρεαζόμενες αγορές), η υπό κρίση συγκέντρωση δεν αναμένεται να οδηγήσει στη δημιουργία ή ενίσχυση (ατομικής) δεσπόζουσας θέσης της ενιαίας οντότητας σε καμία εκ των υπο-αγορών αυτών.

β) Ως προς τις οριζόντιες επιπτώσεις συντονισμένης συμπεριφοράς (πιθανότητες δημιουργίας ή ενίσχυσης συλλογικής δεσπόζουσας θέσης)

[271] T-102/96, *Gencor v. Commission*, ο.π., σκ. 202.

Στο επίπεδο της ευρύτερης αγοράς καταθέσεων λιανικής, στις υπο-αγορές των καταθέσεων όψεως (τρεχούμενων) λιανικής, καταθέσεις ταμιευτηρίου, καταθέσεις προθεσμίας λιανικής, αλλά και στις αγορές των στεγαστικών δανείων και της καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών, οι τέσσερις μεγαλύτερες τράπεζες θα κατέχουν αθροιστικά μετά την υπό εξέταση συγκέντρωση μερίδια (CR4) ανερχόμενα σε: Καταθέσεις λιανικής: [65-75]% (Εθνική Τράπεζα, Τράπεζα Πειραιώς, Τράπεζα Eurobank, ΑΛΦΑ Τράπεζα,), Καταθέσεις Όψεως Λιανικής: [65-75]% (Τράπεζα Eurobank, ΑΛΦΑ Τράπεζα, Τράπεζα Πειραιώς, Εθνική Τράπεζα), Καταθέσεις Ταμιευτηρίου: [75-85]% (Εθνική Τράπεζα, Τράπεζα Πειραιώς, ΑΛΦΑ Τράπεζα, Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο) και Καταθέσεις Προθεσμίας: [55-65]% (Τράπεζα Πειραιώς, Εθνική Τράπεζα, Τράπεζα Eurobank, ΑΛΦΑ Τράπεζα). Ειδικά όσον αφορά στις καταθέσεις όψεως (τρεχούμενων) λιανικής και ταμιευτηρίου, τρεις τράπεζες θα κατέχουν συνολικά το [55-65]% και [65-75]% αντίστοιχα των εν λόγω (υπο-)αγορών. Ως εκ τούτου, οι εν λόγω (υπο-) αγορές παρουσιάζουν σχετικά υψηλό βαθμό συγκέντρωσης. Εξάλλου, όπως παρατηρήθηκε ανωτέρω (υπό Η.2. - Συνθήκες ανταγωνισμού στις επηρεαζόμενες αγορές), στο σύνολο των υπό κρίση επηρεαζόμενων αγορών υφίστανται προϋποθέσεις για σχετικά αυξημένη διαφάνεια ως προς την τιμολόγηση και τους βασικούς όρους παροχής των σχετικών υπηρεσιών.

Ωστόσο, σε όλες (πλην των αγορών των καταθέσεων όψεως (τρεχούμενων) λιανικής και ταμιευτηρίου λιανικής) τις υπό κρίση επηρεαζόμενες (υπο-) αγορές παρατηρείται ότι μερίδιο αγοράς άνω του 60% κατέχουν τέσσερις και πλέον επιχειρήσεις, γεγονός που εκτιμάται ότι καθιστά τον όποιο ενδεχόμενο συντονισμό ασταθή. Ειδικότερα, ανά σχετική αγορά, διαπιστώνονται τα εξής:

- Στην ευρύτερη αγορά των **καταθετικών προϊόντων λιανικής**, τα μερίδια αγοράς της Εθνικής Τράπεζας, της ενιαίας οντότητας, της ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ και της Τράπεζας Eurobank ανέρχονται σε [15-25]%, [15-25]%, [5-15]% και [5-15]% αντίστοιχα,
- Στην υπο-αγορά των **καταθέσεων όψεως (τρεχούμενων) λιανικής**, τα μερίδια αγοράς της Τράπεζας Eurobank, της ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ, της ενιαίας οντότητας και της Εθνικής Τράπεζας, ανέρχονται σε [15-25]%, [15-25]%, [15-25]% και [5-15]% αντίστοιχα,
- Στην υπο-αγορά των **καταθέσεων ταμιευτηρίου λιανικής**, τα μερίδια αγοράς της Εθνικής Τράπεζας, της ενιαίας οντότητας, της ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ και της Εμπορικής Τράπεζας ανέρχονται σε [25-35]%, [15-25]%, [5-15]% και [5-15]% αντίστοιχα,
- Στην υπο-αγορά των **καταθέσεων προθεσμίας λιανικής**, τα μερίδια αγοράς της ενιαίας οντότητας, της Εθνικής Τράπεζας, της Τράπεζας Eurobank και της ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ανέρχονται σε [15-25]%, [15-25]%, [5-15]% και [5-15]% αντίστοιχα,

- Στην υπο-αγορά των **στεγαστικών δανείων**, τα μερίδια αγοράς της Εθνικής Τράπεζας, της ενιαίας οντότητας, της ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ και της Τράπεζας Eurobank ανέρχονται σε [15-25]%, [15-25]%, [5-15]% και [5-15]% αντίστοιχα, και
- Στην αγορά **της καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών**, τα μερίδια αγοράς της Τράπεζας Eurobank, της Εθνικής Τράπεζας, της ενιαίας οντότητας, και της ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ανέρχονται σε [15-25]%, [15-25]%, [15-25]% και [5-15]% αντίστοιχα.

Σε σχέση με τα ανωτέρω, σημειωτέα είναι επίσης τα ακόλουθα:

- Ως προς την **ευρύτερη αγορά των καταθέσεων λιανικής** και την **υπο-αγορά των καταθέσεων προθεσμίας λιανικής**, το άθροισμα των μεριδίων των δύο προπορευόμενων ανταγωνιστών ([35-45]% στην ευρύτερη αγορά καταθέσεων λιανικής και [35-45]% στις καταθέσεις προθεσμίας λιανικής) δεν επαρκεί για να προσδώσει σ’ αυτές τις αγορές χαρακτηριστικά δυοπωλίου, λαμβανομένου υπόψη και του γεγονότος ότι οι δύο ανταγωνιστές που έπονται σε εκάστη εξ αυτών, έχουν σημαντική ισχύ από πλευράς μεριδίων και έκτασης δικτύου.
- Ως προς τις **υπο-αγορά των καταθέσεων ταμιευτηρίου,** παρατηρείται σημαντική ασυμμετρία μεταξύ του μεριδίου αγοράς της προπορευόμενης τράπεζας, της Εθνικής (με μερίδιο αγοράς [25-35]%) και του μεριδίου της τρίτης ανταγωνίστριας τράπεζας, της ΑΛΦΑ (με μερίδιο αγοράς περίπου [5-15]%) και, ως εκ τούτου, δεν πιθανολογείται συντονισμός τους. Σημειωτέον είναι ότι, το συνδυασμένο μερίδιο των δύο προπορευόμενων (ΕΘΝΙΚΗ και ομίλου ΠΕΙΡΑΙΩΣ μετά τη συγκέντρωση) θα ανέρχεται στο [55-65]%, το οποίο δεν είναι επαρκώς υψηλό ώστε να θεωρηθεί ότι δημιουργεί κίνδυνο συντονισμού μεταξύ τους ιδίως εάν ληφθεί υπόψη ότι παραμένουν στην σχετική αγορά αρκετές τράπεζες, μεταξύ των οποίων και κάποιες με ευρύ δίκτυο διανομής (π.χ. ΑΛΦΑ, Τράπεζα Κύπρου).
- Ως προς την **αγορά των στεγαστικών δανείων**, παρατηρείται σχετική συμμετρία μεν ως προς τα μερίδια αγοράς των προπορευόμενων επιχειρήσεων, όμως εκτιμάται ότι τυχόν συντονισμός μεταξύ τεσσάρων τραπεζών που κατέχουν συνολικά το [60-70]% της αγοράς στεγαστικών δανείων δε θα ήταν βιώσιμος λόγω του σχετικά μεγάλου αριθμού των εμπλεκόμενων, που καθιστά τυχόν συντονισμό ασταθή[272].
- Ως προς την **αγορά παροχής καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών**, παρατηρείται σχετική συμμετρία μεν ως προς τα μερίδια των τριών προπορευόμενων ανταγωνιστών, ωστόσο, εκτιμάται ότι η δυναμική παρουσία

---

[272] Υπόθεση IV/M.1016, Price Waterhouse/ Coopers & Lybrand, σκ.103, όπου κρίθηκε ότι η δημιουργία συλλογικής δεσπόζουσας θέσης μεταξύ περισσότερων των τριών ανταγωνιστών είναι απίθανη.

του τετάρτου σε εκάστη εκ των ως άνω (υπο-)αγορών καθιστά πιθανή την αντίδρασή του σε τυχόν συντονισμό των υπολοίπων.

Περαιτέρω, σε εκάστη εκ των υπό εξέταση (υπο-)αγορών, δραστηριοποιούνται αρκετοί, μικρότεροι μεν ανταγωνιστές, με αξιόλογη ωστόσο παρουσία σε επίπεδο έκτασης δικτύου και μεριδίων αγοράς, όπως ενδεικτικά η Τράπεζα Κύπρου και η Cyprus Popular Bank στην ευρύτερη αγορά καταθέσεων λιανικής (με μερίδια αγοράς [0-5]% και [0-5]% αντίστοιχα), και η Cyprus Popular Bank και η τράπεζα Millenium στην υπο-αγορά των καταθέσεων όψεως/τρεχούμενων (με μερίδια αγοράς [0-5]% και [0-5]% αντίστοιχα.

Εξάλλου, παρατηρείται ασυμμετρία με βάση τα υφιστάμενα στοιχεία και ως προς τη διάρθρωση του (συνολικού) κόστους των μεγαλύτερων τραπεζών (βλ. Πίνακα που παρατίθεται στην Ενότητα Η.2.3. ανωτέρω).

Επιπλέον, επισημαίνεται ότι προκύπτουν ενδείξεις ότι η ΓΕΝΙΚΗ διαδραμάτιζε σημαντική ανταγωνιστική πίεση στις μεγαλύτερες συστημικές τραπεζών σε εκάστη εκ των ως άνω σχετικών αγορών, ώστε να πιθανολογείται ότι με την υπό κρίση συγκέντρωση και την αποχώρηση της ΓΕΝΙΚΗΣ από τις εξεταζόμενες αγορές θα αυξάνονταν οι πιθανότητες συντονισμού μεταξύ των εναπομεινάντων ανταγωνιστών[273].

Επομένως, με βάση τη συνολική στάθμιση των προαναφερόμενων στοιχείων και παραγόντων, δεν πιθανολογείται εν προκειμένω η δημιουργία ή ενίσχυση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης, ως αποτέλεσμα της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης.

Η.3.2. Επιχειρηματική Τραπεζική – Καταθέσεις και Χορηγήσεις

Η.3.2.1. Μερίδια αγοράς – Δείκτης ΗΗΙ

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν το μέγεθος της αγοράς Επιχειρηματικής Πίστης, τα μερίδια αγοράς των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων και των σημαντικότερων ανταγωνιστών τους, για τα έτη 2009 – 2011, το πρώτο εξάμηνο και το τρίτο τρίμηνο του 2012, καθώς και εκτίμηση για το δείκτη ΗΗΙ πριν και μετά την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης, με βάση τα στοιχεία του τρίτου τριμήνου του 2012 και του έτους 2011.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ σε εκ. € ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ										
ΤΡΑΠΕΖΑ	**2009**		**2010**		**2011**		**α' εξάμηνο 2012**		**γ' τρίμηνο 2012**	
	Υπόλοιπα	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (πριν)									[…]	**[15-25]%**
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.	[…]	***[5-15]%***	[…]	***[5-15]%***	[…]	***[5-15]%***	[…]	***[5-15]%***		

[273] Βλ. και υπόθεση COMP/M.4844- *FORTIS/ ABN AMRO*, σκ.162

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ σε εκ. € ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ										
ΤΡΑΠΕΖΑ	**2009**		**2010**		**2011**		**α' εξάμηνο 2012**		**γ' τρίμηνο 2012**	
	Υπόλοιπα	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*		
ΤΡΑΠΕΖΑ E.F.G. EUROBANK - ERGASIAS A.E.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	[…]	[15-25]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
CYPRUS POPULAR BANK PUBLIC Co LTD	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΙΑ ΛΙΜΙΤΕΔ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[5-15]%
ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK A.E.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ATTICA BANK, ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ MILLENNIUM BANK A.E.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Τ.Ε.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
HSBC BANK plc	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
CITIBANK International plc	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
Υπόλοιπες Τράπεζες	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ σε εκ. € ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ										
ΤΡΑΠΕΖΑ	2009		2010		2011		α' εξάμηνο 2012		γ' τρίμηνο 2012	
	Υπόλοιπα	Μερ.Αγ.	Υπόλοιπα	Μερ.Αγ.	Υπόλοιπα	Μερ.Αγ.	Υπόλοιπα	Μερ.Αγ.	Υπόλοιπα	Μερ.Αγ.
Σύνολο Αγοράς [274]	130.043,00		139.727,00		135.485,00		129.540,00		124.277,00	
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (μετά)	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΔΕΙΚΤΗΣ HHI			
ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (2011)		ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (3Q2012)	
Προ της συγκέντρωσης	[1000-1200]	Προ της συγκέντρωσης	[1000-1200]
Μετά τη συγκέντρωση	[1200-1400]	Μετά τη συγκέντρωση	[1200-1400]
Μεταβολή (Δ)	**[50-100]**	**Μεταβολή (Δ)**	**[50-100]**

Η.3.2.2 Αξιολόγηση

α) Ως προς τις οριζόντιες επιπτώσεις μη συντονισμένης συμπεριφοράς (πιθανότητας δημιουργίας ή ενίσχυσης ατομικής δεσπόζουσας θέσης)

Στην αγορά της χρηματοδότησης επιχειρήσεων, το συνδυασμένο μερίδιο των δύο συμμετεχουσών ανέρχεται σε [15-25]% για το 2011, κατατάσσοντας τη νέα οντότητα, σε συνέχεια της υπό κρίση συγκέντρωσης, στην πρώτη θέση, με δεύτερη την Εθνική Τράπεζα ([5-15]%), τρίτη την Τράπεζα Eurobank ([5-15]%) και τέταρτη την ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ ([5-15]%). Προ της υπό εξέταση συγκέντρωσης, οι συμμετέχουσες κατείχαν την πρώτη και ενδέκατη θέση (ο όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ και η ΓΕΝΙΚΗ αντίστοιχα). Η μεταβολή του δείκτη HHI, ο οποίος είναι κατώτερος των 2000 μονάδων, βρίσκεται εντός του ασφαλούς ορίου των 250 μονάδων ([50-100] –στοιχεία 2011- [50-100] –στοιχεία γ΄ τριμήνου 2012).

Ωστόσο:

- το συνολικό μερίδιο της ενιαίας τράπεζας δεν υπερβαίνει το 25%,
- η διαφορά μεταξύ του μεριδίου αυτού και των μεριδίων των επόμενων ανταγωνιστών δεν είναι σημαντική[275],

---

[274] Σύνολο Αγοράς βάσει Στατιστικού Δελτίου Οικονομικής Συγκυρίας της Τράπεζας της Ελλάδος.

[275] Βλ. (εξ αντιδιαστολής) υπόθεση COMP/M.2187-CVC/Lenzing, σκ.138

- η αύξηση του μεριδίου του ομίλου Πειραιώς με τη συγκέντρωση είναι μικρή, καθώς η ΓΕΝΙΚΗ διέθετε προ της συγκέντρωσης μερίδιο ανερχόμενο σε [0-5]%,
- οι τρεις βασικοί ανταγωνιστές της ενιαίας τράπεζας είναι ισχυροί, με ολοκληρωμένα δίκτυα διανομής, αντίστοιχα του δικού της, ως εκ τούτου, αναμένεται να ασκήσουν σημαντική ανταγωνιστική πίεση,
- η μεταβολή του δείκτη HHI βρίσκεται, όπως ελέχθη, εντός του ασφαλούς ορίου των 250 μονάδων,
- στην ως άνω αγορά δραστηριοποιούνται μικρότερες, αλλά σημαντικές τράπεζες, όπως η Cyprus Popular Bank και η Τράπεζα Κύπρου (με μερίδια [5-15] % και [0-5]% αντίστοιχα),
- δεν αναμένεται η ενιαία οντότητα να είναι σε θέση να εμποδίσει την περαιτέρω επέκταση των ανταγωνιστών της ή να περιορίσει την ικανότητά τους να την ανταγωνισθούν[276].

Ως εκ τούτου, η προκείμενη συγκέντρωση δεν αναμένεται να προκαλέσει επιπτώσεις μη συντονισμένης συμπεριφοράς στην αγορά των χορηγήσεων προς επιχειρήσεις.

β) Ως προς τις οριζόντιες επιπτώσεις συντονισμένης συμπεριφοράς (πιθανότητες δημιουργίας ή ενίσχυσης συλλογικής δεσπόζουσας θέσης)

Στην αγορά των χορηγήσεων προς επιχειρήσεις, οι τέσσερις μεγαλύτερες τράπεζες θα κατέχουν αθροιστικά, σε συνέχεια της υπό κρίση συγκέντρωσης, μερίδιο ανερχόμενο σε [55-65]%. Περαιτέρω, η εν λόγω επηρεαζόμενη αγορά παρουσιάζει μεν διαφάνεια, σε μικρότερο, ωστόσο, βαθμό σε σύγκριση με τις υπο-αγορές της λιανικής τραπεζικής, δεδομένου ότι, όπως ελέχθη ανωτέρω (υπό Η.2. - Συνθήκες ανταγωνισμού στις επηρεαζόμενες αγορές), η τιμολόγηση και οι βασικοί όροι της συνεργασίας στην επιχειρηματική τραπεζική είναι κατά βάση εξατομικευμένοι.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, εκτιμάται ότι τυχόν συντονισμός μεταξύ των τραπεζών που κατέχουν συνολικά το [55-65]% της αγοράς χορηγήσεων προς επιχειρήσεις δεν θα ήταν βιώσιμος, ιδίως λόγω του σχετικά μεγάλου αριθμού των εμπλεκόμενων που καθιστά τυχόν συντονισμό ασταθή.

Σε κάθε περίπτωση, δεδομένου του χαμηλού μεριδίου της ΓΕΝΙΚΗΣ ([0-5]%), και λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι αυτή δεν φαίνεται να υπήρξε επιθετικός ή καινοτόμος «παίκτης» στην εν λόγω αγορά, εκτιμάται ότι η προκειμένη συγκέντρωση

[276] Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, ο.π., παρ.36

δεν επιφέρει σημαντική μεταβολή των ανταγωνιστικών συνθηκών στην εν λόγω αγορά[277].

Επομένως, με βάση τη συνολική στάθμιση των προαναφερόμενων στοιχείων και παραγόντων, δεν πιθανολογείται εν προκειμένω η δημιουργία ή ενίσχυση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης, ως αποτέλεσμα της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης.

Η.3.3. Έκδοση χρεωστικών καρτών

Η.3.3.1. Μερίδια αγοράς – Δείκτης HHI

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν το μέγεθος της αγοράς της έκδοσης χρεωστικών καρτών, τα μερίδια αγοράς των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων και των σημαντικότερων ανταγωνιστών τους, για τα έτη 2009 – 2011, το πρώτο εξάμηνο και το τρίτο τρίμηνο του 2012, καθώς και εκτίμηση για το δείκτη HHI πριν και μετά την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης, με βάση τα στοιχεία του τρίτου τριμήνου του 2012 και του έτους 2011.

ΕΚΔΟΣΗ ΧΡΕΩΣΤΙΚΩΝ ΚΑΡΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ										
ΤΡΑΠΕΖΑ[278]	**2009**		**2010**		**2011**		**α' εξάμηνο 2012**		**γ' τρίμηνο 2012**	
	Αρ. Καρτών	**Μ.Αγ.**	**Αρ. Καρτών**	**Μ.Αγ.**	**Αρ. Καρτών**	**Μ.Αγ.**	**Αρ. Καρτών**	**Μ.Αγ.**	**Αρ. Καρτών**	**Μ.Αγ.**
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	[25-35]%	[…]	[25-35]%	[…]	[25-35]%	[…]	[25-35]%	[…]	[25-35]%
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (πριν)									[…]	**[15-25]%**
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.	[…]	***[5-15]%***	[…]	***[5-15]%***	[…]	***[5-15]%***	[…]	***[5-15]%***		
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	***[0-5]%***	[…]	***[5-15]%***	[…]	***[5-15]%***	[…]	***[5-15]%***		
ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK - ERGASIAS A.E.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%

[277] Τ-342/99, ο.π., σκ. 64, με παραπομπή σε σχετική νομολογία

[278] […].

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ Α.Τ.Ε.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜ. ΕΤΑΙΡΙΑ ΛΤΔ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
CYPRUS POPULAR BANK PUBLIC Co LTD	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ MILLENNIUM BANK A.E.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
CITIBANK International plc	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**
ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK A.E.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
HSBC BANK plc	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΟΡΑΣ	[…]		[…]		[…]		[…]		[…]	
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (μετά)	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**

ΕΚΔΟΣΗ ΧΡΕΩΣΤΙΚΩΝ ΚΑΡΤΩΝ ΔΕΙΚΤΗΣ HHI			
ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (2011)		**ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (3QH2012)**	
Προ της συγκέντρωσης	[1400-1600]	Προ της συγκέντρωσης	[1400-1600]
Μετά τη συγκέντρωση	[1400-1600]	Μετά τη συγκέντρωση	[1400-1600]
Μεταβολή (Δ)	**[50-100]**	**Μεταβολή (Δ)**	**[0-50]**

Η.3.3.2. Αξιολόγηση

α) Ως προς τις οριζόντιες επιπτώσεις μη συντονισμένης συμπεριφοράς (πιθανότητες δημιουργίας ή ενίσχυσης ατομικής δεσπόζουσας θέσης)

Στην αγορά της έκδοσης χρεωστικών καρτών, ο όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ και η ΓΕΝΙΚΗ, οι οποίες, προ της συγκέντρωσης, βρίσκονται στη δεύτερη και ενδέκατη θέση (με μερίδια αγοράς [15-25]% και [0-5]%), αποκτούν σε συνέχεια της συγκέντρωσης συνολικό μερίδιο [15-25]% (στοιχεία 2011), που τις κατατάσσει στη δεύτερη θέση, μετά την Εθνική τράπεζα (που κατέχει μερίδιο αγοράς [25-35]%). Ακολουθούν στην τρίτη και τέταρτη θέση η ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ και η Τράπεζα Eurobank με μερίδια [15-25]% και [5-15]% αντίστοιχα. Ο δείκτης HHI, ο οποίος είναι κατώτερος των 2.000 μονάδων, παρουσιάζει ήπια μεταβολή (Δ), εντός του ασφαλούς ορίου των 250 μονάδων ([50-100]-στοιχεία 2011- [0-50]-στοιχεία γ΄ τριμήνου 2012). Ταυτόχρονα, η αύξηση του μεριδίου που προκύπτει μετά τη συγκέντρωση είναι ανεπαίσθητη δεδομένου ότι η ΓΕΝΙΚΗ κατείχε μερίδιο κάτω του [0-5]% (στοιχεία 2011 και 2012).

Δεδομένου ότι η ενιαία τράπεζα κατέχει, με βάση τα προεκτεθέντα, τη δεύτερη θέση στην αγορά έκδοσης χρεωστικών καρτών, και μάλιστα με διαφορά από την κατέχουσα την πρώτη θέση, Εθνική τράπεζα, ενώ παράλληλα, στην αγορά δραστηριοποιούνται πολλοί σημαντικοί ανταγωνιστές, παρέλκει η περαιτέρω εξέταση της ενδεχόμενης δημιουργίας ή ενίσχυσης (ατομικής) δεσπόζουσας θέσης στην εν λόγω αγορά.

β) Ως προς τις οριζόντιες επιπτώσεις συντονισμένης συμπεριφοράς (πιθανότητες δημιουργίας ή ενίσχυσης συλλογικής δεσπόζουσας θέσης)

Οι τέσσερις πρώτοι ανταγωνιστές κατέχουν στην αγορά έκδοσης χρεωστικών καρτών, σε συνέχεια της υπό κρίση συγκέντρωσης, μερίδιο ανερχόμενο σε [65-75]% ([25-35]% η Εθνική, [15-25]% η ενιαία τράπεζα, [15-25]% η ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ και [5-15]% η Τράπεζα Eurobank). Επί πλέον των προαναφερθέντων, παραμένουν και μετά τη συγκέντρωση μικροί ανταγωνιστές, όπως το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο (με μερίδιο [5-15]%) και η Τράπεζα Κύπρου (με μερίδιο [0-5]%), οι οποίοι θεωρείται ότι μπορούν να θέσουν σε κίνδυνο τα προσδοκώμενα αποτελέσματα τυχόν συντονισμού μεταξύ των μεγαλύτερων τραπεζών. Τέλος, παρατηρείται σημαντική ασυμμετρία μεταξύ των μεριδίων της προπορευόμενης Εθνικής και ιδίως της τέταρτης ανταγωνίστριας τράπεζας (Eurobank), η οποία σε συνδυασμό με την ασυμμετρία στη δομή του κόστους αυτών[279], εκτιμάται ότι καθιστά τον ενδεχόμενο συντονισμό μεταξύ των τραπεζών καταρχήν ασταθή.

Επομένως, με βάση τη συνολική στάθμιση των προαναφερόμενων στοιχείων και παραγόντων, δεν πιθανολογείται εν προκειμένω η δημιουργία ή ενίσχυση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης, ως αποτέλεσμα της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης.

Η.3.4. Διανομή τραπεζικών προϊόντων

Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες στον τραπεζικό κλάδο παρέχονται, ως επί το πλείστον, απευθείας μέσω του δικτύου καταστημάτων των τραπεζικών Ομίλων, ενώ τελευταία έχουν αναπτυχθεί και εναλλακτικά δίκτυα διανομής, μέσω νέων τεχνολογιών, όπως

[279] Τ-102/96, ο.π., σκ. 236

Internet Banking, Mobile Banking και Phone Banking. Επικουρικά, για τις βασικές τραπεζικές συναλλαγές, οι πελάτες των τραπεζών εξυπηρετούνται από δίκτυα Αυτόματων Ταμειολογιστικών Μηχανών (ΑΤΜ – Automated Teller Machine). Τα υποκαταστήματα και ΑΤΜ που διατηρούν οι συμμετέχουσες στην υπό κρίση πράξη και οι σημαντικότεροι εκ των ανταγωνιστών τους στην εγχώρια τραπεζική αγορά, στο τέλος του εννιαμήνου του 2012 (30.09.2012), έχουν ως ακολούθως:

ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ	**ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ**		**ΑΤΜ**	
	Αριθμός	**Μερίδιο**	**Αριθμός**	**Μερίδιο**
ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	[5-15]%	[…]	[15-25]%
ALPHA BANK A.E.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK - ERGASIAS A.E.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Τ.Ε.	[…]	[5-15]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΙΑ ΛΙΜΙΤΕΔ	[…]	[5-15]%	[…]	[0-5]%
CYPRUS POPULAR BANK PUBLIC Co LTD	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ MILLENNIUM BANK A.E.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK A.E.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**
ATTICA BANK, ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
CITIBANK International plc	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
HSBC BANK plc	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
NEA PROTON	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΣΥΝΟΛΟ[280]	[…]	**100%**	[…]	**100%**

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας[281], η πυκνότητα του τραπεζικού δικτύου στην Ελλάδα είναι χαμηλότερη από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (ΕΕ – 27), δεδομένου ότι για στη χώρα μας, ανά 100.000 κατοίκους, υπάρχουν 37 υποκαταστήματα[282], ενώ ο Ευρωπαϊκός μέσος όρος είναι 47 υποκαταστήματα ανά 100.000 κατοίκους[283].

Με βάση τον αριθμό των **υποκαταστημάτων**, τα υψηλότερα μερίδια που κατέχει η ενιαία τράπεζα σε επιμέρους νομούς είναι στους νομούς Σερρών, Φλώρινας και Ηλείας ([35-45]%, [35-45]% και [35-45]% αντίστοιχα), όπου δεύτερη κατατάσσεται η Εθνική Τράπεζα (με μερίδιο [5-15]% στο νομό Σερρών, [5-15]% στο νομό Φλώρινας και [15-25]% στο νομό Ηλείας). Ακολουθούν στο νομό Σερρών και Φλώρινας η Τράπεζα Eurobank, η Εμπορική Τράπεζα, η ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ, και η Τράπεζα Κύπρου, και στο νομό Ηλείας η Εμπορική Τράπεζα, η Τράπεζα Eurobank, η Άλφα Τράπεζα, και, επίσης, πολλοί μικροί, αλλά σημαντικοί ανταγωνιστές (Τράπεζα Κύπρου, Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο). Στο δε σύνολο της ελληνικής επικράτειας, η ενιαία τράπεζα αποκτά, βάσει του αριθμού των υποκαταστημάτων, συνολικό μερίδιο [25-35]%, έναντι [5-15]% της Εθνικής Τράπεζας, [5-15]% της Τράπεζας Eurobank, [5-15]% της Άλφα Τράπεζας, [5-15]% της Εμπορικής Τράπεζας, [5-15]% του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου, [5-15]% της Τράπεζας Κύπρου και [0-5]% της Cyprus Popular Ακολουθούν μικρότερες τράπεζες, όπως η Millenium με [0-5]%, η Probank με [0-5]%, η Attica με [0-5]% και άλλες.

Εξάλλου, με βάση τον αριθμό **ATMs**, ο όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ αποκτά τα υψηλότερα μερίδια στους Νομούς Έβρου, Ηρακλείου, Ηλείας και Άρτας ([35-45]% στους δύο πρώτους και [35-45]% στον τρίτο και τέταρτο νομό), με δεύτερη πάντα την Εθνική Τράπεζα ([15-25]%, [5-15]%, [15-25]% και [15-25]% αντίστοιχα). Ακολουθούν, εναλλασσόμενες στις επόμενες θέσεις ανά νομό, η Εμπορική Τράπεζα, η Τράπεζα Eurobank, η Άλφα Τράπεζα και η Τράπεζα Κύπρου, και μικρότεροι ανταγωνιστές με αξιόλογη παρουσία (Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, Probank, Cyprus Popular). Επί πλέον, βάσει αριθμού ATMs, ο όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ αποκτά στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας μερίδιο [25-35]% έναντι [15-25]% της Εθνικής Τράπεζας, [5-15]% της Άλφα Τράπεζας, [5-15]% της Εμπορικής Τράπεζας, [5-15]% της Τράπεζας Eurobank,

---

[280] Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων που παρασχέθηκαν από τις ίδιες τις τράπεζες, κατόπιν ερωτηματολογίου της ΓΔΑ. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών για τα 19 μέλη της, τα 2 συνδεδεμένα μέλη της και 5 επιπλέον πιστωτικά ιδρύματα που δεν τυγχάνουν μέλη της, το σύνολο των υποκαταστημάτων στον ελλαδικό χώρο ανέρχεται σε 4.163 το 2009, σε 3.743 το 2010 και τέλος σε 3.575 το 2011, παρουσιάζοντας μείωση σε σχέση με το 2009 της τάξης του 14% (βλ. http://www.hba.gr/Index.asp?Menu=4). Σύμφωνα δε με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, το σύνολο των τραπεζικών υποκαταστημάτων στον ελλαδικό χώρο ανέρχεται για το 2009 σε 4.098 και για το 2010 σε 4.005 υποκαταστήματα.

[281] EU Structural financial indicators (http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=1000002869).

[282] Έκθεση για τη Χρηματοπιστωτική Σταθερότητα, Ιούνιος 2009, Τράπεζα της Ελλάδος (σελ 64)

[283] EU Structural financial indicators (http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=1000002869).

[0-5]% του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου, [0-5]% της Τράπεζας Κύπρου και [0-5]% της Cyprus Popular, ενώ έπονται αρκετές μικρότερες τράπεζες, όπως η Millenium ([0-5]%), η Probank ([0-5]%), η Attica ([0-5]%) και η Citibank ([0-5]%).

Παρόλο που με βάση τα ανωτέρω στοιχεία, η ενιαία τράπεζα αποκτά – τόσο στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας, όσο και σε σχεδόν όλες τις τοπικές αγορές – την ισχυρότερη παρουσία από πλευράς δικτύου διανομής, και, σε κάποιες περιπτώσεις όπως του Νομού Ηλείας προπορεύεται με σημαντική διαφορά από τους επόμενους ανταγωνιστές, ωστόσο, εκτιμάται ότι η υπό κρίση συγκέντρωση δεν μειώνει σημαντικά τις επιλογές των καταναλωτών[284], λαμβανομένου υπόψη και του γεγονότος ότι παραμένουν, τόσο σε εθνικό όσο και σε τοπικό επίπεδο, πολλοί άλλοι ισχυροί αντίπαλοι με ανταγωνιστικά δίκτυα, που διαθέτουν την κατάλληλη εμπειρία, ειδίκευση και τα χρηματοοικονομικά μέσα για την άσκηση ανταγωνιστικής πίεσης στην τράπεζα που θα προκύψει μετά τη συγκέντρωση (στους επιμέρους Νομούς)[285], αλλά και αρκετοί μικρότεροι με αξιόλογη παρουσία. Επιπλέον, τονίζεται ότι στους νομούς Σερρών, Φλώρινας και Ηλείας, όπου η ενιαία οντότητα θα διαθέτει την πλειοψηφία των καταστημάτων με διαφορά από τις υπόλοιπες ανταγωνίστριες επιχειρήσεις, η αύξηση των καταστημάτων που οφείλεται στην παρούσα συγκέντρωση είναι πολύ μικρή, καθώς σε κάθε έναν από τους νομούς Σερρών, Φλώρινας και Ηλείας, η ΓΕΝΙΚΗ κατέχει μόλις […] υποκατάστημα[286].

Από το σύνολο των προσκομισθέντων στοιχείων, εκτιμάται ότι σε επίπεδο ελληνικής επικράτειας η ενιαία τράπεζα δεν αποκτά από απόψεως δικτύου ισχύ σε τέτοιο βαθμό, ώστε να είναι σε θέση να δρα σε σημαντικό βαθμό ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές της[287]. Περαιτέρω, και σε τοπικό επίπεδο, τα σχετικώς υψηλά μερίδια της ενιαίας τράπεζας από απόψεως δικτύου εντός ορισμένων Νομών, δεν αντικατοπτρίζουν την πραγματική δύναμη της (προκύπτουσας από τη συγκέντρωση) τράπεζας στις εν λόγω αγορές[288], κατά τρόπο ώστε να πιθανολογείται σημαντικός περιορισμός του ανταγωνισμού.

---

[284] Υπόθεση ΕΕπ. COMP/M.3894*, Unicredito/HVB*, σκ. 85.

[285] Υποθέσεις ΕΕπ. Μ.3894, ό.π., σκ. 45, Μ.5960, ό.π., σκ. 29 (όπου η παρουσία τέτοιων ανταγωνιστών σε περιφερειακό επίπεδο θεωρήθηκε επαρκές αντίβαρο για την προκύπτουσα από την συγκέντρωση επιχείρηση).

[286] Επίσης, σε επίπεδο ATMs, στους νομούς Έβρου, Ηλείας, Άρτας και Ηρακλείου, όπου η ενιαία οντότητα θα διαθέτει την πλειοψηφία των ATMs με διαφορά από τις υπόλοιπες ανταγωνίστριες επιχειρήσεις, η αύξηση των ATMs που οφείλεται στην παρούσα συγκέντρωση είναι πολύ μικρή, καθώς στο νομό Έβρου η ΓΕΝΙΚΗ κατέχει […] ATMs, στο νομό Ηλείας […], στον νομό Άρτας […] και στον νομό Ηρακλείου […].

[287] ΔΕΚ 322/81, *NV Nederlandsche Banden Industrie Michelin v Commission*, Συλλ 1983, σ. 3461, σκ. 30.

[288] Υποθέσεις ΕΕπ. Μ.3894, ο.π., σκ. 47-49, 59, 66, 75 (όπου έγινε δεκτό ότι μερίδια της τάξεως του 30-50% δεν μπορούσαν να θεωρηθούν προβληματικά δεδομένου ότι οι ανταγωνιστές είχαν μερίδιο 10-20%, ενώ ταυτόχρονα υπήρχαν και μεγάλες τράπεζες που ανταγωνίζονταν την επιχείρηση που προέκυπτε μετά την συγκέντρωση), Μ.4484, ο.π., σκ. 24-26 (όπου έγινε δεκτό ότι μερίδιο 30-40% δεν αρκούσε για την στοιχειοθέτηση περιορισμού του ανταγωνισμού εκ της συγκεντρώσεως λόγω των μεγάλων και ισχυρών ανταγωνιστών που δραστηριοποιούνταν στις σχετικές αγορές).

Η.3.5. Χρηματοδοτική μίσθωση (Leasing)

Η.3.5.1. Μερίδια αγοράς – Δείκτης HHI

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν το μέγεθος της αγοράς της χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), τα μερίδια αγοράς των συμμετεχουσών στη συγκέντρωσης επιχειρήσεων και των σημαντικότερων ανταγωνιστών τους, για τα έτη 2009 – 2011 και το πρώτο εξάμηνο του 2012, καθώς και εκτίμηση για το δείκτη HHI πριν και μετά την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης, με βάση τα στοιχεία του πρώτου εξαμήνου του 2012 και του έτους 2011.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ *σε εκ €* ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ								
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ LEASING και ΤΡΑΠΕΖΕΣ	**31/12/2009**		**31/12/2010**		**31/12/2011**		**30/6/2012**	
	Υπολειπόμενο Κεφάλαιο	**Μερ. Αγοράς**	**Υπολειπόμενο Κεφάλαιο**	**Μερ. Αγοράς**	**Υπολειπόμενο Κεφάλαιο**	**Μερ. Αγοράς**	**Υπολειπόμενο Κεφάλαιο**	**Μερ. Αγοράς**
EUROBANK-ERGASIAS LEASING	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ΚΥΠΡΟΥ LEASING	[…]	[5-15]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[5-15]%
ALPHA LEASING	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ LEASING	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[5-15]%**
ΕΘΝΙΚΗ LEASING	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΕΜΠΟΡΙΚΗ LEASING	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
MARFIN LEASING	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[0-5]%
ATTICA BANK (LEASING)	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ATE LEASING[289]	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
PROBANK LEASING	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΓΕΝΙΚΗ LEASING	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**
ASPIS LEASING (T-LEASING)	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%

[289] Η Αγροτική Leasing σύμφωνα με την απόφαση 4/27.7.2012 απόφαση της ΤτΕ δεν μεταβιβάστηκε στην Τράπεζα Πειραιώς.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ *σε εκ €* ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ								
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ LEASING και ΤΡΑΠΕΖΕΣ	**31/12/2009**		**31/12/2010**		**31/12/2011**		**30/6/2012**	
	Υπολειπόμενο Κεφάλαιο	**Μερ. Αγοράς**	**Υπολειπόμενο Κεφάλαιο**	**Μερ. Αγοράς**	**Υπολειπόμενο Κεφάλαιο**	**Μερ. Αγοράς**	**Υπολειπόμενο Κεφάλαιο**	**Μερ. Αγοράς**
PROTON BANK (LEASING)	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (LEASING)	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ (εκτός Ένωσης)	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ MILLENNIUM (εκτός Ένωσης)	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
HVBFF (εκτός Ένωσης)	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…][290]	[0-5]%
BNP PARIBAS LEASING[291]	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΟΡΑΣ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (μετά)	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ ΔΕΙΚΤΗΣ HHI			
ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (2011)		**ΔΕΙΚΤΗΣ HHI (1H2012)**	
Προ της συγκέντρωσης	[1200-1400]	Προ της συγκέντρωσης	[1200-1400]
Μετά τη συγκέντρωση	[1200-1400]	Μετά τη συγκέντρωση	[1200-1400]
Μεταβολή (Δ)	**[0-50]**	**Μεταβολή (Δ)**	**[50-100]**

Η.3.5.2. Αξιολόγηση

290 Αφορά το γ' τρίμηνο του 2012. Το διαχρονικά χαμηλό ποσοστό (κάτω από [0-5]%) της εν λόγω εταιρείας, θυγατρικής της Τράπεζας Unicredit δεν προκαλεί αλλοιώσεις στη γενικότερη αξιολόγηση της αγοράς.

291 Η […] σύμφωνα με την υπ' αριθμ. πρωτ. […] επιστολή της […].

α) Ως προς τις οριζόντιες επιπτώσεις μη συντονισμένης συμπεριφοράς (πιθανότητες δημιουργίας ή ενίσχυσης ατομικής δεσπόζουσας θέσης)

Στην αγορά της χρηματοδοτικής μίσθωσης, ο όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ και η ΓΕΝΙΚΗ, οι οποίες, προ της συγκέντρωσης, βρίσκονται στην τέταρτη και ενδέκατη θέση (με μερίδια αγοράς [5-15]% και [0-5]%), αποκτούν σε συνέχεια της συγκέντρωσης συνολικό μερίδιο [15-25]% (στοιχεία 2011), που τις κατατάσσει στην τρίτη θέση, μετά την Eurobank-Ergasias Leasing (που κατέχει μερίδιο αγοράς [15-25]%) και την Κύπρου Leasing (που κατέχει μερίδιο αγοράς [15-25]%). Ακολουθούν στην τέταρτη και πέμπτη θέση η Alpha Leasing και η Εθνική Leasing με μερίδια [5-15]% και [5-15]% αντίστοιχα. Ο δείκτης HHI, ο οποίος είναι κατώτερος των 2.000 μονάδων, παρουσιάζει μικρή μεταβολή (Δ), εντός του ασφαλούς ορίου των 250 μονάδων ([0-50]-στοιχεία 2011- [50-100]-στοιχεία γ’ τριμήνου 2012).

Δεδομένου του γεγονότος ότι η ενιαία τράπεζα κατέχει, με βάση τα ως άνω, την τρίτη θέση στην αγορά της χρηματοδοτικής μίσθωσης, και μάλιστα με διαφορά από την κατέχουσα την πρώτη θέση, Eurobank-Ergasias Leasing, ενώ παράλληλα, στην αγορά δραστηριοποιούνται πολλοί σημαντικοί ανταγωνιστές, παρέλκει η περαιτέρω εξέταση της ενδεχόμενης δημιουργίας ή ενίσχυσης (ατομικής) δεσπόζουσας θέσης στην εν λόγω αγορά.

β) Ως προς τις οριζόντιες επιπτώσεις συντονισμένης συμπεριφοράς (πιθανότητες δημιουργίας ή ενίσχυσης συλλογικής δεσπόζουσας θέσης)

Οι τέσσερις πρώτοι ανταγωνιστές κατέχουν, στην αγορά χρηματοδοτικής μίσθωσης, σε συνέχεια της υπό κρίση συγκέντρωσης, μερίδιο ανερχόμενο σε [65-75]% ([15-25]% η Eurobank-Ergasias Leasing, [15-25]% η Κύπρου Leasing, [15-25]% η ενιαία τράπεζα και [5-15]% η Alpha Leasing). Επιπλέον, παραμένουν και μετά τη συγκέντρωση μικρότεροι ανταγωνιστές, όπως η Εθνική Leasing, η Εμπορική Leasing και η Marfin Leasing (με μερίδια [5-15]%, [5-15]% και [5-15]% αντίστοιχα), οι οποίοι θεωρείται ότι μπορούν να θέσουν σε κίνδυνο τα προσδοκώμενα αποτελέσματα τυχόν συντονισμού μεταξύ των μεγαλύτερων τραπεζών. Τέλος, παρατηρείται σημαντική ασυμμετρία μεταξύ των μεριδίων της προπορευόμενης Eurobank-Ergasias Leasing και των υπολοίπων ανταγωνιστριών τραπεζών, η οποία σε συνδυασμό με την ασυμμετρία στη δομή του κόστους τους[292], εκτιμάται ότι κατατείνει υπέρ της απουσίας οριζόντιων επιπτώσεων συντονισμένης συμπεριφοράς εκ της συγκέντρωσης στην εν λόγω αγορά.

Η.3.6. Συμπέρασμα

Ενόψει των ανωτέρω, εκτιμάται ότι η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού σε καμία εκ των ανωτέρω εξεταζόμενων επηρεαζόμενων αγορών και υπο-αγορών. Περαιτέρω, όλοι οι δευτερεύοντες περιορισμοί, που συνδέονται άμεσα

[292] T-102/96, ο.π., σκ. 236

με τη συγκέντρωση και είναι απαραίτητοι και αναγκαίοι για την πραγματοποίησή της, καλύπτονται από την παρούσα εξέταση.

Η.4. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΣΤΙΣ ΜΗ ΕΠΗΡΕΑΖΟΜΕΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

Η.4.1. Αγορές ανήκουσες στη λιανική και επιχειρηματική τραπεζική

Πέραν των όσων παρατέθηκαν ανωτέρω υπό Η.2. και αφορούν τις υπο-αγορές που ανήκουν στις ευρύτερες αγορές λιανικής και επιχειρηματικής τραπεζικής, λεκτέα είναι και τα ακλόλουθα:

Η.4.1.1. Η αγορά της καταναλωτικής πίστης (εξαιρουμένων των πιστωτικών καρτών)

Η αγορά της καταναλωτικής πίστης (εξαιρουμένων των καταναλωτικών δανείων μέσω πιστωτικών καρτών) είναι μη επηρεαζόμενη από την υπό κρίση συγκέντρωση, δεδομένου ότι το αθροιστικό μερίδιο των συμμετεχουσών επιχειρήσεων ανήλθε σε [5-15]% κατά το 2011 και δεν ξεπερνά το [5-15]%, με βάση στοιχεία Σεπτεμβρίου 2012. Συγκεκριμένα:

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΠΙΣΤΗ ΙΔΙΩΤΩΝ (εξαιρουμένης της καταναλωτικής πίστης μέσω πιστωτικών καρτών)										
ΤΡΑΠΕΖΑ	**2009**		**2010**		**2011**		**α' εξάμηνο 2012**		**γ' τρίμηνο 2012**	
	Υπόλοιπα	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**
ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK - ERGASIAS A.E.	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (πριν)									[…]	**[5-15]%**
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*		
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*		
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
CYPRUS POPULAR BANK PUBLIC Co	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%

LTD										
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Τ.Ε.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΙΑ ΛΙΜΙΤΕΔ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
CITIBANK International plc	[…]	[5-15]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ MILLENNIUM BANK Α.Ε.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**
ATTICA BANK, ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK Α.Ε.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
HSBC BANK plc	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
Υπόλοιπες Τράπεζες	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
Σύνολο Αγοράς	**29.539,00**		**29.211,00**		**27.346,00**		**26.735,00**		**25.889,00**	
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (μετά)	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[5-15]%**

Η.4.1.2. Η αγορά καταθέσεων όψεως επιχειρηματικής τραπεζικής

Η αγορά της καταθέσεων όψεως επιχειρηματικής τραπεζικής είναι μη επηρεαζόμενη από την υπό κρίση συγκέντρωση, δεδομένου ότι το αθροιστικό μερίδιο των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων ανήλθε, κατά το 2011 σε [5-15]% και κατά το τέλος Σεπτεμβρίου 2012 σε [5-15]%. Συγκεκριμένα:

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗΣ σε εκ. € και μερίδια αγοράς										
ΤΡΑΠΕΖΑ	**2009**		**2010**		**2011**		**α' εξάμηνο 2012**		**γ' τρίμηνο 2012**	
	Υπόλοιπα	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**

ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	[15-25]%	[…]	[5-15]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK - ERGASIAS A.E.	[…]	[5-15]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[5-15]%
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (πριν)									[…]	**[5-15]%**
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[5-15]%**		
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**		
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
HSBC BANK plc	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
CYPRUS POPULAR BANK PUBLIC Co LTD	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
CITIBANK International plc	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΙΑ ΛΙΜΙΤΕΔ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ATTICA BANK, ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK A.E.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**
ΤΡΑΠΕΖΑ MILLENNIUM BANK A.E.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Τ.Ε.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
Υπόλοιπες Τράπεζες	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[0-5]%
Σύνολο Αγοράς [293]	**14.670,00**	**100%**	**13.055,00**	**100%**	**11.603,00**	**100%**	**9.257,00**	**100%**	**9.552,00**	**100%**

[293] Σύνολο Αγοράς βάσει Στατιστικού Δελτίου Οικονομικής Συγκυρίας της Τράπεζας της Ελλάδος.

Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (μετά)	[…]	**[15-25]%**	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[5-15]%**

Η.4.1.3. Η αγορά καταθέσεων προθεσμίας επιχειρηματικής τραπεζικής

Η αγορά της καταθέσεων προθεσμίας επιχειρηματικής τραπεζικής είναι μη επηρεαζόμενη από την υπό κρίση συγκέντρωση, δεδομένου ότι το αθροιστικό μερίδιο των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων ανήλθε, κατά το 2011 σε [5-15]% και κατά το τέλος Σεπτεμβρίου 2012 σε [15-25]%. Δεδομένου ότι στην παρούσα συγκέντρωση, ως έτος αναφοράς λαμβάνεται το 2011 και η αύξηση στο αθροιστικό μερίδιο κατά το τρέχον έτος είναι αμελητέα, δεν κρίνεται απαραίτητη η αξιολόγηση της εν λόγω αγοράς στο πλαίσιο των επηρεαζόμενων αγορών (ανωτέρω υπό Η.3). Συγκεκριμένα:

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗΣ σε εκ. € και μερίδια αγοράς										
ΤΡΑΠΕΖΑ	**2009**		**2010**		**2011**		**α' εξάμηνο 2012**		**γ' τρίμηνο 2012**	
	Υπόλοιπα	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**	**Υπόλοιπα**	**Μερ.Αγ.**
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	[5-15]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK - ERGASIAS A.E.	[…]	[25-35]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (πριν)									[…]	**[5-15]%**
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[5-15]%**		
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**		
ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
CYPRUS POPULAR BANK PUBLIC Co LTD	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[0-5]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Τ.Ε.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK A.E.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ MILLENNIUM	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%

BANK A.E.										
ATTICA BANK, ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**
HSBC BANK plc	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[5-15]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΙΑ ΛΙΜΙΤΕΔ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[5-15]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
CITIBANK International plc	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
Υπόλοιπες Τράπεζες	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[0-5]%	734,36	[5-15]%
Σύνολο Αγοράς [294]	**26.001,00**	**100%**	**23.041,00**	**100%**	**17.253,00**	**100%**	**13.917,00**	**100%**	**13.845,00**	**100,00%**
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (μετά)	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[15-25]%**	**2.102,00**	**[15-25]%**

Η.4.2. Μέσα πληρωμής-καρτών

Πέραν των όσων παρατέθηκαν ανωτέρω υπό Η.2. και αφορούν τις υπο-αγορες που ανήκουν στην ευρύτερη αγορά μέσων πληρωμής-καρτών, λεκτέα είναι και τα ακόλουθα:

Η.4.2.1. Η αγορά έκδοσης πιστωτικών καρτών

Η αγορά της έκδοσης πιστωτικών καρτών είναι μη επηρεαζόμενη από την υπό κρίση συγκέντρωση, δεδομένου ότι το αθροιστικό μερίδιο των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων ανήλθε, κατά το 2011 σε [5-15]% και κατά το τέλος Σεπτεμβρίου 2012 σε [5-15]%. Συγκεκριμένα:

ΕΚΔΟΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΚΑΡΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ										
ΤΡΑΠΕΖΑ	**2009**		**2010**		**2011**		**α' εξάμηνο 2012**		**γ' τρίμηνο 2012**	
	Αρ.	**Μ.Αγ.**	**Αρ.**	**Μ.Αγ.**	**Αρ.**	**Μ.Αγ.**	**Αρ.**	**Μ.Αγ.**	**Αρ.**	**Μ.Αγ.**

[294] Σύνολο Αγοράς βάσει Στατιστικού Δελτίου Οικονομικής Συγκυρίας της Τράπεζας της Ελλάδος, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών επαναγοράς επιχειρηματικής συνολικού ύψους 85 εκ € για το 2011 και 57 εκ € για το γ' τρίμηνο του 2012.

	Καρτών		**Καρτών**		**Καρτών**		**Καρτών**		**Καρτών**	
ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK - ERGASIAS A.E.	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
CITIBANK International plc	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (πριν)									[…]	**[5-15]%**
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.	[…]	***[5-15]%***	[…]	***[5-15]%***	[…]	***[5-15]%***	[…]	***[5-15]%***		
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	***[0-5]%***	[…]	***[0-5]%***	[…]	***[0-5]%***	[…]	***[0-5]%***		
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Τ.Ε.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ MILLENNIUM BANK A.E.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
CYPRUS POPULAR BANK PUBLIC Co LTD	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΙΑ ΛΙΜΙΤΕΔ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK A.E.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**
HSBC BANK plc	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ATTICA BANK, ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΟΡΑΣ	[…]		[…]		[…]		[…]		[…]	
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (μετά)	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[5-15]%**

Η.4.2.2. Η αγορά αποδοχής καρτών

Η αγορά της αποδοχής πιστωτικών και χρεωστικών καρτών είναι μη επηρεαζόμενη από την υπό κρίση συγκέντρωση, δεδομένου ότι, ως προκύπτει από τον πίνακα που ακολουθεί, το αθροιστικό μερίδιο των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων κατά το 2011 και κατά το τέλος Ιουνίου 2012, ανήλθε (με κριτήριο την αξία των συναλλαγών) σε [5-15]% (για το 2011) και [5-15]% (για το τέλος Σεπτεμβρίου 2012).

ΑΞΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ[295] (σε χιλιάδες €) ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ										
ΤΡΑΠΕΖΑ	**2009**		**2010**		**2011**		**α΄ εξάμηνο 2012**		**γ΄ τρίμηνο 2012**	
	Ύψος Συν/γων	**Μερ.Αγ.**	**Ύψος Συν/γων**	**Μερ.Αγ.**	**Ύψος Συν/γων**	**Μερ.Αγ.**	**Ύψος Συν/γων**	**Μερ.Αγ.**	**Ύψος Συν/γων**	**Μερ.Αγ.**
ALPHA BANK	[…]	[25-35]%	[…]	[25-35]%	[…]	[35-45]%	[…]	[25-35]%	[…]	[35-45]%
EUROBANK ERGASIAS	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[5-15]%
Όμιλος Πειραιώς (πριν)									[…]	**[5-15]%**
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*		
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	*[0-5]%*	[…]	*[0-5]%*	[…]	*[0-5]%*	[…]	*[0-5]%*		
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
CITIBANK	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
MILLENNIUM BANK	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
MARFIN EGNATIA	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΑΧ. ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%

[295] Η κάθε δόση υπολογίζεται ως μία συναλλαγή.

ΑΤΤΙΚΗΣ										
ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΟΡΑΣ	[…]		[…]		[…]		[…]		[…]	
Όμιλος Πειραιώς (μετά)	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[5-15]%**

Η.4.3. Η αγορά της πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring)

Όπως προκύπτει από την έρευνα της Γ.Δ.Α, στην ελληνική αγορά πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων δραστηριοποιούνται, έμμεσα ή άμεσα, 15 συνολικά τράπεζικά ιδρύματα:

- Η Cyprus PopularBank δραστηριοποιείται στην αγορά τόσο η ίδια όσο και μέσω της θυγατρικής της, Marfin Factors & Forfaiters SA.
- Τέσσερις επιπλέον τράπεζες δραστηριοποιούνται στην αγορά μέσω θυγατρικών τους (Πειραιώς Factoring, Εθνική Factors της Εθνικής Τράπεζας, ABC Factors της AlphaBank, Eurobank Factors της Τράπεζας Eurobank-Ergasias).
- Δέκα τράπεζες δραστηριοποιούνται απευθείας (Τράπεζα Κύπρου, Εμπορική Τράπεζα, Αγροτική Τράπεζα, Γενική Τράπεζα, Τράπεζα Αττικής, HSBC Bank, Τράπεζα Millenium, Citibank, Probank και Πανελλήνια Τράπεζα)

Κατά την άποψη της […][296], η οποία παρασχέθηκε κατόπιν σχετικού αιτήματος της Υπηρεσίας, τα ανύπαρκτα εμπόδια εισόδου και τα μηδενικά κόστη αλλαγής factor, καθώς και η εύκολη υποκατάσταση από παρεμφερή προϊόντα όπως οι τραπεζικές χρηματοδοτήσεις με ενέχυρο αξιόγραφα και ασφάλειες πιστώσεων, δημιουργούν ένα μακροπρόθεσμα υγιές περιβάλλον ανταγωνισμού, κάτι που αποδεικνύεται από το γεγονός ότι πολλοί επιχειρηματικοί πελάτες συνεργάζονται με πλέον του ενός πράκτορα[297]. Δεδομένου δε ότι, ειδικά για τις τράπεζες, το factoring αποτελεί στρατηγικό προϊόν λόγω μεγαλύτερου ελέγχου επί του πιστωτικού κινδύνου σε σχέση με τη τραπεζική χρηματοδότηση, η αγορά factoring δεν ακολουθεί την πορεία ύφεσης του υπόλοιπου τραπεζικού τομέα.

Καθώς η έλλειψη ουσιωδών εμποδίων εισόδου επιτρέπει την εξ αποστάσεως δραστηριοποίηση, στον ελληνικό χώρο έχουν κατά καιρούς δραστηριοποιηθεί Τράπεζες του εξωτερικού όπως η ABN AMRO, η Unicredit, η BNP Paribas καθώς και αρκετές άλλες, όπως και εταιρίες Factoring όπως η GE Factofrance. Παρόμοια άποψη περί έλλειψης εμποδίων εισόδου εκφράζουν και η […], η […], όπως και η […][298]. Η ενδεχόμενη δε είσοδος νέων παικτών εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις

[296] […].

[297] Βλ. […] επιστολή […].

[298] Βλ. επιστολές […],[…] και […], υπ’ αρ. πρωτ. […],[…] και […] αντίστοιχα.

επικείμενες ενέργειες συγκέντρωσης των μητρικών τραπεζών, αλλά και την αναδιάταξη του εγχώριου οικονομικού περιβάλλοντος.

Όπως προκύπτει από τα υποβληθέντα στη Γ.Δ.Α. στοιχεία από όλες τις δραστηριοποιούμενες στην αγορά επιχειρήσεις, τα μερίδια αγοράς των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων και των κυριότερων ανταγωνιστών τους, από το έτος 2009 έως και το τρίτο τρίμηνο του 2012, είναι τα εξής:

ΚΥΚΛΟΙ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (εκατ. €) ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ FACTORING[299]										
ΤΡΑΠΕΖΑ	**2009**		**2010**		**2011**		**Α' εξάμηνο 2012**		**Γ' Τρίμηνο 2012**	
	Κυκ.εργ.	**Μερ.αγ.**	**Κυκ.εργ.**	**Μερ.αγ.**	**Κυκ.εργ.**	**Μερ.αγ.**	**Κυκ.εργ.**	**Μερ.αγ.**	**Κυκ.εργ.**	**Μερ.αγ.**
EUROBANK - ERGASIAS (Eurobank Factors AE)	[…]	[25-35]%	[…]	[25-35]%	[…]	[25-35]%	[…]	[25-35]%	[…]	[25-35]%
ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ (ABC Factors)	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ	[…]	[5-15]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[5-15]%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (Εθνική Factors)	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
CYPRUS (Marfin Factors & Forfaiters SA)	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
HSBC BANK plc	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (πριν)									[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (Πειραιώς Factoring AE)	[…]	*[0-5]%*	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[0-5]%*	[…]	*[0-5]%*		
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	*[0-5]%*	[…]	*[0-5]%*	[…]	*[0-5]%*	[…]	*[0-5]%*		
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
MILLENNIUM BANK	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**
ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK Α.Ε.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ATTICA BANK ATE	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
CITIBANK Plc	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%

[299] Στα ανωτέρω ποσά περιλαμβάνονται και κύκλοι εργασιών από εργασίες forfaiting. με μερίδιο στο σύνολο της Αγοράς Factoring ύψους […] το 2011, […] το α' εξάμηνο του 2012 και […] για το γ' τρίμηνο του 2012.

ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΟΡΑΣ [300]	[…]	**100%**	[…]	**100%**	[…]	**100%**	[…]	**100%**	[…]	**100%**
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (μετά)	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**

Εν όψει των προαναφερθέντων, και δεδομένου ότι ο όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ, μετά την ολοκλήρωση της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης έχει μερίδιο αγοράς μόλις [0-5]% (εννιάμηνο 2012), η αγορά πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων συνιστά μη επηρεαζόμενη από την υπό κρίση συγκέντρωση αγορά.

Η.4.4. Η αγορά των αμοιβαίων κεφαλαίων

Ο συνολικός αριθμός των εταιριών διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων μειώθηκε το 2012 σε 20 εταιρίες έναντι 22 το 2010 και 25 εταιριών το 2006. Σύμφωνα με στοιχεία της Ένωσης Θεσμικών Επενδυτών[301], στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται σήμερα οι κάτωθι Α.Ε.Δ.Α.Κ., οι οποίες έχουν συσταθεί και λειτουργούν κατά το ελληνικό δίκαιο:

Marfin Global Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ.	HSBC(Ελλάς) Α.Ε.Δ.Α.Κ.
Εθνική Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ.	Τ.Τ. ΕΛΤΑ Α.Ε.Δ.Α.Κ.
Alpha Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ.	Probank Α.Ε.Δ.Α.Κ.
Ευρωπαϊκή Πίστη Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ.	ΑΤΕ Α.Ε.Δ.Α.Κ.
Πειραιώς Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ.	Metlife Alico Α.Ε.Δ.Α.Κ.
Attica Wealth Management Α.Ε.Δ.Α.Κ.	Allianz Α.Ε.Δ.Α.Κ.
Κύπρου Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ.	ING Α.Ε.Δ.Α.Κ.
Millenium Α.Ε.Δ.Α.Κ.	International Α.Ε.Δ.Α.Κ.
Eurobank Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ.	Amundi Ελλας Α.Ε.Δ.Α.Κ.
Α.Ε.Δ.Α.Κ. Ασφαλιστικών Οργανισμών[302]	

---

[300] Όπως προκύπτει από τις δηλώσεις των συμμετεχουσών και των ανταγωνιστών τους.

[301] http://www.ethe.org.gr. Από 1/1/2007 στο συνολικό ενεργητικό των Α.Ε.Δ.Α.Κ. καθώς και στις υφιστάμενες κατηγορίες, συμπεριλαμβάνονται τα Αμοιβαία Κεφάλαια που έχουν ιδρυθεί σε άλλες χώρες (π.χ. Λουξεμβούργο, Ιρλανδία) και τα οποία διαχειρίζονται ελληνικές Α.Ε.Δ.Α.Κ.

[302] Η Α.Ε.Δ.Α.Κ. Ασφαλιστικών Οργανισμών ιδρύθηκε το 2000 με συμμετοχή των ασφαλιστικών Οργανισμών ΙΚΑ (30%), ΟΓΑ (15%) και ΟΑΕΕ (15%) και με τη συμμετοχή της Εθνικής Τράπεζας (40%). -Όπως προέβλεπε η Υπουργική Απόφαση 78548/Β 1105 του 1992 στο άρθρο 9: «*Στις Εταιρείες Διαχείρισης Α.Κ. που θα συστήνουν οι Φ.Κ.Α. συμμετέχει υποχρεωτικά Πιστωτικό Ίδρυμα που λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα*»-, με σκοπό κατά το καταστατικό της «*την ενεργητική διαχείριση των Αποθεματικών των Ασφαλιστικών Οργανισμών*». Τον Ιούλιο του 2009 αυξήθηκε το ποσοστό των μετόχων Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης λόγω προσαρμογής του ποσοστού της ΕΤΕ από το 40% στο 20%, οπότε πλέον οι Φορείς ελέγχουν το 80% του μετοχικού κεφαλαίου. (http://www.hpmf.gr/Profile).

Επιπλέον, σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς η διάθεση των μεριδίων αλλοδαπών Ο.Σ.Ε.Κ.Α. στην Ελλάδα την 30.6.2012 ανερχόταν σε περίπου 5,3 δις ευρώ και διατίθενται κυρίως από τις εξής επιχειρήσεις:

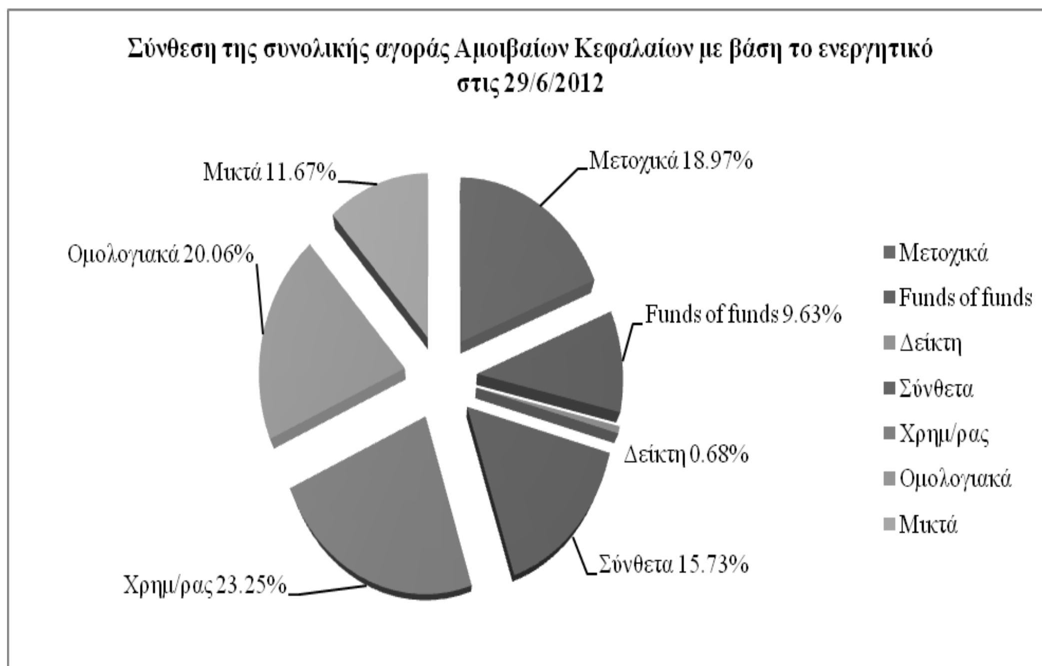
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	**ΑΕΔΑΚ**
Marfin Egnatia Bank A.E	Κύπρου Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ
Εθνική Τράπεζα Της Ελλάδος Α.Ε	Πειραιώς Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ.
Alpha Bank Ae	HSBC(Ελλάς) Α.Ε.Δ.Α.Κ.
HSBC Bank Plc	Allianz Α.Ε.Δ.Α.Κ.
Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Α.Τ.Ε.	ING Α.Ε.Δ.Α.Κ.
Millenium Bank A.E	Amundi Ελλας Α.Ε.Δ.Α.Κ.
Eurobank Ergasias A.E	**ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΕΣ**
Citibank International Plc	Solidus Securities Α.Ε.Π.Ε.Υ
Εμπορική Τράπεζα	Prelium Α.Ε.Π.Ε.Υ
Γενική Τράπεζα Της Ελλάδος Α.Ε	Κύκλος Χρηματιστηριακή Α.Ε.Π.Ε.Υ
	New Mellon Asset & Wealth Management Α.Ε.Π.Ε.Υ

Η Τράπεζα Πειραιώς δραστηριοποιείται στην αγορά Αμοιβαίων Κεφαλαίων μέσω της θυγατρικής της ΠΕΙΡΑΙΩΣ ASSET MANAGEMENT ΑΕΔΑΚ, διαχειρίστριας 13 διαφορετικού τύπου Αμοιβαίων Κεφαλαίων, μέσω της οποίας παράλληλα διαθέτει στην ελληνική αγορά αλλοδαπούς ΟΣΕΚΑ.[303] Η συμμετοχή στα Αμοιβαία Κεφάλαια της ΠΕΙΡΑΙΩΣ και η εξαγορά μεριδίων γίνεται μέσω των τραπεζικών καταστημάτων της Τράπεζας Πειραιώς. Επίσης, η ΠΕΙΡΑΙΩΣ δραστηριοποιείται στην αγορά ανάπτυξης και διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων μέσω της θυγατρικής της ΑΤΕ Α.Ε.Δ.Α.Κ. Η ΓΕΝΙΚΗ δραστηριοποιείται στην αγορά διάθεσης αμοιβαίων κεφαλαίων, κυρίως της AMUNDI και της ALPHA TRUST ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ.

Η σύνθεση της συνολικής αγοράς Αμοιβαίων Κεφαλαίων με βάση το ενεργητικό κατά την $29^{η}$ Ιουνίου 2012, αποτυπώνεται στο παρακάτω γράφημα[304]:

[303] Όπως ενδεικτικά της Goldman Sachs Asset Management, JP Morgan Asset Management, Pioneer Asset Management, ING Luxembourg, BNP PARIBAS Asset Management Luxembourg, PICTET Funds Luxembourg. Επιπλέον η εταιρεία μέσα στο 2011 προχώρησε σε συνεργασία με τη Schroder Investment Management (Luxembourg) S.A (βλ. http://www.piraeusaedak.gr/)

[304] http://www.ethe.org.gr

Η είσοδος στην εν λόγω σχετική αγορά κρίνεται από τους ανταγωνιστές ως ιδιαιτέρως εύκολη, καθώς η ίδρυση ΑΕΔΑΚ καθορίζεται σαφώς από τον Ν. 3283/2004 και διέπεται από τους ίδιους κανόνες που ισχύουν σε όλες τις χώρες της Ε.Ε. Η δε διαδικασία ίδρυσης εταιρίας διαχείρισης άλλου κράτους μέλους διέπεται από αντίστοιχες και σε καμία περίπτωση δυσχερέστερες διατάξεις[305]. Η ανάπτυξη ωστόσο νέων Αμοιβαίων Κεφαλαίων έχει περιοριστεί λόγω τις μειωμένης ζήτησης και έτσι η αγορά κρίνεται πως είναι σε φάση κάμψης επηρεασμένη από το γενικότερο οικονομικό κλίμα[306].

Όπως προκύπτει από την Ένωση Θεσμικών Επενδυτών[307], την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και τα παρασχεθέντα από τις δραστηριοποιούμενες εταιρίες στοιχεία, τα μερίδια αγοράς των συμμετεχουσών επιχειρήσεων και των κυριότερων ανταγωνιστών τους, από το έτος 2009 έως και το πρώτο εξάμηνο του 2012, στην **αγορά διάθεσης Αμοιβαίων Κεφαλαίων**, είναι τα εξής:

Ύψος ενεργητικού μεριδίων στη λήξη περιόδου *(εκατ. €)* και μερίδια αγοράς Αμοιβαίων Κεφαλαίων						
Επιχείρηση	**2010**		**2011**		**α΄εξάμηνο 2012**	
	Ενεργητικό	**Μερ.αγ.**	**Ενεργητικό**	**Μερ.αγ.**	**Ενεργητικό**	**Μερ.αγ.**

[305] Βλ. απαντητική επιστολή [...]

[306] Βλ. απαντητική επιστολή [...]

[307] Σύμφωνα με την ιστοσελίδα της Ένωσης Θεσμικών Επενδυτών, την 1/7/2012 η Τ.Τ. ΕΛΤΑ ΑΕΔΑΚ ανέλαβε τη διαχείριση των Α/Κ της T-Funds ΑΕΔΑΚ και στις 26/7/2012 η MetLife Alico ΑΕΔΑΚ ανέλαβε την διαχείριση των Α/Κ της Proton ΑΕΔΑΚ.

EUROBANK - ERGASIAS A.E.	[…]	[15-25]%	[…]	[25-35]%	[…]	[25-35]%
ΑΛΦΑ BANK Α.Ε.	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%	[…]	[15-25]%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	[15-25]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
CYPRUS POPULAR BANK PUBLIC Co LTD	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (πριν)						**[5-15]%**
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.	[…]	***[0-5]%***	[…]	***[0-5]%***	[…]	
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	***[0-5]%***	[…]	***[0-5]%***	[…]	
CITIBANK International plc	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%
HSBC BANK	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[0-5]%
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	[5-15]%	[…]	[5-15]%	[…]	[0-5]%
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ Α.Τ.Ε.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
MILLENNIUM BANK A.E.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
PROBANK A.E.	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**
ATTICA BANK ATE	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΙΑ	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%	[…]	[0-5]%
ΛΟΙΠΕΣ	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*	[…]	*[5-15]%*
ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΟΡΑΣ[308]	**9.777,88**		**7.631,39**		**8.819,64**	
Όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ (μετά)	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[5-15]%**	[…]	**[5-15]%**

[308] Το ύψος Ενεργητικού Αμοιβαίων Κεφαλαίων ελληνικής και αλλοδαπής διαχείρισης για το α' εξάμηνο του 2012 αντιστοιχεί στο άθροισμα των Α/Κ ελληνικής διαχείρισης, όπως καταγράφονται από την Ένωση Θεσμικών Επενδυτών στις 29/6/2012 και των Α/Κ αλλοδαπής διαχείρισης (ΟΣΕΚΑ) τα οποία εμπορεύονται και διαθέτουν στην ελληνική αγορά οι αναφερόμενες στον πίνακα Τράπεζες. Από την έρευνα της ΓΔΑ προέκυψε πως για τις σχετικές χρονικές περιόδους, τρεις τράπεζες έχουν, εκτός από τη διαχείριση των Α/Κ που αναπτύσσουν οι ίδιες, και τη διαχείριση κάποιων αλλοδαπών ΟΣΕΚΑ (η Eurobank των LF, η Εθνική των NBG International και η Τράπεζα Πειραιώς των Piraeus Invest), που καταγράφονται επίσης ως ελληνικής διαχείρισης. Ωστόσο, ως συνέπεια αυτού, τα ποσά που αντιστοιχούν στο ύψος του ενεργητικού των εν λόγω Α/Κ υπολογίζονται τόσο στο σύνολο αγοράς Α/Κ ελληνικής διαχείρισης (όπως παρατίθεται από την Ένωση Θεσμικών Επενδυτών) όσο και στο σύνολο αγοράς αλλοδαπών ΟΣΕΚΑ (όπως παρατίθεται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς). Επομένως, προκειμένου να μην υπολογιστεί το ύψος ενεργητικού των μεριδίων τους εις διπλούν (double-counting), αυξάνοντας πλασματικά το μέγεθος της ευρύτερης αγοράς διάθεσης Α/Κ, τα εν λόγω ποσά έχουν αφαιρεθεί από το σύνολο της αγοράς, (όπως υπολογίζεται από την επεξεργασία των στοιχείων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς).

Επισημαίνεται ότι στην εν λόγω αγορά δεν έχει συμπεριληφθεί η Α.Ε.Δ.Α.Κ. Ασφαλιστικών Οργανισμών με αντικείμενο τη διαχείριση Αμοιβαίων Κεφαλαίων των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης[309], τα μερίδια των οποίων ανήκουν αποκλειστικά στο φορέα ή φορείς κοινωνικής ασφάλισης που συγκρότησαν τα Αμοιβαία Κεφάλαια και δεν διατίθενται στο ευρύ κοινό[310].

Ενόψει των προαναφερθέντων, και δεδομένου ότι ο όμιλος ΠΕΙΡΑΙΩΣ, μετά την ολοκλήρωση της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης, έχει μερίδιο αγοράς [5-15]% κατά το 2011 και [5-15]% κατά το πρώτο εξάμηνο του 2012, η αγορά διάθεσης αμοιβαίων κεφαλαίων είναι μη επηρεαζόμενη από την υπό κρίση συγκέντρωση αγορά.

Η.4.5. Οι αγορές της παροχής ασφαλιστικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών ασφαλιστικής διαμεσολάβησης

Η ΠΕΙΡΑΙΩΣ δραστηριοποιείται στην αγορά υπηρεσιών ασφαλιστικής διαμεσολάβησης (μέσω των θυγατρικών της εταιριών «Πειραιώς Μεσίτες Ασφαλιστικών και Αντασφαλιστικών Εργασιών Α.Ε.»[311] και «Πειραιώς Πρακτορειακή Ανώνυμη Εταιρεία Ασφαλιστικών Εργασιών»[312] [313]. Επίσης, η ΠΕΙΡΑΙΩΣ δραστηριοποιείται στην ευρύτερη αγορά παροχής ασφαλιστικών υπηρεσιών, μέσω της θυγατρικής της «ΑΤΕ Ασφαλιστική». Η ΓΕΝΙΚΗ δραστηριοποιείται στην αγορά ασφαλιστικής πρακτόρευσης με την θυγατρική της «Γενική Ασφαλιστική Πρακτόρευση Α.Ε.».

Η.4.5.1. Παροχή ασφαλιστικών υπηρεσιών

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ένωσης Ασφαλιστικών Εταιριών Ελλάδας και της Διεύθυνσης Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης της Τράπεζας της Ελλάδος, το 2009 δραστηριοποιούνταν στην ελληνική ασφαλιστική αγορά 77 ασφαλιστικές εταιρίες εκ των οποίων οι 19 ήταν υποκαταστήματα ξένων ασφαλιστικών και οι 3 συνεταιρισμοί. Κατά το 2010, ο συνολικός αριθμός ασφαλιστικών εταιριών μειώθηκε στις 74, με 18 υποκαταστήματα ξένων ασφαλιστικών και 5 συνεταιρισμούς, ενώ κατά τα 2011 υπήρξε περαιτέρω μείωση στις 61 ασφαλιστικές εταιρίες εκ των οποίων οι 19 ξένες

[309] Κατά τις διατάξεις περί σύστασης και λειτουργίας Ανώνυμων Εταιριών Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων (ν. 1902/90, ν. 2076/92, ν. 2679/99, Υπ. Απόφαση Νο 78548/Β/105/92, ν. 3283/2004, ν. 3586/2007) - (http://www.hpmf.gr/Profile).

[310] Βλ. άρθρο 3α της Υπ. Απόφασης 78548/Β 1105, ΦΕΚ Β/758/92.

[311] Η εν λόγω εταιρία δραστηριοποιείται στο χώρο της διαμεσολάβησης κάθε μορφής ασφαλιστικών συμβάσεων. Η δραστηριότητα της εταιρείας έχει ως πρωταρχικό σκοπό τόσο την κάλυψη των ασφαλιστικών αναγκών των πελατών της Τράπεζας, όσο και την κάλυψη των αναγκών του Ομίλου. Παράλληλα, στοχεύει στη διεύρυνση της πελατειακής βάσης του Ομίλου, αναπτύσσοντας συνεργασία με ιδιώτες ή επιχειρήσεις, οι οποίες δεν έχουν ακόμα πελατειακή σχέση με τον Όμιλο.

[312] Η εταιρία συνεργάζεται με τις ασφαλιστικές εταιρείες ING και ERGO VICTORIA με αντικείμενο την ανάπτυξη των πωλήσεων τυποποιημένων προϊόντων Ζωής, Υγείας, Σύνταξης και Retail Γενικών Ασφαλίσεων (Αυτοκίνητο, Περιουσίας, Αστικής Ευθύνης, Προσωπικό Ατύχημα) μέσω του δικτύου καταστημάτων της Τράπεζας Πειραιώς.

[313] Βλ. και απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής COMP/M.6053 -CVC/ APOLLO/ BRIT INSURANCE παρ. 19.

και μόνο ένας συνεταιρισμός. Τα μερίδια αγοράς της θυγατρικής της ΠΕΙΡΑΙΩΣ, ΑΤΕ Ασφαλιστική, κατά τα τελευταία έτη στις επιμέρους ασφαλιστικές αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται, είχαν ως εξής[314]:

Μερίδια αγοράς ΑΤΕ Ασφαλιστική				
ΑΓΟΡΕΣ	**2009**	**2010**	**2011**	**1ο εξ/νο 2012**
Ασφάλιση Ζωής	2,67%	3,06%	2,64%	[0-5]%
Ασφάλιση κατά Ζημιών	6,00%	6,28%	5,56%	[5-15]%
Αντασφάλιση	0,70%	0,79%	0,33%	μ/δ[315]
Σύνολο Ασφαλειών	**4,40%**	**4,81%**	**4,22%**	**[...]**

Η.4.5.2. Παροχή υπηρεσιών ασφαλιστικής διαμεσολάβησης

Στην αγορά υπηρεσιών ασφαλιστικής διαμεσολάβησης δραστηριοποιείται πολύ σημαντικός αριθμός επιχειρήσεων. Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΠ.Ε.Ι.Α., το 2009 δραστηριοποιούνταν 18.915 φυσικά και νομικά πρόσωπα στην ελληνική επικράτεια και συγκεκριμένα:

- 13.954 ασφαλιστικοί σύμβουλοι,
- 1.143 συντονιστές ασφαλιστικών συμβούλων,
- 3.170 πράκτορες ασφαλίσεων και αντασφαλίσεων,
- 616 μεσίτες ασφαλίσεων και αντασφαλίσεων,
- 32 συνδεδεμένοι πράκτορες[316].

Ως εκ τούτου, είναι ιδιαίτερα δυσχερής η παρακολούθηση της αγοράς και ο υπολογισμός των σχετικών μεριδίων. Παραταύτα, η εν λόγω αγορά εκτιμάται ότι δεν είναι (οριζοντιως) επηρεαζόμενη από την υπό κρίση πράξη, δεδομένου ότι υπολογίζεται ότι, κατά το έτος 2011, το αθροιστικό μερίδιο των συμμετεχουσών επιχειρήσεων δεν ξεπερνούσε το […]%. Συγκεκριμένα:

---

[314] Βλ. […].

[315] Η […], η οποία προσκόμισε τα στοιχεία […] κατόπιν σχετικού αιτήματος της Γ.Δ.Α, δεν διέθετε κατά την περίοδο του αιτήματος αναλυτικά στοιχεία σχετικά με την […] κατά το πρώτο εξάμηνο του 2012, και ως εκ τούτου δεν μπορεί να εξαχθεί το μερίδιο αγοράς της ΑΤΕ Ασφαλιστική για αυτήν την περίοδο.

[316] Βλ. Απόφαση ΕΑ ΕΑ 449/V/2009 - Post Insurance Brokerage/Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Α.Τ.Ε. και Ελληνικά Ταχυδρομεία Α.Ε.

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΠΡΑΚΤΟΡΕΥΣΗ – Κύκλοι Εργασιών σε € και Μερίδια Αγοράς						
ΕΤΑΙΡΙΑ	**2009**		**2010**		**2011**	
	Κυκ.εργ.	**Μερ.αγ.**	**Κυκ.εργ.**	**Μερ.αγ.**	**Κυκ.εργ.**	**Μερ.αγ.**
Τράπεζα Πειραιώς	**47.271.312**	**[15-25]%**	**28.209.940**	**[5-15]%**	**24.389.262**	**[5-15]%**
Πειραιώς Πρακτ/κή Ασφ. Εργασιών ΑΕ	*34.509.759*		*18.712.614*		*15.491.806*	
Πειραιώς Μεσίτες Ασφ. & Αντασφ. Εργ. ΑΕ	*12.761.553*		*9.497.326*		*8.897.456*	
Γενική Τράπεζα	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**	[…]	**[0-5]%**
Γενική Τράπεζα ΑΕ	[…]	*[0-5]%*	[…]	*[0-5]%*	[…]	*[0-5]%*
Γενική Ασφ. Πρακτ/σης	**1.609.917**	**[0-5]%**	**1.194.320**	**[0-5]%**	**40.791**	**[0-5]%**
ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΟΡΑΣ	[…]		[…]		[…]	

Η εξαγωγή των ανωτέρω μεριδίων αγοράς πραγματοποιήθηκε μετά από επεξεργασία στοιχείων που περιλαμβάνονται στις ειδικές ετήσιες εκδόσεις *«Στατιστικά Στοιχεία»* του περιοδικού *«Ιδιωτική Ασφάλιση»*, το οποίο λαμβάνει υπόψη τις 150 περίπου μεγαλύτερες επιχειρήσεις του κλάδου[317]. Συνάγεται ότι σε περίπτωση συμπερίληψης όλων των δραστηριοποιούμενων επιχειρήσεων τα (πραγματικά) μερίδια αγοράς των συμμετεχουσών θα είναι ακόμη χαμηλότερα από αυτά που εκτίθενται στο ανωτέρω πίνακα.

Η.4.5.3. Κάθετες επιπτώσεις

Εν προκειμένω, και δεδομένων των μεριδίων αγοράς των συμμετεχουσών, οι αγορές παροχής ασφαλιστικών υπηρεσιών και παροχής υπηρεσιών ασφαλιστικής διαμεσολάβησης δεν είναι καθέτως επηρεαζόμενες από την υπό κρίση πράξη. Συνεπώς, εκτιμάται ότι η υπό κρίση πράξη δεν συνεπάγεται επιβλαβείς στη λειτουργία του ανταγωνισμού κάθετες επιπτώσεις στις αγορές αυτές.

Η.4.4. Η αγορά της επενδυτικής τραπεζικής

Όπως αναπτύχθηκε ανωτέρω στην Ενότητα Ε.1.9., οι υπηρεσίες επενδυτικής τραπεζικής λειτουργούν προς υποστήριξη επιχειρήσεων, οργανισμών και κυβερνήσεων, για την εξεύρεση κεφαλαίων μέσω αναδοχής ή διαμεσολάβησης για την έκδοση μετοχών ή/και ομολόγων/ομολογιών, ενώ αφορούν και σε θέματα συγχωνεύσεων-εξαγορών. Στην αγορά δραστηριοποιούνται τόσο τράπεζες (άμεσα ή μέσω θυγατρικών τους) αλλά και μεγάλες επιχειρήσεις παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών, όπως, μεταξύ άλλων, η KPMG, η Deloitte και η Grant Thornton.[318]

---

[317] Συγκεκριμένα, λαμβάνει υπόψη 147 εταιρίες το 2009 και 2010 και 141 εταιρίες το 2011. Βλ. http://www.privateinsurance.gr/payments/index.php?option=com_flippingbook&view=book&id=39:statistics-2010&catid=2:special-editions). Σημειώνεται ότι στο σύνολο αγοράς που παρουσιάζεται στην ετήσια έκδοση προστέθηκε ο κύκλος εργασιών της «Γενική Τράπεζα ΑΕ» στη σχετική αγορά, δεδομένου ότι ο τελευταίος δε περιλαμβάνεται στα «Στατιστικά Στοιχεία».

[318] http://www.kpmg.com/gr/el/services/advisory/transactions-restructuring/corporate-finance/pages/default.aspx.

http://www.grant-thornton.gr/0fls/c1.asp?subid=74&catid=94&catid2=58&l=2,

Στη σχετική αγορά η Τράπεζα Πειραιώς δραστηριοποιείται απ' ευθείας μέσω εσωτερικής Διεύθυνσης της. Η Γενική Τράπεζα δραστηριοποιούταν στη σχετική αγορά της επενδυτικής τραπεζικής μέχρι το 2011 μέσω της θυγατρικής της «Γενική ΑΕ Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών και Συμβούλων», […][319]. Κατά τη διάρκεια δε της δραστηριοποίησης της έως και το 2011, όσον αφορά την επενδυτική τραπεζική είχε περιοριστεί (αποκλειστικά) στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για τη πραγματοποίηση Συγχωνεύσεων και Εξαγορών (M&A advice). Κατά συνέπεια, η εξέταση των αποτελεσμάτων της συγκέντρωσης θα περιοριστεί στην (υπο-)αγορά των συμβουλευτικών υπηρεσιών για τη πραγματοποίηση Συγχωνεύσεων και Εξαγορών.

Η αγορά της Παροχής Συμβουλών για τη πραγματοποίηση Εξαγορών και Συγχωνεύσεων είναι μη επηρεαζόμενη από την υπό κρίση συγκέντρωση, δεδομένου ότι το αθροιστικό μερίδιο των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων δεν ξεπέρασε, κατά το 2011, το [5-15]%.

Προμήθειες από M&A Advice (σε €) και μερίδια αγοράς - 2011		
ΤΡΑΠΕΖΑ	**Προμήθειες**	**Μερίδιο Αγοράς**
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.	[…]	[5-15]%
ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	[…]	[0-5]%
ΣΥΝΟΛΟ	[…]	

Μάλιστα, σημειώνεται ότι το (πραγματικό) μερίδιο αγοράς των ανωτέρω επιχειρήσεων είναι χαμηλότερο από αυτό που παρατίθεται στον πίνακα, δεδομένου ότι στο σύνολο αγοράς έχουν περιληφθεί μόνο οι προμήθειες των τραπεζικών ιδρυμάτων, και όχι των λοιπών εταιριών που δραστηριοποιούνται στην αγορά.

Θ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Με συνεκτίμηση όλων όσων ανωτέρω εξετέθησαν, η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση, παρότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 1 του άρθρου 6 ν. 3959/2011,

http://www.deloitte.com/view/en_GR/gr/services/consulting/strategy/merger-acquisition-strategy/index.htm,

http://www.cgk.gr/el/buyouts-mergers/,

http://www.fms.gr/gr/exagores.html,
http://www.planet.gr/gr/index.php?option=com_content&task=view&id=191&Itemid=235

[319] βλ. υπ' αριθμ. πρωτ. […] επιστολή Πειραιώς.

Θ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Με συνεκτίμηση όλων όσων ανωτέρω εξετέθησαν, η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση, παρότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 1 του άρθρου 6 ν. 3959/2011, δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις σχετικές αγορές στις οποίες αφορά.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού σε Ολομέλεια ομόφωνα εγκρίνει την κατ' άρθρο 8 παρ. 3 ν. 3959/2011, γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση που προκύπτει από την απόκτηση από την ανώνυμη τραπεζική εταιρία «ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.» του αποκλειστικού ελέγχου της ανώνυμης τραπεζικής εταιρίας με την επωνυμία «ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.», δεδομένου ότι η εν λόγω συγκέντρωση δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις επιμέρους αγορές στις οποίες αφορά

Η απόφαση εκδόθηκε την 13η Δεκεμβρίου 2012.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρόεδρος

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΥΡΙΤΣΑΚΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΦΥΛΛΩΝ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Σε έντυπη μορφή:

- Για τα Φ.Ε.Κ. από 1 έως 16 σελίδες σε 1 € προσαυξανόμενη κατά 0,20 € για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο ή μέρος αυτού.
- Για τα φωτοαντίγραφα Φ.Ε.Κ. σε 0,15 € ανά σελίδα.

Σε μορφή DVD/CD:

Τεύχος	Ετήσια έκδοση	Τριμηνιαία έκδοση	Μηνιαία έκδοση
Α΄	150 €	40 €	15 €
Β΄	300 €	80 €	30 €
Γ΄	50 €	-	-
Υ.Ο.Δ.Δ.	50 €	-	-
Δ΄	110 €	30 €	-

Τεύχος	Ετήσια έκδοση	Τριμηνιαία έκδοση	Μηνιαία έκδοση
Α.Α.Π.	110 €	30 €	-
Ε.Β.Ι.	100 €	-	-
Α.Ε.Δ.	5 €	-	-
Δ.Δ.Σ.	200 €	-	20 €
Α.Ε.-Ε.Π.Ε.	-	-	100 €

- Η τιμή πώλησης μεμονωμένων Φ.Ε.Κ. σε μορφή cd-rom από εκείνα που διατίθενται σε ψηφιακή μορφή και μέχρι 100 σελίδες, σε 5 € προσαυξανόμενη κατά 1 € ανά 50 σελίδες.

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ Φ.Ε.Κ.

Τεύχος	Έντυπη μορφή
Α΄	225 €
Β΄	320 €
Γ΄	65 €
Υ.Ο.Δ.Δ.	65 €

Τεύχος	Έντυπη μορφή
Δ΄	160 €
Α.Α.Π.	160 €
Ε.Β.Ι.	65 €
Α.Ε.Δ.	10 €

Τεύχος	Έντυπη μορφή
Α.Ε.-Ε.Π.Ε.	2.250 €
Δ.Δ.Σ.	225 €
Α.Σ.Ε.Π.	70 €
Ο.Π.Κ.	-

- Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. (έντυπη μορφή) θα αποστέλλεται σε συνδρομητές ταχυδρομικά, με την επιβάρυνση των 70 €, ποσό το οποίο αφορά τα ταχυδρομικά έξοδα.

- Η καταβολή γίνεται σε όλες τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.). Το πρωτότυπο διπλότυπο (έγγραφο αριθμ. πρωτ. 9067/28.2.2005 2η Υπηρεσία Επιτρόπου Ελεγκτικού Συνεδρίου) με φροντίδα των ενδιαφερομένων, πρέπει να αποστέλλεται ή να κατατίθεται στο Εθνικό Τυπογραφείο (Καποδιστρίου 34, Τ.Κ. 104 32 Αθήνα).
- Σημειώνεται ότι φωτοαντίγραφα διπλοτύπων, ταχυδρομικές Επιταγές για την εξόφληση της συνδρομής, δεν γίνονται δεκτά και θα επιστρέφονται.
- Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα μέλη της Ένωσης Ιδιοκτητών Ημερησίου Τύπου Αθηνών και Επαρχίας, οι τηλεοπτικοί και ραδιοφωνικοί σταθμοί, η Ε.Σ.Η.Ε.Α, τα τριτοβάθμια συνδικαλιστικά όργανα και οι τριτοβάθμιες επαγγελματικές ενώσεις δικαιούνται έκπτωσης πενήντα τοις εκατό (50%) επί της ετήσιας συνδρομής.
- Το ποσό υπέρ ΤΑ.Π.Ε.Τ. (5% επί του ποσού συνδρομής), καταβάλλεται ολόκληρο (Κ.Α.Ε. 3512) και υπολογίζεται πριν την έκπτωση.
- Στην Ταχυδρομική συνδρομή του τεύχους Α.Σ.Ε.Π. δεν γίνεται έκπτωση.

Πληροφορίες για δημοσιεύματα που καταχωρίζονται στα Φ.Ε.Κ. στο τηλ.: 210 5279000.
Φωτοαντίγραφα παλαιών Φ.Ε.Κ.: τηλ.: 210 8220885.

Τα φύλλα όλων των τευχών της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως διατίθενται δωρεάν σε ηλεκτρονική μορφή από την ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου (www.et.gr)

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: http://www.et.gr - e-mail: webmaster.et@et.gr

ΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΑΠΟ 08:00 ΜΕΧΡΙ 13:30

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 34 * ΑΘΗΝΑ 104 32 * ΤΗΛ. 210 52 79 000 * FAX 210 52 21 004